

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 30 september 2021

Notulen van de raadsvergadering van 30 september 2021 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 12

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Tegenwoordig zijn 41 leden, namelijk: de heer F. Achbar, mevrouw N. Arsieni, de heer J.W. van Assendelft, de heer N. Balwantsingh, de heer E. Büyükcı, de heer B. van Drunen, de heer M.G.J. van Elck, de heer G.J. Engberts, mevrouw E.C. Eskes, mevrouw J.A. Faber, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw T.C. Hoogwerf, mevrouw A. Kockelkoren, de heer G.F.E. Koster, de heer S.F. Lammering, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer S. Leewis, de heer M.J.P. Meeuwissen, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer B. van Noppen, de heer H. de Oude, de heer J.P. Postma, de heer J.W. van Putten, de heer R.C.J. de Roon, de heer T. Roskam, de heer B. van Schaik, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer R.A.C.J. Simons, de heer J. Smet, de heer D.P.A. Tak, de heer R.T.J. van der Velden, de heer J.W. Verheij, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer T.B. Versnel, de heer T.J. Vonk, mevrouw E.S. Walgenbach, mevrouw I. van Wifferen, de heer E. Yigit, mevrouw D. Yildirim, mevrouw C.M. Zeegers en de heer A. van Zevenbergen.

Namens het college zijn tegenwoordig de heer S.A. Kurvers en de heer S. de Langen

Afwezig zijn 4 leden, namelijk: mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer S.R.T. van Baarle, de heer T. Cicek en mevrouw E.H. Duijm-Wickerhoff.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

1.1 Opening

De **VOORZITTER**. Ik open deze vergadering van de gemeenteraad van Rotterdam. Ik heet u allen hartelijk welkom. Een bijzonder welkom aan de gasten die hier aanwezig zijn in verband met het In memoriam van Bert Cremers. Berichten van verhindering heb ik ontvangen van mevrouw Van Aalst. Zij is afwezig. Mevrouw Duijm-Wickerhoff is ook afwezig. De heer Yigit komt later. De heer Balwantsingh is afwezig tijdens de ochtend- en de middagzitting. De overige mededelingen komen straks aan de orde.

1.2 In memoriam oud-raadslid H.P.L (Bert) Cremers

De **VOORZITTER**. We beginnen met een In memoriam van oud-raadslid H.P.L. (Bert) Cremers. Zoals te doen gebruikelijk doen we dat aan het begin van de raadsvergadering. Leden van de raad, Arita, Chrissie, Jasper en verdere nabestaanden, familie en vrienden van Bert. Op woensdag 8 september overleed na een kort ziekbed Bert Cremers. Hij werd maar 72 jaar. Van 14 april 1998 tot 12 mei 2006 was de heer Cremers voor de Partij van de Arbeid lid van de gemeenteraad. Van 1 maart 2001 tot 16 maart 2006 fungeerde hij als fractievoorzitter. Op donderdag 16 september namen familie, vrienden en bekenden afscheid van Bert Cremers tijdens een indrukwekkende afscheidsdienst in de Laurenskerk.

Bert Cremers werd geboren in het Limburgse Born, groeide op in Geleen, studeerde economie in Tilburg en kwam in 1973 op 24-jarige leeftijd in Rotterdam wonen. Meer dan dertig jaar gaf hij als docent economie les in Delft en in Dordrecht. In 1998 werd hij voor de PvdA gekozen in de gemeenteraad van Rotterdam. Vanaf maart 2001 leidde hij de fractie; dat deed hij vijf jaar, tot maart 2006. Bij zijn afscheid van de gemeenteraad, op 12 mei 2006, ontving hij de Wolfert van Borselenpenning, met de inscriptie 'Durft ambitieus te zijn'. Dat jaar maakte hij de overstap naar de deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek, waar hij voorzitter werd. Dat zou hij drie jaar, tot 2009, doen, totdat hij werd benoemd als eerste burger van Waddinxveen. Hij vervulde het burgemeesterschap tot oktober 2017 en nam er afscheid als ereburger. Want al was Bert Cremers, zo vond hij zelf, 'een stadsjongen in een christelijk dorp', in Waddinxveen wordt hij nog met veel waardering herinnerd als zichtbaar, benaderbaar en met een warm hart voor het verenigingsleven. Gevoelens van waardering en respect die Bert Cremers ook bij velen in Rotterdam nog oproept door zijn werk voor de lokale politiek. In 2017 kwam hij weer in Rotterdam wonen.

Je ziet hem staan... Colbertje over de rechterschouder gedrapeerd, losjes hangend aan de wijsvinger van zijn rechterhand. Wit overhemd met das. Linkerhand in de broekzak. Het gezicht, ja dat markante gezicht kan niet missen. Berts gezicht herken je uit duizenden. Die markante bril, vriendelijke ogen. De kin een tikje omhoog, lippen ietwat samengeklemd. Ernstig, ja, en toch ook iets relativerends! Hij staat er alsof hij zo dadelijk uit het beeld zal wandelen; een tikje nonchalant, maar onvermijdelijk. Bert Cremers is onuitwisbaar verbonden met de jaren na de politieke aardverschuiving van 2002 in onze stad. Een jaar eerder is hij door de fractie van de PvdA als voorzitter gekozen. Dan komen de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2002. Een derde van de Rotterdamse stemgerechtigden brengt zijn stem uit op de dan nieuwe partij Leefbaar Rotterdam, met Pim Fortuyn als aanvoerder. Voor de PvdA is er een historische nederlaag, die hard aankomt. Die houdt in dat ze voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog plaats gaat maken voor anderen en zelf een plek neemt in de oppositie. Het is aan Bert Cremers om de kar te trekken en de fractie door een moeilijke periode heen te loodsen. En dan, nauwelijks twee maanden na deze verkiezingen, op 6 mei 2002, volgt de moord op Pim Fortuyn. Een traumatische ervaring voor de stad en haar inwoners. We kennen de indringende beelden uit die dagen. We kennen de vele getuigenissen en de verhalen uit die periode. De stad en het stadhuis staan onder hoogspanning. Bert Cremers is voor de PvdA op dat moment stellig de juiste persoon op de juiste plaats. Met zijn karakter en stijl is Bert de persoon om emoties te temperen. Bedachtzaam is hij, rustig ook, en hij heeft net als het nieuw gevormde college met Leefbaar Rotterdam oog voor de problemen in de stad, vooral op het gebied van veiligheid.

Aan overtuiging en visie ontbreekt het hem allerm minst en het debat met de rechterzijde van het politieke spectrum heeft hij dan ook niet geschuwd. Maar hij is er de man niet naar om er in de raad met een gestrekt been in te gaan. Hij gaat het gesprek aan, rustig, en zijn woorden zorgvuldig kiezend, een docent. Het benoemen en aanpakken van het probleem is niet waar Bert Cremers en het college met Leefbaar Rotterdam in deze jaren over knallen. De historie vertelt ons dat het gesprek vooral ging over de benadering, eigenlijk bijna filosofisch. Spreek je over mensen positief, als onderdeel van de oplossing waaraan zij zelf kunnen bijdragen of spreek je ze anders aan; als een probleem? En halen we religie het politieke debat in, of gaat het nu juist over gedragingen van mensen? Het ging vaak over de toon.

De waardige en indrukwekkende wijze waarop Bert Cremers de gevoelens van de raad vertolkt na de moord op Pim Fortuyn vindt in die dagen veel weerklank. 'Laten wij het debat voeren', zegt hij, 'maar het respect vooropstellen, omdat de vrijheid, de democratie niet mag zwichten voor geweld.' Woorden die in deze zaal nog lang na zullen klinken en eigenlijk nog steeds geen millimeter aan betekenis hebben ingeboet. Respect, democratie belangrijk en geweld altijd veroordelen. Als een waarschuwing, maar ook als een bemoediging voor ons

allen dat uiteindelijk de rede, het vrije woord, zal overwinnen. Mede door de opstelling van Cremers verdwijnen de scherpe politieke verhoudingen even naar de achtergrond. Hij stelt de menselijkheid voorop. Het tekent de wijze waarop hij als aanvoerder van de grootste oppositiepartij in die tijd te werk ging.

In het regulier raadswerk kan Cremers lastig en hard zijn tegen de coalitie en het college, die hij trouwens ook in bescherming wil nemen als kritiek echt onredelijk wordt. Maar na weer zo'n vinnig gevecht in de raad of commissie weet hij steeds de mens achter het beleid of achter het statement in de politiek te vinden, de warmte op te zoeken en het contact weer te leggen dan wel te herstellen. En ja, raadsleden kunnen in de politiek dan wel heel veel van hem leren. In de commissie Fysieke Infrastructuur hebben commissieleden er weinig moeite mee als voorzitter Cremers zelf naar hartenlust mee discussieert. Als hij een keer na een besloten vergadering informatie over het Centraal Station openbaart, biedt hij ruiterslijk zijn excuses aan en jawel, trakteert de commissieleden op Limburgse vlaai. Raadsleden kennen Bert Cremers als deskundig en een ongelofelijk scherpe proces- en procedurekenner die het Reglement van Orde tot in de puntjes beheerst. Een proceduretjiger wordt hij ook wel genoemd in die periode. Maar ze vinden hem ook grappig en soms een beetje verstrooid. Als de commissie Fysieke Infrastructuur een keer een werkbezoek brengt aan Overschie, gaat hij er met eigen auto heen en stapt na het bezoek met zijn collega's in de bus terug naar het stadhuis. Op de Coolsingel gaat het lichtje bij hem branden. Je zou kunnen zeggen, dat verschaft hem weer een stukje lopen terug, en dat is fysiek weer goed.

Wapenfeiten zijn er genoeg. Zo heeft Cremers een groot aandeel in de plaatsing van ondergrondse containers in de stad en ook staat zijn naam vermeld bij een ruimere verhuiskostenvergoeding bij gedwongen verhuizing van bewoners door sloop. De eerste jaarlijkse barbecue voor het ondersteunend personeel van het stadhuis komt ook weer voort uit zijn initiatief.

Arita, kinderen en kleinkinderen, met het overlijden van Bert dragen jullie het verlies van een mooi en warm mens die tot het laatst betrokken bleef bij de samenleving omdat de toekomst van zijn kleinkinderen hem niet onverschillig liet. We leven met jullie mee en wensen jullie kracht en troost bij het dragen van dit verlies.

Tot slot herhaal ik de woorden van Bert Cremers. 'Laten wij het debat voeren, maar het respect vooropstellen, omdat de vrijheid, de democratie niet mag zwichten voor geweld.' Woorden als waarschuwing en als een bemoediging dat uiteindelijk de rede, het vrije woord, zal overwinnen. Dit zijn woorden die ons aan Bert Cremers zullen blijven herinneren en die we in ons hart met ons mee zullen dragen. Met respect en terugkijkend in dankbaarheid. Mag ik u vragen om, als u dat kunt, te gaan staan voor een moment stilte.

Ik dank u zeer. Ik schors de vergadering voor enige ogenblikken.

(De vergadering is geschorst.)

1.3 Mededelingen

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken te gaan zitten? Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Ik heb van mijn kant geen mededelingen. Heeft iemand van u misschien nog een mededeling aan de raad? Dat is niet het geval.

2. Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 30 september 2021

De **VOORZITTER**. Dan zijn we aanbeland bij agendapunt 2, de vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van vandaag. Ik zal als eerste als voorzitter een aantal zaken met u doornemen. Aan het eind bied ik u de gelegenheid om iets te zeggen over de agenda als u dat nog nodig vindt. Als ik onderwerpen aanstip die een ordepunt nodig maken, dan kunt u uw ordepunt ook maken bij dat agendapunt. Er zijn drie verzoeken voor een beraadslaging

ontvangen. Van de PVV, 'Absentie burgemeester tijdens raadsvergadering'. Van Leefbaar Rotterdam en de VVD, 'Veeg autokrakers van onze straten'. Van Leefbaar Rotterdam, CDA, D66, VVD en PVV, 'Vrouwenmoord'. Wenst iemand hierover het woord? De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, over 16.1, absentie van de burgemeester. We hebben het eerder in de actualiteitenraad gehad en we hebben het uitgebreid besproken in het presidium. Wat mijn fractie betreft is dit uitgebreid en voldoende behandeld en ik zie ook geen toegevoegde waarde om dit nog een keer op de agenda te hebben, zeker niet op zo'n volle raadsagenda. Ik vind het echt zonde van de tijd, dus mijn ordevoorstel zou zijn om dit agendapunt van de agenda af te halen.

De **VOORZITTER**. Anderen? Mijnheer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, ik zit op de lijn van de heer Leewis.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, wij zijn eigenlijk altijd voorstander dat zaken besproken moeten worden, maar dit is uitvoerig besproken in het presidium en ik zie geen noodzaak om dit nog uitgebreid hier te bespreken.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Met de argumenten die net gewisseld zijn ben ik het wel eens. Maar Leefbaar Rotterdam is altijd principieel voorstander wanneer politieke partijen een debat willen over een voor hen belangrijk onderwerp, dat we daar niet voor gaan liggen. Ik zou het ook een heel slechte ontwikkeling vinden als dat steeds vaker gaat gebeuren.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Wij sluiten ons aan bij GroenLinks. Het is uitvoerig besproken in het presidium. Wij zien geen reden om hier de kostbare raadstijd aan te besteden.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel voorzitter. Ook wij zijn er voorstander van dat als iemand iets indient, het moet kunnen bespreken, maar dit hebben we volgens mij al drie keer besproken, dus ik steun de heer Leewis.

De **VOORZITTER**. NIDA.

De heer **VAN NIPPEN** (nida). Wij sluiten ons toch aan bij de woorden van de heer Simons van Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Wij sluiten ons ook aan bij de woorden van de heer Simons van Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. De heer Leewis heeft een duidelijk punt. We hebben het besproken en 50PLUS was in een eerder stadium medeondertekenaar van dit geheel. Ik denk dat we het ruim en uitgebreid besproken hebben, dus wat 50PLUS betreft is het niet nodig om het te agenderen, maar net als de heer Simons ondersteun ik wel het feit dat ik vind dat iedereen vrij is om een agendapunt te agenderen. Ik heb het duidelijk besproken met de heer Meeuwissen dat wij als 50PLUS daar niet aan mee zouden doen, maar als de heer Meeuwissen van de PVV het nodig vindt om het te agenderen, zullen wij daar niet voor gaan liggen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Steun voor het ordevoorstel.

De **VOORZITTER**. ChristenUnie-SGP.

De heer **VONK** (cu-sgp). Voorzitter, ik zie geen noodzaak om het nu nog te bespreken. We hebben het op de goede plek besproken, dus wat mij betreft niet nu.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, dit is weer het toppunt van de deugdictatuur. Als het vandaag niet besproken wordt, en als ik twee moties vreemd aan de orde van de dag hierover van de raad niet mag indienen, dan verzeker ik u dat ik tijdens de Algemene Beschouwingen hiermee zal beginnen. Graag toch alle steun, of anders graag twee moties vreemd aan de orde van de dag, want het functioneren van onze burgemeester is toch heel erg belangrijk. Ik vind deze 44 jaknikkers Aboutaleb nogal schaapachtig, dat ik we niet gewoon met de burgemeester, onze wereldburgemeester, ook in het openbaar mogen praten hoe hij zich nog kan verbeteren en dat dat allemaal in de achterkamertjes van het presidium moet. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, een ordepunt graag. Volgens mij heeft de heer Meeuwissen steun gekregen van diverse partijen. Om dan alsnog hier te beweren dat er 44 jaknikkers zouden zijn, is gewoon onterecht. Ik neem aan dat de heer Meeuwissen die woorden wil terugnemen.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik ben uiteraard iedereen heel erkentelijk die mij steunt in dit debat, maar ik wil hier wel even aan de orde stellen wat ik later in mijn betoog aan de orde wil stellen, dat iedereen zich hier heel schaapachtig opstelt, gewoon 44 jaknikkers Aboutaleb. Verder niks lelijks over jullie, maar houd eens op met zo schaapachtig zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Mijnheer Meeuwissen, u kondigt moties vreemd aan de orde van de dag aan. Volgens mij belet niets u om vandaag het verzoek te doen om dat te agenderen. Ik wil u daar alleen maar even op wijzen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden, er is een meerderheid voor het ordevoorstel van de heer Leewis, dat het onderwerp niet wordt geagendeerd. Maar voor moties vreemd aan de orde van de dag kent de procedure ook regels. Die kunnen dus nu niet stante pede ingediend worden, want dat moet je ruim van tevoren aankondigen. Dat kan dus nu niet, tenzij de raad dat natuurlijk toestaat. Maar volgens de procedure kunnen er nu, op dit moment, geen moties vreemd aan de orde van de dag worden aangedragen. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, tot slot zou ik toch graag even willen weten hoeveel er nu voor en tegen zijn, want D66 steunt namelijk het debat ook. En ik vind het ook heel erg laf van mevrouw Verkoelen, laat dat duidelijk zijn, een heel grote mond, ook in het presidium, en dan haar keutel intrekken. Schandalig mevrouw Verkoelen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Nou, mijn keutel trek ik niet zo gauw in, mijnheer Meeuwissen, dat is niet het geval. Maar laten we heel duidelijk zijn. Ik heb het u gelijk tijdens het overleg in het presidium gezegd. Wat in het presidium gebeurde, had van mij openbaar gekund, maar het gaat mij uiteindelijk om het resultaat. Het resultaat was zeer goed, we hebben met z'n allen afgesproken dat vanaf heden wethouders als wel de burgemeester veertien dagen van tevoren aangeven waar zij zijn tijdens vergaderingen, zodat we ons daarop kunnen voorbereiden. Dan heb ik mijn doel bereikt en zie ik het niet meer als zinvol om het dan nog eens een keer te agenderen. Dat was dus gewoon echt de reden dat ik dacht dat we het hier niet meer over hoeven te hebben.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Meeuwissen, ik wil graag het ordedebat afronden.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, mevrouw Verkoelen zegt dat het is afgesproken in het presidium. Het is niet in de Presidiumflits gezet, dus deze afspraken zijn in het geheim in het presidium gemaakt. Daar hoeft helemaal niemand zich aan te houden. Daarom wil ik vandaag moties indienen dat de burgemeester voortaan twee weken van tevoren aangeeft of hij aanwezig is en dat hij, als hij afwezig is, motiveert waarom hij afwezig gaat zijn. Ik zou graag die motie sowieso vandaag als motie vreemd aan de orde van de dag indienen. Graag daarvoor steun, voorzitter.

De **VOORZITTER**. In deze discussie over stemmen en dergelijke lijkt het me verstandig dat we elektronisch gaan stemmen. Misschien dat u het mogelijk kunt maken om even het stemplateau tevoorschijn te toveren zodat de raadsleden kunnen stemmen?

De heer **SIMONS** (lr). Gaan we nu stemmen over de motie vreemd aan de orde van de dag?

De **VOORZITTER**. Nee, we gaan stemmen over het ordevoorstel. De tekst op het scherm zal het ordevoorstel van de heer Leewis zijn, namelijk niet behandelen. Daarover gaan we stemmen. Een ogenblik, we wachten nog even op het stelsysteem. We stemmen over het ordevoorstel van de heer Leewis, namelijk niet behandelen. Dus als u voor stemt, dan stemt u voor het ordevoorstel van de heer Leewis. Als u daar tegenstemt, dan stemt u tegen het ordevoorstel van de heer Leewis. We stemmen over het ordevoorstel van de heer Leewis en het ordevoorstel van de heer Leewis is: niet behandelen. Als u ja stemt, steunt u de heer Leewis in zijn ordevoorstel. Het ligt voor de hand dat D66 tegenstemt, dus tegen het ordevoorstel. Heeft iedereen gestemd die aanwezig is? De digitale techniek biedt uitkomst, dat is vrij eenvoudig. Ik ga zo meteen de stemming sluiten. De stemming is gesloten. Er is

een meerderheid om het onderwerp wel te behandelen. Dan stel ik voor deze onderwerpen te agenderen onder de agendapunten 16.1 en 16.3.

Er zijn vijf verzoeken voor een tweeminutendebat ontvangen. De PVV, 'Handhaving coronatoegangsbewijzen', Denk, ChristenUnie-SGP, 'Opkoopbescherming voor de gehele stad', Leefbaar Rotterdam, CDA, 'Ondermijnende criminaliteit', VVD, 'Onderzoek gehandicaptenparkeerplaatsen op naam' en Leefbaar Rotterdam 'De menselijke maat'. Wenst iemand hierover het woord? De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u voorzitter. Ik zou eigenlijk een ordevoorstel willen doen ten aanzien van 'Handhaving coronatoegangsbewijzen', om mijn motie vreemd aan de orde van de dag, 'Geef gehoor aan de evenementensector', daarbij te betrekken, als de indiener van het voorstel dat oké vindt.

De **VOORZITTER**. De heer Tak stelt voor om zijn aangekondigde motie vreemd aan de orde van de dag te betrekken bij het onderwerp 'Handhaving coronatoegangsbewijzen'. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u voorzitter, dat lijkt me een uitstekend idee, uiteraard mits de indiener daarmee akkoord is. Mijn andere ordepunt komt dan dadelijk.

De **VOORZITTER**. Het is wel buiten de orde van het debat, maar goed, de raad gaat over zijn eigen orde. Mijnheer Büyükcı, u bent gaan zitten.

De heer **BÜYÜKCİ** (nida). Ik had eigenlijk meer een soort verhelderende vraag. Even procedureel bezien, het maakt mij op zich niet uit, maar eerst wordt iets ingediend als motie vreemd omdat het kennelijk niet past bij een agendapunt. En dan nu bij een negatief behandeladvies zou het toch nog betrokken worden bij een agendapunt. Het maakt mij niet uit hoor, maar het lijkt me wel handig om even procedureel met elkaar helder te hebben wat nu precies de gang van zaken is.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, ik zal het wat duiden. De motie is vrij actueel, het OMT werkt op dit moment aan een advies. Er was zelfs twee dagen geleden nog een bericht over en ik was een beetje aan het worstelen waar het dan past, gezien de actualiteit. Het enige middel dat ik eigenlijk nog voorhanden had, was een motie vreemd. Maar toevallig staat er ook een onderwerp op de agenda dat wel enigszins in het verlengde ligt. Als de meerderheid ermee kan leven dat we het daar gewoon behandelen, lijkt me dat een heel mooie oplossing.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen nog een keer.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik sluit me dus aan bij de woorden van de heer Tak, omdat ik denk dat dit heel goed bij elkaar past, maar nogmaals vind ik het aan de indiener of hij akkoord gaat om het onderwerp dus iets te verbreden en dus niet alleen over die toegang maar ook de impact op de horeca te bespreken.

De **VOORZITTER**. Het is wel een tweeminutendebat hè, dus het onderwerp is in de actualiteitenraad al besproken. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, helaas heb ik geen kennis kunnen nemen van de motie van de heer Tak over dit onderwerp. Ik vind het wel goed dat dit heel breeduit wordt besproken, net zoals toen het in de afgelopen actualiteitenraad aan de orde kwam. Ik zou als

voorwaarde willen stellen dat dit onderwerp wordt omgezet in een regulier debat, als de raad dat toestaat, want dan kan ik zelf waar nodig ook nog op die motie reageren. Want om het nu af te doen met een tweeminutendebat, dat we ook nauwelijks of helemaal niet kunnen reageren op de motie van de heer Tak, daar ben ik niet voor. Dan houd ik het liever gewoon op een tweeminutendebat zoals het er staat. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, het is eigenlijk weer een beetje hetzelfde trucje als we de vorige keer hadden met de motie van mevrouw Walgenbach en de heer Tak. Toen was het ook een motie vreemd, die ineens werd omgezet in een tweeminutendebat. Ik ben het eens met de heer Büyükcı. Ik vind dat eigenlijk een beetje merkwaardig, want een tweeminutendebat leent zich er ook niet voor om hierover met elkaar van gedachten te wisselen. Het is best een ingrijpende motie. Ik vind het nogal opvallend dat we dat zo ineens gaan afdoen, dus geen steun van de Partij voor de Dieren hiervoor.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). De heer Van der Velden had het niet beter kunnen vertellen. Ik vind exact hetzelfde. Dit is precies de kern waar het steeds om draait, dus op deze manier zijn we natuurlijk toch wel heel erg gestuurd aan het vergaderen, niet aangenaam.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u voorzitter, gezien de actualiteit en het nut en de noodzaak, denk ik dat het goed is om het verzoek van de heer Meeuwissen om hier een regulier debat van te maken te ondersteunen. Dat geeft ons ook de tijd om deze motie gewoon goed met elkaar te bekijken en iedereen de kans te geven daarop te reageren.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ik vind de suggestie van de heer Meeuwissen ook een werkbare suggestie. Overigens staat de motie ook op het RIS, zodat u hem ook kunt lezen.

De **VOORZITTER**. We hebben in het presidium afgesproken dat we, om eindeloos heen en weer gaan van ordedebatten tegen te gaan, een ordevoorstel gewoon in stemming brengen, dus we gaan het gelijk maar in stemming brengen. Misschien wil de ondersteuning het stemplateau weer tevoorschijn toveren? Mag ik het zo formuleren? Het stemplateau graag tevoorschijn toveren. Corona en evenementen als regulier agendapunt. Het voorstel is om die samen te voegen. Als u voorstelt, worden coronatoegangspassen en motie Tak samengevoegd tot één regulier onderwerp. Dat gaat het worden. Er is een meerderheid om het samen te voegen, dus we gaan er een regulier agendapunt van maken. Dan krijgt u straks een voorstel waar in de agenda het precies belandt. Nog iemand anders over dit agendapunt? Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, niet over dit agendapunt maar wel over het agendapunt Gehandicaptenparkeerplaatsen. Ik had een verzoek gedaan om dat toch weer in te trekken. De reden daarvoor is dat we een heel goed debat in de commissie hebben gehad. We hebben daar veel besproken. Ik was in de veronderstelling dat er nog iets geregeld moest worden, maar ik merk twee dingen, namelijk dat er geen draagvlak voor is.

en belangrijker nog, dat de wethouder heeft aangegeven dat ze een aantal punten nog gaat oppakken, dus daarmee zie ik geen noodzaak dit debat nu nog te voeren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan is het voorstel om het Onderzoek gehandicaptenparkeerplaatsen van de agenda af te voeren. Daarmee vervalt agendapunt 23.4. Blijft u alstublieft betrokken bij de agenda. Er zijn drie verzoeken voor de indiening van een motie vreemd aan de orde van de dag. Twee verzoeken van mevrouw Duijm-Wickerhoff, die overigens vandaag wordt waargenomen door de heer Simons, 'Schoon dorp achter de duinen' en 'Gezellig op de fiets naar Hoek van Holland'. Voor beide verzoeken heeft u een negatief behandeladvies ontvangen, omdat beide onderwerpen betrokken kunnen worden bij de bespreking van het uitvoeringsprogramma TROP, dat binnenkort in de commissie EDEM behandeld zal worden. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik wil ons verzoek namens mevrouw Duijm-Wickerhoff even kort toelichten, als u ons toestaat. We zouden eigenlijk de vorige keer bij de motie vreemd aan de orde van de dag van het CDA die moties indienen, maar we wilden nog even wat mensen spreken in Hoek van Holland. Deze twee moties zijn ook gemaakt naar aanleiding van ons werkbezoek in Hoek van Holland. De vorige keer werd de motie vreemd aan de orde van het CDA naar aanleiding van het werkbezoek gewoon ingewilligd, dus ik zou niet weten waarom dat nu dan opeens niet kan. Ik zou zeggen, gelijke monniken, gelijke kappen.

De **VOORZITTER**. Dan wil ik eigenlijk gewoon gaan stemmen over het voorstel. Dat is wat wij in het presidium besproken hebben. De indiener krijgt de gelegenheid te beargumenteren waarom en dan gaan we gelijk stemmen over het voorstel. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Dat heeft u zelf met elkaar besproken.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Een punt van orde. Waarom deed u dat net bij de heer Tak dan anders?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, zegt u het maar.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik begrijp dat we een nette vergaderorde willen hebben, maar zojuist hadden we een heel debat met elkaar.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, gaat uw gang. De dag telt 24 uur. Zegt u het maar.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik wil graag grote steun geven aan Leefbaar Rotterdam in dezen, want ik ben het er volledig mee eens. Ik was aanwezig bij dat bezoek en het heeft helemaal niets met het TROP te maken, dus net als de vorige keer bij mevrouw Eskes, graag dit gewoon in stemming brengen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u voorzitter. Ondanks dat wij het erg sympathiek vinden dat we hier aandacht voor vragen, vinden we het nu niet het juiste moment. Ik denk echt dat het goed is dit naar de commissie te geleiden door de Uitvoeringsagenda TROP te bespreken, zodat we er ook goed met elkaar een debat over kunnen hebben. Daar leent een motie vreemd aan de orde van de dag zich niet voor.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, niet buiten de microfoon spreken.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Los daarvan ben ik echt van mening, en dat is ook een oproep aan ons allen hier in de zaal, dat wij het instrument motie vreemd aan de orde van de dag zuiver moeten houden, gerelateerd aan onderwerpen die we nergens anders kunnen agenderen. Dank u.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, eigenlijk voel ik wel wat voor het voorstel van Leefbaar Rotterdam. Alleen kan ik op dit moment niet zo goed overzien of er nu ook financiële consequenties en dergelijke zijn. Dat is wel een verschil met de motie van de vorige keer. Dat was gewoon meer een ludieke motie om waardering uit te spreken. Volgens mij is dit in de aard wat minder geschikt voor een motie vreemd, dus daarom vind ik het wel fijn om daarover ook gewoon eerst te kunnen debatteren voordat we dat in stemming brengen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dank u wel voorzitter. Ik wil toch even teruggrijpen op de afspraak die in het presidium is gemaakt dat we zo'n voorstel direct in stemming zouden brengen. Omdat we even moeten wennen aan dat nieuwe systeem, kan ik me voorstellen dat dat niet meer on top of mind was, maar ik vind het wel een heel goed voorstel om dan vanaf nu, dat iedereen het weet, dit soort voorstellen gelijk in stemming te brengen via het stempaneel. Dat wilde ik dus nog even onderstrepen. In dit specifieke geval zullen wij tegen agendering van dit voorstel stemmen.

De **VOORZITTER**. Als u de rol van de voorzitter op deze manier voortdurend ter discussie stelt, dan komen we dus niet verder. We hebben een afspraak en die afspraak in het presidium is de volgende. De indienende partij krijgt de mogelijkheid een toelichting te geven en dan is het aan de voorzitter om in te schatten of dat leidt tot tumult of niet. Als het leidt tot tumult, dan geef ik de raad de mogelijkheid om daar nog eens iets over te zeggen, maar in principe zal de afspraak moeten gaan gelden dat we er gewoon een stemming van maken, na de toelichting door de indienende partij. Volgens mij is het handig om dat vanaf nu te doen, maar ik wil wel de ruimte houden om in voorkomende gevallen, als ik zie dat er tumult ontstaat over iets, de raad een uitlaatklep te bieden. Akkoord? Dan gaan we stemmen over het voorstel. Het voorstel is om de moties te behandelen. Dus als u voor stemt, dan stemt u voor het ordevoorstel van de heer Simons, namelijk de moties behandelen. De meerderheid is tegen behandeling van deze moties zoals ze zijn aangegeven. Het advies is om dit te betrekken bij TROP in EDEM.

Dan kom ik bij agendapunt 11. Wilt u er uw aandacht bij houden alstublieft? Agendapunt 11, het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet van € 1,2 miljoen ten behoeve van de realisering van een fietsenstalling in de Beursgalerie aan de Hoogstraat 185. Dat was aangemerkt als hamerstuk, maar gebleken is dat de heer Postma bij dit onderwerp een motie wil indienen. Dan stel ik voor dit punt niet als hamerstuk te behandelen, maar in de categorie B op de agenda te zetten. U kunt zich daarin vinden? Akkoord. Ten aanzien van de spreektijd stel ik u voor conform de afspraak die buiten deze vergadering gemaakt is, om 3,5 uur uit te serveren op de klok. Dat moet genoeg zijn voor vandaag. Akkoord. De leden Van Aalst en Balwantsingh hebben gemeld dat zij bij de besluitvorming in de ochtend en de middag zullen pairen. De leden Van Aalst en Tak hebben gemeld dat zij vanavond bij de stemming zullen pairen. Het lid Duijm-Wickerhoff zal vanavond bij de stemmingen pairen met het lid Zeegers. Ik stel voor de besluitvorming over huishoudelijke punten, ingekomen stukken en bekrachtiging geheimhouding en de hamerstukken gelijktijdig bij de behandeling van de desbetreffende punten te doen. Uiteraard kunt u aantekenen dat u geacht wordt te hebben tegengestemd of een andere mening te uiten. Dan wordt dat opgetekend in de

notulen. De besluitvorming naar aanleiding van overige debatten zal aan het einde zijn van deze vergadering, fysiek, en plaatsvinden via ons systeem in de raadzaal. Indien nodig is er een korte schorsing voor fractieberaad. Rond 12.45 uur is er een eenvoudige lunch hiernaast in de zaal beschikbaar. Deze wordt uitgeserveerd in de nabije koffiekamer zodat u deze als u dat zou willen elders kunt nuttigen. Rond 18.30 uur is er vanavond een warme maaltijd beschikbaar in het bedrijfsrestaurant. Na afloop van de vergadering is er een drankje op de omloop.

3. *Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van:*

3.1 *2 september 2021*

3.2 *9 september 2021*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 3, vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 2 september van het lopende jaar en 9 september, eveneens van het lopende jaar. Wenst iemand hierover een opmerking te maken? Nee, dan zijn de notulen gearresteerd.

4. *Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 week 36 t/m 38*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 4, mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 week 36 t/m 38. Gaat u akkoord met de voorgestelde wijze van afdoening? Dat is het geval.

5. *Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet:*

5.1 *Appendix behorende bij de brief van burgemeester en wethouders over financiële consequenties en dekking gebiedsaanpak Reijeroord aardgasvrij, aanbod aan de wijk*

De **VOORZITTER**. Dan zijn we aangekomen bij de lijst van de bekrachtiging van geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet, Appendix behorende bij de brief van het college van burgemeester en wethouders over financiële consequenties en dekking gebiedsaanpak Reijeroord aardgasvrij, aanbod aan de wijk. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Leefbaar Rotterdam is bijzonder kritisch op dit project en wij zouden dan ook pleiten voor transparantie op alle onderdelen, dus wij worden geacht tegen de geheimhouding te stemmen. Dank.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). De PVV sluit zich bij Leefbaar Rotterdam aan. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Wij stemmen ook tegen geheimhouding.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja voorzitter, ik heb hierover overleg gehad en de financieel bedrijfsgevoelige informatie is wat ons betreft ook niet per se noodzakelijk, dus ook tegen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen is ook tegen geheimhouding? Dan is met de gemaakte aantekening van de zijde van een aantal fracties de geheimhouding op dit stuk opgelegd.

A. HAMERSTUKKEN

De **VOORZITTER**. Dan gaan we over naar de hamerstukken.

6. *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'De Drukkerij'*
7. *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Grote Beer'*
8. *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Het Zuiderhof, fase 3'*
9. *Het voorstel tot het vestigen van voorkeursrecht gemeenten voor panden in Oud-Carnisse ten behoeve van de uitvoering van het project Samenvoegen en vergroten*

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). 50PLUS stemt tegen dit hamerstuk.

De **VOORZITTER**. 50PLUS wordt geacht tegen het voorstel op agendapunt 9 te hebben gestemd.

10. *Het voorstel tot vaststelling van het onteigeningsplan 'Carnisse Poort' ten behoeve van de uitvoering van het bestemmingsplan 'Carnisse Poort'*

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). De PVV is hier tegen. Niet slopen in wooncrisis. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Akkoord. Met de stem van de PVV tegen is het onderwerp onder 10 gehamerd. Mevrouw Verkoelen?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Idem, met PVV.

De **VOORZITTER**. De PVV en 50PLUS stemmen tegen het voorstel onder 10. Het voorstel is daarmee alsnog ook gehamerd.

11. *Het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet van € 1,2 miljoen ten behoeve van de realisering van een fietsenstalling in de Beursgallery aan de Hoogstraat 185*

De **VOORZITTER**. Dan het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet van € 1,2 miljoen ten behoeve van de realisering van een fietsenstalling in de Beursgallery aan de Hoogstraat 185. Daarvan hebben we gezegd dat het een agendapunt wordt onder B.

12. *Het voorstel om geen zienswijze uit te brengen met betrekking tot de tweede begrotingswijziging 2021 van de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard*
13. *Het voorstel tot vaststelling van een herzien besluit tot wijziging van de eerste herziening van de begroting 2021 wegens een omissie*

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, de PVV is nog steeds tegen deze begroting, dus ook tegen 13.

De **VOORZITTER**. Helder, met de stem van de PVV tegen agendapunt 13 is ook dat punt gehamerd. De overige punten worden ook geacht te zijn gehamerd, met uitzondering van agendapunt 11. Dat wordt overgeheveld naar de agendapunten met een korte verklaring (categorie B).

C. ONDERWERPEN MET EEN REGULIER DEBAT

De **VOORZITTER**. Dan gaan we nu naar de onderwerpen onder C.

14. *Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport*

De **VOORZITTER**. Het rapport van de Rekenkamer 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport. Mevrouw Verkoelen is de eerste spreker.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ik moet wel even wennen voorzitter, aan die ongehoorde drukte. Ik vind het doodeng, moet ik u eerlijk bekennen. Maar goed, het is iets wat we blijkbaar kunnen.

Voorzitter, tijdens rondetafelgesprekken en conferenties werden door de wethouder bij honderd professionele organisaties, van zorgverzekeraars tot woningcorporaties en alles ertussenin, 81 interessante ideeën opgehaald. Een mooi woordje, een foto van de wethouder, nietje erdoor, strikje eromheen, het uitvoeringsprogramma Ouder en Wijzer was geboren, een masterplan waar de oudere Rotterdammer niets wijzer van werd, want de rol van de gemeente was de wethouder even vergeten te regelen. Er was dus geen regie op die 81 ambities. Er kwam dus geen geld voor die 81 ambities. Nee, erger, er is de afgelopen drie jaar alleen maar bezuinigd op ouderenbeleid, bezuinigd op de thuiszorgvouchers voor ouderen, bezuinigd op de huismeester in onze ouderencomplexen, bezuinigd op de zorgrestaurants in onze seniorenflats, bezuinigd op de veiligheid voor de ouderen, bezuinigd op de tegemoetkoming meerkosten voor onze ouderen. Er werd eigenlijk bezuinigd op alles, als het om ouderen gaat. En als klap op de vuurpijl is er nu zelfs een trend waarneembaar dat in deze woningnood onze ouderen ook nog uit hun huizen zullen gaan worden bezuinigd. Dat ziet de rekenkamer ook, en die brandt in een lijvig onderzoek het hele ouderenbeleid van de wethouder tot de grond toe af. Van de 81 ambities is er zegge en schrijve één ambitie die een voldoende krijgt. Het sportaanbod, dat lijkt succesvol. En dat verbaast 50PLUS Rotterdam helemaal niets. Niet met een wethouder die een triatlon belangrijker vindt dan onze ouderen de regie over hun eigen leven te laten behouden. Waarom faalt dit college met al zijn 81 ambities voorzitter? Omdat dit masterplan, Ouder en Wijzer, vooral een plan is voor taal- en digivaardige hoogopgeleide witte oude Rotterdammers. De oudere Rotterdammer met een laag inkomen, de oudere Rotterdammer met een slechte gezondheid, de oudere Rotterdammer in een oudere woning, de oudere Rotterdammer met een klein pensioentje, de oudere Rotterdammer van migrantenafkomst, de oudere Rotterdammer die zelfstandig woont, fysiek niet mobiel is en geen gebruikmaakt van aanvullend vervoer, vooral die oudere Rotterdammers komen er bekaaid vanaf. Daar heeft de wethouder structureel geen oor en oog voor. Het gaat in het uitvoeringsprogramma Ouder en Wijzer namelijk alleen maar over projecten. Projecten die alweer voorbij zijn voordat ze goed en wel gestart zijn en die dan

weer vervangen worden door nieuwe proefballonnetjes. Er is geen structurele aandacht of begeleiding voor onze ouderen. Er zijn geen financiële middelen voor het ouderenbeleid beschikbaar gesteld. Hierdoor hangt het hele ouderenprogramma als los zand aan elkaar en blijft het bij wat pogingen om activiteiten op gang te krijgen. Maar er beklijft niets. Dat staat bladzijde na bladzijde beschreven in dat 300 pagina's tellende rekenkamerrapport. Dat is wat de rekenkamer bikkelhard vaststelt. Het gaat er niet om dat dit programma niet zou moeten gebeuren, maar het gaat erom dat dit college niet de juiste randvoorwaarden creëert, wethouder. Het gaat erom dat het college geen prioriteit geeft aan ouderen. Het gaat erom dat dit college geen structureel geld over heeft voor onze ouderen. Daardoor krijgt dit college het ouderenbeleid maar niet op de rit. Natuurlijk, mijnheer Versnel, mevrouw Eskes, mijnheer Engberts, het gebeurde in de commissie. Het is een ex ante onderzoek, dus ook 50PLUS Rotterdam weet dat het een momentopname is. Maar als na tweeënhalp jaar en een uitgebreid onderzoek vastgesteld wordt dat je fundamentele onderbouwing van je hele ouderenbeleid niet deugt, of zoals de rekenkamer heel duidelijk verwoordt, als je niet weet wat de behoeftes van onze ouderen zijn, als je niet weet hoe de leefwereld van onze ouderen in elkaar zit, als je onrealistische verwachtingen hebt van wat onze ouderen willen, als je niet beseft hoe verschillende onze Rotterdamse ouderen zijn, hoe kun je dan in hemelsnaam goed ouderenbeleid maken? Als na tweeënhalp jaar uitvoering van de 81 ambities er slechts eentje op orde is, dan kun je wel constateren dat het ouderenbeleid faalt. En voorzitter, hoe reageert de wethouder als zo'n vernietigend rapport in de commissie aan de orde komt? Deze wethouder ontvangt dit zwartboek met groot applaus. Hij hangt nog net niet de slingers op. In plaats van met enige zelfreflectie naar de eigen wanprestatie te kijken, wuift en lacht deze wethouder alles weg. Nee voorzitter, van dit masterplan Ouder en Wijzer is helaas niets meer te verwachten dan wat sport. Voorzitter, ouder worden doen we allemaal. Maar van dit masterplan wordt niemand wijzer. Vandaar dat 50PLUS Rotterdam na al drieënhalp jaar voortdurend goede en zinvolle moties over het ouderenbeleid bij deze wethouder ingediend te hebben nogmaals in de pen is geklommen en voor die 81 ambities uit het uitvoeringsprogramma Ouder en Wijzer opnieuw 81 moties heeft gemaakt, waarin 50PLUS Rotterdam vraagt om het toepassen van maatwerk voor onze ouderen, waarin 50PLUS Rotterdam vraagt om persoonlijke contactpersonen te organiseren voor onze ouderen, waarin 50PLUS Rotterdam vraagt om structurele financiële middelen beschikbaar te stellen voor onze ouderen, waarin 50PLUS Rotterdam vraagt om de behoeften en wensen van onze ouderen te gaan inventariseren in plaats van bij honderd professionele organisaties te gaan ophalen, waarin 50PLUS Rotterdam vraagt werkelijk rekening te houden met de leefwereld van onze ouderen, waarin 50PLUS Rotterdam vraagt aan het college om de regie te pakken in ons ouderenbeleid, en waarin 50PLUS Rotterdam aan het college vraagt te leren van de fouten uit het verleden. Voorzitter, Rotterdam wordt snel ouder. Rotterdam en onze ouderen verdienen een goed ouderenbeleid, te beginnen met de 81 moties van 50PLUS Rotterdam. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. FitFestivals

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit' ouderen wil activeren tot een gezonde leefstijl door ouderen beter te informeren en adviseren over (het belang van) gezondheid en vitaliteit;
- het college in de actielijn 'Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit' als eerste maatregel inzet op in veertien gebieden jaarlijks een FitFestival te organiseren waar ouderen informatie en advies krijgen over gezondheid en vitaliteit. Het gaat daarbij onder meer om een gezondheid- en fitheidstest en informatie over beweegactiviteiten van diverse organisaties;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het potentiële bereik aan Rotterdamse ouderen boven de 55 jaar bij FitFestivals zeer beperkt (maximaal 4%) is;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de FitFestivals slechts een eenmalig contact opleveren en dat daarmee geen stevig netwerk voor de ouderen gebouwd wordt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de ouderen met een migratieachtergrond met de FitFestivals niet bereikt worden;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente de effecten van de FitFestivals in 2018 en 2019 op de leefstijl van de deelnemers niet onderzocht heeft en dus geen inzicht heeft in het effect ervan;

draagt het college op:

- niet verder te investeren in FitFestivals;
- een vaste contactpersoon in te richten waar ouderen direct en zonder doorverwijzing terecht kunnen;
- deze contactpersoon de mogelijkheid te geven direct zorg en hulp te organiseren;
- een vaste contactpersoon die goed telefonisch bereikbaar is, een hulpverlenende of vergelijkbare opleiding heeft, affiniteit heeft met ouderen en die de tijd neemt voor hun vragen;
- deze taak in elke wijk (eventueel bij medewerkers in een al bestaande functie, zoals de Vraagwijzermedewerker, ouderenwerker in het wijkteam of professional van een welzijnsorganisatie) te gaan beleggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 2. Ouderenambassadeurs

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- In de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit' ouderen wil activeren tot een gezonde leefstijl door ouderen beter te informeren en adviseren over (het belang van) gezondheid en vitaliteit;
- het college in de actielijn 'Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit' als tweede maatregel inzet op ouderenambassadeurs, ouderen die als vrijwilliger informatie en advies geven aan andere ouderen, bijvoorbeeld over e-health-toepassingen en valpreventie;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het potentiële bereik van Ouderenambassadeurs (reikwijdte van de inzet van ouderenambassadeurs) vrijwel nihil is omdat de gemeente deze tot nu toe nauwelijks heeft ingezet op twee uitzonderingen na en dat zijn twee comfortwoningen van welzijnsorganisatie WMO-radar, één in Overschie en één in Prins Alexander;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de inzet van ouderenambassadeurs geen prioriteit heeft en ook niet voornemens is ouderenambassadeurs in te gaan zetten;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de maatregel inzetten op ouderenambassadeurs geen verdere uitvoering zal gaan krijgen;

draagt het college op:

- niet verder te investeren in Ouderenambassadeurs;
- een vaste contactpersoon in te richten waar ouderen direct en zonder doorverwijzing terecht kunnen;
- deze contactpersoon de mogelijkheid te geven direct zorg en hulp te organiseren;
- een vaste contactpersoon die goed telefonisch bereikbaar is, een hulpverlenende of vergelijkbare opleiding heeft, affiniteit heeft met ouderen en die de tijd neemt voor hun vragen;
- deze taak in elke wijk (eventueel bij medewerkers in een al bestaande functie, zoals de Vraagwijzermedewerker, ouderenwerker in het wijkteam of professional van een welzijnsorganisatie) te gaan beleggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 3. Informatie toevoegen in gebiedsgidsen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit' ouderen wil activeren tot een gezonde leefstijl door ouderen beter te informeren en adviseren over (het belang van) gezondheid en vitaliteit;
- het college in de actielijn 'Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit' als derde maatregel inzetten op de gebiedsgidsen 'Actief in de wijk' waar de informatie over beweegactiviteiten en sportvoorzieningen wordt uitgebreid, om te bevorderen dat ouderen weten welke activiteiten er zijn in hun buurt of gebied;
- gebiedsgidsen (elke wijk heeft een eigen gebiedsgids) uitgegeven door welzijnsorganisaties en gemeente en gefinancierd door de gemeente jaarlijks verspreid worden onder bijna alle 65-65-plussers;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het potentiële bereik van gebiedsgidsen slechts voor een klein deel van de ouderen (beter opgeleide deel) aan de orde is;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het potentiële bereik van gebiedsgidsen voor een groot deel van de ouderen met een migratieachtergrond niet groot is omdat ze geen Nederlands kunnen lezen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het potentiële bereik van gebiedsgidsen voor laaggeletterde ouderen niet groot is;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat juist de groepen die niet binnen het bereik van de gebiedsgidsen vallen er relatief vaak een ongezonde leefstijl op na houden en dus buitengesloten blijven van informatie over beweegactiviteiten en sportvoorzieningen;

draagt het college op:

- niet verder te investeren in informatie via de gebiedsgidsen te verspreiden;
- een vaste contactpersoon in te richten waar ouderen direct en zonder doorverwijzing terecht kunnen;
- deze contactpersoon de mogelijkheid te geven direct zorg en hulp te organiseren;
- een vaste contactpersoon die goed telefonisch bereikbaar is, een hulpverlenende of vergelijkbare opleiding heeft, affiniteit heeft met ouderen en die de tijd neemt voor hun vragen;
- deze taak in elke wijk (eventueel bij medewerkers in een al bestaande functie, zoals de Vraagwijzermedewerker, ouderenwerker in het wijkteam of professional van een welzijnsorganisatie) te gaan beleggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 4. Informatie en advies op plekken waar ouderen vaak komen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze

Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit' ouderen wil activeren tot een gezonde leefstijl door ouderen beter te informeren en adviseren over (het belang van) gezondheid en vitaliteit;
- het college in de actielijn 'Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit' als vierde maatregel inzet op benaderen van ouderen met informatie en advies over gezondheid en vitaliteit op plekken waar ouderen vaak komen, zoals bibliotheken of de locatie voor de jaarlijkse griepvaccinatie. Het college wil deze maatregel in samenwerking met de Stichting OSO (Overlegplatform van de Rotterdamse afdelingen van de ouderenorganisaties);

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het potentiële bereik aan Rotterdamse ouderen op plekken waar ouderen vaak komen (bibliotheken of de locatie voor de jaarlijkse griepvaccinatie) slechts geschikt is als de locaties zeer gevarieerd zijn (van markt, via bibliotheek tot griepvaccinatieplaats) en de informatie en advies niet via geschreven woord op folders maar via het gesproken woord door personen wordt overgebracht;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de maatregel om ouderen te benaderen met informatie en advies over gezondheid en vitaliteit op plekken waar ouderen vaak komen door het college niet concreet is uitgewerkt;

draagt het college op:

- te gaan investeren in de maatregel om ouderen te benaderen met informatie en advies over gezondheid en vitaliteit op plekken waar ouderen vaak komen;
- een vaste contactpersoon in te richten waar ouderen direct en zonder doorverwijzing terecht kunnen;
- deze contactpersoon de mogelijkheid te geven direct zorg en hulp te organiseren;
- een vaste contactpersoon die goed telefonisch bereikbaar is, een hulpverlenende of vergelijkbare opleiding heeft, affiniteit heeft met ouderen en die de tijd neemt voor hun vragen;
- deze taak in elke wijk (eventueel bij medewerkers in een al bestaande functie, zoals de Vraagwijzermedewerker, ouderenwerker in het wijkteam of professional van een welzijnsorganisatie) te gaan beleggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 5. Gezondheidsinformatie in Sociaal Vitaal in Kleur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze

Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit' ouderen wil activeren tot een gezonde leefstijl door ouderen beter te informeren en adviseren over (het belang van) gezondheid en vitaliteit;
- het college in de actielijn 'Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit' als vijfde maatregel inzet op een project 'Sociaal Vitaal in Kleur' van het Netwerk van Organisaties voor Ouderen Migranten (NOOM). In het project geven gezondheidsvoorlichters informatie aan ouderen met een migratieachtergrond, in combinatie met het organiseren van op gezondheid gerichte activiteiten, waarin de geleerde kennis meteen wordt toegepast;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het bereik aan Rotterdamse ouderen met een migratieachtergrond bij het project 'Sociaal Vitaal in Kleur' minder dan 2% van de 17.200 Rotterdamse 65-plussers met een niet-westerse migratieachtergrond in de wijken Delfshaven, Feyenoord, Charlois, Noord, Crooswijk en Centrum is geweest;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het project 'Sociaal Vitaal in Kleur' in 2020 vanwege corona geen doorgang heeft gehad en dat daarmee het bereik aan ouderen met een migratieachtergrond niet is toegenomen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat contact met de ouderen met een migratieachtergrond via bellen, individuele huisbezoeken en kleinschalige bijeenkomsten buiten heeft plaatsgevonden en dat dit de geschikte werkwijze is waarop ouderen met een migratieachtergrond bereikt kunnen worden;

draagt het college op:

- structureel te gaan investeren in het persoonlijk informatie verstrekken aan ouderen met een migratieachtergrond. Betrek hierbij bijvoorbeeld hun kinderen, sleutelfiguren in de wijk en/of organisaties waar migranten bij betrokken zijn, zoals moskeeën;
- een vaste contactpersoon in te richten waar ouderen direct en zonder doorverwijzing terecht kunnen;
- deze contactpersoon de mogelijkheid te geven direct zorg en hulp te organiseren;
- een vaste contactpersoon die goed telefonisch bereikbaar is, een hulpverlenende of vergelijkbare opleiding heeft, affiniteit heeft met ouderen en die de tijd neemt voor hun vragen;
- deze taak in elke wijk (eventueel bij medewerkers in een al bestaande functie, zoals de Vraagwijzermedewerker, ouderenwerker in het wijkteam of professional van een welzijnsorganisatie) te gaan beleggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 6. Beweegaanbod Sportbedrijf voor ouderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod' wil bewerkstelligen dat ouderen in de wijk of buurt gebruik kunnen maken van een laagdrempelig aanbod aan beweegactiviteiten, op een aantrekkelijke en goed bereikbare plek;
- het college in de actielijn 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod' als eerste maatregel inzet op dat het Sportbedrijf Rotterdam en Rotterdam Sportsupport sportverenigingen en commerciële organisaties gaan stimuleren om een specifiek beweegaanbod voor ouderen aan te bieden, zoals walking football, hockey, tennis of volleybal, dat aansluit bij de behoefte van ouderen in de wijk. Sportbedrijf Rotterdam en Rotterdam Sportsupport hebben volgens het college zicht op die behoeften;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het potentiële bereik aan Rotterdamse ouderen boven de 55 jaar die met behulp van het Sportbedrijf sport- en beweegactiviteiten aangeboden hebben gekregen duizenden ouderen zijn tussen 2018-2020;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het Sportbedrijf Rotterdam financiële middelen beschikbaar heeft (zogenaamde 'aanjaagbudget') om organisaties (welzijnsorganisaties, fitnessbedrijven, buurtverenigingen, zorgorganisaties, sportverenigingen en zzp'ers) die al in de wijk aanwezig zijn, aan te sporen om sport- en beweegaanbod voor ouderen te realiseren en samen met hen de kansen en mogelijkheden verder te ontwikkelen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat naar aanleiding van onderzoek van het Sportbedrijf Rotterdam de stap naar wekelijks georganiseerd sporten voor ouderen met een migratieachtergrond vaak te groot is en daarmee het bereik gering is;
- het Sportbedrijf Rotterdam bezig is met het realiseren van nieuw beweegaanbod voor ouderen in 39 wijken, waardoor het bereik nog kan worden vergroot;

draagt het college op:

- te blijven investeren in het Sportbedrijf Rotterdam en daarbij extra aandacht te hebben voor ouderen met een migratieachtergrond en hun behoeften om te bewegen;
- vergroot het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun

behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 7. GoldenSports

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod' wil bewerkstelligen dat ouderen in de wijk of buurt gebruik kunnen maken van een laagdrempelig aanbod aan beweegactiviteiten, op een aantrekkelijke en goed bereikbare plek;
- het college in de actielijn 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod' als tweede maatregel inzet op Rotterdam Sportsupport met name in project GoldenSports. Hierin worden beweegactiviteiten gerealiseerd bij een korfbalvereniging in Carnisse, met 'sociale activiteiten daaromheen'. GoldenSports wordt door de gemeente ondersteund met eenmalige losse subsidies voor een jaar;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het niet waarschijnlijk is dat GoldenSports veel ouderen met een migratieachtergrond zullen bereiken omdat het hier om een korfsportvereniging gaat en migrantenouderen vaak geen lid zijn van sportverenigingen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat Sportsupport met het project GoldenSports gaat uitbreiden naar vijf verenigingen verspreid over de stad en dat daarmee ca. 25 deelnemers per groep bereikt worden;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het onzeker is of Sportsupport met het project GoldenSports substantieel kan bijdragen aan de ambitie om meer Rotterdamse ouderen te laten bewegen doordat het bereik van het project klein is en bij de uitbreiding het steeds om eenmalige subsidies gaat en er dus geen structurele inzet aan de orde is;

draagt het college op:

- verder te investeren in projecten zoals GoldenSports van Sportsupport maar dat niet door op basis van eenmalige subsidies voor projecten te doen maar structureel en daarbij ook te gaan onderzoeken hoe de ouderen met een migrantenachtergrond wel te gaan bereiken om mee te gaan doen;
- de raad te informeren over de voortgang en resultaten van deze en andere maatregelen waarover de raad tot nu toe nog niet geïnformeerd is;

- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 8. Senior Games + activiteiten met Excelsior 4All in Crooswijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod' wil bewerkstelligen dat ouderen in de wijk of buurt gebruik kunnen maken van een laagdrempelig aanbod aan beweegactiviteiten, op een aantrekkelijke en goed bereikbare plek;
- het college in de actielijn 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod' als derde maatregel inzet op de Senior Games van de zorgorganisatie Laurens te stimuleren en beweegactiviteiten in Crooswijk met Excelsior 4All te verkennen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de Senior Games van de zorginstelling Laurens gaat om het bereiken van ouderen binnen en buiten de zorginstelling en dat het ook gaat om activiteiten voor fitte ouderen als om ouderen met beperkingen en dat daarmee het denkbaar is dat de activiteiten aansluiten bij de behoeften van een brede groep ouderen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het onzeker is of de plannen van het college om in samenwerking met Excelsior 4All in Crooswijk beweegactiviteiten te organiseren doorgaan en dat daarmee dus de ouderen niet meer zullen worden bereikt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente wil inzetten op dat de Senior Games structurele activiteiten worden maar dat de financiering ervan niet structureel wordt en op basis van eigen bijdrage van deelnemers moet gaan plaatsvinden. Dit maakt onzeker of de Senior Games een blijvende activiteit zal zijn en ook wel een breed bereik onder ouderen gaat krijgen;

draagt het college op:

- verder te investeren in Senior Games als structurele activiteit en dat niet door op basis van eenmalige subsidies voor projecten te doen maar structureel en daarbij ook te gaan onderzoeken hoe de ouderen met een migrantenachtergrond wel te gaan bereiken om mee te gaan doen;
- de raad te informeren over de voortgang en resultaten van deze en andere maatregelen waarover de raad tot nu toe nog niet geïnformeerd is;
- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 9. Proeftuin Gezond Gewicht

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- Het college in de actielijn 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod' wil bewerkstelligen dat ouderen in de wijk of buurt gebruik kunnen maken van een laagdrempelig aanbod aan beweegactiviteiten, op een aantrekkelijke en goed bereikbare plek;
- het college in de actielijn 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod' als vierde maatregel inzet op een project 'Proeftuin Gezond Gewicht' waarin een centrale zorgcoördinator Rotterdammers met een kwetsbare gezondheid begeleidt, zoals mensen met een overgewicht en risico op hart- en vaatziekten. De begeleiding moet ertoe leiden dat deelnemers aan het project worden begeleid naar een passend aanbod. Mee gaan doen aan een beweegactiviteit is daar een onderdeel van;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het project 'Proeftuin Gezond Gewicht' gericht is op mensen met overgewicht en deze proeftuin aansluit bij een probleem van ouderen omdat 22% (meer dan 21.000 ouderen) van de ruim 97.000 Rotterdamse 65-plussers ernstig overgewicht hebben;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het project 'Proeftuin Gezond Gewicht' niet specifiek gericht is op ouderen en dus uiteindelijk niet is ingezet

voor enkel 65-plussers maar juist voor jongeren en het bereik van dit project slechts 5 ouderen is geweest waardoor het bereik dus nihil te noemen is;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het onduidelijk is of deelname aan de proeftuin ertoe leidt dat deelnemers een gezonder gewicht bereiken en onlangs hiernaar een vierjarig promotieonderzoek van de Erasmus Universiteit is gestart;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente niet voornemens is de maatregel structureel te financieren;

draagt het college op:

- niet verder te investeren in de 'Proeftuin Gezond Gewicht';
- naar aanleiding van het promotieonderzoek aan de Erasmus Universiteit te investeren in onderzoek naar hoe ouderen met een overgewicht en risico op hart- en vaatziekten te ondersteunen in het krijgen van een gezonder gewicht;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 10. Sluitende zorgketen ondervoeding kwetsbare ouderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'Gezonde voeding en valpreventie' wil bijdragen aan dat meer ouderen gezond gaan eten en daarmee bijdragen aan de ambitie van het college dat meer Rotterdamse ouderen een gezonde leefstijl omarmen. Voor de specifieke groep ouderen die een verhoogd risico hebben om te vallen bevat de actielijn ook maatregelen om te voorkomen dat ouderen vallen en te bevorderen dat ouderen gaan bewegen;
- het college in de actielijn 'Gezonde voeding en valpreventie' als eerste maatregel inzet om het samen met Zorgimpuls te werken aan scholing en kennisoverdracht aan professionals over ondervoeding van ouderen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het project 'Sluitende zorgketen kwetsbare ouderen' kennis is opgedaan over huidige knelpunten in de aanpak en de signalering van ondervoeding;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat ondervoeding een probleem is onder sommige ouderen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het inmiddels het project is opgevolgd door een vervolgproject 'Voedingspaspoort 010' een project dat is ontwikkeld door een landelijke stuurgroep Ondervoeding en waar de gemeente Rotterdam aan deel is gaan nemen om het te gaan vertalen naar de Rotterdamse situatie;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het vervolgproject in drie Rotterdamse wijken (Ommoord, Hoogvliet-Noord en Charlois-Zuid) draait;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat nog niet duidelijk is welke effecten het voedingspaspoort kan hebben op het tegengaan van ondervoeding en dus is het onzeker wat voor een bijdrage het levert aan een gezondere leefstijl van Rotterdamse ouderen;

draagt het college op:

- te blijven investeren in het bijdragen dat meer Rotterdamse ouderen een gezonde leefstijl omarmen door structureel in te zetten samen met de Diëtistencoalitie 010 en andere betrokken professionele organisaties in het medische domein;
- structurele financiering ervoor beschikbaar te stellen;
- te onderzoeken hoe de ouderen te kunnen bereiken en te onderzoeken in welke wijken welke behoeften en problemen voor ouderen aan de orde zijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 11. Thuis Onbezorgd Mobiel

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'Gezonde voeding en valpreventie' wil bijdragen aan dat meer ouderen gezond gaan eten en daarmee bijdragen aan de ambitie van het college dat meer Rotterdamse ouderen een gezonde leefstijl omarmen. Voor de specifieke groep ouderen die een verhoogd risico hebben om te vallen bevat de actielijn ook maatregelen om te voorkomen dat ouderen vallen en te bevorderen dat ouderen gaan bewegen;
- het college in de actielijn 'Gezonde voeding en valpreventie' als tweede maatregel inzet in het project 'Thuis Onbezorgd Mobiel (TOM)' waar vroegsignalering van ondervoeding gecombineerd wordt met valpreventie omdat gezonde voeding en balans- en beweegactiviteiten kunnen voorkomen dat ouderen vallen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het bereik ondanks een brede werving van zelfstandig thuiswonende ouderen van 65+ met een verhoogd valrisico laag was;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert ook dat het opleidingsniveau van de deelnemende ouderen relatief hoog was;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat juist de groep ouderen die relatief vaker een ongezonde leefstijl heeft veelal laagopgeleide ouderen zijn;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat deelnemers en uitvoerders van het project in de evaluatie hebben aangegeven graag te willen doorgaan met het traject maar dat dit vanwege gebrek aan financiering niet gelukt is;

draagt het college op:

- te blijven investeren in het project 'Thuis Onbezorgd Mobiel (TOM)' en dat over de gehele stad uit te rollen;
- structurele financiering ervoor beschikbaar te stellen;
- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 12. Valpreventieproject 'Minder vallen door meer bewegen'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'Gezonde voeding en valpreventie' wil bijdragen aan dat meer ouderen gezond gaan eten en daarmee bijdragen aan de ambitie van het college dat meer Rotterdamse ouderen een gezonde leefstijl omarmen. Voor de specifieke groep ouderen die een verhoogd risico hebben om te vallen bevat de actielijn ook maatregelen om te voorkomen dat ouderen vallen en te bevorderen dat ouderen gaan bewegen;
- het college in de actielijn 'Gezonde voeding en valpreventie' als derde maatregel inzet in het project valpreventieproject 'Minder vallen door meer bewegen' dat Wmo Radar in het centrum uitvoert. Het college wil dit project ook uitvoeren in andere wijken, samen met zorgverzekeraar Zilveren Kruis en het Fonds Achterstandswijken Rotterdam;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het bereik van het project in 2019 met in totaal een zestal wijken slechts een bereik had van zo'n totaal 100 deelnemers;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat ondanks dat het bereik erg klein is het wel geleid heeft tot structurele deelname aan beweegactiviteiten;

draagt het college op:

- te blijven investeren in het project valpreventieproject 'Minder vallen door meer bewegen' en dat over de gehele stad uit te rollen;
- structurele financiering ervoor beschikbaar te stellen;
- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 13. Comfortwoning

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'E-health' het gebruik van e-healthtoepassingen onder ouderen, mantelzorgers en professionals stimuleren. Zowel bij ouderen als professionals in de ouderenzorg blijkt dat e-health sneller wordt geadopteerd als zij er de voordelen van inzien en ermee kunnen oefenen;
- het college in de actielijn 'E-health' als eerste maatregel inzet op 'Comfortwoningen' van Wmo Radar. In deze woning kunnen ouderen en professionals allerlei technologie zien en testen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat in de maatregel E-health, Comfortwoning een hulpmiddel kan zijn in de zorg of om comfortabel thuis te blijven wonen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health bijdraagt aan welzijn en zelfstandigheid zodat ouderen langer en veiliger thuis kunnen wonen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health aanbodgestuurd is en dat niet duidelijk is in hoeverre ouderen behoefte hebben aan e-health;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health constateert dat een groot deel van de ouderen geen gebruik kan maken van e-health omdat zij niet digitaal vaardig zijn en dat ook niet willen of kunnen. Dit geldt hoofdzakelijk voor laagopgeleide ouderen en ouderen met een migratieachtergrond;

draagt het college op:

- te onderzoeken welke behoefte er bij ouderen is voor e-health;
- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 14. Zorginnovatiewinkel

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'E-health' het gebruik van e-healthtoepassingen onder ouderen, mantelzorgers en professionals stimuleren. Zowel bij ouderen als professionals in de ouderenzorg blijkt dat e-health sneller wordt geadopteerd als zij er de voordelen van inzien en ermee kunnen oefenen;
- het college in de actielijn 'E-health' als tweede maatregel inzet op 'Zorginnovatiewinkel' die zich richt op hulpmiddelen voor 'zelfregie en zorg';

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert de zorginnovatiewinkel een initiatief is de rijksoverheid als onderdeel van een programma voor kennisuitwisseling van het bureau Zorginnovatie, dat dit programma uitvoert in opdracht van ministerie van VWS en de gemeente geen rol heeft in het realiseren van de zorginnovatiewinkel;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de zorginnovatiewinkel zich richt op het verspreiden van kennis aan zorginstellingen over mogelijke technologische innovaties van zorghulpmiddelen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health bijdraagt aan welzijn en zelfstandigheid zodat ouderen langer en veiliger thuis kunnen wonen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health aanbodgestuurd is en dat niet duidelijk is in hoeverre ouderen behoefte hebben aan e-health;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health constateert dat een groot deel van de ouderen geen gebruik kan maken van e-health omdat zij niet

digitaal vaardig zijn en dat ook niet willen of kunnen. Dit geldt hoofdzakelijk voor laagopgeleide ouderen en ouderen met een migratieachtergrond;

draagt het college op:

- niet te investeren op de zorginnovatiewinkel;
- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 15. Stimuleringsregeling e-health Thuis

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'E-health' het gebruik van e-healthtoepassingen onder ouderen, mantelzorgers en professionals stimuleren. Zowel bij ouderen als professionals in de ouderenzorg blijkt dat e-health sneller wordt geadopteerd als zij er de voordelen van inzien en ermee kunnen oefenen;
- het college in de actielijn 'E-health' als maatregel inzet op aanjagen en ondersteunen van zorgorganisaties en andere samenwerkingspartners om te bewerkstelligen dat zij financiële ondersteuning krijgen vanuit 'Stimuleringsregeling E-health Thuis (SET)' van het ministerie van VWS. Dit moet ertoe leiden dat via deze organisaties meer e-healthtoepassingen beschikbaar komen voor ouderen. Daarnaast heeft de gemeente in 2020 ook een eigen subsidieregeling voor de inzet van e-healthtoepassingen, de 'Digideal010';

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de regeling 'Digideal010' nog doorloopt tot 1 Januari 2022 en nog geen resultaten laat zien;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de regeling 'Digideal010' zich richt op het ondersteunen van zorg- en welzijnsorganisaties die opdrachtnemer zijn van de gemeente door financieel te ondersteunen in het realiseren van e-healthtoepassingen in de zorg;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health bijdraagt aan welzijn en zelfstandigheid zodat ouderen langer en veiliger thuis kunnen wonen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health aanbodgestuurd is en dat niet duidelijk is in hoeverre ouderen behoefte hebben aan e-health;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health constateert dat een groot deel van de ouderen geen gebruik kan maken van e-health omdat zij niet digitaal vaardig zijn en dat ook niet willen of kunnen. Dit geldt hoofdzakelijk voor laagopgeleide ouderen en ouderen met een migratieachtergrond;

draagt het college op:

- niet te investeren op de zorginnovatiewinkel;
- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 16. E-health Agenda

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'E-health' het gebruik van e-healthtoepassingen onder ouderen, mantelzorgers en professionals stimuleren. Zowel bij ouderen als professionals in de ouderenzorg blijkt dat e-health sneller wordt geadopteerd als zij er de voordelen van inzien en ermee kunnen oefenen;
- het college in de actielijn 'E-health' als vierde maatregel inzet op bevorderen van kennisuitwisseling, communicatie, kennisoverdracht, stimuleren van samenwerking tussen zorg-, welzijns- en andere organisaties via de Stichting 'Rotterdam eHealth agenda';

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college de financiering van de Rotterdamse eHealth agenda terugschroeft naar een kwart van bij de start en de verwachting is dat het terug zal gaan naar nul;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health bijdraagt aan welzijn en zelfstandigheid zodat ouderen langer en veiliger thuis kunnen wonen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health aanbodgestuurd is en dat niet duidelijk is in hoeverre ouderen behoefte hebben aan e-health;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health constateert dat een groot deel van de ouderen geen gebruik kan maken van e-health omdat zij niet digitaal vaardig zijn en dat ook niet willen of kunnen. Dit geldt hoofdzakelijk voor laagopgeleide ouderen en ouderen met een migratieachtergrond;

draagt het college op:

- ambassadeurs over E-Health in te gaan zetten en ook proefprojecten te gaan draaien;
- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 17. Overleg met zorgverzekeraars over vergoedingen e-health

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'E-health' het gebruik van e-healthtoepassingen onder ouderen, mantelzorgers en professionals stimuleren. Zowel bij ouderen als professionals in de ouderenzorg blijkt dat e-health sneller wordt geadopteerd als zij er de voordelen van inzien en ermee kunnen oefenen;
- het college in de actielijn 'E-health' als vijfde maatregel inzet op Overleg met zorgverzekeraars over vergoedingen e-health;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat Overleg met zorgverzekeraars over vergoedingen e-health niet in de voortgangsrapportage terugkomt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health bijdraagt aan welzijn en zelfstandigheid zodat ouderen langer en veiliger thuis kunnen wonen;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health aanbodgestuurd is en dat niet duidelijk is in hoeverre ouderen behoefte hebben aan e-health;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health constateert dat een groot deel van de ouderen geen gebruik kan maken van e-health omdat zij niet digitaal vaardig zijn en dat ook niet willen of kunnen. Dit geldt hoofdzakelijk voor laagopgeleide ouderen en ouderen met een migratieachtergrond;

draagt het college op:

- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 18. Informatie over e-health

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'E-health' het gebruik van e-healthtoepassingen onder ouderen, mantelzorgers en professionals stimuleren. Zowel bij ouderen als professionals in de ouderenzorg blijkt dat e-health sneller wordt geadopteerd als zij er de voordelen van inzien en ermee kunnen oefenen;
- het college in de actielijn 'e-health' als maatregel inzet op informatie over e-health te brengen op die plekken waar ouderen regelmatig komen zoals FitFestivals, bibliotheken en huizen van de wijk;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de informatie over e-health voor ouderen op specifieke plekken niet in de voortgangsrapportage terugkomt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health bijdraagt aan welzijn en zelfstandigheid zodat ouderen langer en veiliger thuis kunnen wonen;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health aanbodgestuurd is en dat niet duidelijk is in hoeverre ouderen behoefte hebben aan e-health;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health constateert dat een groot deel van de ouderen geen gebruik kan maken van e-health omdat zij niet digitaal vaardig zijn en dat ook niet willen of kunnen. Dit geldt hoofdzakelijk voor laagopgeleide ouderen en ouderen met een migratieachtergrond;

draagt het college op:

- onderzoek te gaan doen naar e-healthactiviteiten zodat het aantoonbaar wordt welke gezondheidswinst het oplevert;
- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 19. Trainingen en cursussen e-health in zorginnovatielab

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'E-health' het gebruik van e-healthtoepassingen onder ouderen, mantelzorgers en professionals stimuleren. Zowel bij ouderen als professionals in de ouderenzorg blijkt dat e-health sneller wordt geadopteerd als zij er de voordelen van inzien en ermee kunnen oefenen;
- het college in de actielijn 'e-health' als maatregel inzet op trainingen en cursussengericht op gebruik e-health;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat trainingen en cursussen gericht op gebruik e-health niet in de voortgangsrapportage terugkomt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health bijdraagt aan welzijn en zelfstandigheid zodat ouderen langer en veiliger thuis kunnen wonen;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health aanbodgestuurd is en dat niet duidelijk is in hoeverre ouderen behoefte hebben aan e-health;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health constateert dat een groot deel van de ouderen geen gebruik kan maken van e-health omdat zij niet digitaal vaardig zijn en dat ook niet willen of kunnen. Dit geldt hoofdzakelijk voor laagopgeleide ouderen en ouderen met een migratieachtergrond;

draagt het college op:

- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 20. E-health centraal in Netwerk Ontbijt Zorginnovatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Vitaal' het college wil inzetten op het vroegtijdig werken aan de gezondheid van ouderen omdat over het algemeen ouderen dan langer vitaal en actief betrokken blijven bij de samenleving;
- het college via vier actielijnen ('Betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit', 'Aansprekend en laagdrempelig beweegaanbod', 'Gezonde voeding en valpreventie', 'E-health') Rotterdamse ouderen wil activeren om een gezonde leefstijl te omarmen;
- het college in de actielijn 'E-health' het gebruik van e-healthtoepassingen onder ouderen, mantelzorgers en professionals stimuleren. Zowel bij ouderen als professionals in de ouderenzorg blijkt dat e-health sneller wordt geadopteerd als zij er de voordelen van inzien en ermee kunnen oefenen;
- het college in de actielijn 'E-health' als maatregel inzet op Netwerk Ontbijt Zorginnovatie. Dit zijn bijeenkomsten waarin de komende jaren e-health en thuishetchnologie centraal staan;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' denkbaar acht dat dit initiatief kan bijdragen aan het ontwikkelen van nieuwe toepassingen maar het is geen maatregel die direct effect heeft;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health bijdraagt aan welzijn en zelfstandigheid zodat ouderen langer en veiliger thuis kunnen wonen;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health aanbodgestuurd is en dat niet duidelijk is in hoeverre ouderen behoefte hebben aan e-health;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat e-health constateert dat een groot deel van de ouderen geen gebruik kan maken van e-health omdat zij niet digitaal vaardig zijn en dat ook niet willen of kunnen. Dit geldt hoofdzakelijk voor laagopgeleide ouderen en ouderen met een migratieachtergrond;

draagt het college op:

- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 21. Verbreden FitFestivals en de Talentenparade

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;
- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten' zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'talenten versterken en benutten' wil bereiken dat meer ouderen hun talenten ontdekken en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving;
- met de maatregel 'verbreden FitFestivals en talentenparade' wil het college dat ouderen hun talenten ontdekken;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college niet heeft onderzocht hoeveel ouderen nog betaalde of onbetaalde arbeid willen verrichten;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de talentenscan eenzijdig gericht is op (vrijwilligers)werk en niet op andere vormen van zingeving;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de FitFestivals slechts een klein deel van de ouderen bereikt en maar weinig ouderen met een migratieachtergrond;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de FitFestivals door corona niet konden plaatsvinden;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat ook als de FitFestivals en Talentenparade doorgang hadden kunnen krijgen zij slechts een beperkt aantal ouderen zouden hebben bereikt met bovendien een beperkte visie op (vrijwilligers) werk. De FitFestivals en de Talentenparade kunnen daardoor maar beperkt bijdragen aan de ambitie;

draagt het college op:

- te stoppen met de FitFestivals en Talentenparade;
- een alternatieve bijeenkomst te organiseren die aansluit bij een brede groep oudere Rotterdammers waaronder Rotterdammers met een lager inkomen en migrantenouderen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 22. Contact tussen generaties bevorderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;
- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'talenten versterken en benutten' wil bereiken dat meer ouderen hun talenten ontdekken en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving;
- met de maatregel 'Contact tussen generaties bevorderen' het college wil dat ouderen lessen verzorgen op scholen en hen laten ondersteunen bij het opleiden en trainen van studenten in verschillende opleidingen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de ouderen die les en ondersteuning geven relatief hoogopgeleide ouderen zijn;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het onzeker is hoeveel ouderen zullen worden bereikt, mede omdat veel ouderen andere zaken zonder directe maatschappelijke bijdrage van belang achten voor hun zingeving;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het slechts een aantal kleine activiteiten betreft;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat door de inzet van Het Gilde voor deze maatregel niet te verwachten is dat veel ouderen worden bereikt die nu nog niet actief zijn;

draagt het college op:

- te onderzoeken onder welke voorwaarde het lesgeven en ondersteunen door ouderen op scholen mogelijk is, daarbij mag ook gedacht worden aan werkzaamheden op basisscholen en hoger onderwijs;
- en hier structurele financiering bij te realiseren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 23. Versterken digitale vaardigheden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;
- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'talenten versterken en benutten' wil bereiken dat meer ouderen hun talenten ontdekken en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving;
- met de maatregel 'Versterken digitale vaardigheden' wil het college de digitale vaardigheden van ouderen vergroten;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college in de actielijn 'talenten versterken en benutten' wil bereiken dat meer ouderen hun talenten ontdekken en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college vooral stuurt op bereik in plaats van op resultaat;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het onzeker is hoeveel kwetsbare ouderen daadwerkelijk door deze maatregel bereikt zullen worden;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat vooral ouderen worden bereikt die toch al naar de bibliotheek komen;

draagt het college op:

- te onderzoeken welke behoeften er onder ouderen leven, wat ze willen leren en hoe zij dat denken toe te kunnen passen in het dagelijks leven;
- het project 'Versterken digitale vaardigheden' pas voort te zetten wanneer uit het eerste punt voldoende duidelijk is geworden wat de behoeften van de ouderen zijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 24. Structurele samenwerking tussen ouderen, vrijwilligers, organisaties en bedrijven bevorderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;
- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'talenten versterken en benutten' wil bereiken dat meer ouderen hun talenten ontdekken en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving;
- met de maatregel 'Structurele samenwerking tussen ouderen, vrijwilligers, organisaties en bedrijven bevorderen' wil het college communities van vrijwilligers stimuleren om kennis en ideeën te delen en deel te nemen aan evenementen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college te gemakkelijk denkt over het betrekken van ouderen bij evenementen en zich onvoldoende realiseert dat dit goed moet worden voorbereid;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat door de gesignaleerde uitvoeringsproblemen te verwachten is dat deze maatregel maar in beperkte mate kan leiden tot inzet van ouderen bij evenementen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat slechts een beperkte groep ouderen bereikt wordt, de ouderen met een klein inkomen en/of een migratieachtergrond worden niet of maar beperkt bereikt;

draagt het college op:

- te stoppen met deze maatregel;
- te onderzoeken wat ouderen zelf graag zouden willen, daarbij rekening houdend met de grote verscheidenheid binnen de groep ouderen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 25. Talenten ex-werknemers benutten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;
- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'talenten versterken en benutten' wil bereiken dat meer ouderen hun talenten ontdekken en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving;
- met de maatregel 'Talenten ex-werknemers benutten' wil het college dat bedrijven oudere werknemers voorbereiden op hun pensionering en het talent van ex-werknemers te blijven benutten. De gemeente wil hierin een voorbeeldfunctie vervullen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college een pilot wil starten om bij het cluster MO het benodigde instrumentarium in kaart te brengen en te vertalen in handreikingen voor het management;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het geen structurele maatregel betreft omdat bij een positief resultaat van de pilot vervolgens gezien zal worden hoe de implementatie van deze benadering verder ingevoerd kan worden;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het onduidelijk is of de maatregel 'kennis van ex-werknemers behouden' uitgevoerd zal worden en daardoor niet bijdraagt aan de ambitie van het college;

draagt het college op:

- zich in te spannen om deze maatregel verder uit te werken en niet vrijblijvend in te zetten.

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 26. Werken vanuit presentie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;
- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'Sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn' talenten versterken en benutten' wil bereiken dat meer ouderen hun talenten ontdekken en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving;
- met de maatregel 'Werken vanuit presentie' wil het college dat thuiszorgaanbieders eenzaamheid en hulpvragen rondom zingeving van cliënten beter gaan signaleren;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat Laurens thuiszorg de training 'Betekenisvol Leven in de Buurt' heeft ontwikkeld;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college het voornemen heeft in het uitvoeringsprogramma om de samenwerking tussen aanbieders, thuiszorgteams en zingevingsactiviteiten te willen faciliteren om zo te waarborgen dat signalen ook daadwerkelijk worden opgepakt maar dit tot nu niet geleid heeft tot maatregelen om de samenwerking daadwerkelijk te stimuleren;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat doordat de maatregel vanwege coronamaatregelen niet kon worden uitgevoerd niet kan bijdragen aan de ambitie. Bovendien is het bereik volgens de rekenkamer beperkt omdat de maatregel zich enkel richt op de vijf ouderenhubs en niet is gewaarborgd dat de maatregel stadsbreed wordt uitgerold;

draagt het college op:

- de door Laurens thuiszorg ontwikkelde training zo spoedig mogelijk te gaan verzorgen en de training bovendien beschikbaar te maken voor de gehele stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 27. Huisbezoeken 75+

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;
- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'Sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn' talenten versterken en benutten' wil bereiken dat meer ouderen hun talenten ontdekken en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving;
- met de maatregel 'Huisbezoeken 75+' wil het college de eenzaamheid onder 75-plussers bestrijden en terugbrengen naar 50%;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat in 2019 slechts 14% van de aangeschreven 75-plussers is bezocht;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de opvolging van signalen onvoldoende is gewaarborgd;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat als er wel een vervolgactie werd ingezet deze geboden hulp vaak geen betrekking had op eenzaamheidsproblematiek of zingevingsvraagstukkenopvolging;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat meer activiteiten rondom zingeving en rouwverwerking eenzaamheid niet kan voorkomen of oplossen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de interventiemodellen waarmee het college de eenzaamheid onder ouderen wil verminderen niet beschikbaar zijn;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat moeilijk bereikbare groepen waaronder migrantenouderen slecht bereikt worden en dat de gemeente vooralsnog geen concrete plannen heeft om het bereik onder de groep migrantenouderen te verbeteren;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de 75+-huisbezoeken eerder een afwerken van vragenlijsten is dan een gesprek over het welzijn c.q. eenzaamheid van de bezochte 75- plusser. Dit werd bevestigd tijdens de expertmeeting die de commissie ZOCS op 8 september 2021 heeft georganiseerd;
- tijdens de door de commissie ZOCS georganiseerde expertmeeting van 8 september 2021 werd door deskundige uit de praktijk bovendien aangegeven dat er een bepaalde target van ingevulde vragenlijsten moest worden gehaald, er vooral met vrijwilligers werd gewerkt en dat slechts de professionals de eenzaamheid onder de bezochte ouderen wisten te achterhalen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat om eenzaamheid te bestrijden niet kan worden volstaan met eenmalig huisbezoek, er moet eerst in de relatie met de oudere worden geïnvesteerd voordat er gesproken kan worden over eenzaamheid en/of zingeving;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het bereik te beperkt is en er veel belemmeringen zijn in de uitvoering waardoor het niet te verwachten is dat de maatregel substantieel zal bijdragen aan de ambitie van het college om de eenzaamheid onder ouderen te bestrijden;

draagt het college op:

- te stoppen met de 75+-huisbezoeken in de huidige vorm;
- definieer eenzaamheid en zingeving opnieuw en onderken daarbij de verscheidenheid;
- van de 75+-huisbezoeken geen informatieverzameling voor de gemeente te maken, stop met de vragenlijsten, schaf de targets af;
- laat de 75+-huisbezoeken slechts door professionals uitvoeren;
- neem maatregelen die de moeilijke groepen zoals migrantenouderen kunnen bereiken, maak daarbij gebruik van de werkwijze van de succesvolle wijken;
- onderzoek of de 75+-huisbezoeken behalve bij de life-eventmomenten zoals verhuizen of het verlies van een partner, op een andere frequentie kunnen worden uitgevoerd;
- zet er structurele financiering bij;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 28. Meldisolement

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;
- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'Sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn' talenten versterken en benutten' wil bereiken dat meer ouderen hun talenten ontdekken en inzetten voor de Rotterdamse samenleving;
- met de maatregel 'Meld isolement' wil het college de eenzaamheid onder 75-plussers bestrijden. Het is een digitaal signaleringssysteem waarin vermoedens over ouderen in een isolement gemeld kunnen worden, met als doel preventie van isolement;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het aantal meldingen bij Meldisolement in 2019 is teruggelopen naar 64 (2018 nog 148) en in 2020 tot 20 mei er slechts 8 meldingen binnen kwamen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat ondanks pogingen van de gemeente om het aantal meldingen te vergroten dit niet tot resultaat heeft geleid;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de 'opfrisactie' heeft plaatsgevonden en of deze stadsbreed wordt uitgerold;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het aantal meldingen beperkt is en zelfs afneemt, waardoor het niet te verwachten is dat de maatregel substantieel zal bijdragen aan de ambitie van het college om de eenzaamheid onder ouderen te bestrijden;

draagt het college op:

- te stoppen met het meldpunt;
- definieer eenzaamheid en zingeving opnieuw en onderken daarbij de verscheidenheid, betrek daarbij de medewerkers op de werkvloer (thuiszorgmedewerkers, wijkteammedewerkers, huisartsen);
- neem maatregelen die de moeilijke groepen zoals migrantenouderen kunnen bereiken, maak daarbij gebruik van de werkwijze van de succesvolle wijken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 29. Meer zingevings- en rouwverwerkingsactiviteiten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;

- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'Sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn' talenten versterken en benutten' wil bereiken dat meer ouderen hun talenten ontdekken en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving;
- met de maatregel 'Meer zingevings- en rouwverwerkingsactiviteiten' wil het college voorkomen dat ouderen na het verlies van hun partner (structureel) eenzaam worden;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er behoefte is aan rouwverwerkingsactiviteiten;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er nog te weinig activiteiten beschikbaar zijn, voornamelijk noemt de rekenkamer het tekort aan rouwverwerkingsactiviteiten voor ouderen met een migratieachtergrond;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college in de voortgangsrapportage niet ingaat op de inventarisatie van het bestaande aanbod en dat het hierdoor onzeker is of er wel voldoende aanbod komt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het vinden van voldoende en geschikte vrijwilligers moeilijk is;
- De rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat zingevings- en rouwverwerkingsactiviteiten helpen, maar dat deze activiteiten zelf vaak niet bijdragen aan voorkomen of verminderen van eenzaamheid maar ze kunnen wel een positief effect hebben op de kwaliteit van leven en zorgkosten;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat zingevings- en rouwverwerkingsactiviteiten op zichzelf niet logisch aansluiten bij de ambitie om eenzaamheid te voorkomen;

draagt het college op:

- haast te maken met de inventarisatie van bestaande zingevings- en rouwverwerkingsactiviteiten;
- zingevings- en rouwverwerkingsactiviteiten te organiseren voor de moeilijk bereikbare groepen, waaronder ouderen met een migratieachtergrond;
- het vinden van geschikte en voldoende vrijwilligers te intensiveren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 30. Onderzoek vermindering zorgkosten door zingevingsactiviteiten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;

- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'Sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn' talenten versterken en benutten' wil bereiken dat meer ouderen hun talenten ontdekken en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving;
- met de maatregel 'Onderzoek vermindering zorgkosten door zingevingsactiviteiten wil het college onderzoeken of zingevingsactiviteiten leiden tot lagere zorgkosten;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat zingevingsactiviteiten op zichzelf niet logisch aansluiten bij de ambitie om eenzaamheid te voorkomen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college in de voortgangsrapportage niet terugkomt op het voornemen van een meerjarig onderzoek naar het effect van zingevingsactiviteiten op de zorgkosten. Hierdoor is het onduidelijk of deze maatregel daadwerkelijk wordt of nog zal worden uitgevoerd;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de maatregel om te onderzoeken of zingevingsactiviteiten leiden tot lagere zorgkosten, logisch is, maar deze kan als zodanig niet bijdragen aan de ambitie.

draagt het college op:

- te stoppen met dit onderzoek voor zover het onderzoek al gestart is en anders niet aan dit onderzoek te beginnen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 31. Gebruikmaken van interventieprofielen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;
- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'Sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn' talenten versterken en benutten' wilt bereiken dat meer ouderen hun talenten ontdekken en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving;
- met de maatregel 'Gebruik maken van interventieprofielen' wil het college dat welzijnsorganisaties gebruik maken van de interventieprofielen die zijn opgesteld door Anja Machielse. De typologie van de interventieprofielen biedt handvatten bij het vinden van passende interventies en begeleidingsvormen voor eenzame en geïsoleerde mensen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de maatregel om de interventieprofielen te gebruiken logisch aansluit bij de problematiek;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het onbekend is of de interventieprofielen ook geschikt zijn voor het indelen van ouderen met een migratieachtergrond. Het college heeft geen maatregelen genomen om naast de bestaande profielen een gevarieerder aanbod te realiseren, terwijl er wel aanleiding is om dat te doen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat op het moment van het onderzoek deze nog niet werden gebruikt. Wel constateert de rekenkamer dat het de bedoeling is om de trainingen vanaf 2021 stadsbreed aan te bieden;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat doordat de trainingen nog niet zijn gegeven het niet duidelijk is of het toepassen van de interventieprofielen bijdraagt aan de ambitie om de eenzaamheid onder ouderen te verminderen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat niet duidelijk is of de ambitie van het college om de eenzaamheid onder ouderen te verlagen met 3% tot 50% gehaald is omdat recente cijfers ontbreken. Daardoor kan niet vastgesteld worden of deze maatregel bijdraagt aan de ambitie;

draagt het college op:

- spoedig een aanvang te maken met de trainingen die moeten leiden tot het gebruik van de interventieprofielen;
- op een zo kort mogelijke termijn de resultaten van het beleid om de eenzaamheid onder oudere rotterdammers te verminderen te publiceren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 32. Actualiseren gebiedsgidsen Actief in de Wijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;
- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'Meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten' ouderen meer betrokken wil laten zijn bij de buurt waarin zij wonen;
- met de maatregel 'Actualiseren gebiedsgidsen Actief in de Wijk' wil het college dat het aanbod van activiteiten in de wijk beter zichtbaar en bekend is;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college niet onderzocht heeft wat de behoeften van ouderen zijn;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het niet duidelijk is of er behoefte is aan een betere zichtbaarheid van de activiteiten in een buurt en of ouderen vaker mee zouden doen als het aanbod beter bekend zou zijn;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat veel activiteiten in buurten vaak maar tijdelijk zijn omdat de gemeente er de voorkeur aan geeft om projectmatig te werken;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat projectmatige activiteiten volgens welzijnswerkers niet geschikt zijn voor ouderen met een achterstandpositie;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat specifiek aanbod een belangrijke voorwaarde is om migrantenouderen betrokken te laten zijn bij wat er in hun buurt gebeurt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat projectmatig werken veel tijd vraagt van de organisatoren onder andere vanwege de verantwoordingseisen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college geen aandacht heeft voor de speciale aandacht die activiteiten voor migrantenouderen nodig zijn om activiteiten voor hen voor en voor hun betrokkenheid bij de buurt te realiseren;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat vele Rotterdamse ouderen onvoldoende taal- en digivaardig zijn om gebruik te kunnen maken van de gebiedsgidsen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de digitale menukaart er is gekomen maar dat deze volgens ambtenaren nog niet actief wordt gebruikt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de maatregel maar beperkt zal bijdragen aan de ambitie van het college dat ouderen meer betrokken zijn bij hun buurt;

draagt het college op:

- niet verder te investeren in gebiedsgidsen Actief in de wijk;
- een vaste contactpersoon in te richten waar ouderen direct en zonder doorverwijzing terecht kunnen;
- deze contactpersoon de mogelijkheid te geven direct zorg en hulp te organiseren;
- een vast contactpersoon die goed telefonisch bereikbaar is, een hulpverlenende of vergelijkbare opleiding heeft, affiniteit heeft met ouderen en die de tijd neemt voor hun vragen;
- deze taak in elke wijk (eventueel bij een medewerkers in een al bestaande functie, zoals de Vraagwijzermedewerker, ouderenwerker in het wijkteam of professional van een welzijnsorganisatie) te gaan beleggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 33. Succesvol aanbod opnemen in digitale menukaart

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van

wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;

- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'Meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten' ouderen meer betrokken wil laten zijn bij de buurt waarin zij wonen;
- met de maatregel 'Succesvol aanbod opnemen in digitale menukaart' wil het college dat het aanbod van activiteiten in de wijk beter zichtbaar en bekend is;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het niet duidelijk is of er behoefte is aan een betere zichtbaarheid van de activiteiten in een buurt en of ouderen vaker mee zouden doen als het aanbod beter bekend zou zijn;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat veel activiteiten in buurten vaak maar tijdelijk zijn omdat de gemeente er de voorkeur aan geeft om projectmatig te werken;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat projectmatige activiteiten volgens welzijnswerkers niet geschikt zijn voor ouderen met een achterstandspositie;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat specifiek aanbod een belangrijke voorwaarde is om migrantenouderen betrokken te laten zijn bij wat er in hun buurt gebeurt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat projectmatig werken veel tijd vraagt van de organisatoren onder andere vanwege de verantwoordingseisen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college geen aandacht heeft voor de speciale aandacht die activiteiten voor migrantenouderen nodig zijn om activiteiten voor hen voor en voor hun betrokkenheid bij de buurt te realiseren;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat vele Rotterdamse ouderen onvoldoende taal- en digivaardig zijn om gebruik te kunnen maken van de gebiedsgidsen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de maatregel maar beperkt zal bijdragen aan de ambitie van het college dat ouderen meer betrokken zijn bij hun buurt;

draagt het college op:

- niet verder te investeren in informatie via de gebiedsgidsen te verspreiden;
- een vaste contactpersoon in te richten waar ouderen direct en zonder doorverwijzing terecht kunnen;
- deze contactpersoon de mogelijkheid te geven direct zorg en hulp te organiseren;
- een vast contactpersoon die goed telefonisch bereikbaar is, een hulpverlenende of vergelijkbare opleiding heeft, affiniteit heeft met ouderen en die de tijd neemt voor hun vragen;
- deze taak in elke wijk (eventueel bij een medewerker in een al bestaande functie, zoals de Vraagwijzermedewerker, ouderenwerker in het wijkteam of professional van een welzijnsorganisatie) te gaan beleggen;
- te stoppen met projectmatig werken;
- te onderzoeken welke middelen en mogelijkheden de welzijnsorganisaties samen met de bewoners van een buurt nodig hebben om zonder verantwoordingseisen activiteiten structureel te kunnen organiseren voor een diverse bewonersgroep;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 34. Aanbod culturele partners zichtbaar maken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;
- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'Meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten' ouderen meer betrokken wil laten zijn bij de buurt waarin zij wonen;
- met de maatregel 'Aanbod culturele partners zichtbaar maken' wil het college het aanbod van culturele partners beter zichtbaar maken en ouderen hiermee kennis laten maken;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college niet onderzocht heeft wat de behoeften van ouderen zijn;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het niet duidelijk is of er behoefte is aan een betere zichtbaarheid van de activiteiten in een buurt en of ouderen vaker mee zouden doen als het aanbod beter bekend zou zijn;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat volgens wethouder dat er voor kwetsbare ouderen vanaf 75 jaar die nog zelfstandig wonen, fysiek niet mobiel zijn en geen gebruik maken van aanvullend vervoer doordat er onvoldoende aanbod is. Voor deze groep is meer maatwerk nodig;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat projectmatige activiteiten volgens welzijnswerkers niet geschikt zijn voor ouderen met een achterstandspositie;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat specifiek aanbod een belangrijke voorwaarde is om migrantenouderen betrokken te laten zijn bij wat er in hun buurt gebeurt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat projectmatig werken veel tijd vraagt van de organisatoren onder andere vanwege de verantwoordingseisen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college geen aandacht heeft voor de speciale aandacht die voor migrantenouderen nodig zijn om activiteiten voor hen voor en voor hun betrokkenheid bij de buurt te realiseren;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat vele Rotterdamse ouderen onvoldoende taal- en digivaardig zijn om gebruik te kunnen maken van de gebiedsgidsen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de maatregel maar beperkt zal bijdragen aan de ambitie van het college dat ouderen meer betrokken zijn bij hun buurt;

draagt het college op:

- niet verder te investeren in het aanbod van culturele partners beter zichtbaar te maken, in plaats daarvan eerst te onderzoeken welke behoeften de ouderen in de verschillende wijken hebben;
- te onderzoeken welke maatwerk mogelijkheden er zijn om de kwetsbare Rotterdammers en oudere Rotterdammers met een migratieachtergrond te betrekken bij de buurten;
- een vaste contactpersoon in te richten waar ouderen direct en zonder doorverwijzing terecht kunnen;
- deze contactpersoon de mogelijkheid te geven direct zorg en hulp te organiseren;
- een vaste contactpersoon die goed telefonisch bereikbaar is, een hulpverlenende of vergelijkbare opleiding heeft, affiniteit heeft met ouderen en die de tijd neemt voor hun vragen;
- deze taak in elke wijk (eventueel bij medewerkers in een al bestaande functie, zoals de Vraagwijzermedewerker, ouderenwerker in het wijkteam of professional van een welzijnsorganisatie) te gaan beleggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 35. Onderzoeken van wensen en behoeften ouderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;
- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'Meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten' ouderen meer betrokken wil laten zijn bij de buurt waarin zij wonen;
- met de maatregel 'Onderzoeken van wensen en behoeften ouderen' wil het college in Huizen van de Wijk en andere plekken waar ouderen samenkomen, onderzoeken wat nodig is om betrokken buurten te versterken. Dit moet gebeuren met de ouderen zelf, corporaties, Opzoomer Mee en de (wijk)samenwerkingspartners. Ook moet geïnventariseerd worden in welke mate het cultuuraanbod in de gebieden aansluit bij de wensen en behoeften van ouderen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat niet duidelijk is uit de voortgangsrapportage of het onderzoek al heeft plaats gevonden en wat het heeft opgeleverd;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat niet alle groepen worden bereikt waardoor de resultaten niet representatief zijn voor alle Rotterdammers van 75 jaar of ouder;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het dashboard (waar de resultaten van het onderzoek gepubliceerd worden) geen inzicht geeft in de behoeften van ouderen tussen de 65 en 74 jaar;

draagt het college op:

- het onderzoek (dat toch de basis van het masterplan Ouder en Wijzer zou moeten zijn) uit te voeren en de resultaten zo spoedig mogelijk bekend te maken;
- in het onderzoek nadrukkelijk ook te zorgen dat alle groepen Rotterdammers, ook de moeilijk bereikbare groepen waaronder migrantenouderen en kwetsbare Rotterdammers die nog zelfstandig wonen, fysiek niet mobiel zijn en geen gebruik maken van aanvullend vervoer, zijn opgenomen;
- in het onderzoek ook de behoeften van 64- tot 74-jarigen op te nemen;
- het onderzoek iedere vijf jaar te herhalen omdat behoeften en voorkeuren in het algemeen wisselen en ook binnen generaties;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 36. Cursussen organiseren zodat ouderen hun talenten kunnen ontdekken en zelf activiteiten kunnen organiseren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;
- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'Meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten' ouderen meer wil betrokken laten zijn bij de buurt waarin zij wonen;
- met de maatregel 'Cursussen organiseren zodat ouderen hun talenten kunnen ontdekken en zelf activiteiten kunnen organiseren' wil het college cursussen laten organiseren waardoor ouderen hun talenten kunnen ontdekken en zelf cursussen kunnen organiseren die bij hen passen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college niet heeft onderzocht of ouderen ook behoefte hebben extra aanbod en aan welke type aanbod zij dan behoefte hebben;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat niet alle groepen worden bereikt waardoor de resultaten niet representatief zijn voor alle Rotterdammers van 75 jaar of ouder;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college geen aandacht heeft voor de belemmeringen voor migrantenouderen om aan activiteiten deel te nemen;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat niet duidelijk is of en aan welke type cursussen ouderen behoefte hebben, dat niet duidelijk is hoeveel cursussen Welzijn moet organiseren, dat sommige groepen ouderen geen activiteiten kunnen organiseren zonder ondersteuning door Welzijn, dat het om die redenen onzeker is of deze maatregel zal bijdragen aan de ambitie om ouderen meer betrokken te laten zijn bij hun buurt;

draagt het college op:

- eerst te onderzoeken waar ouderen behoefte aan hebben (in de verschillende wijken) voordat verder uitvoering wordt gegeven aan deze maatregel;
- te onderzoeken welke belemmerende factoren er spelen bij de moeilijk bereikbare groepen, waaronder migrantenouderen;
- in het onderzoek nadrukkelijk ook te zorgen dat alle groepen Rotterdammers, ook de moeilijk bereikbare groepen waaronder migrantenouderen en kwetsbare Rotterdammers die nog zelfstandig wonen, fysiek niet mobiel zijn en geen gebruik maken van aanvullend vervoer, zijn opgenomen;
- het onderzoek iedere vijf jaar te herhalen omdat behoeften en voorkeuren in het algemeen wisselen en ook binnen generaties;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 37. Voorlichting en training over veiligheid en weerbaarheid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;
- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'Meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten' ouderen meer betrokken wil laten zijn bij de buurt waarin zij wonen;
- met de maatregel 'Voorlichting en training over veiligheid en weerbaarheid' wil het college dat ouderen zich veiliger voelen op straat zodat ze geen belemmeringen voelen voor een actief sociaal leven;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de omvang van de training onzeker is (er stonden slechts tien voorlichtingen gepland in tien verschillende ouderencomplexen);
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de maatregel kan bijdragen aan de ambitie om ouderen meer te betrekken bij de buurt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de bijdrage echter beperkt zal zijn omdat de voorlichting en training zich sterk richten op onveilige situaties

die in huis plaatsvinden, zoals babbeltucs, internetfraude en financieel misbruik en ze hierdoor niet substantieel kunnen bijdragen aan het verminderen van onveiligheid op straat;

draagt het college op:

- het aanbod van de cursussen en trainingen breder te laten zijn zodat naast veiligheid in huis ook het zich veilig voelen op straat aan de orde komt;
- de cursussen en training weer op te pakken en toegankelijk te laten zijn voor al die ouderen (55-plussers) die menen er behoefte aan te hebben en daarbij ouderen te stimuleren gebruik te maken van de cursussen en trainingen;
- de cursussen en trainingen een vast onderdeel te laten zijn van het aanbod van cursussen en trainingen en dus niet te beperken tot tien;
- hiervoor structurele financiering beschikbaar te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 38. Samen eten bevorderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Ertoe doen' het college wil dat ouderen hun talenten blijven benutten en versterken en deze inzetten voor de Rotterdamse samenleving. Het college gaat uit van wat ouderen wél kunnen in plaats van wat niet lukt. Eenzame ouderen worden beter bereikt en ouderen zijn meer betrokken bij wat er in de buurt gebeurt;
- het college via drie actielijnen ('talenten versterken en benutten', 'sterk in kwetsbaarheid: waardig oud worden en zijn', 'meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'Meedoen in de wijk: versterken van betrokken buurten' ouderen meer betrokken wil laten zijn bij de buurt waarin zij wonen;
- met de maatregel 'Samen eten bevorderen' wil het college dat ouderen zich veiliger voelen op straat zodat ze geen belemmeringen voelen voor een actief sociaal leven;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er een ruim aanbod is van betaalbare maaltijden, maar dat het aanbod niet blijvend is en dat er geen rekening is gehouden met de wensen en behoeften van migrantenouderen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat veel initiatieven van aanbod van goedkope maaltijden afhankelijk zijn van vrijwilligers en de financiële ondersteuning vaak eenmalig is;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er in een viertal seniorencomplexen en in twee ouderenhubs en pilot is gestart dat verder geen doorgang heeft gekregen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college het voornemen heeft de pilots op te nemen in de nieuwe welzijnsopdracht en in de nieuwe subsidieverlening aan Opzoomer Mee;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat als de pilot in de toekomst inderdaad structureel worden ingezet zijn inderdaad bij zouden kunnen dragen aan een grotere betrokkenheid van ouderen bij hun buurt;

draagt het college op:

- het aanbod van goedkope maaltijden in buurten te stimuleren, hiervoor middelen beschikbaar te stellen en in te zetten op een structurele invulling van het aanbod;
- begeleiding te organiseren of hierover de regie te houden voor werven en ondersteunen van de vrijwilligers die de goedkope maaltijden verzorgen;
- het Welzijnswerk te stimuleren mogelijke eenzame en geïsoleerde ouderen uit te nodigen voor deze maaltijden, hier ook middelen voor beschikbaar te hebben;
- in het aanbod van goedkope maaltijden, het samen eten rekening te houden met leefstijl en voorkeuren van alle Rotterdammers;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 39. 8.400 sociale woningen voor ouderen bouwen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen (Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;
- het college in de actielijn 'Voldoende geschikte woningen in de gebieden' stelt dat ouderen zo lang mogelijk in hun eigen wijk willen blijven wonen en daar ook actief mee willen blijven doen;
- het college in de actielijn 'Voldoende geschikte woningen in gebieden' als eerste maatregel in het addendum Woonvisie 2030 en in het Langer Thuis Akkoord 2019-2025 de afspraak heeft gemaakt dat er tot 2030 er 8.400 woningen gebouwd worden in het sociale segment, waarvan de meerderheid geschikt is voor of gericht is op ouderen. Zo wordt vastgelegd welke projecten en plannen en gebiedsgerichte afspraken er binnen de urgente gebieden voor de periode 2025 gaan plaatsvinden;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de maatregel van het college 8.400 woningen in het sociale segment bouwen door het college daadwerkelijk niet concreet gemaakt wordt hoeveel woningen voor ouderen bestemd zijn;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college blijft vasthouden aan het gegeven dat er voldoende woningen voor ouderen in het sociale segment zijn en dat er daarom geen targets verder nodig zijn;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de maatregel in het Langer Thuis Akkoord dat de meerderheid van de 8.400 woningen geschikt worden voor of gericht op ouderen niet gegarandeerd is omdat het college deze maatregel niet heeft vastgelegd voor de ouderen en deze woningen door andere doelgroepen worden ingenomen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de nieuwbouw van woningen in het sociale segment zich vooral beperkt tot acht gebieden, terwijl er ook in andere gebieden onvoldoende voor ouderen geschikte woningen zijn;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college niet kiest om ouderen voorrang te geven op de woningmarkt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college onvoldoende rekening houdt met de betaalbaarheid van de woningen voor ouderen met een laag inkomen, en met de behoeften van oudere migranten;

draagt het college op:

- voorrang te geven aan het bouwen van 8.400 betaalbare woningen in het sociale segment voor ouderen;
- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;
- vast te stellen aan welke eisen de woningvoorraad, woonomgeving, welzijnsvoorzieningen en zorg- en dienstverlening in Rotterdam moeten voldoen voor ouderen. Betrek hierbij de richtlijnen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO);
- met woningcorporaties en/of andere externe partijen harde prestatieafspraken te maken (aantallen, type en locatie) over te realiseren van woningen in het sociale segment voor ouderen en tussenvoorzieningen in alle gebieden van de stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 40. Labelen van woning voor ouderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen',

Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;

- het college in de actielijn 'Voldoende geschikte woningen in de gebieden' stelt dat ouderen zo lang mogelijk in hun eigen wijk willen blijven wonen en daar ook actief mee willen blijven doen;
- het college in de actielijn 'Voldoende geschikte woningen in gebieden' als tweede maatregel in het Langer Thuis Akkoord 2019-2025 de afspraak is gemaakt dat er tot 2025 dat partijen in potentie levensloopbestendige nieuwbouw (zachte planvoorraad) labelen voor ouderen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college er niet voor kiest om de maatregel van het labelen van woningen voor ouderen in te willen zetten;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert het college er ook niet voor kiest om ouderen voorrang te geven op andere huurders of meer woningen exclusief toe te wijzen aan ouderen door deze te labelen voor 55-plussers;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college onvoldoende rekening houdt met de betaalbaarheid van de woningen voor ouderen met een laag inkomen, en met de behoeften van oudere migranten;

draagt het college op:

- woningen in het sociale-, middensegment en tussenvoorzieningen speciaal te gaan labelen voor ouderen;
- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;
- vast te stellen aan welke eisen de woningvoorraad, woonomgeving, welzijnsvoorzieningen en zorg- en dienstverlening in Rotterdam moeten voldoen voor ouderen. Betrek hierbij de richtlijnen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO);
- met woningcorporaties en/of andere externe partijen harde prestatieafspraken te maken (aantallen, type en locatie) over te realiseren woningen voor ouderen en tussenvoorzieningen in alle gebieden van de stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 41. Woningaanpassingen in oude stadswijken!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn

- van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', 'Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;
 - het college in de actielijn 'Voldoende geschikte woningen in de gebieden' stelt dat ouderen zo lang mogelijk in hun eigen wijk willen blijven wonen en daar ook actief mee willen blijven doen;
 - het college in de actielijn 'Voldoende geschikte woningen in gebieden' als derde maatregel in het centrum, de oude stadswijken en de kleine kernen zich richt niet alleen op nieuwbouw maar ook op het realiseren van voldoende geschikte woningen door woningaanpassing. In het Langer Thuis Akkoord is afgesproken dat de partijen voor hun eigen woningbezit de mogelijkheden verkennen voor (collectieve) woningaanpassingen en elkaar helpen om dit te realiseren;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat in het Langer Thuis Akkoord dat partijen voor hun eigen woningbezit de mogelijkheden verkennen voor (collectieve) woningaanpassingen en elkaar te helpen om dit te realiseren;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college niet concreet heeft gemaakt hoeveel woningaanpassingen per gebied nodig zijn en hoeveel er gerealiseerd gaan worden;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat in oude stadswijken (Oude Westen, Bloemhof, Hillesluis, Feyenoord, Kralingen-West etc.) en rond het centrum er onvoldoende geschikte woningen door woningaanpassing zullen kunnen worden gerealiseerd, omdat de meeste woningen in de wijken niet geschikt te maken zijn;

draagt het college op:

- beter onderzoek te gaan doen naar aanpassingen van woningen in oude stadswijken ten behoeve van de ouderen en indien dit niet mogelijk is het aantal te bouwen woningen in het sociale- en middensegment en als tussenvoorzieningen voor ouderen te verhogen;
- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;
- vast te stellen aan welke eisen de woningvoorraad, woonomgeving, welzijnsvoorzieningen en zorg- en dienstverlening in Rotterdam moeten voldoen voor ouderen. Betrek hierbij de richtlijnen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO);
- met woningcorporaties en/of andere externe partijen harde prestatieafspraken te maken (aantallen, type en locatie) over te realiseren woningen voor ouderen en tussenvoorzieningen in alle gebieden van de stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 42. 12.600 geschikte ouderenwoningen in het middensegment!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen (Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;
- het college in de actielijn Voldoende geschikte woningen in de gebieden' stelt dat ouderen zo lang mogelijk in hun eigen wijk willen blijven wonen en daar ook actief mee willen blijven doen;
- het college in de actielijn Voldoende geschikte woningen in gebieden' als vierde maatregel voor het middensegment is in het Langer Thuis Akkoord de afspraak opgenomen dat een aanzienlijk deel van de opgave van 12.600 woningen (nieuwbouw) en een deel van liberalisaties van bestaande voorraad voor ouderen is. Deze woningen worden gerealiseerd op plekken met een hoge dichtheid aan voorzieningen in de nabijheid van OV;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de maatregel van het college 12.600 woningen in het middensegment (2030) gebouwd worden voor ouderen niet gegarandeerd zijn omdat het college deze maatregel niet heeft vastgelegd voor de ouderen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er geen analyse van de behoefte bestaat per wijk van dit soort middensegment woningen zowel in de koopsector als in de particuliere huurmarkt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat in het Actieplan Middenhuur de ouderen wel als doelgroep worden genoemd maar ook in dit plan is de vraag van ouderenhuisvesting niet concreet gemaakt en zijn er geen maatregelen opgenomen die specifiek gericht zijn op ouderen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat in het Langer Thuis Akkoord er ook geen concrete doelstellingen zijn opgenomen om nieuwbouw en liberalisaties van woningen voor ouderen te realiseren;

draagt het college op:

- de liberalisatie van de huursector voor ouderen te stoppen;
- de 12.600 woningen in het middensegment voor ouderen ook te garanderen voor ouderen en deze aantal woningen ook te gaan realiseren;
- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;

- in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;
- vast te stellen aan welke eisen de woningvoorraad, woonomgeving, welzijnsvoorzieningen en zorg- en dienstverlening in Rotterdam moeten voldoen voor ouderen. Betrek hierbij de richtlijnen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO);
- met woningcorporaties en/of andere externe partijen harde prestatieafspraken te maken (aantallen, type en locatie) over te realiseren woningen voor ouderen en tussenvoorzieningen in alle gebieden van de stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 43. Blijverslening!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', 'Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;
- het college in de actielijn 'Voldoende geschikte woningen in de gebieden' stelt dat ouderen zo lang mogelijk in hun eigen wijk willen blijven wonen en daar ook actief mee willen blijven doen;
- het college in de actielijn 'Voldoende geschikte woningen in gebieden' als vijfde maatregel de blijverslening van de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) heeft onderzocht. De lening is bedoeld voor zowel huurders als eigenaar-bewoners en biedt de mogelijkheid om woningaanpassingen te financieren. Bewoners vragen de lening aan bij de gemeente en worden verstrekt door SVn. Het college heeft geen alternatieve maatregelen genomen om woningaanpassingen bij ouderen te stimuleren;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er bij de realisatie van ouderenwoningen geen aandacht was voor de betaalbaarheid van deze woningen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er geen rekening gehouden wordt met wat de kosten zijn bij verhuizing;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat ouderen die nu in een huurwoning met een lage huur niet zullen doorschuiven naar een woning met een hogere huur.

draagt het college op:

- de blijverslening in te voeren;
- de verhuiskostenvergoeding structureel in te gaan zetten en niet alleen via de seniorenmakelaar;
- voorrangregels en huurkorting structureel in te gaan voeren;
- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;
- vast te stellen aan welke eisen de woningvoorraad, woonomgeving, welzijnsvoorzieningen en zorg- en dienstverlening in Rotterdam moeten voldoen voor ouderen. Betrek hierbij de richtlijnen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO);
- vervolgens te bepalen welk maatregelenpakket er nodig is voor ouderen per gebied;
- maatregelen te nemen die blijvend zijn en neem ze in alle gebieden in de stad waar ze nodig zijn, zodat ze daadwerkelijk kunnen bijdragen aan gestelde ambities;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 44. Prestatieafspraken met woningcorporaties!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;
- het college in de actielijn 'Realiseren nieuwe woonzorgconcepten' in de hele stad voldoende tussenvoorzieningen wil realiseren meteen gedifferentieerd aanbod;
- het college in de actielijn 'Realiseren nieuwe woonzorgconcepten' als eerste maatregel inzet op tussenvoorzieningen te realiseren door prestatieafspraken met woningcorporaties;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de afspraken met de woningcorporaties over de tussenvoorzieningen niet concreet genoeg zijn;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert het college zich focust op een achttal gebieden, terwijl ook in andere gebieden in de gemeente voor ouderen geschikte woningen nodig zijn;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college niet kiest om ouderen voorrang te geven;

draagt het college op:

- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;
- vast te stellen aan welke eisen de woningvoorraad, woonomgeving, welzijnsvoorzieningen en zorg- en dienstverlening in Rotterdam moeten voldoen voor ouderen. Betrek hierbij de richtlijnen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO);
- vervolgens te bepalen welk maatregelenpakket er nodig is voor ouderen per gebied;
- maatregelen te nemen die blijvend zijn en neem ze in alle gebieden in de stad waar ze nodig zijn, zodat ze daadwerkelijk kunnen bijdragen aan gestelde ambities;
- met woningcorporaties en/of andere externe partijen harde prestatieafspraken te maken (aantallen, type en locatie) over te realiseren woningen voor ouderen en tussenvoorzieningen in alle gebieden van de stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 45. Tussenvoorzieningen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', 'Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;
- het college in de actielijn 'Realiseren nieuwe woonzorgconcepten' in de hele stad voldoende tussenvoorzieningen wil realiseren met een gedifferentieerd aanbod;
- het college in de actielijn 'Realiseren nieuwe woonzorgconcepten' als tweede maatregel inzet op tussenvoorzieningen te realiseren door prestatieafspraken met woningcorporaties en in de aanbesteding van nieuwbouwprojecten. Tussenvoorzieningen zijn een noodzakelijke maatregel om de ouderen in de leeftijdscategorie vanaf 55 jaar tot aan dat ouderen in een verpleegtehuis terechtkomen er geen woningaanbod is;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat landelijk onderzoek uitwijst dat het aanbod van tussenvoorzieningen in het sociale segment schaars is;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert het college geen onderzoek gedaan heeft naar tussenvoorzieningen en daardoor is er geen zicht op aan welk type tussenvoorzieningen voor ouderen er behoefte is;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college geen concrete afspraken met de wooncorporaties in de prestatieafspraken heeft gemaakt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat voor vijf bouwlocaties tussenvoorzieningen worden meegenomen in de aanbesteding van nieuwbouw;

draagt het college op:

- in te zetten op de tussenvoorzieningen in de woningbouw voor zowel het sociale- als het middensegment;
- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;
- vast te stellen aan welke eisen de woningvoorraad, woonomgeving, welzijnsvoorzieningen en zorg- en dienstverlening in Rotterdam moeten voldoen voor ouderen. Betrek hierbij de richtlijnen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO);
- vervolgens te bepalen welk maatregelenpakket er nodig is voor ouderen per gebied;
- maatregelen te nemen die blijvend zijn en neem ze in alle gebieden in de stad waar ze nodig zijn, zodat ze daadwerkelijk kunnen bijdragen aan gestelde ambities;
- met woningcorporaties en/of andere externe partijen harde prestatieafspraken te maken (aantallen, type en locatie) over te realiseren woningen voor ouderen en tussenvoorzieningen in alle gebieden van de stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 46. Proeftuin met zes vernieuwende woon(zorg)concepten!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', 'Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;

- het college in de actielijn 'Realiseren nieuwe woonzorgconcepten' in de hele stad voldoende tussenvoorzieningen wil realiseren met een gedifferentieerd aanbod;
- het college in de actielijn 'Realiseren nieuwe woonzorgconcepten' als derde maatregel wil inzetten op een proeftuin met zes vernieuwende woon(zorg)concepten om zo het aanbod te differentiëren. Uiteindelijk is het resultaat van deze maatregel dat er één type tussenvoorziening, de thuisplusflats ingezet wordt. Het realiseren van deze thuisplusflats bestaat uit het aanbieden van welzijn en Wmo in bestaande seniorencomplexen in het sociale segment;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er geen onderzoek naar de behoefte van de verschillende typen tussenvoorzieningen is gedaan en daarom er geen onderbouwde keuzes voor de differentiatie van woon(zorg)concepten in typen en locaties is te maken;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat in deze maatregel er gewerkt wordt vanuit aanbodgerichte manier van de markt en niet vanuit vraaggerichte wijze van de ouderen zelf;

draagt het college op:

- in te zetten op vernieuwende woon(zorg)concepten zoals in het Langer Thuis Akkoord wordt aangehaald;
 - groepswonen voor ouderen;
 - Hofjes-wonen;
 - meergeneratiewoningen;
 - coöperatieve woonzorgconcepten;
- deze concepten uit te rollen over alle gebieden van de stad;
- in de woonvisie 2030 hier een aparte categorie woonconcepten voor op te nemen;
- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;
- vast te stellen aan welke eisen de woningvoorraad, woonomgeving, welzijnsvoorzieningen en zorg- en dienstverlening in Rotterdam moeten voldoen voor ouderen. Betrek hierbij de richtlijnen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO);
- vervolgens te bepalen welk maatregelenpakket er nodig is voor ouderen per gebied;
- maatregelen te nemen die blijvend zijn en neem ze in alle gebieden in de stad waar ze nodig zijn, zodat ze daadwerkelijk kunnen bijdragen aan gestelde ambities;
- met woningcorporaties en/of andere externe partijen harde prestatieafspraken te maken (aantallen, type en locatie) over te realiseren woningen voor ouderen en tussenvoorzieningen in alle gebieden van de stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 47. Ondersteuning Particuliere wooninitiatieven!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', 'Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;
- het college in de actielijn 'Realiseren nieuwe woonzorgconcepten' in de hele stad voldoende tussenvoorzieningen wil realiseren met een gedifferentieerd aanbod;
- het college in de actielijn 'Voldoende geschikte woningen in gebieden' als vierde maatregel wil inzetten op particuliere wooninitiatieven en woningcorporaties bij elkaar te brengen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het lang duurt om plannen van particuliere woongroepen te realiseren en dat dus dergelijke initiatieven vanuit de wooncorporaties aangejaagd kunnen worden;

draagt het college op:

- intentieverklaringen met de woningcorporaties te maken met betrekking tot particuliere wooninitiatieven;
- hiervoor ook locaties in de stad beschikbaar voor te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 48. Bewustwording toekomstige woonwensen via communicatie!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', 'Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;

- het college in de actielijn 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren' in de hele stad voldoende tussenvoorzieningen wil realiseren met een gedifferentieerd aanbod;
- het college in de actielijn 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren' als eerste maatregel wil inzetten op 'Bewustwording toekomstige woonwensen via communicatie'. Het betreft een voorlichtingscampagne die bestaat uit persoonlijke brieven, huisbezoeken aan ouderen en informatiemarkten. Het college zoekt daarbij de samenwerking met Rotterdam Partners en www.woneninrotterdam.nl;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat bewustwording van mensen hoe ze gaan wonen als ze ouder worden aansluit bij de behoefte van ouderen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat van samenwerking met de partners niets is terechtgekomen;

draagt het college op:

- in te blijven zetten op het stimuleren van bewustwording en voorsorteren van ouderen in hun woonsituatie naar de toekomst toe;
- hiervoor structureel financiële middelen beschikbaar te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 49. Gebruiksvriendelijkheid Woonnet Rijnmond!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', 'Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;
- het college in de actielijn 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren' in de hele stad voldoende tussenvoorzieningen wil realiseren met een gedifferentieerd aanbod;
- het college in de actielijn 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren' als tweede maatregel wil inzetten op "Gebruiksvriendelijkheid van Woonnet Rijnmond";

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat gebruiksvriendelijkheid van Woonnet Rijnmond bijdraagt aan de behoeften van ouderen die wensen te verhuizen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat deze maatregel niet bijdraagt aan het oplossen van het beperkte aanbod woningen;

draagt het college op:

- niet verder te investeren op het gebruiksvriendelijk maken van de website Woonnet Rijnmond;
- een vaste contactpersoon in te richten waar ouderen direct en zonder doorverwijzing terecht kunnen;
- deze contactpersoon de mogelijkheid te geven direct zorg en hulp te organiseren;
- een vaste contactpersoon die goed telefonisch bereikbaar is, een hulpverlenende of vergelijkbare opleiding heeft, affiniteit heeft met ouderen en die de tijd neemt voor hun vragen;
- deze taak in elke wijk (eventueel bij medewerkers in een al bestaande functie, zoals de Vraagwijzermedewerker, ouderenwerker in het wijkteam of professional van een welzijnsorganisatie) te gaan beleggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 50. Seniorenmakelaars!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', 'Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;
- het college in de actielijn 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren' in de hele stad voldoende tussenvoorzieningen wil realiseren met een gedifferentieerd aanbod;
- het college in de actielijn 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren' als derde maatregel wil inzetten op 'Seniorenmakelaars'. De seniorenmakelaars gaan ouderen ondersteunen bij het vinden van een geschikte woning en het wegnemen van praktische belemmeringen rondom de verhuizing. Dit gebeurt samen met woningcorporaties;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' in interviews met ouderen aangegeven gekregen heeft dat er grote behoefte is aan hulp bij het vinden van een woning en bij een verhuizing. In Utrecht is al positieve ervaring met dergelijke ondersteuning opgedaan;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er slechts budget is vrijgemaakt voor het aanstellen van een seniorenmakelaar en die heeft zich geconcentreerd op IJsselmonde en Delfshaven;
- er geen ouderenhuishoudens verhuisd zijn met begeleiding van de seniorenmakelaar;

draagt het college op:

- verder te investeren in seniorenmakelaars;

- structurele financiering uit te gaan trekken voor deze activiteit;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 51. Professioneel ouderen ondersteunen bij activiteiten!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', 'Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;
- het college in de actielijn 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen' maatregelen neemt om de sociale leefbaarheid en brandveiligheid van bestaande seniorencomplexen te verbeteren;
- het college in de actielijn 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen' als eerste maatregel wil inzetten op het professioneel ouderen ondersteunen bij activiteiten in ontmoetingsruimten. Hierbij worden welzijnsaanbieders betrokken en instrumenten zoals 'Lief en Leed', 'Bakkie en beppen' en 'Studio Bruis' ingezet;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat mede vanwege corona de activiteit niet echt doorgang heeft gevonden;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er wel behoefte is aan dergelijke activiteiten en dat de woningcorporaties er een rol in kunnen spelen;

draagt het college op:

- verder te blijven investeren in professionele ondersteuning van ouderen bij het organiseren van activiteiten in ontmoetingsruimten;
- structurele financiering uit te gaan trekken voor deze activiteit;
- het inzicht en behoeften vanuit het perspectief van de leefwereld van ouderen te vergroten door:
 - per gebied te onderzoeken wat de behoeften zijn van de ouderen die er wonen. Betrek bij dit onderzoek nadrukkelijk de ouderen die er zelf wonen;
 - in het behoeftenonderzoek ook moeilijker bereikbare groepen te betrekken, zoals ouderen met een migratieachtergrond, zodat meer inzicht kan worden bereikt in hun behoeften op het gebied van wonen, woonomgeving, welzijn en zorg en dienstverlening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 52. In gesprek met woningcorporaties over doelgroepen in seniorenflats!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', 'Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;
- het college in de actielijn 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen' maatregelen neemt om de sociale leefbaarheid en brandveiligheid van bestaande seniorencomplexen te verbeteren;
- het college in de actielijn 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen' als maatregel wil inzetten op het gesprek met woningcorporaties over doelgroepen in seniorenflats. De sociale leefbaarheid in seniorencomplexen staat onder druk door fricties tussen oudere bewoners en andere doelgroepen die ook gehuisvest worden in seniorencomplexen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat deze ambitie wel is opgeschreven maar geen enkele uitvoering aan is gegeven;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' stelt ook dat het hier een uitermate lastig probleem betreft en dat in gesprek gaan met corporaties geen perspectief biedt voor ouderen om tot een oplossing te komen;
- 5OPLUS Rotterdam constateert de afgelopen 3,5 jaar na vele gesprekken met oudere inwoners van seniorencomplexen dat het college geen aandacht heeft voor het effect op de leefbaarheid voor oudere bewoners dat andere doelgroepen met kwetsbare mensen ook in seniorencomplexen wonen;
- 5OPLUS Rotterdam constateert dat de overlast van doelgroepen met kwetsbare mensen enorm is in de seniorencomplexen;

draagt het college op:

- seniorencomplexen weer voor ouderen te laten zijn en te stoppen met de combinatie van senioren en andere kwetsbare doelgroepen in seniorencomplexen samen te laten wonen;
- met wooncorporaties hierover het gesprek aan te gaan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 53. Subsidie collectieve woonaanpassingen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', 'Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;
- het college in de actielijn 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen' maatregelen neemt om de sociale leefbaarheid en brandveiligheid van bestaande seniorencomplexen te verbeteren;
- het college in de actielijn 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen' als maatregel wil inzetten op subsidie collectieve woningaanpassingen. Het betreft een subsidie om aanpassingen aan wooncomplexen te doen voor het veilig stallen van scootmobielen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de brandweer deze aanpassingen rond het stallen van scootmobielen urgenter vindt dan het aanpassen van gemeenschappelijke ruimten en toegankelijkheid van woningen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' stelt ook dat de brandveiligheid in seniorencomplexen een groot probleem is en dat er relatief veel woningbranden gebeuren;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het bereik met de maatregelen op brandveiligheid slechts alleen de ouderen in de seniorencomplexen bereikt en nauwelijks de ouderen die zelfstandig wonen;

draagt het college op:

- blijvend in te zetten op brandveiligheid voor mensen binnen seniorencomplexen maar ook bij ouderen die zelfstandig wonen;
- hier een structurele activiteit van te maken;
- hier structurele financiën voor beschikbaar te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 54. Voorlichten en adviseren van ouderen over brandveiligheid!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;
- het college in de actielijn 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen' maatregelen neemt om de sociale leefbaarheid en brandveiligheid van bestaande seniorencomplexen te verbeteren;
- het college in de actielijn 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen' als maatregel wil inzetten op voorlichten en adviseren van ouderen over brandveiligheid zoals pop-upbelevingswoning brandveiligheid, voorlichtingsbijeenkomsten afgestemd op ouderen, voorlichting bij mensen thuis en ontruimings- en brandoefeningen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de pop-upbelevingswoning brandveiligheid door veel wijken van de stad rouleert;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente als onderdeel van de Veiligheidsregio Rotterdam ook nauwe betrokkenheid bij deze voorlichting van ouderen heeft;

draagt het college op:

- blijvend in te zetten op brandveiligheid middels voorlichting geven aan ouderen in zowel de seniorencomplexen maar vooral ook bij de zelfstandig wonende ouderen;
- hier een structurele activiteit van te maken;
- hier structurele financiën voor beschikbaar te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 55. Pilot brandveiligheid gebouwen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', 'Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;

- het college in de actielijn 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen' maatregelen neemt om de sociale leefbaarheid en brandveiligheid van bestaande seniorencomplexen te verbeteren;
- het college in de actielijn 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen' als maatregel wil inzetten op voorlichten en adviseren van ouderen over brandveiligheid zoals pop-upbelevingswoning brandveiligheid, voorlichtingsbijeenkomsten afgestemd op ouderen, voorlichting bij mensen thuis en ontruimings- en brandoefeningen. Ook de pilot brandveilige gebouwen wordt in deze motie meegenomen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de pop-upbelevingswoning brandveiligheid door veel wijken van de stad rouleert;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de pilot brandveilige gebouwen alleen nog maar in een aantal gebouwen in Ommoord heeft gedraaid en niet over de stad is uitgerold;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente als onderdeel van de Veiligheidsregio Rotterdam ook nauwe betrokkenheid bij deze voorlichting van ouderen heeft;

draagt het college op:

- blijvend in te zetten op brandveiligheid voorlichting geven aan ouderen in zowel de seniorencomplexen maar vooral ook bij de zelfstandig wonende ouderen;
- hier een structurele activiteit van te maken;
- hier structurele financiën voor beschikbaar te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 56. Pilots burgerhulpverlening!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', 'Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;
- het college in de actielijn 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen' maatregelen neemt om de sociale leefbaarheid en brandveiligheid van bestaande seniorencomplexen te verbeteren;
- het college in de actielijn 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen' als maatregel wil inzetten op pilots burgerhulpverlening waarbij senioren getraind worden om andere bewoners van het complex te helpen bij brand. De brandweer brengt de

wooncorporaties op de hoogte en geeft ook aan in welke complexen dit nodig geacht wordt;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat slechts één seniorencomplex heeft deelgenomen aan deze activiteit;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' stelt wel dat deze activiteit bijdraagt aan veilige leefomgeving voor ouderen;

draagt het college op:

- blijvend in te zetten op het inzetten van senioren in het kader van ondersteuning van de eigen doelgroep ouderen;
- hier een structurele activiteit van te maken;
- hier structurele financiën voor beschikbaar te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 57. Plusroute en dementievriendelijke wandelpaden!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- het college via vijf actielijnen ('Voldoende geschikte woningen in de gebieden', 'Realiseren van nieuwe woonzorgconcepten', 'Stimuleren van bewustwording en voorsorteren op toekomstige woonwens', 'Vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen', 'Toegankelijke buitenruimte') de ambitie dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden, gerealiseerd wordt;
- het college in de actielijn 'toegankelijke buitenruimte' maatregelen neemt om de buitenruimte in de hele stad toegankelijk te maken voor ouderen;
- het college in de actielijn 'toegankelijke buitenruimte' als maatregel wil inzetten op het aanleggen van plusroutes en dementievriendelijke wandelroutes. Dat zijn wandelroutes die ingericht worden volgens de zogenoemde plusrichtlijnen voor toegankelijke buitenruimte en gaan over sneller ingrijpen bij oneffenheden, voldoende keerruimte voor rolstoelen en scootmobielen, het aangeven van vernauwingen in de looproute, geleidelijnen naar oversteekplaatsen en richtlijnen voor zitplaatsen, kleurstellingen in de route, prullenbakken e.d.;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat bij de plusroutes en dementievriendelijke wandelroutes de gemeente wel inzet maar geen analyse heeft gemaakt bij in welke wijken deze routes het meest nodig zijn;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de plusroutes en dementievriendelijke wandelroutes aansluiten bij de behoeften van de ouderen;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de plusrichtlijnen niet afdoende zijn en dat bijvoorbeeld openbare toiletten en aanpassingen fietspaden geen onderdeel uitmaken van deze richtlijn;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er maar een zestal plusroutes en geen dementievriendelijke wandelroutes zijn gerealiseerd;

draagt het college op:

- blijven in te zetten op plusroutes en dementievriendelijke wandelroutes;
- hier een structurele activiteit van te maken;
- hier structurele financiën voor beschikbaar te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 58. Ouderenhubs

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'Ouderenhubs' wil zorgen dat ouderen in hun eigen wijk oud kunnen worden, dat er gebouwd wordt aan een zorgzame wijk en dat de zorg en ondersteuning op een vanzelfsprekende manier zichtbaar en nabij is als dat nodig is;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het onzeker is dat de ouderenhubs zullen bijdragen aan de ambitie van het college om passende zorg en ondersteuning voor de Rotterdamse ouderen te bieden;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de ambitie is om zes ouderenhubs te realiseren, maar dat zelfs dat aantal waarschijnlijk niet gehaald wordt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente onvoldoende de regie neemt in de ontwikkeling van de ouderenhubs en te veel overlaat aan de participerende partijen die eerder concurrenten dan vanzelfsprekende samenwerkingspartners zijn;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente de ouderenhubs daar wil ontwikkelen waar de behoefte het grootst is, maar uiteindelijk niet geïnformeerd is naar de behoefte van ouderen, maar naar het aantal ouderen dat in een wijk woont, de mogelijkheid van nieuwbouw en het enthousiasme voor het idee ouderenhubs bij organisaties in het gebied;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat meerdere voor de ontwikkeling van de ouderenhubs relevante partijen in Rotterdam signaleren dat de

gemeente nog altijd onvoldoende inzicht heeft in de behoefte van ouderen in de betreffende gebieden;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat bij de ontwikkeling van de ouderenhubs geen rekening is gehouden met moeilijk bereikbare groepen zoals migrantenouderen en ouderen met een lage sociaaleconomische positie;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de ouderenhubs onvoldoende bijdragen aan de ambitie dat Rotterdammers in hun eigen wijk oud kunnen worden;

draagt het college op:

- de regie te nemen bij de ontwikkeling van de ouderenhubs;
- de ouderenhubs in alle wijken van Rotterdam te realiseren;
- indien een wijk te weinig ouderen huisvest om een fullservice-ouderenhub te realiseren in gezondheidscentra een ouderhub-light te realiseren waar tenminste de vaste contactpersoon voor de ouderen(zorg) en ondersteuning gehuisvest is;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 59. Regioplan Huisartsen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- Het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'verbeteren samenwerking medisch en sociaal domein' maatregelen wil nemen om de samenwerking te verbeteren tussen organisaties die zorg en ondersteuning aan ouderen bieden, of die moeten beoordelen (indiceren) welke zorg een oudere nodig heeft;
- het college in de actielijn 'Regioplan Huisartsen' de samenwerking tussen het medische en het sociale domein wil verbeteren. Het plan moet leiden tot stadsbrede duurzame afspraken over samenwerking op wijkniveau;

overwegende dat:

- in het masterplan Ouder en Wijzer wordt gesproken over het starten met de verbeterde samenwerking in vier wijken om in 2020 uit te breiden naar de ouderenhubs. Een en ander zou mogelijk zijn door aan te sluiten bij effectieve samenwerkingsvormen zoals krachtige basiszorg, Welzijn op recept en multidisciplinair overleg;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente weinig invloed heeft op het initiatief omdat niet de gemeente maar de Regionale Huisartsen Coalitie de opdrachtgever is;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente niet financieel bijdraagt aan de maatregel;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het multidisciplinair overleg niet kan waarborgen dat op wijkniveau de samenwerking tussen organisatie in het sociaal domein verbetert. Volgens de rekenkamer wordt door de gemeente de taak om de samenwerking in de zorg en ondersteuning van ouderen op wijkniveau te verbeteren, voor wat betreft het sociaal domein, te eenzijdig neergelegd bij de huisartsen;

draagt het college op:

- de regie te nemen in het verbeteren van de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein;
- hierbij de huisartsen te ondersteunen bij hun coördinatie van de zorg van ouderen;
- als gemeente zelf meer initiatief te nemen om de onderlinge samenwerking van interne en externe organisaties in het sociaal domein (zoals Vraagwijzer, welzijnsorganisaties en wijkteams) te verbeteren, en overleg met de Regionale Huisartsen Coalitie over een actievere betrokkenheid van de gemeente in het verbeteren van de samenwerking met het medisch domein;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 60. Experiment Integraal budget

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'verbeteren samenwerking medisch en sociaal domein' maatregelen wil nemen om de samenwerking te verbeteren tussen organisaties die zorg en ondersteuning aan ouderen bieden, of die moeten beoordelen (indiceren) welke zorg een oudere nodig heeft;
- het college in de actielijn 'Experiment Integraal budget' wil dat de wijkverpleegkundige en de Wmo-adviseur samen de indicatiestelling van de benodigde zorg gaan doen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de keuze om de negatieve gevolgen van het complexe zorgstelsel voor ouderen aan te pakken;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat dit een logische keuze is;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er tot nu toe (onderzoekperiode rekenkamer) tien ouderen geholpen;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente ondanks haar insteek er niet voor kiest om een aanspreekpunt te organiseren, daarmee sluit het actiepunt onvoldoende aan bij de behoeften van ouderen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de mogelijkheden om het Integraal Budget in de praktijk vanwege de complexe regelgeving beperkt zijn;

draagt het college op:

- te stoppen met het project Integraal Budget;
- wel in te zetten op een aanspreekpunt voor alle zorg die de ouderen in Rotterdam mogelijk nodig hebben;
- een vaste contactpersoon in te richten waar ouderen direct en zonder doorverwijzing terecht kunnen;
- deze contactpersoon de mogelijkheid te geven direct zorg en hulp te organiseren;
- een vaste contactpersoon die goed telefonisch bereikbaar is, een hulpverlenende of vergelijkbare opleiding heeft, affiniteit heeft met ouderen en die de tijd neemt voor hun vragen;
- deze taak in elke wijk (eventueel bij medewerkers in een al bestaande functie, zoals de Vraagwijzermedewerker, ouderenwerker in het wijkteam of professional van een welzijnsorganisatie) te gaan beleggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 61. Verkennen slimme communicatieprofessionals

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'verbeteren samenwerking medisch en sociaal domein' maatregelen wil nemen om de samenwerking te verbeteren tussen organisaties die zorg en ondersteuning aan ouderen bieden, of die moeten beoordelen (indiceren) welke zorg een oudere nodig heeft;
- het college in de actielijn 'Verkennen slimme communicatieprofessionals' wil onderzoeken hoe technologie de informatie-uitwisseling en samenwerking tussen het medische en het sociale domein kan ondersteunen;

overwegende dat:

- het college in het masterplan Ouder en Wijzer noemt (vroeg)tijdige signalering en passende integrale zorg en ondersteuning in te zetten samenwerking en afstemming tussen huisarts (praktijken), wijkverpleegkundigen (medisch domein) en wijkteams, Vraagwijzer en welzijn (sociaal domein) een randvoorwaarde;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat deze actielijn een voorbereidend karakter heeft en dat er nog geen concreet effect op de zorg en ondersteuning van ouderen te verwachten is;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' deze actielijn buiten beschouwing laat;

draagt het college op:

- haast te maken met het bevorderen van de samenwerking en (vroeg)signalering van zorgvragen op technologisch gebied;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 62. Grensvlakken zorgwetten bespreekbaar in casuïstiek

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'verbeteren samenwerking medisch en sociaal domein' maatregelen wil nemen om de samenwerking te verbeteren tussen organisaties die zorg en ondersteuning aan ouderen bieden, of die moeten beoordelen (indiceren) welke zorg een oudere nodig heeft;
- het college in de actielijn 'Grensvlakken zorgwetten bespreekbaar in casuïstiek' de wettelijke kaders en de grensvlakken tussen de verschillende zorgwetten zichtbaar en bespreekbaar wil maken;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente geen concrete rol heeft in deze actielijn;
- juist de grensvlakken hulpvragers in lastige posities kunnen brengen;
- overleg tussen partijen die zorg en ondersteuning bieden vanuit de verschillende zorgwetten onontbeerlijk is om optimale zorg te kunnen bieden;
- het college met PRIO (Programma Rotterdam Integraal ondersteunen en activeren) al werkt aan het oplossen van de scheidslijnen tussen verschillende wetten en partijen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' deze actielijn buiten beschouwing laat;

draagt het college op:

- nu PRIO voorzichtig succesvol lijkt deze werkwijze ook in andere wijken van Rotterdam beschikbaar te maken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 63. Verbetering doorstroming ouderen uit het ziekenhuis

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'verbeteren samenwerking medisch en sociaal domein' maatregelen wil nemen om de samenwerking te verbeteren tussen organisaties die zorg en ondersteuning aan ouderen bieden, of die moeten beoordelen (indiceren) welke zorg een oudere nodig heeft;
- het college in de actielijn 'verbetering doorstroming ouderen uit het ziekenhuis' wil dat partijen (huisarts, wijkverpleging, en wijkteams) zich samen inzetten om te komen tot stadsbrede afspraken om tot duurzame samenwerking te komen;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente geen concrete rol heeft in deze actielijn;
- goede samenwerking wel nodig is om ouderen niet onnodig lang opgenomen te laten zijn in ziekenhuizen;
- ouderen met zorgvragen gebaat zijn bij goede afspraken en samenwerking van zorgverlenende partijen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' deze actielijn buiten beschouwing laat;

draagt het college op:

- de regie te nemen in de samenwerking tussen partijen om de zorg voor ouderen te verbeteren om de opnameduur van ouderen in de ziekenhuizen zoveel mogelijk te beperken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 64. Havenue

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voorouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- in de actielijn 'Havenue' de organiserende partijen passende zorg en ondersteuning willen aanbieden aan ouderen met als doel de onderlinge samenwerking tussen organisaties in het medische en sociale domein in de hoop en verwachting dat minder ouderen op de spoedeisende hulp van de ziekenhuizen belanden;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat Havenue het initiatief is van vier ziekenhuizen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente er geen concrete rol in heeft en organisaties waar de gemeente verantwoordelijk voor is (welzijnsorganisaties, Vraagwijzer en wijkteams) namen er niet aan deel;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de concrete samenwerking sinds maart 2020 stil is komen te liggen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat in het deel dat wel wordt voortgezet de gemeente en de organisaties waar de gemeente verantwoordelijk voor is niet deelnemen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het niet te verwachten is dat deelname aan Havenue door de gemeente niet substantieel zal bijdragen aan de ambitie om passende zorg en ondersteuning voor ouderen te realiseren;

draagt het college op:

- gezien het belang van het voorkomen dat ouderen onnodig terechtkomen op de spoedeisende hulp van de ziekenhuizen de samenwerking met de proeftuin Havenue en het programma PGO te intensiveren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 65. Sociaal Vitaal in Kleur 2.0

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;

- het college in de actielijn 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond' wil zorgen dat Rotterdam een stad is waar ouderen met dementie veilig en met kwaliteit van leven zo lang mogelijk zelfstandig kunnen;
- het college in de actielijn '68 Sociaal Vitaal in Kleur' wil dat gezondheidsproblemen eerder worden gesignaleerd en daarbij de kennis van migranten over het zorgstelsel te verbeteren;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat in het project gezondheidsvoorlichters informatie geven in combinatie met het organiseren van op gezondheid gerichte activiteiten waarin de geleerde kennis meteen wordt toegepast;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er met het project in 2020 300 ouderen zijn bereikt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat Sociaal in Kleur wordt opgenomen in het Stedelijk welzijn vanaf 2022;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat omdat het project stadsbreed wordt uitgerold het kan bijdragen aan de ambitie, maar dat deze bijdrage slechts beperkt kan zijn;

draagt het college op:

- het project Sociaal Vitaal in Kleur inderdaad stadsbreed beschikbaar te maken;
- hierbij rekening te houden met cultuursensitieve elementen en de mogelijkheid te hebben om migrantenouderen in de eigen taal aan te spreken;
- structurele financiering hiervoor beschikbaar te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 66. Ouderen Migranten met Dementie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond' wil zorgen dat Rotterdam een stad is waar ouderen met dementie veilig en met kwaliteit van leven zo lang mogelijk zelfstandig kunnen;
- het college in de actielijn 'Ouderen Migranten met Dementie' het signaleren van dementie bij migrantenouderen wil verbeteren;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat voor het project Ouderen Migranten met Dementie in twee wijken een kernteam is opgezet;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er vooral voorlichting wordt gegeven, waaronder in de moskee en Huis van de Wijk;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het de bedoeling is dat het project stadsbreed wordt uitgerold, maar dat dit niet in deze collegeperiode zal plaatsvinden;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat alleen voorlichting niet voldoende is, vooral omdat voorlichting in de eigen taal van groot belang is;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat omdat de gemeente zelf geen rol heeft in het project, het niet bijdraagt aan de ambitie van het college van passende zorg en ondersteuning;

draagt het college op:

- de voorlichting aan migrantenouderen en om hun omgeving in heel de stad aan te bieden;
- daarbij rekening houdend met de moedertaal om het bereik en daarmee de doelstelling zo goed mogelijk te kunnen realiseren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 67. Cultuursensitief werken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond' wil zorgen dat Rotterdam een stad is waar ouderen met dementie veilig en met kwaliteit van leven zo lang mogelijk zelfstandig kunnen;
- het college in de actielijn 'Cultuursensitief werken' wil dat de zorg en ondersteuning beter worden afgestemd op de zorgvragen van migrantenouderen en hun mantelzorgers. De geboden zorg moet zo aansluiten bij de behoeften van ouderen met een migratieachtergrond;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het onder de aandacht brengen van de leidraad cultuursensitief werken logisch aansluit bij het doel om zorgverleners en welzijnsprofessionals cultuursensitief te laten werken;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat ook de gemeente onderkent dat er behoefte is aan een cultuurspecifiek aanbod van zorg;

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente geen zicht heeft op in hoeveel en welke cultuurspecifieke zorg nodig is;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het uitvoeringsprogramma geen enkele maatregel bevat om een cultuurspecifiek aanbod van zorg te realiseren waardoor het college de ambitie om passende zorg en ondersteuning te realiseren voor ouderen met een migratieachtergrond niet waarmaakt;

draagt het college op:

- te onderzoeken aan welke cultuurspecifieke zorg behoefte is bij de verschillende groepen migrantenouderen;
- migranten zo nodig in de eigen taal aan te spreken;
- vervolgens cultuurspecifieke zorg aan te bieden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 68. Dementievriendelijke wijken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'aandacht voor ouderen met dementie' wil zorgen dat Rotterdam een stad is waar ouderen met dementie veilig en met kwaliteit van leven zo lang mogelijk zelfstandig kunnen;
- het college in de actielijn 'Dementievriendelijke wijken' wil het college wijken dementievriendelijk maken, onder meer door winkeliers te trainen in de omgang en signalering van mensen met dementie;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het initiatief van de dementievriendelijke wijk in twee wijken is gestart;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat alleen in de wijk IJsselmonde het project succesvol is;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat omdat het project slechts in een van de veertien beoogde wijken wordt uitgevoerd de bijdrage aan de ambitie beperkt;

draagt het college op:

- het initiatief van de dementievriendelijke wijk verder in Rotterdam uit te breiden daarbij gebruikmakend van het succes in IJsselmonde;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 69. Publieksbalies trainen in dementievriendelijkheid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'aandacht voor ouderen met dementie' wil zorgen dat Rotterdam een stad is waar ouderen met dementie veilig en met kwaliteit van leven zo lang mogelijk zelfstandig kunnen;
- het college in de actielijn 'Publieksbalies trainen in dementievriendelijkheid' trainingen en e-learningbijeenkomsten wil organiseren zodat ouderen met dementie langer in staat zijn om op een prettige manier zelfstandig deel te nemen aan de maatschappij;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de geplande bijeenkomsten door corona geen doorgang konden vinden;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er tot op heden geen medewerkers zijn getraind;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat in de voortgangsrapportage van december 2020 de trainingen niet meer genoemd worden;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat daardoor niet duidelijk is of de maatregel alsnog zal worden uitgevoerd;

draagt het college op:

- de trainingen alsnog te organiseren;
- financiering structureel beschikbaar stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 70. Rol Stedelijke Keten Dementie in verspreiding dementievriendelijke aanpak

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'aandacht voor ouderen met dementie' wil zorgen dat Rotterdam een stad is waar ouderen met dementie veilig en met kwaliteit van leven zo lang mogelijk zelfstandig kunnen;
- het college in de actielijn 'Rol stedelijke keten dementie in verspreiding dementievriendelijke aanpak' de Stedelijke Keten Dementie een rol wil geven bij de borging en verspreiding van de dementievriendelijke aanpak;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat in het uitvoeringsprogramma niet is aangegeven welke rol de gemeente aan de keten wil geven en ook niet op welke manier de gemeente dat wil doen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de uitvoering van de maatregel verder niet meer terugkomt in de voortgangsrapportage van december 2020;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de bijdrage van Stedelijke Keten Dementie aan de ambities van het college onzeker is;

draagt het college op:

- de actielijn Stedelijke Keten Dementie alsnog op te pakken en hiervoor voldoende middelen beschikbaar te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 71. Website rotterdamdementie.nl

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'aandacht voor ouderen met dementie' wil zorgen dat Rotterdam een stad is waar ouderen met dementie veilig en met kwaliteit van leven zo lang mogelijk zelfstandig kunnen;
- het college in de actielijn 'Website rotterdamdementie.nl de beschikbare informatie op het gebied van dementie wil ontsluiten;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het initiatief in de uitvoering komt en ligt bij zorgorganisaties;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente geen enkele rol speelt bij deze maatregel;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de uitvoering van de maatregel verder niet meer terugkomt in de voortgangsrapportage van december 2020;

draagt het college op:

- niet te pronken met andermans veren;
- bekendheid te geven aan deze website;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 72. Proeftuin sociale benadering dementie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'aandacht voor ouderen met dementie' wil zorgen dat Rotterdam een stad is waar ouderen met dementie veilig en met kwaliteit van leven zo lang mogelijk zelfstandig kunnen;
- het college in de actielijn 'proeftuin sociale benadering dementie' wil dat mensen met dementie en hun mantelzorgers structurele ondersteuning krijgen die aansluit op individuele behoeften;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het begeleidende team vijftien deelnemers heeft begeleid;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het project alleen in Rotterdam-Schiebroek wordt uitgevoerd en mogelijk later naar een tweede gebied;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het niet aannemelijk is dat de maatregel substantieel kan bijdrage aan de ambitie van het college;

draagt het college op:

- de ondersteuning van mensen met dementie en hun mantelzorgers serieus te nemen en het project stadsbreed beschikbaar te maken;
- structurele financiering beschikbaar te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 73. Langdurige ondersteuning door vrijwilligers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'aandacht voor ouderen met dementie' wil zorgen dat Rotterdam een stad is waar ouderen met dementie veilig en met kwaliteit van leven zo lang mogelijk zelfstandig kunnen;
- het college in de actielijn 'Langdurige ondersteuning door vrijwilligers' wil onderzoeken hoe tijdelijke en langdurige ondersteuning van een vertrouwde vrijwilliger (een maatje) voor mensen met dementie en hun mantelzorger kan worden georganiseerd;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente met de welzijnsorganisatie SOL en de netwerkorganisatie Genero heeft onderzocht om tot aanbevelingen te komen voor het langdurig verbinden van vrijwilligers aan mensen met dementie;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat per oktober 2020 gestart is met het werven van vrijwilligers;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het niet duidelijk is welke organisatie het onderzoek financiert of coördineert;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het onzeker is het project kan bijdragen aan de ambitie van het college;

draagt het college op:

- de coördinatie te nemen van het project Langdurige ondersteuning door vrijwilligers;
- het onderzoek en de uitvoering van het project Langdurige ondersteuning door vrijwilligers financieel te ondersteunen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 74. Mantelfoon

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'aandacht voor ouderen met dementie' wil zorgen dat Rotterdam een stad is waar ouderen met dementie veilig en met kwaliteit van leven zo lang mogelijk zelfstandig kunnen;
- het college in de actielijn 'Mantelfoon' een vast aanspreekpunt wil realiseren om mantelzorgers te ondersteunen bij het aanvragen van zorg en ondersteuning;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het bereik van de Mantelfoon beperkt is. In de periode mei tot en met december 2020 is de Mantelfoon 300 keer gebeld, dat is slechts 0,3% van de 100.000 mantelzorgers die Rotterdam volgens de rekenkamer heeft;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert met name de mantelzorgcoach aansluit bij de behoefte van een deel van de mantelzorgers aan een vast aanspreekpunt;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de Mantelfoon slechts een beperkte bijdrage kan hebben aan de ambitie van passende zorg en ondersteuning;

draagt het college op:

- de bekendheid van de Mantelfoon onder mantelzorgers te vergroten;
- de bekendheid en het gebruik van de mantelzorgcoach te vergroten;
- voldoende middelen beschikbaar te stellen voor zowel de Mantelfoon ondersteuning als wel voor de mantelzorgcoaches;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 75. Belevingstuinen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;

- het college in de actielijn 'aandacht voor ouderen met dementie' wil zorgen dat Rotterdam een stad is waar ouderen met dementie veilig en met kwaliteit van leven zo lang mogelijk zelfstandig kunnen;
- het college in de actielijn 'Belevingstuinen' tuinen geschikt wil maken voor mensen met dementie;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de belevingstuinen zich bevinden bij woon-zorgcomplexen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente niet de opdrachtgever van de belevingstuinen is noch de belevingstuinen financiert;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat belevingstuinen goed gebruikt worden;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de gemeente geen actieve rol heeft bij het realiseren van de belevingstuinen;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de belevingstuinen vooralsnog beperkt kunnen bijdragen aan de ambitie passende zorg en ondersteuning;

draagt het college op:

- belevingstuinen aan te leggen in combinatie met dementievriendelijke wandelroutes;
- te onderzoeken in welke wijken deze belevingstuinen het beste aangelegd kunnen worden;
- de benodigde middelen beschikbaar te stellen dan wel voor de benodigde financiering zorg te dragen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 76. Demen Talent

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'aandacht voor ouderen met dementie' wil zorgen dat Rotterdam een stad is waar ouderen met dementie veilig en met kwaliteit van leven zo lang mogelijk zelfstandig kunnen;
- het college in de actielijn 'Demen Talent' in de opdracht aan welzijnsorganisaties de opdracht op te nemen om, aanvullend op de dagbesteding die vanuit de Wmo/Wlz wordt aangeboden, preventieve dagbesteding te organiseren in de Huizen van de Wijk plus;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de instroom van vrijwilligers met dementie in het project Demen Talent lager is dan gehoopt, slechts vijf deelnemers hebben zich gemeld;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er wel vijftig professionals, vrijwilligers en mantelzorgers zijn getraind in de methodiek om deelnemers te begeleiden;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat er vierhonderd mensen zijn bereikt met voorlichting over het traject;
- uit onderzoek van Amsterdam UMC is gebleken dat de deelnemers baat hebben gehad bij het project;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de financiering van het project tijdelijk was en onzeker voor de toekomst;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het niet duidelijk is of de gemeente het project in andere wijken wil realiseren en financieren;

draagt het college op:

- de voorwaarden te scheppen voor continuering van het project Demen Talent en dit stadsbreed beschikbaar te maken;
- de benodigde middelen beschikbaar te stellen dan wel voor de benodigde financiering zorg te dragen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 77. Stimuleren aanbod welzijnsorganisaties

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Zorg en ondersteuning' het college wil zorgen dat ouderen passende, goede zorg en ondersteuning krijgen. Professionals werken samen en stemmen hun acties af. Uitgangspunt daarbij is dat de oudere en zijn mantelzorger(s) zelf zo lang mogelijk de regie houden;
- het college via vijf actielijnen ('ontwikkelen ouderenhubs', 'passende en integrale zorg en ondersteuning', 'Havenue', 'aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond', 'aandacht voor ouderen met dementie') zijn ambitie wil realiseren;
- het college in de actielijn 'aandacht voor ouderen met dementie' wil zorgen dat Rotterdam een stad is waar ouderen met dementie veilig en met kwaliteit van leven zo lang mogelijk zelfstandig kunnen;
- het college in de actielijn 'stimuleren aanbod welzijnsorganisaties' in de opdracht aan welzijnsorganisaties de opdracht op te nemen om, aanvullend op de dagbesteding die vanuit de Wmo/Wlz wordt aangeboden, preventieve dagbesteding te organiseren in de Huizen van de Wijk plus;

overwegende dat:

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat wat het stimuleren van de welzijnsorganisaties slechts één project gerealiseerd is, namelijk 'voetbalherinneringen van voetbalvereniging Excelsior samen met welzijnsorganisatie DOCK';

- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat het college wel nieuwe vormen van dagbesteding breder wil uitrollen in de stad, maar er niet bij zegt welke en ook niet in hoeveel gebieden en welke gebieden dat zijn;
- de rekenkamer in haar rapport 'Broze Bedoelingen' constateert dat de bijdrage aan de ambitie onzeker is;

draagt het college op:

- te onderzoeken in welke wijken waar behoefte aan is;
- concrete doelstellingen en aantallen op te nemen in de aanbestedingen van het welzijnswerk;
- concreter te zijn over de aard en frequentie van de aan te bieden activiteiten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 78. De ouderen van de toekomst

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- de groep 65-plussers in Rotterdam toeneemt de komende jaren van 97.000 in 2018 naar 129.000 in 2035;
- het aantal ouderen met een (niet-westerse) migratieachtergrond toe neemt van 17,7% van het aantal ouderen in 2019, naar 32,8%;
- de meeste ouderen een prima leven leiden in meer of mindere goede gezondheid;
- Rotterdam een grote groep ouderen heeft met een kleine beurs;
- de wereld verandert en dat gaat soms te snel voor ouderen, de wereld wordt steeds meer digitaal en niet alle ouderen kunnen mee in die ontwikkeling;

overwegende dat:

- wij als gemeente Rotterdam de verantwoordelijkheid hebben om er voor alle Rotterdammers te zijn;
- we in onze plannen voor Rotterdam daarmee expliciet rekening moeten houden met de groepen die minder goed bereikbaar zijn, hun mening mag niet genegeerd worden;
- het rekenkamerrapport duidelijk de witte vlekken op de kaart van het huidige ouderenbeleid laat zien;
- het rekenkamerrapport duidelijk laat zien dat we in Rotterdam te weinig geleerd hebben van het verleden of geleerd hebben van andere gemeenten met vergelijkbare problematiek;
- wij niet alleen beleid moeten maken voor nu, maar dit beleid ook moeten kunnen inzetten voor de komende decennia zodat we niet alleen voor de huidige ouderen goed kunnen zorgen, maar ook voor de ouderen in 2035 en verder;

draagt het college op:

- het masterplan Ouder en Wijzer te herijken, daarbij rekening houdend met alle groepen Rotterdammers in hun verscheidenheid;

- het masterplan Ouder en Wijzer te herijken op de ouderen van de toekomst, waarbij de vraag: "Hoe kunnen we alle Rotterdammers blijven ondersteunen en hen de zorg bieden die zij nodig hebben" leidend is;
- daarbij gebruik te maken van de kennis die in Nederland en daarbuiten (Scandinavië) beschikbaar is;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 79. Inzetten op zorg voor dementie!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- 1 op de 5 mensen krijgt te kampen met geheugenproblemen of met een duur woord gezegd met dementie waarbij de vorm Alzheimer de meest voorkomende van geheugenverlies is. Het is daarmee naast kanker de meest voorkomende ziekte;
- er ieder uur in Nederland 5 mensen met dementie bijkomen en Rotterdam met nu al 8.800 mensen met dementie de gemeente is met het hoogst aantal mensen met de ziekte dementie en dat het aantal mensen met dementie alleen maar zal stijgen tot boven de 18.000 in 2050. Op Nederlandse schaal zal de groei zijn van 280.000 mensen met dementie in 2020 naar 620.000 mensen met dementie in 2050;
- ondanks dat meer dan 15.000 mensen jonger dan 65 jaar te maken krijgen met dementie is toch het risico op dementie naarmate men ouder wordt groter;
- de kans op dementie verkleind kan worden door gezond te leven dus goede voeding, geen stress, goede huisvesting, veel beweging, training van de hersenen spelen daarbij een grote rol;
- vanwege de leefomstandigheden vooral de minderbedeelde ouderen in onze samenleving een groot risico lopen op het krijgen van dementie;
- er 800.000 mensen in Nederland gemiddeld 40 uur per week mantelzorgen voor iemand met dementie;
- de kosten voor dementiezorg in 2017 bedroegen 9,3 miljard euro (,5 % van de totale gezondheidszorgkosten);

overwegende dat:

- dinsdag 21 september 2021 het Wereld Alzheimer Dag was;
- de gemeente Rotterdam een dementievriendelijke stad wil worden en daarom het Rotterdamse college en de Rotterdamse afdeling van Alzheimer Nederland een convenant hebben ondertekend waarin samenwerkingsafspraken opgenomen zijn over wederzijdse bijdragen aan het bereiken van een dementievriendelijk Rotterdam;
- de gemeente Rotterdam deze hele maand september aanmerkt als campagnemaand 'Aandacht voor mensen met dementie';
- de gemeente Rotterdam meer informatie verstrekt over een Dementievriendelijke Samenleving op www.samendementievriendelijk.nl;
- op <https://www.samendementievriendelijk.nl/gemeentehuis> een gratis onlinetraining van maximaal 15 minuten aangeboden wordt waarin je leert dementie te herkennen en er goed mee om te gaan;

- het wenselijk is dat alle medewerkers van de gemeente Rotterdam, leveranciers van de gemeente en samenwerkende partners deze online Met 1 op de 5 mensen dementietraining volgen;

draagt het college op:

- jaarlijks de maand september aan te merken als campagnemaand 'Aandacht voor mensen met dementie';
- de Alzheimertraining op te nemen in het trainingsaanbod van de gemeente Rotterdam en dit verzoek ook bij de samenwerkende partners neer te leggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 80. Deltaplan Ouderenhuisvesting!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in de pijler 'Wonen en woonomgeving' het college de ambitie heeft dat iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Daarbij moet er voldoende aanbod zijn van geschikte woningen, waaronder tussenvoorzieningen waar wonen gecombineerd kan worden met welzijn en zorg. Ook de woonomgeving moet geschikt zijn voor ouderen;
- sinds het opstellen van het Uitvoeringsprogramma Rotterdam, Ouder en Wijzer de woningnood voor het sociale segment en het middensegment enorm is toegenomen;
- er door het college aan ouderenhuisvesting in de vorm van woningen in het sociale segment, middensegmenten tussenvoorzieningen geen urgentie gegeven wordt;
- alle ambities in de pijler 'Wonen en Woonomgeving' van het Uitvoeringsprogramma 'Ouder en Wijzer' volgens de rekenkamer niet zullen bijdragen aan het realiseren van meer woningen voor ouderen in het sociale segment, het middensegment en qua tussenvoorzieningen;

overwegende dat:

- Woonvisie 2030 voor wat betreft de doelgroep ouderenhuisvesting er totaal geen visie is ontwikkeld;
- het college geen enkele urgentie voelt om woonbeleid in het sociale segment, in het middensegment en als tussenvoorziening voor ouderen te ontwikkelen;
- door het al jaren onderschatten van het belang van realiseren van betaalbare ouderenhuisvesting in het sociale- en middensegment door het college er een scheefgroei in wonen en een tekort aan ouderenhuisvesting is ontstaan;
- door het niet inspelen met voorzieningen, zorg, huisvesting, werk en dergelijke op de toename van het aantal ouderen in onze samenleving de wooncrisis nog zal gaan toenemen;
- er grote mentale druk op het doorstromen van ouderen uit hun woningen wordt uitgeoefend vanwege de enorme woningnood in het sociale segment en het middensegment;
- daarmee ouderen zeer onterecht gestigmatiseerd worden als zijnde de doelgroep die verantwoordelijk is voor de woningnood van jongeren en jonge gezinnen;

draagt het college op:

- met een deltaplan ouderenhuisvesting te komen waarin het college o.a. aangeeft;
 - hoeveel betaalbare ouderenwoningen (sociaal, middensegment en als tussenvoorziening) te willen realiseren op welke termijn;
 - waar en waarom deze gewenste betaalbare ouderenhuisvesting in de gebieden van de stad te gaan realiseren;
 - of en hoe ouderenhuisvesting geclusterd gaat worden;
 - hoe te gaan waarborgen bij woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars, etc. dat er prioriteit gegeven gaat worden aan het realiseren van betaalbare woningbouw in het sociale- en middensegment en als tussenvoorzieningen voor ouderen;
 - hoe de ouderen te compenseren voor de financiële schade die geleden wordt bij doorstroming;
 - welke en hoe leefbaarheidsaspecten (zorg-, cultuur-, winkel-, recreatie-, buitenruimtevoorzieningen, e.d.) gekoppeld gaan worden aan ouderenhuisvesting;
- dit deltaplan onderdeel laat worden van het uitvoeringsprogramma 'Ouder en Wijzer' en Woonvisie 2030;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 81. Een vast contactpersoon!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- in het uitvoeringsprogramma Ouder en Wijzer meerdere maatregelen waaraan bij ouderen wel behoefte bestaat ontbreekt;
- een fysiek vast aanspreekpunt om ouderen te ondersteunen bij het aanvragen van zorg en ondersteuning ontbreekt;
- het ontbreekt aan maatregelen om cultuurspecifieke zorg te realiseren;
- een deel van de Rotterdamse ouderen met een laag inkomen (alleen AOW en dat soms niet eens volledig) hulp nodig hebben bij het aanvragen van inkomensondersteunende voorzieningen, zoals de Rotterdampas, gratis openbaar vervoer en de Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO);

overwegende dat:

- het huidige gemeentelijke loket 'Vraagwijzer' geen vast aanspreekpunt aanbiedt;
- de sociale Hulpdienst Corona (ingericht sinds maart 2020) biedt ouderen geen vast aanspreekpunt;
- ouderen met een migratieachtergrond vaak onvoldoende kennis hebben van het zorgstelsel;

draagt het college op:

- een vaste contactpersoon in te richten waar ouderen direct en zonder doorverwijzing terecht kunnen;
- een vaste contactpersoon die goed telefonisch bereikbaar is, een hulpverlenende of vergelijkbare opleiding heeft, affiniteit heeft met ouderen en die de tijd neemt voor hun vragen;

- deze taak in elke wijk (eventueel bij medewerkers in een al bestaande functie, zoals de Vraagwijzermedewerker, ouderenwerker in het wijkteam of professional van een welzijnsorganisatie) te gaan beleggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De **VOORZITTER**. De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Dank u zeer. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Nou, we kunnen in ieder geval zeggen dat de oudere mevrouw Verkoelen productief en digitaal vaardig genoeg is, want met zo'n stapel moties hoeven we daaraan niet te twijfelen. Ik ben wel benieuwd of mevrouw Verkoelen een toelichting kan geven op die 81 moties, want als zij wil dat deze raad die serieus neemt en serieus doorneemt en ook serieus kijkt of we daarin mee kunnen, dan is het ook wel fijn om in enige context te kunnen begrijpen wat u nu precies beoogt met die 81 moties.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, dat wil ik u graag vertellen. Ik heb 81 moties gemaakt met in de constatering het verhaal uit Ouder en Wijzer zoals de ambitie was. In de overweging staat het verhaal zoals de rekenkamer het beoordeelde en in het opdragen aan het college om het structureel te maken, om te zorgen dat er contactpersonen komen, om te zorgen dat de ambities die daar staan ook werkelijk gedragen gaan worden door dit college en niet dat het maar een aantal projecten blijven van de buitenwereld waar af en toe eens iets van lukt en af en toe eens iets niet van lukt, dus een serieus uitvoeringsprogramma en dus ook financiering erbij te zoeken. Daar gaan die 81 ambities over en u weet ze, want ik heb ze u maandagavond allemaal toegestuurd, en ook aan alle woordvoerders. Dan kunt u het exact zien. Een nette structuur, 81 ambities, 81 opdrachten om er ook iets mee te gaan doen en niet te laten vervloeien, zoals in het rekenkamerrapport aangegeven is.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer mevrouw Verkoelen. De moties worden genummerd en zullen deel uitmaken van de beraadslagingen, maar ze zijn al bij u bekend. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, het is desastreus als 80 van je 81 plannen volgens de rekenkamer onhaalbaar of ongevraagd blijken. Het wordt bizar als je doet alsof er niets aan de hand is en vrolijk verdergaat met diezelfde 81 plannen. Het helpt niet als sommige coalitiepartijen de integriteit en capaciteit van de rekenkamer ter discussie stellen. Voorzitter, via u aan de wethouder, neemt de wethouder het rapport serieus? Neemt hij het een beetje wel of een beetje niet serieus? Bepaalt hij zelf welk deel van een zin hem bevalt? Voorzitter, neemt hij de aanbevelingen over zonder dat hij de conclusies onderschrijft? En waarom dan? Waarom neemt de wethouder aanbevelingen over als hij het niet eens is met de conclusies? Betekent zijn reactie dat hij genuanceerd de conclusies accepteert, dat hij de aanbevelingen vervolgens ook genuanceerd gaat uitvoeren? Moeten we dan dus eigenlijk niet met elkaar concluderen dat de wethouder zegt dat hij de aanbevelingen zal overnemen maar dat het dus eigenlijk selectief zal worden opgevolgd en het eigenlijk holle woorden zijn? Voorzitter, ik vraag een serieuze reactie van de wethouder op een serieus rapport. Neemt u de conclusies over en hoe zult u de aanbevelingen overnemen en hoe betreft u de instanties die u input gaven bij de uitvoering? Betreft u hen door gedurende het traject continu feedback te vragen, aanpassingen mogelijk te maken,

inspraak te geven op die aanpassingen? Ik hoop met heel mijn hart dat het Rotterdamse ouderenbeleid al die mooi geformuleerde en nobele doelen haalt. Minder eenzaamheid, langer gezond. Maar er zijn nu gewoon heel grote twijfels. Voorzitter, onze ouderen hebben hun tijd aan ons gegeven, aan Rotterdam gegeven. Maar bij de tijd, is de mens te midden van verlies, want met de tijd worden hun problemen groter. Ze raken in de knel voorzitter. Een goed gesprek met ouderen doet al wonderen. We hebben het er tijdens de commissie al over gehad. We dienen een motie in om de vragenlijsten die nu worden gebruikt tijdens de huisbezoeken te herzien en met een goed alternatief te komen, zodat er werk verricht wordt dat zijn doel bereikt. Voorzitter, steeds meer ouderen kampen steeds vaker met geldproblemen en veel ouderen moet langdurig rondkomen van een laag inkomen. Zij hebben weinig perspectief op verbetering van hun financiële situatie, vooral als er wordt gekeken naar ouderen die te maken hebben met een AOW-gat. Deze ouderen vallen onder de armoedegrens. Het betalen van de eigen bijdrage voor het ontvangen van hulp en ondersteuning vanuit de Wmo is onmogelijk, en ook het betalen van koffie of een bijdrage voor activiteiten in het buurthuis. Elke week die € 2,00, ja zelfs dat is voor sommige ouderen onbetaalbaar. Wij dienen een motie in om ouderen met een AOW-gat volledig vrij te stellen van de eigen bijdrage en zo toegang tot die voorzieningen mogelijk te maken, en om onderzoek te doen naar hoeveel ouderen door arbeidsongeschiktheidsjaren nu geen AOW zullen ontvangen en in een enorm financieel gat terechtkomen. Wij willen hen niet in de steek laten. Een opmerking terzijde, maar wel van belang, want door de ophoging van de pensioenleeftijd komen arbeidsongeschikte ouderen nu in de situatie terecht dat zij geen AOW krijgen en geen inkomen hebben. Ze krijgen soms twee tot drie jaar geen AOW, geen enkel inkomen. Ze worden echt in de steek gelaten. Voorzitter, de wethouder zei tijdens de commissie dat het programma Ouder en Wijzer met de migrantenoudere in gedachten is geschreven. Uit rondetafelgesprekken die ik mocht mee-organiseren, gesprekken op locatie en gesprekken op het stadhuis heb ik een flink aantal ouderen gesproken die u niet bereikte. Bent u bereid, via uw voorzitter aan de wethouder, met hen in gesprek te gaan? Gaat u elke motie vanuit de raad die de migrantenoudere versterkt en meer ruimte geeft, steunen? Durft u boter bij de vis te doen, wethouder? Voorzitter, ik dien ook een motie in, 'Rotterdam dementievriendelijk'. Uit blijf van waardering voor onze ouderen met dementie, als steun in de rug. Voorzitter, tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende moties ingediend.

Motie 82. Een goed gesprek met ouderen doet wonderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 14. Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid';

constaterende dat:

- de gemeente er vooral op stuit dat zoveel mogelijk ouderen worden bezocht en dat bij hen een vooraf voorgeschreven vragenlijst wordt afgenomen;
- uit de expertmeeting met ouderen blijkt dat de vragenlijst in de praktijk niet dient als enkel een leidraad voor een goed gesprek, maar als een checklist die per vraag afgestreept wordt;
- de vragenlijst te lang is volgens alle door de rekenkamer geïnterviewde welzijnsorganisaties;
- naar aanleiding van de kritiek vanuit de welzijnsorganisaties een stedelijke werkgroep is samengesteld die zich gaat buigen over de vragenlijst, maar welzijnsorganisaties hebben er weinig vertrouwen in dat hierdoor iets zal veranderen;

van mening dat:

- de vooraf voorgeschreven vragenlijsten onvoldoende aansluiten bij de leefwereld van ouderen;
- de vragenlijst het voeren van een goed gesprek en daarmee een goede signalering van eenzaamheid en andere problemen belemmert;
- de opzet van de door de gemeente voorgeschreven vragenlijst veranderd moet worden;
- met een andere opzet het wantrouwen van de Rotterdamse ouderen weggenomen kan worden en de terughoudendheid kan verminderen;
- er geen specifieke eisen moeten worden gesteld aan de vragenlijst die bij de huisbezoeken wordt gebruikt;
- het voor vrijwilligers makkelijker moet worden gemaakt om een natuurlijk gesprek te voeren;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken om de opzet van de vragenlijst te veranderen door bijvoorbeeld een topic-list te hanteren in plaats van lange gesloten vragen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 83. Een AOW-gat is onacceptabel!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 14. Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid';

constaterende dat:

- hulp en ondersteuning vanuit de Wmo niet gratis is;
- gemeente Rotterdam een eigen bijdrage vraagt van maximaal € 19,00 per maand voor het ontvangen van ondersteuning, zoals huishoudelijke hulp en andere voorzieningen;
- er sprake is van een AOW-gat waarmee bijna alle migrantenouderen te maken hebben en waardoor meer dan 40% van hen onder de armoedegrens leeft;

van mening dat:

- steeds meer ouderen moeite hebben om rond te komen en ondanks veel moeite de eindjes niet aan elkaar kunnen knopen;
- ouderen in Rotterdam niet hun lot in stilte moeten dragen;
- iedere oudere in Rotterdam recht heeft op het ontvangen van hulp en ondersteuning, ook als zij niet in staat zijn om de eigen bijdrage voor de Wmo te betalen;

verzoekt het college:

- ouderen in Rotterdam die te maken hebben met een AOW-gat, volledig vrij te stellen van de eigen bijdrage voor hulp en ondersteuning vanuit de Wmo en zo toegang tot alle voorzieningen mogelijk te maken;
- onderzoek te doen naar hoeveel ouderen door arbeidsongeschiktheidsjaren geen AOW hebben ontvangen en in een enorm financieel gat zijn terechtgekomen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 84. Rotterdam Dementievriendelijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 14. Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid';

constaterende dat:

- vorige maand de eerste Happy Stones met de hashtag #BDV voor het gemeentehuis in Barendrecht is onthuld;
- deze Happy Stones kunstwerken zijn, gemaakt door mensen met dementie of mensen die op enige manier hiermee te maken hebben;
- de gemeente Barendrecht deze actie heeft georganiseerd samen met organisaties als Aafje, Laurens De Elf Ranken en De Bibliotheek Aan Zet in het kader van Wereld Alzheimer Dag;

van mening dat:

- de actie met de Happy Stones een prachtige actie is om een hart onder de riem van ouderen met dementie te steken;
- ouderen met dementie zich op deze manier gewaardeerd voelen en het gevoel krijgen dat zij er daadwerkelijk toe doen;
- Rotterdam voorbeeld moet nemen aan de gemeente Barendrecht en in samenwerking met Rotterdamse organisaties een dergelijke actie moet starten;

verzoekt het college:

- te informeren naar deze actie bij de gemeente Barendrecht om een dergelijke actie (in samenwerking met Rotterdamse organisaties) in Rotterdam te starten;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De **VOORZITTER**. Dank u. De moties worden voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Mijnheer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, een rekenkamerrapport over het ouderenbeleid om je als college en als wethouder werkelijk kapot voor te schamen. Een rapport met kwalificaties als teleurstellend, te weinig verdiept in ouderen, onrealistisch, onvoldoende regie, onvoldoende lerend vermogen en geen aansluiting bij de leefwereld van ouderen. Met als resultaat dat van de 81 maatregelen van dit college er slechts één is behaald. Eén. Voorzitter, weggehoond werd Leefbaar Rotterdam toen wij bij de lancering van dit ouderenprogramma 29 moties indienden om het beleid bij te sturen. Weggelachen werden wij als we hier spraken over de papieren werkelijkheid vanuit de wethouder in plaats van de realiteit bij ouderen. Ouderen die geconfronteerd werden met bezuinigingen op de thuiszorg, het sluiten van een zorgrestaurant in een flat, die een huismeester weggesaneerd zagen worden, die maanden moesten wachten op een aangevraagde scooter en de veiligheid in en rond hun complex achteruit zagen gaan. Net als Leefbaar Rotterdam maakt de rekenkamer terecht gehakt van dit beleid, van dit wanbeleid. En dan verwacht je na zo'n gigantische draai om de oren een wethouder die nederig is, die zelfkritisch is, maar niets van dit alles. De Emile Ratelband van dit college gaf direct na het uitkomen van het rapport zelfs aan trots te

zijn op de geboekte resultaten. Organisaties in de stad hadden volgens hem gezegd dat hij door moet gaan. Ervandoor moet gaan, zullen zij gezegd hebben. Voorzitter, ouderen in deze stad hebben helemaal niets aan een wethouder die probeert recht te praten wat krom is, die stug blijft volharden in zijn eigen koers en niet ziet welke brokken hij maakt en wat voor leed hij onder ouderen veroorzaakt. Ik vraag hem hier dan ook vandaag bij de bespreking van dit desastreuze rapport van de rekenkamer, en dat is ook mijn enige vraag vandaag, zijn fouten te erkennen en nogmaals vraag ik welke conclusies hij hier zelf aan verbindt. Voorzitter, Leefbaar Rotterdam heeft diep respect voor alle zorgmedewerkers die zich iedere dag met hart en ziel inzetten voor ouderen in onze stad, die geconfronteerd worden met beleid dat vanuit Den Haag en Rotterdam over hen heen wordt gestrooid, waar zij last van hebben, terwijl zij het zelf zoveel beter weten. Betrek deze mensen en geef hun een stem. Daarom dienen wij vandaag de motie in 'Raad uit de praktijk'.

De **VOORZITTER**. De heer Van Elck heeft de volgende motie ingediend.

Motie 85. Raad uit de praktijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid',

constaterende dat:

- zorgmedewerkers geconfronteerd worden met beleid dat vanuit Den Haag en Rotterdam over hen heen wordt gestrooid,

overwegende dat:

- medewerkers op de werkvloer zelf heel goed weten wat er nodig is om goede zorg en ondersteuning te kunnen verlenen aan ouderen;
- medewerkers op de werkvloer aanvoelen wat het effect is van het beleid op de dagelijkse praktijk;
- raad (advies) uit de praktijk enorm belangrijk is om beleid voor ouderen te kunnen bepalen;
- door medewerkers op de werkvloer vooraf en bij evaluaties een stem te geven fouten achteraf voorkomen kunnen worden;
- mensen op de werkvloer ook goede, verfrissende en innovatieve ideeën hebben op het gebied van zorg en ondersteuning voor ouderen;

verzoekt het college:

- bij het maken en evalueren van beleid op het gebied van zorg en ondersteuning voor ouderen, gebruik te maken van raad vanuit de werkvloer;
- hiertoe een (flexibele) raad met mensen vanuit de praktijk/werkvloer op te richten die meedenkt, praat en feedback geeft over het ouderenbeleid;
- de input van deze "raad uit de praktijk" op te nemen in beleidsdocumenten en actieprogramma's gericht op zorg en ondersteuning ten behoeve van ouderen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.G.J. van Elck

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De motie 'Raad uit de praktijk' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mijnheer Van Elck, u kunt verdergaan.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, ouderen in deze stad kruisen de dagen op hun kalender af naar 16 maart 2022, verkiezingsdag, dat er een einde komt aan het gepruts van dit college. Terug naar een wethouder zorg in plaats van zorgen over deze wethouder. Terug naar de tijd waarin ouderen worden gewaardeerd in plaats van geschoffeed. Terug naar de tijd waarin we ouderen koesteren in plaats van korten. Terug naar de menselijke maat in plaats van uit de pas. Terug naar gezond verstand in plaats van gebakken lucht. Terug naar het oude normaal met Leefbaar Rotterdam in het stadsbestuur en eerherstel voor ouderen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, na al deze wanklanken die ik net heb gehoord, wil ik toch een ander geluid laten horen. Want juist op dit terrein, als het gaat om ouderen, heeft de wethouder al vanaf het begin ontegenwoordig zijn best gedaan om heel veel partijen en ouderengroepen te betrekken. Lijsten en lijsten hebben we gezien van geraadpleegde organisaties, van vertegenwoordigers van ouderen. Als ik zelf ergens in de stad ouderen bezoek, is het voor mij geen gekke gewaarwording om daar de wethouder ook tegen te komen en te zien dat hij zelf in gesprek gaat met ouderen. Wat dat betreft moet het ook heel wrang zijn om zo'n rapport om je oren te krijgen als je juist zo hard hebt gewerkt. Ik denk dat dit wel een van de onderwerpen is waar ik de meeste participatie heb gezien vanuit de stad, waarbij de meeste organisaties zijn betrokken. Het moet dus wrang zijn om zo'n rapport om je oren te krijgen, omdat juist hier uit wordt gehaald dat ouderen zich niet betrokken voelen. Die ouderen zijn benaderd door de rekenkamer via de organisaties die de wethouder allemaal heeft betrokken. Die ouderen die dus zijn benaderd, zeggen: we voelen ons eigenlijk niet goed betrokken. Wat dat betreft denk ik ook niet dat je meteen door dit rapport met alles moet stoppen. Je moet er wel over nadenken, want als je dus zo hard je best doet om mensen te betrekken, doe je het dan wel op een slimme, innovatieve manier? Moet je niet op andere manieren kijken hoe je mensen betreft, zodat het beter lukt om dat toch in de stad te verankeren? Daarom heb ik ook één motie, die erover gaat om het instrument loting in te zetten, om op die manier echt op een vrij willekeurige manier ouderen te horen en zo ook op een andere manier te kijken hoe je mensen betreft. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 86. De mening van ouderen? Een lot uit de loterij!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30-9-2021 ter bespreking van agendapunt 14;

constaterende dat:

- de Rekenkamer in haar rapport "Broze Bedoelingen" kritisch is op de wijze waarop het college de ouderen betreft bij zijn ouderenbeleid;

overwegende dat:

- het belangrijk is om de Rotterdammers te bereiken waar het voorgenomen beleid effect op zal hebben;
- het college veel doet om ouderen te bereiken, maar desondanks ouderen nog beter bereikt zouden kunnen worden;
- als aanvulling op de huidige methodes om ouderen te bereiken, er gekeken kan worden naar nieuwe en/of alternatieve methodes;
- loting een bewezen effectief middel is om doelgroepen te bereiken;

verzoekt het college:

- bij de totstandkoming van nieuw ouderenbeleid gebruik te maken van thematische loting van ouderen als manier om hen te betrekken;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen en J. Smet

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik krijg nog een motie aangereikt. De motie 'De mening van ouderen? Een lot uit de loterij!', medeondertekend door GroenLinks, is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u wel voorzitter. Woorden doen ertoe. Welke woorden je gebruikt, doet er dus ook toe, ook in welke toon je ze uitspreekt. Dus als je als gemeente een programma Ouder en Wijzer noemt, en vervolgens de Rotterdamse Rekenkamer met de titel Broze Bedoelingen komt, dan rechtvaardigt dat wat mij betreft een goede bespreking. Voorzitter, in 2019 startten we in Rotterdam met het programma Ouder en Wijzer. Een programma gericht op vier belangrijke doelen met betrekking tot de oudere en de ouder wordende Rotterdammers. Gezonder leven, verminderen van eenzaamheid, wonen in eigen wijk en passende zorg en ondersteuning. Een programma voorzitter, waarin Rotterdam vooroploopt in Nederland. Inmiddels is het 2021 en we zijn twee jaar ouder maar ook twee jaar wijzer geworden. We ontdekken wat werkt en wat niet werkt, wat voortgezet, wat opgestart, doorontwikkeld en/of uitgebreid kan worden. Maar vooral ook waar samengewerkt of meer samengewerkt en meer richting gegeven kan worden. Voorzitter, ouder worden gaat vanzelf, en dat merk ik ook persoonlijk moet ik zeggen. Daar hoeven we niet zo heel gek veel voor te doen of voor te laten, dat gebeurt. Wijzer worden daarentegen, en het rekenkamerrapport Broze Bedoelingen draagt onzes inziens zeer goed bij aan het wijzer worden. Dat geldt ook voor de collegereactie in het rapport, maar zeker ook in de uitvoerige en uitstekende commissiebespreking vorige week. Daarom zullen we het amendement ondersteunen dat zo meteen wordt ingediend door de VVD, waarin we de conclusies van Broze Bedoelingen actief betrekken bij de doorontwikkeling en waarin alle aanbevelingen op één na worden omarmd. Die reactie van het college op die eerste aanbeveling begrijpen we eigenlijk wel. We hebben het college wel iets meegegeven in de commissie, om vanaf komend jaar bij het betrekken van de bewoners in de stad de Wijk aan Zet daarin uitvoerig mee te nemen. Ik roep hierbij dus ook eigenlijk alle oudere Rotterdammers op om actief deel te gaan nemen in de wijkraden of op andere wijzen in die wijken. Voorzitter, wijzer ouder worden, wie wil dat nu niet? Voor iemand die op de drempel staat om Abraham te zien, is dat perspectief best lonkend, kan ik zeker zeggen. We zien wat dat betreft nog wel voldoende werk aan de winkel om dat beoogde doel en die beoogde doelen te behalen. Onze zorg dat het doel 'eenzaamheid verminderen' niet of nauwelijks resultaat heeft gehaald, deelt het college ook. De toezeggingen die de wethouder in de commissie heeft gedaan om daarover nog in gesprek te gaan met experts en voorstellen te doen die bewezen effectief zijn, zullen we graag bespreken in de voortgangsrapportage. Voorzitter, woorden doen er dus toe. Ondanks die titel beschouwen wij de doelen van het programma Ouder en Wijzer zeker niet als broos of breekbaar. Dank u.

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Voorzitter, we hebben vorige week in de commissie op verzoek van mevrouw Verkoelen extra lang de tijd genomen om over dit belangrijke rekenkamerrapport te praten, nadat er ook eerder al een dag lang een technische sessie

over had plaatsgevonden. Dat is terecht, want Ouder en Wijzer is voor heel veel Rotterdammers hartstikke belangrijk. Ze zijn op delen ervan aangewezen om de ondersteuning te krijgen die ze nodig hebben om zo goed en zo kwaad als het gaat hun leven te blijven leiden. Het is ook terecht omdat er gepassioneerd verschillend over wordt gedacht, en dat hebben we ook vandaag alweer mooi kunnen zien. Het was vorige week ook heel duidelijk dat de conclusies voor een deel van deze raad een bevestiging zijn van wat ze al vonden en voor een ander deel, waartoe mijn fractie behoort, gaan die conclusies en zeker de stelligheid daarvan in relatie tot de onderbouwing, net wat te snel. Maar er moet van geleerd worden. Cruciaal daarbij is ook dat het weliswaar het beleid is waar verantwoordelijkheid voor wordt gedragen door wethouder De Langen, maar dat het toch bovenal ook een programma is waar bijna honderd Rotterdamse organisaties met daaronder vele duizenden Rotterdamse zorgprofessionals en anderen hun schouders onder hebben gezet en het samen tot stand hebben gebracht. Niemand van hen heeft het vertrouwen in dit beleid opgezegd. Dat gaan wij dus vandaag ook niet doen. Dit programma verdient meer dan wat dan ook de tijd. Maar er moet wel waar dat mogelijk is van de conclusies en de aanbevelingen worden geleerd. We moeten verstandig en genuanceerd met het rapport omgaan en dat hebben wij vervat in een amendement.

De **VOORZITTER**. De heer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, de VVD doet nu net of alle organisaties dit een fantastisch programma vinden, want een vertegenwoordiging van die organisaties is geïnterviewd voor dit rekenkamerrapport, net als talloze ouderen, net als talloze hoogleraren en noem alles maar op, netjes te vinden in de onderzoeksverantwoording van de rekenkamer. Die maken gehakt van dit beleid. U onderschrijft die conclusies niet en zegt dat die organisaties en iedereen erachter staan, dus dat begrijp ik niet. Kunt u dat aan mij uitleggen?

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dit is precies een debat dat we natuurlijk vorige week heel uitgebreid hebben gehad. Er zijn absoluut ook betrokkenen, er zijn individuele ouderen, individuele zorgmedewerkers en dat zullen er vast meer zijn dan enkele, die bedenkingen hebben bij inhoudelijke punten vanuit het beleid. Grosso modo is er geen enkele organisatie die heeft gezegd: wij zeggen het vertrouwen hierin op. Tal van ouderenbonden, de OSO, de KBO, de NOOM, maar ook welzijnsorganisaties als WMO Radar, DOCK/SOL en ga zo maar door, staan allemaal nog volledig achter het programma.

De **VOORZITTER**. De heer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, wat zou er toch gebeurd zijn als mijnheer Versnel vroeger thuis was gekomen met een rapport en daar stonden 81 vakjes op en 80 keer een dikke onvoldoende en één keer een voldoende? Welke conclusies zouden er dan getrokken zijn? Dat mijnheer Versnel op de goede weg was?

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Ik vind het een mooie beeldspraak, maar die gaat niet helemaal op. We hebben hier een rapport waarin kritische kanttekeningen worden geplaatst, kritische opmerkingen worden gemaakt bij een heel belangrijk beleidsprogramma. Daar moeten we van leren, maar we hoeven het niet ongezien aan te nemen. We moeten ervan leren en we

moeten het beleid erop aanscherpen en verbeteren en dat is ook wat we voorstellen om de komende jaren te gaan doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Er zijn heel veel kanttekeningen geplaatst door organisaties bij de uitvoering van dit beleid en ook bij de haalbaarheid, ook bij de begrotingen en het uitrollen van die programma's. Aan de ene kant zegt u dus, er is niet het vertrouwen opgezegd, maar dat is ook wel een enorme stap vooruit. Wij willen nu wel dat de wethouder die conclusies omarmt en dat we het vertrouwen krijgen dat hij daadwerkelijk aan de slag gaat met die input. Want die organisaties worden niet meegenomen, dat is wel gebleken.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Wat wij van de wethouder vragen is niet dat hij zegt: ik ben het met deze conclusies eens, maar wel dat hij ze allemaal betreft bij het verder ontwikkelen van het beleid. Dat is wat hij moet gaan doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). U wilt dus dat de wethouder deze conclusies niet omarmt, maar wel uitvoert?

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dat kan hè, voorzitter. Je kunt zeggen: ik ben het hier niet volledig mee eens, maar ik vind het wel belangrijk dat ook deze ervaring er is, dat ook deze perceptie er is, en ik wil daar wat aan doen. Dat kan gewoon.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, dit is toch gewoon vis noch vlees. Dit is gewoon geen kleur bekennen, zei ik in de commissie. Dit is geen verantwoordelijkheid nemen. Dit is ervoor kiezen om nee te zeggen, maar misschien ja te doen. Heel misschien. Of om ja te zeggen maar misschien nee te doen. Kortom, we zijn gewoon geen stap verder.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Ja, ik vind het moeilijk om hiermee om te gaan, want mevrouw Mohamed-Hoesein geeft hier blijk niet goed om te kunnen gaan met nuance, maar mijn fractie kan dat wel, en dat is wat wij voorstellen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, als het gaat om ja of nee, is er inderdaad geen nuance. Dat lijkt me toch wel duidelijk. Ik ben op zoek naar uitvoering. Omarmt u de conclusies, ja of nee? Gaat u ermee aan de slag, ja of nee? Je kunt niet aan de slag gaan met iets waarvan je zegt dat het niet klopt.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dat kan dus wel. Je kunt zeggen: ik vind het heel belangrijk dat als een instituut als de rekenkamer dit constateert, dit vindt, en zonder dat ik het er volledig zelf

mee eens ben, vind ik dat dus zo belangrijk dat ik dat wil gebruiken om mijn beleid verder aan te scherpen. Dat kan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Mijnheer Versnel, met mevrouw Eskes en de heer Engberts, want de hele coalitie was helemaal op één lijn in de commissievergadering, u was de reden waarom ik 81 moties ging schrijven. Ik heb dag en nacht doorgeschreven, want ik dacht: dit opent kansen. U gaat dus alle 81 moties omarmen, want die zeggen precies wat u zegt. Die hebben gezegd wat het ambitiedocument zegt, die zeggen wat de rekenkamer zegt en die zeggen vervolgens: doe er wat aan, wethouder. Doe er wat aan. Dus ik ga ervan uit dat u ze alle 81 gaat omarmen.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank. Ik moet op mijn tijd letten, dus ik moet een beetje gaan afronden. Het lot van 81 moties is dat je ze niet allemaal in je werkgeheugen kunt hebben in zo'n debat, dus ik kan ze nu niet allemaal inhoudelijk met u langsgaan, maar we gaan er twee steunen, dus maakt u zich geen zorgen, het werk was niet voor niets.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, dit bevestigt alleen maar datgene wat ik heb aangegeven, dus een beetje ja zeggen, een beetje uitvoeren, en dus eigenlijk blijven we met niks over.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Ik wil afronden. Het is een extreem belangrijk beleidsprogramma. Het is heel belangrijk dat we ervan leren, wat voor ervaringen ermee zijn, omdat die inderdaad niet allemaal hosanna zijn. De wethouder heeft in de commissie goed duidelijk gemaakt dat het een opdracht is waarmee hij aan de gang kan, dus die opdracht krijgt hij vandaag van ons. Vervolgens steunen wij ook nog een aantal moties van de heer Engberts over ouderen op de woningmarkt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Rapport Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen, Ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van het rapport Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen, ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen;

besluit artikel I & II uit ontwerpbesluit:

De hiernavolgende bepaling van het ontwerpbesluit behorende bij het rapport Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen, Exante onderzoek naar effecten ouderenbeleid'

"I De hoofdconclusies 1 tot en met 12 zoals verwoord in het rapport "Broze Bedoelingen" ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid te onderschrijven.

II De aanbevelingen 1 t/m 13 uit het rapport 'Broze Bedoelingen ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid over te nemen:'"

te vervangen door: "I Van de hoofdconclusies 1 tot en met 12 zoals verwoord in het rapport "Broze Bedoelingen" ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid kennis te nemen en deze te betrekken in de verdere doorontwikkeling het programma.

II De aanbevelingen 2 t/m 13 uit het rapport "Broze Bedoelingen ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid over te nemen, en aanbevelingen 1a en 1b niet over te nemen.""

w.g. T.B. Versnel, T.J. Vonk, G.J. Engberts, J. Smet en E.C. Eskes

Toelichting

De inzichten en leerpunten uit het rekenkamerrapport zijn nuttige feedback en worden meegenomen in het verder doorontwikkelen van het programma Ouder en Wijzer. De conclusies die de rekenkamer trekt op basis van het ex ante onderzoek met betrekking tot de te verwachte geringe impact van de maatregelen uit het programma Rotterdam, Ouder en Wijzer zijn echter (te) voorbarig. De opgave om de stad gereed te maken voor een veel groter aantal ouderen overstijgt collegeperiodes en is een gezamenlijke opgave van gemeente en partners. Het programma Rotterdam, Ouder en Wijzer is tot stand gekomen en wordt uitgevoerd samen met ouderen, de partners in de stad. Niet aanbodgericht maar vanuit de vraag en behoeftes van ouderen, zo veel mogelijk onderbouwd door wetenschappelijke inzichten. Inmiddels zijn de maatregelen die werken en aansluiten op de behoefte geborgd in het nieuwe Rotterdamse ouderenspakket 2022. Er moet nog veel gebeuren en dit jaar wordt hard gewerkt aan het extra bereiken van ouderen en het doorontwikkelen van de interventies.

Het programma Rotterdam, Ouder en Wijzer is tot stand gekomen op basis van diverse onderzoeksrapportages en -informatie en een breed participatietraject. Ook lopen er de nodige onderzoeken en zijn ouderen op allerlei manier betrokken. Aanbeveling 1 wordt daarom niet overgenomen. Op dit moment is verder onderzoek niet nodig.

De **VOORZITTER**. Het amendement van de heer Versnel van de VVD is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dank u wel. Deze collegeperiode hebben we intensief ingezet op het ouderenbeleid en op allerhande terreinen en op veel domeinen van de gemeente in te zetten op het verbeteren van de leefsituatie van ouderen. Wat ons betreft is het beleid dat gewoon goed is neergezet en dat nog heel veel verdere uitwerking vraagt. Als we dan kijken naar dit rekenkamerrapport, dat een ander rekenkamerrapport is dan wij gewend zijn, namelijk een ex ante rapport, waarbij er gekeken wordt naar de verwachte impact, dan wil ik hier graag herhalen wat ik ook in de commissie gezegd heb. Dat is een citaat van Pieter Omtzigt in zijn boek: 'All models are wrong, but some are useful.' Ik denk dat dat ook opgeld doet bij dit rekenkamerrapport. Je kunt modelmatig gaan kijken: wat verwachten we van beleid? Maar op het moment dat je innovatief wilt zijn, dan is het best ingewikkeld om aan de voorkant te zeggen wat precies de uitkomst zal zijn van het beleid dat nog geïmplementeerd moet worden. Als ik dan kijk naar de conclusies, vind ik die zeer vergaand. Geringe impact, onrealistische verwachtingen, onvoldoende rekening gehouden met de leefwereld, onvoldoende regie en onvoldoende leervermogen. Ik vind het echt veel te vroeg om die conclusies te trekken. Ik verwacht dat zowel mevrouw Verkoelen als mevrouw Mohamed-Hoesein daarop ingaan, maar ik wil het nog iets verder toelichten. Ik denk dat het goed is om juist deze punten extra in de gaten te houden bij de verdere uitrol en implementatie van alle maatregelen die we beogen. Hoe zorgen we ervoor dat we op de juiste manier regie voeren, voldoende lering trekken uit ervaringen die we tegenkomen? Dat is hoe ik zou willen dat die

conclusies meegenomen worden door het college, zonder nu aan de voorkant te zeggen dat dit allemaal niet klopt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Drieënhalf jaar zijn we op weg, mevrouw Eskes. Drieënhalf jaar. Vindt u niet dat er dan iets, iets meer had moeten zijn dan een van de 81 ambities? Drieënhalf jaar zijn we op weg. U doet het voorkomen alsof dit verhaal gisteren nat van de pers is binnengekomen. Het ligt er gewoon al drieënhalf jaar. Het is in 2018 dé ambitie van deze wethouder geweest. Het is toch te gek voor woorden om te zeggen dat na tweeënhalf jaar de rekenkamer het bekeken heeft en dat na drieënhalf jaar deze wethouder gewoon geen beleid heeft gemaakt, het gewoon niet ingevuld heeft.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Volgens mij leest u het rapport verkeerd. Want als we kijken naar wat er in het rapport staat, gaat het vooral over het verwachte effect. Het gaat niet over een evaluatie, van: we hebben geconcludeerd dat er geen effect is, maar we kijken naar literatuur en naar allerlei omstandigheden, en dan verwachten wij dat er geen effect is. Dat is iets heel anders. Wat mij betreft gaan we dus vol inzetten op de uitvoering en als we de stellingname van mevrouw Verkoelen zouden volgen, zouden we nooit meer innovatief, vooruit, handen uit de mouwen, op z'n Rotterdams, gewoon breed willen inzetten op beleid, want dan ga je alleen maar zoeken naar wat anderen allang geprobeerd hebben en volledig erkend en onderbouwd en wat wetenschappelijk goed ingevoerd is. Zo wil ik niet dat wij in dit gemeentebestuur omgaan met ouderen. Ik wil dat we vooruitkijken, dat we alles in het werk stellen om met elkaar te kijken: wat kunnen we doen en hoe kunnen we vernieuwend zijn, en soms inderdaad dingen laten mislukken, maar ons niet daardoor laten tegenhouden om gewoon vol in te zetten op goed ouderenbeleid.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ten eerste is het niet op basis van literatuuronderzoek. Dat bestrijd ik echt. De rekenkamer heeft met heel veel ouderen gesproken. Laten we dat dus als eerste stellen. Ten tweede is er wel degelijk geconstateerd wat er de afgelopen tweeënhalf jaar gebeurd is met al die ambities. Het is dus niet vooruitkijken, er is geconcludeerd wat er met de ambities gebeurt. Ten derde gaat het verhaal er gewoon over, mevrouw Eskes, dat we met z'n allen vooruit moeten. Maar ik wilde al op dag één toen ik in 2018 hier binnenkwam vooruit. En u wilt nu weer gaan beginnen. En als het weer niet goed is en we krijgen weer een slecht rekenkamerrapport en begint u weer opnieuw. Flauwekul. Dat is precies de reden waarom ik de 81 moties heb ingediend, dus ik ga er ook bij u van uit dat u zeer proactief zegt, net als 50PLUS, we gaan het niet afbranden, we gaan zorgen dat dat uitvoeringsprogramma ook echt gaat gebeuren, dus daar gaan die 81 moties over en niet zoals de wethouder proefballonnetjes oplaten. Lukt het, leuk meegenomen, lukt het niet, dan laten we hem lopen, dan is het gewoon weg. Dat is ook wat de rekenkamer constateert: zaken die gewoon opgeschreven zijn en waaraan in drieënhalf jaar tijd nog nooit iets gedaan is, en er vervolgens ook nog geen geld bij te zetten. Dat is ook nog een punt. Want als dan iets goed gelukt is, zegt het rekenkamerrapport, dan stopt hij ermee en gaan we niet meer door. Echt mevrouw Eskes, die ouderen zijn nu ouder, die zijn niet over drieënhalf jaar pas weer ouder, nu hebben we ouderen die geholpen moeten worden. Daar gaat het bij ons om bij het uitvoeringsprogramma, wat doen wij voor de ouderen van vandaag? Daar doen we niks voor.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik kan alleen maar herhalen wat ik net zei. De rekenkamer zegt: er is geen effect te verwachten. Er staat niet: het heeft geen effect. Volgens mij is dat een cruciaal verschil als we kijken naar dit rapport.

De **VOORZITTER**. De heer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, ik ga even terug naar het betoog van mevrouw Eskes waar ze het had over mislukken. Dat er dingen mislukken. Er zijn inderdaad heel veel dingen mislukt, dus daar zijn we het over eens. Ze noemde experimenteren. Maar met kwetsbare ouderen experimenteer je niet in deze stad. Die ondervinden de gevolgen van de bezuinigingen op de saneringen van dit college. Dat is kwalijk en dat is waar Leefbaar Rotterdam steeds tegen geageerd heeft. Dat mensen drie maanden moeten wachten op een scootmobiel, dat ze niet meer naar een zorgrestaurant kunnen, dat ze in de problemen komen omdat de tegemoetkoming meerkosten zorg is afgeschaft. Al dit soort dingen, heel concrete dingen, waar ouderen mee geconfronteerd zijn. Dat is het beleid waarover wij vandaag praten, waar u drieënhalf jaar de tijd voor heeft gehad om dat te verbeteren. U heeft dat niet gedaan. De wethouder heeft dat niet gedaan. En daar rekenen wij vandaag het geheel op af. Daarom zitten wij hier, niet voor een goednieuwsshow, maar om over de toekomst te praten. U heeft drieënhalf jaar lang gefaald.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). We kunnen hier natuurlijk alle debatten overdoen die we bij begrotingsbehandelingen steeds gedaan hebben. Dit college geeft meer geld aan ouderen dan het vorige college. Dat hebben we al meermaals aangetoond. Als het gaat om een van de favoriete voorbeelden van de heer Van Elck, de zorgrestaurants. Ik was gisteren in Pernis in het Huis van de Wijk. Als ik zie hoe fantastisch het daar loopt, hoe de ouderen daar met elkaar in het Huis van de Wijk een warme lunch hebben en daar weer gewoon ontzettend genieten na de coronatijd, want laten we ook niet vergeten wat voor tijd we achter de rug hebben als het gaat over de impact op zorg en wat wij van zorgmedewerkers in onze stad, en zeker ook binnen de ouderenzorg verwacht hebben. Dan vind ik dat hier nogal grote woorden worden gesproken zoals volledig mislukt beleid. Er zijn mensen die zich ongelofelijk hard ingezet hebben, er is ongelofelijk veel gedaan als we kijken naar die coronahulpdienst, als we kijken naar allerlei initiatieven die van de ene op de andere dag uit de grond gestampt zijn. Dan ben ik ongelofelijk trots op al die ouderen, op al die medewerkers in de ouderenzorg, op al die initiatieven die ertoe geleid hebben dat we die eenzaamheid nog een klein beetje hebben kunnen beperken in een zo gekke tijd waarin mensen zich opgesloten voelden in hun huis. Dat is waar ik trots op ben. Dan denk ik: we kunnen nu met elkaar zeggen dat het allemaal niets is. Ik ben geneigd om te zeggen: we gaan er extra hard tegenaan om aan te tonen dat deze conclusies niet bewaarheid worden. Laten we de komende tijd, bij de uitvoering van die aanbevelingen op één na, vooral in de gaten houden dat als we over vijf jaar een rekenkamerrapport hebben dat terugkijkt op beleid, die conclusies niet bewaarheid zijn. Laten we de rekenkamer vooral het ongelijk aantonen.

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. Fijn dat wethouder Kurvers er ook is, want tijdens de commissiebehandeling van dit rapport zat hij in een parallelle wereld, wilde ik zeggen, maar ik bedoel een parallelle andere commissie. Ik wil me heel graag concentreren op een kritiek punt in het rapport, dat het college te positief zou zijn over de bereidheid van

senioren om te verhuizen. Het is logisch, voor iedereen is een verhuizing een stressvol moment. Dat is het ook voor ouderen. De stress van de verhuizing, de emotie die in het huis zit, je partner is misschien overleden, je kinderen zijn er opgegroeid en er is ook nog een financiële drempel omdat je vaak goedkoop woont. De doorstroom van senioren naar andere huizen is ongelofelijk belangrijk om ook de doorstroom in de hele woningmarkt op gang te brengen. De woningmarkt zit op slot, dat hoeven we allemaal niet uit te leggen hier in deze zaal. Juist als we senioren kunnen verleiden om te verhuizen is dat ongelofelijk belangrijk. We hebben dus ook een drietal moties daarop die we willen indienen om die doorstroom op gang te brengen, om ervoor te zorgen dat we meer seniorenwoningen ook labelen in wijken waar er nu te weinig zijn, zodat je niet alleen maar voor senioren geschikte woningen hebt, maar dat ze er ook in gaan wonen en dat er ook wat meer hulp is. We hebben nu drie seniorenmakelaars, maar die zouden de corporaties misschien meer kunnen trainen om hier actief in te zijn. En verhuiscoaches kunnen we misschien ook nog wel betrekken, zodat we de ouderen ook helpen bij de verhuizing. We zouden ook nog wel willen kijken naar seniorenwoningen in het midden- en hogere segment. Ik heb daar drie moties voor die ik bij dezen indien.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft de volgende moties ingediend.

Motie 87. Doorstroom vereist maatwerk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het rapport Broze Bedoelingen;

constaterende dat:

- de doorstroom van verschillende groepen tussen verschillende woonsegmenten steeds lastiger is;
- senioren één van deze groepen vormen, die wonen in (voor henzelf ook) grote eengezinswoningen;
- het Rotterdamse rekenkamerrapport Broze Bedoelingen stelt dat de gemeente Rotterdam het aantal ouderen dat uit zichzelf wil verhuizen overschat;
- er twee seniorenmakelaars zijn die zich richten op senioren in de sociale huur;

overwegende dat:

- wanneer ouderen verhuizen uit een voor hen te grote woning, er ruimte komt op de woningmarkt voor andere groepen;
- er voor ouderen vaak emotionele en financiële drempels zijn om door te stromen naar een kleinere woning en de begeleiding hierin vanuit seniorenmakelaren maatwerk vereist;
- maatwerk wel wordt geleverd vanuit seniorenmakelaars, maar er meer maatwerk mogelijk is en daarnaast een uitbreiding van het aangeboden maatwerk naar de vrije sector nodig is;
- het bieden van verhuishulp aan senioren vanuit verhuiscoaches een erg belangrijk onderdeel vormt binnen het maatwerk;

verzoekt het college:

- een voorstel te doen om deze genoemde mogelijkheden in de vorm van een breder pakket te ontwikkelen rondom doorstroming van senioren, met daarbij aandacht voor verschillende rollen voor de seniorenmakelaar en zogenaamde verhuiscoaches;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts en A. Kockelkoren

Motie 88. Goede doorstroom van ouderen op de woningmarkt

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het rapport Broze Bedoelingen;

constaterende dat:

- in 2035 1 op de 5 Rotterdammers ouder is dan 65;
- er steeds meer ouderen een midden- of hoger inkomen hebben;
- veel ouderen in grote eengezinswoningen wonen;
- de woningmarkt op slot zit;

overwegende dat:

- wanneer er meer aantrekkelijk en betaalbaar woningaanbod komt voor ouderen, ouderen kunnen doorstromen naar een kleinere geschiktere woning;
- zij een grote eengezinswoning achterlaten waar starters en gezinnen in kunnen wonen en zo de doorstroming op de woningmarkt wordt bevorderd;

verzoekt het college:

- onderzoek te doen naar de opgave van ouderen naar koop- en huurwoningen in midden- en hoger segment;
- onderzoek te doen naar de effectiviteit van maatregelen op doorstroom en het inzichtelijk maken van de verhuisketen voor ouderen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren en J.A. Faber

Motie 89. Meer labelen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het rapport Broze Bedoelingen;

constaterende dat:

- het aantal ouderen in Rotterdam de komende jaren met tenminste 30.000 toe zal nemen;
- de meeste nieuwbouwwoningen die nu gerealiseerd worden weliswaar wel geschikt zijn voor senioren, maar niet gelabeld zijn als seniorenwoningen;
- daarmee het voor senioren op een overspannen woningmarkt moeilijk is om een woning te verwerven;

overwegende dat:

- er voor senioren geschikte woningen bestaan waar geen senioren in wonen, waardoor de noodzakelijke doorstroom op de woningmarkt geblokkeerd wordt;
- (tijdelijk) labelen van voor senioren geschikte nieuwbouwwoningen als 'voor senioren bestemde woningen' een bijdrage kan leveren aan deze doorstroom;

verzoekt het college:

- in gesprek te gaan met woningcorporaties en ontwikkelaars om gericht voor senioren geschikte woningen, ook formeel als seniorenwoningen te labelen; waar het om gebieden gaat met een tekort aan ouderenwoningen;

- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De motie 'Doorstroom vereist maatwerk' is mede ondertekend door GroenLinks. De motie 'Goede doorstroom van ouderen op de woningmarkt' is mede ondertekend door GroenLinks en de VVD, en de motie 'Meer labelen' is mede ondertekend door GroenLinks. Alle drie de moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dan heb ik ook nog twee vragen aan de wethouder Wonen op het gebied van de seniorenhuisvesting. Die vragen heb ik niet in de motie vervat, omdat ik denk dat hij die eigenlijk ook gewoon straks kan beantwoorden. Dat gaat net zo snel. Dat begint eigenlijk met een plan van de SOR, onze mooie specifieke categorale corporatie op seniorenhuisvesting. De SOR heeft een plan ingediend om 2000 seniorenwoningen toe te voegen aan het bestand, door op te toppen, te splitsen, in ieder geval op de complexen waar nu eigenlijk alle voorzieningen al in de buurt zijn. Een prachtig plan, in tien jaar tijd 2000 woningen erbij. Ik begrijp uit de gesprekken die ik ook met de SOR daarover heb gevoerd, dat ze dat heel graag willen. Misschien kan niet alles, maar ze zouden dit wel heel graag samen met de gemeente willen oppakken. Mijn vraag aan de wethouder is dus eigenlijk om dit plan te omarmen en om samen met de SOR te gaan kijken hoe we dit kunnen realiseren. Misschien kan niet alles in één keer, maar als we morgen kunnen beginnen en we hebben er volgend jaar 200 seniorenwoningen bij, is dat natuurlijk een enorme impuls, ook om het los te krijgen van de woningmarkt. Ik wil dus heel graag van de wethouder horen, in plaats van het plan in ontvangst nemen en denken: wat een aardig plan, werkt u het vooral uit, dat we een actieve houding aannemen en samenwerken vanuit de gemeente met deze corporatie. De tweede vraag gaat over het plan Schiehaven-Noord. Volgens mij staat in de oorspronkelijke plannen rond Langer Thuis, dat we daar ook seniorenwoningen zouden realiseren, maar in de tender heb ik dat niet kunnen vinden. Ik ben dus benieuwd of de wethouder er wel voor zorgt dat daar waar we tenderen en waar we plannen hadden voor seniorenwoningen, we dat ook realiseren. Twee concrete vragen dus. Nu hebben we ook nog één andere motie die los van de huisvesting gaat. Ik zei het ook in de commissie. Helaas gaan we allemaal dood en we hopen natuurlijk allemaal dat we gaan als we wat ouder zijn. Maar het komt ook voor dat ouderen eenzaam en zonder geld sterven. Dan zorgt de gemeente voor hun uitvaart. Nu zou het toch wel mooi zijn als we net zoals de rest van de G4, waar dichters een persoonlijk gedicht maken voor de betrokken overledene en zich daarin verdiepen en op die manier ook een mooie relatie leggen vanuit de stad met eenzame minder vermogende ouderen, dat we in Rotterdam die traditie weer herstellen. Die zijn we kwijtgeraakt. In Amsterdam is de burgemeester beschermheer – nu beschermvrouw – van dat initiatief. Ergens kan ik het niet verkroppen dat wij in Rotterdam dat laten zitten, dus daarom een motie om deze traditie weer in ere te herstellen.

Motie 90. Faciliteer persoonlijke gedichten bij eenzame uitvaarten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het rapport Broze Bedoelingen;

constaterende dat:

- tot 2014 een groep dichters een speciaal geschreven gedicht voordroeg op de uitvaart van overleden eenzame Rotterdammers, waardoor op een waardige en persoonlijke wijze afscheid genomen kon worden van deze overledenen;
- deze inzet is beëindigd sinds DELA Goetzee Rotterdam de uitvaarten van gemeentewege verzorgt;

overwegende dat:

- een groep betrokken Rotterdammers heeft besloten om de stichting de Eenzame Uitvaart Rotterdam op te richten om zo eenzame Rotterdammers na hun overlijden toch te kunnen herdenken met een persoonlijk gedicht;
- DELA Goetzee Rotterdam er nog steeds voor kan kiezen om een dichter van Stichting Eenzame Uitvaart Rotterdam in te huren maar in praktijk kiest voor het zelf voordragen van een bestaand gedicht;
- hierdoor een belangrijk element, namelijk een specifieke verbinding vanuit de stad Rotterdam, ontbreekt;
- de stichting de Eenzame Uitvaart Rotterdam, met een bijdrage van ongeveer €1.500,00 per jaar van de gemeente Rotterdam op elke eenzame uitvaart een persoonlijk gedicht kan voordragen om zo alle eenzame Rotterdammers op een waardige wijze te herdenken;
- het inzetten van deze stichting de diepere relatie die de stad Rotterdam legt met deze eenzame overleden Rotterdammers tot uiting brengt;

verzoekt het college:

- om in overleg met Dela Goetzee Rotterdam en de Stichting Eenzame Uitvaart te komen tot nieuwe afspraken over de culturele invulling en verbinding met de stad bij eenzame uitvaarten die van gemeentewege worden verzorgd;
- om hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, E.C. Eskes, J. Smet, P.J.H.D. Verkoelen en T.J. Vonk

De **VOORZITTER**. Het is nog erger mijnheer Engberts, als we nu het tijdstip $T=0$ hebben, lopen er over honderd jaar negen miljard mensen niet meer op deze aardbodem. Dat is nog erger dan u zei. Dus nu het tijdstip $T=0$, en dan over honderd jaar negen miljard mensen weg. Dat is wel bijzonder. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Dat was een vrolijke noot. Soms is de waarheid ook bitter, maar zo is het nu eenmaal. De motie 'Faciliteer persoonlijke gedichten bij eenzame uitvaarten' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mag ik nog iemand het woord geven? De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel voorzitter. We hebben in de commissie uitgebreid gesproken over dit rapport. Wat wij daar ook aangegeven hebben, is dat dit programma Ouder en Wijzer zich kenmerkt door de enorme inzet van heel veel organisaties en ouderen die aan de basis hebben gestaan van dit programma. Dat vinden we een goede zaak, want we moeten niet verwachten dat de overheid de zorg voor de ouderen wel even fikst. Dat is iets wat we als samenleving doen en waar de overheid ondersteunt, wat mij betreft in die volgorde. Daarom vinden we het ontzettend goed en te prijzen dat de wethouder ook veel werk heeft gemaakt van het mobiliseren van een groot arsenaal aan mensen en organisaties. Bovendien werd hij ook met geld op pad gestuurd door de coalitie. Daar ben ik ook trots op, dat we gezegd hebben: die oudere is zo belangrijk. Daar gaan we ook extra geld voor reserveren. En met dat geld is hij ook aan de slag gegaan. In dat licht kunnen wij

de conclusies van de rekenkamer dan ook echt niet meemaken dat er te weinig kennis is van de ouderen, dat er te weinig is ingeleefd in de leefwereld van de ouderen. Het zal je als ouderenbond, als betrokken oudere, als ouderenorganisaties maar gezegd worden. Wij maken die conclusie in ieder geval niet mee en ook de aanbeveling om maar weer wat extra te onderzoeken, om weer meer tijd te verliezen met meer onderzoek, zouden we dan ook echt niet kunnen onderschrijven. Daarom staat onze handtekening ook onder het amendement van de VVD, om die aanbeveling niet uit te voeren. Want je zult het maar op je geweten hebben dat we nog weer tijd gaan verliezen aan onderzoek. We moeten aan de slag en ook de ouderenbonden hebben gezegd: wij willen laten zien dat deze conclusies gewoon niet waar zijn en dat we het tegendeel gaan bewijzen. Dat was ook de oproep van mijn kant in de commissie en dat blijft ook de oproep: laten we met z'n allen gaan bewijzen dat die conclusies gewoon niet kloppen. Tot die tijd, tijdens de uitvoering, zullen wij het college en ook al die betrokken partijen dan ook blijven aanmoedigen. We zullen ze blijven steunen en ook kritisch controleren. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, in reactie op de heer Vonk. Zouden we niet moeten concluderen dat de conclusies kloppen, maar dat we het willen ombuigen in de toekomst? Want de conclusies kloppen gewoon.

De heer **VONK** (cu-sgp). Nee, ik vind de conclusies heel moeilijk mee te maken. Kijk, de waarnemingen die gedaan zijn, de uitspraken van mensen over de zorg, die zijn heel relevant en die moet je zeker meenemen. Maar de sprong naar de conclusies kan ik niet meemaken, ik vind ze methodologisch ook gewoon zwak. Als je met een academische houding naar het rapport kijkt, is het zwak. De jump into the conclusions is erg ver. Die kan ik niet meemaken en vind ik onterecht.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Mijnheer Vonk, denkt u dat onze ouderen happy zijn met uw heel hoge theoretische en wetenschappelijke insteek? Die zitten gewoon te wachten op een plekje voor een rolstoel. Die zitten erop te wachten dat ze hun wandeling weer kunnen maken. Die zitten erop te wachten dat ze weer mee kunnen doen en u komt met een hele theoretische verhandeling. Dat werkt toch niet. Het gaat er gewoon om dat die ouderen onderdeel zijn van deze samenleving en gewoon heel hard nodig hebben dat ze mee kunnen doen en daar zegt het rekenkamerrapport van alles over. Dat werkt niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, daarmee bent u door uw spreektijd heen voor vandaag. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Volgens mij was het helemaal geen theoretische verhandeling. Ik zeg alleen: de waarnemingen zijn buitengewoon relevant en als er ouderen zijn die knelpunten aangeven, dan moet je daarmee aan de slag. Het is ook te prijzen dat het college zegt dat het daar ook mee aan de slag gaat. Maar mind you, bij elk beleidsstuk dat we hier maken en waar we in de stad mensen van vragen hoe het gaat, zul je altijd knelpunten ophalen en daar moeten we van leren. Dat is precies wat de wethouder doet. Uitstekend. Dus inderdaad, de conclusies zijn te vergaand, maar de waarnemingen van ouderen die opgehaald zijn, zijn buitengewoon relevant en de wethouder heeft al aangegeven dat hij ermee aan de slag gaat.

De **VOORZITTER**. Helder. Nog iemand anders? De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja voorzitter, kort. Er is al heel veel gezegd en er zijn heel veel moties ingediend. Ik merk wel, ik zit zelf ook tegen die ouderenleeftijd aan, dat er zoveel soorten ouderen zijn en er zijn zoveel soorten ouder worden, dat dé oudere eigenlijk niet bestaat. Net zomin als de 50+-woningen op een gegeven moment opgeheven zijn. Ik was bij de expertmeeting en toen vielen me een paar dingen op waar ik me toch wel zorgen over maak. Dat is dat huisvestingsverhaal, dat een heleboel ouderen best wel wat anders willen, wat ook wordt geconstateerd, maar dat niet durven. Zij voelen zich veilig in hun omgeving. Dan wordt hun huis wel aangepast, maar ook ouderen hebben een omgeving en een kennissenkring. Daar wordt te weinig rekening mee gehouden, dus daar moeten we denk ik in de praktijk – en daar gaat het om: de uitvoeringspraktijk – rekening mee houden. Met huisvesting is het gewoon heel simpel, er was eigenlijk maar één woningcorporatie die zich echt richtte op de ouderenhuisvesting. Dat is zorgwekkend. Ik hoop, en ik hoop dat de wethouder dat ook gaat aansturen, dat u meer woningcorporaties dwingt ook voor de ouderen iets te gaan zoeken. Een ander punt waar mensen zich zorgen over maakten was de mantelzorg, want dat was toch een beetje een achtergebleven kindje. Ik hoorde ook veel mensen zeggen: verzorgingshuizen 2.0, kan dat niet terugkomen? Want dat tussenstation scheelde zoveel in die huisvesting. Daar voldoet een zorghotel niet altijd aan. Het laatste, en dat vond ik best wel schrijnend, was de eenzaamheidsdiscussie. Ertoe doen, want dat leek een beetje synoniem. Eenzaamheid en ertoe doen. We hebben nog even het verhaal van Beppie van toentertijd aangehaald. Er werd gemakkelijk gezegd: gooi die tv de deur uit, dan voorkom je ook heel veel eenzaamheid, want een heleboel ouderen blijven voor die tv zitten omdat die ze wel vermaak biedt, maar dat moet natuurlijk niet gebeuren. Erbuiten moet wat gebeuren. En het onveiligheidsgevoel is heel erg gekomen. Er is dus veel te doen wethouder, en vooral in de uitvoering. Het maakt me eigenlijk niet zoveel uit wat voor beleid u maakt, maar geef in ieder geval aandacht aan die mensen, want daar gaat het nu even om. Ik steun een heleboel moties, ook van mevrouw Verkoelen, en ik hoop oprecht dat we aan de slag gaan. Ik maak me wel wat zorgen om de VVD-opstelling dat we nog de tijd hebben. Ik denk dat we helemaal niet veel tijd hebben, we moeten gewoon aan de slag en schnell, zoals ik dat altijd zeg. Tot zover mijn bijdrage.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Wenst iemand verder het woord? Mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja, misschien heel kort voorzitter. Het is een kritisch rekenkamerrapport, ik denk dat dat al uitgebreid aan bod is gekomen. Enkele belangrijke punten die mij uit het rapport zijn bijgebleven, betreffen de verwachtingen die de gemeente schept en heeft en daarnaartoe wil bewegen. Maar of dat wel haalbaar is, wordt ter discussie gesteld, omdat de meeste ambities die worden uitgesproken niet echt bijdragen aan de oplossing waar we naartoe werken. Bijvoorbeeld het verminderen van eenzaamheid. Ik vind dat we die onderzoekers ook wel recht moeten doen, omdat zij zich natuurlijk toch wel verdiepen in hoe wij als gemeente bewegen, wat wij hebben gedaan en hoe wij onze zaken hier optuigen om die ambities te realiseren. Ik zou het dus iets te gemakkelijk vinden om te zeggen: dit is een nieuw type onderzoek, het is een ex ante onderzoek. Er wordt niet echt teruggeblikt of zaken zijn behaald of niet, maar er wordt juist vooruitgekeken, dus om die reden gaan we dan dit hele onderzoek diskwalificeren. Dat vind ik echt kort door de bocht. Maar tegelijkertijd zie ik ook een wethouder en een college dat bereid is om die aanbevelingen te omarmen, dus dat vind ik echt een heel belangrijk signaal. Sterker nog, bij de voorjaarsnota hebben wij vanuit NIDA ook met dit rapport in ons achterhoofd een motie ingediend om juist die ouderen met een migratieachtergrond wat beter te kunnen bereiken, want daar wordt natuurlijk kritisch naar gekeken in dit rapport. De wethouder heeft die motie ook omarmd en hij heeft in ieder geval gezegd: dat gaan we ook gewoon doen en we gaan inderdaad ook beter in contact treden met allerlei organisaties. Dat deden we al en dat gaan

we nog meer doen. We gaan nog meer structureel inzetten, middelen beschikbaar stellen, met name ook voor die groep. Dat vinden wij wel echt heel belangrijke acties die al gelijk in gang worden gezet. In die zin staan wij dus enerzijds heel erg kritisch ten aanzien van wat de gemeente ambieert en wat we allemaal willen bereiken en of die ook daadwerkelijk gaan bijdragen aan die ambities. Tegelijkertijd zien we ook wel echt de welwillendheid en de bereidheid om door te gaan op dit spoor, waar de rekenkamer op stuurt.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wethouder De Langen.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Dank u voorzitter. Voorzitter, ik constateer dat de diverse fracties in ieder geval niet van mening zijn veranderd ten opzichte van de commissievergadering. Ik denk en hoop dat u dat ook niet van mij verwacht, ondanks het feit dat we wel echt een heel goede inhoudelijke bespreking hebben gehad, wat volgens mij ook echt bijdraagt aan de verdere verbetering van het programma. Voorzitter, dit is ook het programma vanaf vandaag waar ik de meeste moties op ingediend heb gekregen. Maar dat is niet het enige record. Het is ook het programma met het meeste draagvlak, met het meeste extra geld in het coalitieakkoord in mijn portefeuille, met de meeste structurele borging en het meeste onderzoek. Dat neemt niet weg dat het een enorm duidelijke spiegel is die wij heel goed gaan gebruiken om op allerlei punten nog verder te gaan verbeteren.

De **VOORZITTER**. De heer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Ja voorzitter, en het is ook het rapport met het allerslechtste rekenkamer ooit, niet alleen in Rotterdam, maar in heel Nederland. Misschien is het goed om dat er ook bij te zeggen en te kijken wat die negentig organisaties die er ook een bijdrage aan hebben geleverd, nu gezegd hebben, om te kijken naar die talloze ouderen, wat die over dit rapport gezegd hebben, om dat daarin mee te nemen, om de onderzoekers daarin mee te nemen. Ik had het daarstraks in mijn verhaal over wat nederiger zijn, kijken naar de resultaten. Een van de 81 dingen behaald, dan zou ik hier niet de loftrompet gaan steken, maar dan zou ik eens naar mezelf kijken, conclusies trekken, heb ik het wel goed gedaan? Dat verwacht ik vandaag van een wethouder.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Ja dank. Dat is niet veranderd ten opzichte van de commissievergadering. Ook toen heb ik zeer veel reflectie getoond. Er gaan ook dingen veranderen. Ik heb een aantal onderwerpen genoemd waarmee we gaan stoppen. Er is, zoals de heer Büyükcifci zegt, een onderwerp waar we ook financieel direct gaan investeren, namelijk de migrantenouderen, een punt dat voor ons ook een van de prioriteiten is. Dus natuurlijk gaan we daar fors en stevig mee door.

Als ik, beginnend bij 50PLUS, kijk naar alle moties, die we zeer kundig allemaal stuk voor stuk hebben doorgenomen. Daar zit een rode draad in. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Het is ons ook gelukt om die 81 moties in één zin samen te vatten. Wat u namelijk doet in uw moties is alle conclusies per maatregel van de rekenkamer letterlijk overnemen en die heeft u in een motie gevat. Wat dat betreft bent u zeer consequent, maar u zult zich ook niet verbazen over het feit, ook gezien de commissiebehandeling, dat we daar op heel veel onderwerpen en onderdelen anders mee omgaan, en, zeg ik maar even, want het blijft ook een ex ante onderzoek en de resultaten zijn niet van nu, maar voor over een tijdje. Ik blijf daarbij natuurlijk ook naast die organisatie en naast die ouderen staan die om deze maatregelen hebben gevraagd, die ook willen dat die verder uitgevoerd worden en die ook aan mij zeggen: wethouder, we zien de resultaten elke dag. Dus daar ga ik natuurlijk mee door.

De **VOORZITTER**. De heer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, ik zou graag een punt van orde maken.

De **VOORZITTER**. Het hangt ervan af of dat wat u zegt van de orde is.

De heer **VAN ELCK** (lr). Dan mag u dat beoordelen.

De **VOORZITTER**. Ja, dat gaan we checken.

De heer **VAN ELCK** (lr). Ik vind het netjes in dit huis als een partij, welke partij dat dan ook is, 81 moties maakt, wat volgens mij veel werk is, dat daar netjes naar gekeken wordt en dat daar netjes een antwoord op volgt en dat die niet met één streep weggestreept worden alsof ze niet ingediend zijn. Volgens mij horen we zo niet met elkaar om te gaan, zeker niet met het rapport dat er ligt. De moties zijn niet ingediend door Leefbaar Rotterdam, ze zijn ingediend door 50PLUS. Het zijn niet mijn moties, maar ik vind het wel netjes dat daar gewoon goed antwoord op komt in plaats van één keer met een streep erdoor.

De **VOORZITTER**. Dat is inderdaad een ordepunt. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, de heer Van Elck is mij voor wat dat betreft. Ik wachtte nog even, want ik ging er eigenlijk van uit dat dit ook een van de grappige opmerkingen van de wethouder was en dat de wethouder zeer serieus gewoon elke motie wel gaat becommentariëren. Want als het echt met één pennenstreek zo nu afgedaan wordt, dan is het echt te bont voor woorden. Dan onderschrijf ik het verhaal van de heer Van Elck. Zo ga je er niet mee om.

De **VOORZITTER**. Het punt is gemaakt. De wethouder.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Ja voorzitter, de raad is weleens vaker te vroeg met conclusies, dus rustig aan. Aan de andere kant kunt u ook niet vragen om alle 81 helemaal door te nemen, maar ik vind wel dat ik daar op een goede en serieuze manier mee om moet gaan. Ik heb u al gemeld mevrouw Verkoelen, en dat weet u ook, sterker nog, de raad heeft dat ook in meerderheid geaccordeerd, dat heel veel maatregelen uit Ouder en Wijzer geborgd en gecontinueerd worden. U heeft die lijst ontvangen en daar is in uw totaal aan moties geen rekening mee gehouden. Dus een groot deel van de inzet waarvan u vraagt dat dat gecontinueerd moet worden en de financiën moeten daar ook bij, dat wordt gerealiseerd. Een ander deel van uw moties zijn moties zonder dekking. Bij de voorjaarsnota was dat ook een vraag vanuit de commissie, u had aan mij gevraagd wat nu de onderdelen zijn van Ouder en Wijzer die structureel geborgd worden en welke niet. Ik heb ook in de commissievergadering de hoop uitgesproken dat een aantal onderdelen die nog geen dekking hebben, wellicht in een volgende coalitie wel verder worden gefinancierd, dus dat onderscheid kunnen we ook maken in de moties. Verder zijn er een aantal moties die overbodig zijn, omdat hetgeen u stelt ook daadwerkelijk al wordt gedaan, waarin er wordt verondersteld dat we met iets stoppen terwijl het niet zo is, waarin er wordt verondersteld dat er geen dekking is maar dat dat wel het geval is, dus dat is een ander deel van de moties. Er zijn ook twee moties voorzitter, en ik zal de nummers even concreet noemen, het gaat om de moties 30 en 71, ik pak ze er even bij. Dan begin ik bij motie 30 die wij graag willen omarmen. Bij motie 30 vraagt u om te stoppen met het onderzoek naar de relatie tussen zingeving en de zorgkosten. Dat onderzoek gaan wij zelf niet doen. We waren dat inderdaad wel van plan. Er loopt momenteel een onderzoek dat gefinancierd wordt door ZonMw, dus

wij zullen dat onderzoek niet doen, naast alle onderzoeken die we overigens wel doen. Maar er is een landelijk onderzoek dat wordt gedaan dat wij daarvoor gaan gebruiken, dus motie 30 wil ik graag omarmen. Wij zullen inderdaad dat onderzoek niet gaan doen. Een andere motie die u heeft ingediend is motie 71. Die gaat over de website Rotterdam dementievriendelijk. Nu sta ik er niet om bekend dat ik pronk met andermans veren, dus dat is niet hetgeen waar ik mij in herken. Wat wel zo is, is dat dit een website is van andere partijen. Volgens mij hecht u waarde aan deze website en hoewel wij daar als gemeente geen zeggenschap over hebben, wil ik wel kijken of we de prominentie van die pagina kunnen verhogen en ook nog meer onder de aandacht kunnen brengen, en nog belangrijker denk ik, ook actualiseren. Want de inhoud die daar staat past ook niet helemaal meer bij de inhoud die er vandaag de dag is. Als ik dan kijk naar alle moties, denk ik dat het makkelijk voor u is, maar ook voor de andere aanwezigen, dat dat ook gewoon tot u kan komen. Dan betekent het dat ik de moties 30 en 71 graag omarm. De moties 11, 72 en 22 zijn moties zonder dekking, wat de belangrijkste reden is om die te ontraden. Dan is er een hele rits aan moties waar wordt gevraagd om een maatregel te continueren, wat we al doen. Dat zijn maatregelen waarvan wij gewoon gaan continueren waar u dat misschien niet zou willen. Dat is 1, 2, 3, 9, 15, 21, 26, 27, 28, 32, 33, 35 en 20. En het overgrote gedeelte van de moties die u heeft ingediend zijn om de reden die ik net heb genoemd, overbodig. Dat is een enorme lijst, maar ik zal ervoor zorgen dat die lijst ook gewoon netjes bij u komt, omdat ik vind dat u ook mag weten wat onze beoordeling daarvan is. Die komt dus gewoon op een nette manier uw kant op. Ik denk dat de hoofdconclusie in het verschil van mening tussen u en mij is, mevrouw Verkoelen, want nogmaals, u bent zeer consequent. Wat u eigenlijk doet, is letterlijk de beoordeling van het ex ante rapport van de rekenkamer overnemen per maatregel. Dat wil ik niet doen, omdat ik ook echt geloof dat een groot deel van de maatregelen daadwerkelijk resultaat gaat laten zien. Een belangrijk argument daarbij is dat veel van de interventies die wij voorstellen, waarvan de rekenkamer zegt dat ze naar hun mening niet gaan werken, wel gewoon wetenschappelijke onderbouwing kennen. Een voorbeeld is Sociaal Vitaal, rondom migrantenouderen, maar we hebben ook een aantal valpreventietrainingen. Er is zo een hele rits aan maatregelen die gewoon aantoonbaar werken, wetenschappelijk, en die ook daadwerkelijk opgeschaald en geborgd gaan worden. Er zijn een aantal andere maatregelen waar u denk ik terecht twijfels bij kan hebben, maar waarbij ik het niet fair vind om daar nu al een streep door te zetten, omdat partijen, zorgprofessionals en ouderen zelf daar waarde aan hechten en er in de praktijk zelf ook resultaten van zien. Dan vind ik het niet netjes naar de mensen zelf maar vind ik ook het tijdstip nog te vroeg om daar dusdanige consequenties aan te verbinden. Dus op die manier de antwoorden op uw moties.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Nog even over de moties van 50PLUS; dan hebben we die gehad. Motie 2 kon u omarmen, eentje over die zingeving. Even kijken of ik het goed begrepen heb, want wij vinden die relatie tussen zingeving en bijvoorbeeld eenzaamheid natuurlijk ongelooflijk belangrijk. U zegt, dat wij dat onderzoek niet gaan financieren want het wordt eigenlijk al gefinancierd door een ander. Dus qua financiering snap ik hem dan, maar ik neem aan dat de resultaten van dat onderzoek wel betrokken worden bij het programma. Mijn vraag is dan of wij ook geïnformeerd kunnen worden over die resultaten, zodat we wel dat belangrijke onderzoek van ZonMw in het vizier houden?

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Ja, de manier waarop de heer Vonk dat beschrijft is de juiste. Dat is ook de wijze waarop we het nu gaan doen en het zal ook meegenomen

worden in de normale voortgangsrapportage, als het onderzoek dan überhaupt al klaar is, maar u wordt daarover geïnformeerd.

De **VOORZITTER**. U weet dat u geen spreektijd meer heeft.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dat weet ik, maar ik wil even weten: bent u klaar met mijn moties, begrijp ik dat nu? Maar over de moties rond de hele woningbouwopgave hoor ik u niets zeggen. U zegt dat alle moties daar nu mee klaar zijn, maar daar zat toch ook nog een pakketje van bij.

De **VOORZITTER**. Die zijn voor de wethouder Wonen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja maar goed, dat was me niet verteld.

De **VOORZITTER**. Bij dezen.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Voorzitter, mevrouw Verkoelen verdient een juiste en een kwalitatieve beantwoording op haar moties en op die moties ben ik onbekwaam, maar gelukkig zit er naast mij een heel goede wethouder die dat buitengewoon kan. Dan DENK. De indringende vraag die mevrouw Mohamed-Hoesein ook in de commissie aan mij heeft gesteld, was: wethouder, neemt u het rapport serieus? Het antwoord daarop is ja en ik vind ook dat ik dat moet doen, omdat een rapport van de rekenkamer natuurlijk niet zomaar een rapport is met zomaar een bedoeling. Als zij stevige uitspraken doen, dan moet je je daar als wethouder ook toe verhouden. Het is ook zo dat mijn beoordeling niet enkel afhangt van een rekenkamerrapport, want ik heb ook een proces doorlopen, samen met ouderen die om maatregelen hebben gevraagd, de ouderenbonden die zeggen: dit zijn onze maatregelen, die steunen we en waagt u het niet om die de nek om te draaien. Daar heb ik ook mee van doen en ik heb ook van doen met zorgaanbieders die geld hebben gekregen voor projecten die ook structureel zijn geborgd, waarvan zij zeggen: wij zien in de dagelijkse praktijk dat ouderen profiteren van hetgeen in Ouder en Wijzer staat. Het zou te kort door de bocht zijn om dat met één pennensstreep – om die frase maar te hanteren – zomaar weg te strepen. Ik zou dan ook de ouderen, het draagvlak, maar ook hetgeen nu in de praktijk wordt gezien, ontkennen en ik vind dat ik als wethouder die belangen ook allemaal mee moet nemen in een beoordeling. Zo ga ik ook om met de conclusies en aanbevelingen. Want als de rekenkamer een conclusie doet die ik niet makkelijk en eerlijk, fatsoenlijk, een-op-een kan vertalen, dan doe ik geen recht aan de praktijk. Dus laat ik één voorbeeld noemen. Als de rekenkamer zegt dat er één contactpersoon moet komen voor zorg en ondersteuning en er zit geen verdere beargumentering, onderbouwing of voorbeeld bij hoe dat zou moeten, dan ga ik niet over één nacht ijs. Dan ga ik ook meenemen wat we nu hebben. Ik weet dat we nu voor mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben, één vast contactpersoon hebben. Dat is er. De rekenkamer heeft niet gezegd: dat is niet het juiste of dat zou anders moeten of op welke manier dat dan moet. We weten ook dat we een Vragenwijzer hebben, even los van de hulp bij zorg en ondersteuning waar ouderen altijd terechtkunnen met hun vragen. En als ze op dezelfde dag komen, want vaak hebben mensen dezelfde werktijden, komen ze ook nog eens dezelfde persoon tegen. We hebben na corona, mede door een motie van de SP, de sociale hulpdienst gecontinueerd en geborgd. Dus daar kunnen ouderen ook nog eens terecht. Wil ik dat ene aanspreekpunt, de toegankelijkheid en het gemak van ouderen nog eens onder de loep nemen en verbeteren? Zeker, maar dat is niet zo makkelijk als in die conclusie dan staat. Ik wil ook recht doen aan de verdieping en aan de praktijk die daarom vraagt. U vroeg ook om boter bij de vis. Zeker, dus de borging heeft er ook toe geleid dat in de aanbesteding voor de komende periode diverse onderdelen van Ouder en Wijzer gewoon heel erg stevig zitten. Sterker nog, daar gaan we 40.000 ouderen mee bereiken, jaarlijks,

met dat ouderenpakket en daar zitten ook gewoon financiën aan verbonden. Er is één onderdeel waarvan ik denk dat u het er ook mee eens bent dat we daarop intensiveren. We zijn ook een van de weinige gemeenten die ook daadwerkelijk de migrantenouderen serieus nemen en met partners afspraken maken. Het klopt precies zoals NIDA dat ook heeft omschreven. Bij de voorjaarsnota hebben we er ook bewust voor gekozen dat we daar boter bij de vis leveren. NIDA weet het zelf beter dan ik, maar volgens mij gaan we structureel meer dan € 100.000,00 daarop verhogen. Dus ik ben niet blind voor kritiek, sterker nog, ik wil erop acteren, maar wel op de goede, verdiepende manier en ook met draagvlak zoals we dat hadden. Dan had u een aantal moties. Sorry voorzitter, het bladeren gaat vandaag iets langzamer dan normaal gesproken.

De **VOORZITTER**. Het is de leeftijd, zou ik zeggen.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Precies. Motie 82 gaat over het protocol van 75+-huisbezoeken. We hebben daarover gesproken in de commissie. Ik heb toen ook al aangegeven dat ik hem al een keer had afgeschaft, maar het schijnt hardnekkig te zijn. Ik heb eigenlijk ook al stevig gezegd dat ik daar afscheid van wil nemen en dat op een andere manier wil doen, maar om dat nog een keer met een motie te bekrachtigen lijkt mij geen kwaad kunnen, dus motie 82 wil ik graag omarmen. Dan is motie 83 er een die ik niet kan omarmen, want u vraagt eigenlijk om inkomensafhankelijk om te gaan met allerlei vormen van ondersteuning en zorg en dat mag wettelijk niet, hoewel deze wethouder dat misschien best zou willen. Het is ook nog eens zo dat wij in deze stad als het gaat om armoedebeleid dat natuurlijk ook op een andere manier invullen, met allerlei andere vormen van compensaties. U wordt daar veelvuldig over bijgepraat door de heer Grauss. Dus ik zou het niet gek vinden, zeg ik maar even, en ik weet dat er anderen in deze raad daar weer anders over denken, ik weet dat de heer Van Elck daar bijvoorbeeld anders over denkt. Maar bijvoorbeeld het abonnementstarief dat het onmogelijk maakt om bijvoorbeeld van rijke Rotterdammers een hogere eigen bijdrage te vragen, waardoor je dus ook weer van armere Rotterdammers een lagere eigen bijdrage kan vragen, dat is iets wat wettelijk niet mogelijk is. Dus motie 83, hoewel ik wel snap welke richting u volgens mij op wilt, is een motie die ik moet ontraden. Motie 84 is een heel sympathieke motie, die vraagt om eens te kijken bij collega-gemeente Barendrecht hoe ze daar omgaan met happy stones. Dat doe ik graag, dus motie 84 wil ik graag omarmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Dank u voorzitter. Bij motie 83, 'Een AOW-gat is onacceptabel!' vraag ik ook onderzoek te doen naar hoeveel ouderen door arbeidsongeschiktheid nu jaren zonder inkomen komen te zitten.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Dat gaat nog verder door op het betoog dat ik net voerde. Dan kom je ook op landelijke instrumenten, wetgeving en beoordelingen uit. Dat zou ik niet op deze plaats willen doen. Wat we wel heel duidelijk doen, dat doe ik samen met de heer Grauss en een aantal partners, is goed blijven bekijken of ouderen in deze stad – even in de breedste zin des woords – met een kleine portemonnee goed kunnen blijven participeren. Elke keer als we iets zien, acteren we daar ook op. Ik zal u het laatste voorbeeld geven waar ik met collega Grauss over heb gesproken. U kent het AOW-tegoed. Daarvan kunnen geen mobiele telefoons worden aangeschaft. Ik zie ouderen tijdens onze digitale inclusiedagen, die volgens de rekenkamer geen zin hebben, profiteren van beeldbellen, WhatsAppgesprekken, ook overlijdensberichten via internet lezen uit de landen

waar zij kennissen hebben, vrienden die daar overlijden, waar ze dat op kunnen vinden. Ze hebben alleen niet altijd het geld om een smartphone aan te schaffen, dus ik ben nu met de heer Grauss bezig om dat mogelijk te maken, omdat ik zie dat die ouderen met die vorm van digitale inclusie heel ver komen, waarbij ik weet dat ze soms ook kijken wat de uitkomst is van een loterij uit een ander land, waaraan ze meedoen, maar dat even daargelaten. Dus motie 83 ontraad ik, maar motie 84 omarm ik.

Dan Leefbaar Rotterdam. Volgens mij gaat het om dezelfde tegenstelling die vaker te zien is tussen de bijdrage van de heer Van Elck en die van mij. Maar de belangrijkste vraag van de heer Van Elck was volgens mij: erken je je fouten? Dat wil ik best doen, sterker nog, ik stop ook met een aantal voorstellen die we in Ouder en Wijzer doen. Daar heb ik ook op gereflekteerd. Aan de andere kant zie ik het niet als een fout om heel goed met ouderen, ouderenbonden en zoals de heer Van Elck zelf voorstelt, zorgprofessionals beleid te maken. Dat draagvlak is groot. Moet je dan zo'n rapport als spiegel gebruiken? Ja, zeer zeker. Je moet ook duidelijk, zeg ik tegen mevrouw Mohamed-Hoesein, aangeven hoe je omgaat met de aanbevelingen. Jazeker. Dat doe ik dan ook bij de voortgangsrapportage, want ik vind dat we daar politiek ook blijvend over moeten spreken en ik weet dat ik niet zomaar van de heer Van Elck af ben. De motie van de heer Van Elck, motie 85, omarm ik. Ik heb op vrijwel al mijn beleidsterreinen altijd gebruikgemaakt van een vorm van begeleidingscommissies van professionals. Hij is breed geformuleerd, zodat wij ook kunnen zoeken naar een goede praktische vorm en daar komen we over te spreken, maar ik ben daar een voorstander van. Dan D66, ik vond het mooi wat u zei over draagvlak, want daar is enorm veel inzet op gepleegd. Het doet mij ook goed dat dat draagvlak nog eens extra naar boven is gekomen door dat rekenkamerrapport. Die botsing mag er volgens mij ook zijn, dus ouderen, ouderenbonden en -organisaties zeggen: wethouder, dit willen wij, ga er alsjeblieft mee door. Maar de spiegel van de rekenkamer mag er ook zijn, en voor hen ook een aanmoediging om alleen maar door te gaan en zo beschouw ik het ook. De uitvoering van uw motie is ingewikkeld, complex, maar ja, dat zijn wij in Rotterdam gewend, dus wij dachten dat we het maar gewoon gingen proberen. Dat was motie 86, voorzitter.

Ik heb in de commissie al iets gezegd over het betrekken van Wijk aan Zet, zeg ik tegen GroenLinks. Natuurlijk gaan we dat doen en ik ben bijvoorbeeld heel erg benieuwd hoe het 10%-budget van welzijn ook gebruikt gaat worden door ouderen en of we die er wel mee bereiken. Dan heeft de VVD een amendement ingediend en ik heb eigenlijk aangegeven hoe het college daarmee om wil gaan en hoe serieus we ook in pietepeteurige zin met die uitkomsten verbeteringen gaan formuleren en daar bij u over terugkomen. De PvdA had een motie over het faciliteren van de persoonlijke gedichten. Het gebeurt nu ook hè, dat gedichten worden voorgedragen. We hebben een aanbesteding gehad waarbij de uitvaartonderneming dat ook netjes doet. Zij kunnen ook als onderdeel van de aanbesteding gebruikmaken van een stichting die ook die gedichten voordraagt. We zien eigenlijk in de praktijk dat dat relatief weinig tot niet gebeurt. U vraagt om ervoor te zorgen dat zij met elkaar in gesprek gaan om dat weer te gaan vergroten. Deze motie, motie 90, wil ik graag omarmen.

De SP zegt dat er heel veel te doen is in de uitvoering. Dat klopt. Daar lopen wij ook tegenaan, sterker nog, wij hebben dit programma uitgevoerd in tijden van corona en heel veel activiteiten konden simpelweg niet doorgaan. We hebben ervan geprofiteerd dat de samenwerking zo goed was, maar wat we ook doen is pionieren. Op alle onderdelen zijn we veelal de eerste gemeente die überhaupt wat doet. Dat betekent dat je ook heel veel inspanning moet doen om die uitvoering goed te laten verlopen en constant bij te stellen. Een stom voorbeeld, ik kan het zeggen, hij niet, want het is zijn portefeuille. De mijnheer hier naast mij is een van de weinige wethouders landelijk die in de prestatieafspraken met de woningcorporaties een aparte paragraaf heeft voor ouderen. Ze zijn stikjaloers in de rest van Nederland. Binnenlandse Zaken zegt: kunnen we dat niet overal doen? En de rekenkamer zegt: jeetje, Kurvers, schiet nu eens op. Dat is de realiteit waarin we leven en eigenlijk vind ik

dat wel goed. Laat ons maar vooroplopen, laat ons maar die kritiek krijgen, dan zorgen wij er ook voor dat wij het nieuwe beleid, de juiste dingen voor ouderen als eerste hier hebben en ook als eerste uitvinden. Ik heb genoeg gerefereerd aan NIDA, denk ik voorzitter, in mijn vorige bijdragen. Volgens mij heb ik dan bij alle partijen stilgestaan en gaat de heer Kurvers de overige moties van 50PLUS doen.

De **VOORZITTER**. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel. Voordat ik aan de moties toekom, eerst de vragen die ook gesteld zijn. Een ging over de samenwerking met de SOR. Ik sta altijd met dit boekje, en dit boekje is van de SOR. Dat is niet voor niets. Als dit boekje vol is, vraag ik aan de heer Najja van de SOR of ik een nieuw boekje mag, want ik wil ambassadeur zijn van onze ouderenopgave in Rotterdam. Onze samenwerking is ook ontzettend goed, we zijn samen naar Den Haag gegaan, we hebben samen ingesproken in de vorige periode in de gecombineerde Kamercommissie van Binnenlandse Zaken en de zorgportefeuille. Daar kregen we complimenten als Rotterdam hoe voortvarend wij aan de slag zijn. Natuurlijk ken ik ook de plannen van de SOR en die zijn veelbelovend, want het gaat over grote aantallen en het gaat over het activeren van plinten, daar woningen van maken, waar nu donkere plinten zijn. Soms ook het optoppen van flats, waar je al toegang hebt tot het dak. De concepten worden omarmd, ik ben er fan van, we hebben er meerdere keren over gesproken, en wat ik nu nodig heb is dat de SOR zelf een stap naar voren gaat zetten en gewoon een plek uitkiest en gewoon zegt: we gaan het daar doen. Dan wordt het toch wat technischer, het moet bouwkundig kunnen, ze moeten zelf ook de plannen een stap concreter maken. Maar geloof me, wij staan klaar om dat dan in goede banen te begeleiden want ik wil daar heel graag aan meewerken.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik ben natuurlijk heel blij dat de heer Kurvers ook een fan is, maar ik wil wel meegeven dat het heel belangrijk is dat als de SOR een stap naar voren zet, dat de gemeente mee stapt en zegt: kom op jongens, we gaan het realiseren.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Jazeker, wij staan klaar. Het is natuurlijk wel zo dat de corporatie zelf met een bouw- en verbouwingsplan moet komen dat concreet gemaakt moet worden. Dat zit aan hun kant. En wij staan dan klaar om dat door alle poortjes en hoepels te begeleiden om er een succes van te maken, wel met die taakverdeling die er met andere corporaties ook is, en natuurlijk ook met de grondhouding om aan de voorkant mee te kijken en het samen tot een succes te maken, dus het antwoord is ja.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). U stelde ook de vraag naar de locaties die we hebben aangewezen. We hebben een vijftal locaties aangewezen om ook expliciet in tenders op te gaan nemen dat we daar ouderenhuisvesting willen in dat midden- en hogere segment, om daar ook de markt op te gaan uitdagen. U refereerde aan Schiehaven-Noord. Dat gaan we ook echt doen, dat beloof ik u. Het zit ook echt in de plannen en in de tenders. Ik denk dat Centrumplan IJsselmonde een van de eerste is die aan snee komt, want we zien wel dat verschillende gebieden verschillende tempo's hebben. U kent denk ik allemaal de plaatjes inmiddels wel van dat hele grote baggerschip in de Rijnhaven. Daar wordt nu gebaggerd, daar moet nog gedempt worden en dan gaan we daar ook iets voor ouderen doen. Maar het lijkt me ook goed om gewoon in de voortgangsrapportage die wij hebben heel concreet hier steeds op terug te komen, dus dat wij laten zien hoe die tenders verlopen, wanneer er wat

gebeurt, dus dat u dat ook gewoon kunt volgen. Dan de moties voorzitter en ik ga er een aantal combineren. Dan kom ik eerst bij de moties van 50PLUS. Moties 39, 40, 41, 42 en 44, die gaan over het bouwen van geschikte woningen voor ouderen. Woningaanpassingen, het labelen van woningen en prestatieafspraken. Ik wil benadrukken dat we daar ontzettend veel doen. Wij hebben een paragraaf in de prestatieafspraken waarin we expliciet uitvragen wat corporaties doen voor ouderen, niet alleen naar de SOR maar ook naar alle reguliere corporaties. Zij vinden het juist fijn dat dat enigszins open is geformuleerd, want dat biedt hun ook de kans om aan te sluiten met hun ideeën, hun creativiteit, de input die zij vanuit hun huurders krijgen. We zijn nu dus vooral bezig om die bouwopgave ook los te trekken. Dat is het eerste, maar daarnaast ook te zorgen dat al die woningen die er komen ook geschikt zijn voor ouderen naar de toekomst toe. Ik zeg ook geschikt, want mijnheer Van Zevenbergen zei terecht dat dé oudere niet bestaat. Wij komen ook veel ouderen tegen die zeggen: laat mij alsjeblieft niet achter de geraniums verdwijnen; ik wil ook midden in die samenleving staan. Maar dan moeten we wel zorgen dat al die huizen die er komen die lift hebben en adequaat geschikt zijn voor ouderen om er ook langer thuis te wonen. Dat is de opgave waar wij in staan. Wij maken ook echt gebiedsgerichte analyses. Die hebben we gemaakt op basis van data, demografische gegevens. Dat was ook een eerder verzoek vanuit uw raad. Dat is ook een leidraad die we hanteren als er in een gebied gebouwd moet gaan worden, wat is er dan nodig. U ziet dus al in de praktijk dat het werkt. Op de WAO-normen komen wij terug. Dat hadden we ook in de aanbevelingen omarmd. En verder, rondom labelen wil ik straks wat langer stilstaan bij de motie van de PvdA. Wat betreft woningaanpassingen hebben we dus een subsidieregeling voor collectieven. De Wmo is er voor individuele aanpassingen en ik wil er ook op wijzen dat wij heel graag willen dat mensen er op tijd bij zijn. Wat bedoel ik daarmee? Wij hebben als wethouder allemaal IBS-dienst en wat steeds vaker gebeurt is dat je dan 's nachts wakker gebeld wordt, want een partner heeft dementie en moet met spoed het ziekenhuis in. Eigenlijk is dat schrijnend want je bent te laat. Je bent te laat. Wat we graag zouden willen is dat mensen verhuizen vanuit hun wens, vanuit hun behoefte, er op tijd bij zijn, en niet vanuit nood. Dat is de beweging die wij ook maken. Dus al deze moties die ik net genoemd heb, moet ik om verschillende redenen ontraden. Wat betreft de Blijverslening, motie 43, hebben we op verzoek van uw raad eerder gekeken naar de effectiviteit hiervan en hij wordt met name toegepast bij een aantal kleinere gemeenten. Hij wordt slechts mondjesmaat toegepast. Wij twijfelen dus over de effectiviteit, hebben die niet ingezet. Wij zetten dus ook in op op tijd verhuizen, zoals ik net zei, in plaats van te laat erbij zijn. Individuele aanpassingen kunnen via de Wmo en deze motie zou ik dan ook willen ontraden. Dan komen er een aantal moties aan, 45, 46, 47, die eigenlijk allemaal gaan over innovatieve woonzorgconcepten, tussenvoorzieningen. Een oproep tot proeftuinen en klaarstaan voor particuliere wooninitiatieven doen we eigenlijk al. Misschien een aantal voorbeelden. Ik ben deze week in het Havenziekenhuis geweest, een locatie die nu tijdelijk gebruikt wordt voor de combinatie van statushouders en studenten. Naar de toekomst toe gaat die ontwikkeld worden. Daar wordt gewoon gesproken met de zorgaanbieder die wat in het hogere segment wil zitten voor senioren die graag in het centrum willen wonen, zelfstandig, maar misschien kunnen ingroeien naar een zorgconcept zodat ze eigenlijk kunnen kiezen voor een veilige plek waar zij langer kunnen wonen en oud kunnen worden en niet noodgedwongen moeten verhuizen als dat ertoe leidt. Ik hoop dat dat er komt. Dat is nog niet in kannen en kruiken, maar dat is een voorbeeld. We hebben de thuisplusflats inmiddels gerealiseerd, ook een mooi voorbeeld. En een mooi voorbeeld is de SOR. Die hebben op een gegeven moment gezegd: wij hebben een locatie beschikbaar en we gaan daar een groep bij zoeken en we gaan eigenlijk een prijsvraag uitschrijven om te kijken of hier een ouderenwoongroep zou willen wonen. Op die manier staan wij voor die initiatieven klaar. We hebben ook een projectleider innovatieve woonvormen, die klaarstaat om initiatieven te helpen als ze er zijn. We hebben nog het Actieplan coöperatieve woonvormen, waar ouderen ook gebruik van kunnen maken, dus al deze moties zou ik willen ontraden.

Motie 48, over toekomstige woonwensen via communicatie, zou ik eigenlijk ook willen ontraden omdat dat precies is wat we doen. Via Wonen in Rotterdam hebben we aandacht voor het ouder worden en wonen, via stadskranten, via bijeenkomsten, via de seniorenmakelaars. Natuurlijk doen wij niet alles, gelukkig niet, want onze partners staan zelf vol in het veld en pakken ook een deel van die communicatie beet, dus deze motie zou ik willen ontraden. De seniorenmakelaar, die doen we al. Die hebben we zelfs geïntensiveerd van één naar twee. Dat is ook onderdeel van de prestatieafspraken geweest om uit te vragen wat de corporaties doen. Woonstad heeft vier mensen in dienst die hier eigenlijk altijd mee bezig zijn. SOR en MaasWonen hebben dat in hun reguliere bedrijfsvoering zitten, dus deze motie zou ik willen ontraden. Maar er komen straks nog moties aan over de seniorenmakelaar, dacht ik. Met de gebruiksvriendelijkheid van Woonnet Rijnmond zijn we volop aan de slag. We hebben ook Hogeschool Inholland die daarop meekijkt. Het is een complexe website, maar deze motie zou ik willen ontraden omdat we met Maaskoepel en Hogeschool Inholland hierop gewoon actie hebben zitten. Dan motie 53, 54 en 55. Die gaan eigenlijk allemaal over brandveiligheid. Ook daarin lopen wij voorop. We hebben de inzet van de brandweer, de veiligheidsregio en de brandpreventiecommissie is ermee aan de slag. We hebben voorlichting, we hebben een subsidieregeling om scootmobielen beter te gaan stallen. Dit heeft onze blijvende aandacht. Bouw- en woningtoezicht ziet er ook nog eens een keer op toe, dus deze moties zou ik willen ontraden. Dan motie 56, de pilot burgerhulpverlening; structurele activiteiten maken voor ondersteuning. Eigenlijk is de pilot die wij hier draaien door corona wat stil komen te vallen. We wilden dat ouderen daarin ook geschoold werden en daarvoor moesten ze bij elkaar komen. Dat heeft vertraging opgelopen, dus het is te vroeg om nu te zeggen of er resultaten zijn en wat we ermee moeten en of het structureel gemaakt wil worden, dus deze motie zou ik willen ontraden, ook omdat we er gewoon nog mee bezig zijn. Motie 57, de plusroute, zou ik ook willen ontraden. We zijn met plusroutes aan de slag. Ik moet daar wel bij zeggen dat het natuurlijk een heel goed idee is, maar ook makkelijker gezegd dan gedaan, want je wilt dat het structureel en goed meegenomen wordt in de buitenruimte. Dat betekent dat je een soort programma van eisen moet gaan maken waar Stadsbeheer goed mee uit de voeten kan. Je moet dat ook nog eens een keer doen op momenten in de buitenruimte dat die straat niet drie keer opengaat, dus je moet aansluiten op logische momenten. We hebben er eentje reeds geopend. Andere komen eraan, dus deze motie zou ik willen ontraden. Motie 80, een deltaplan ouderenhuisvesting, hebben we net besproken en daar heeft de rekenkamer wat van gevonden, dus die motie zou ik willen ontraden, want dit is ons plan. Tot slot voorzitter, drie moties van de PvdA. Ik moest denken aan Goethe, die zei: 'In der Beschränkung zeigt sich der Meister.' Na al die moties heeft u een heel duidelijke focus op wonen en op de woonopgave. Daar ben ik wel een heel grote voorstander van, want ik denk dat als we daar eens goed naar kijken, ook hoe die woningmarkt werkt en ook kijken als we iets kunnen doen voor senioren, kunnen we dan ook iets doen voor onze jongeren, onze starters, dat we daar misschien wel een win-win kunnen gaan maken. Ik ben dus erg enthousiast over de moties die u heeft ingediend. Ik zal ze een voor een aflopen. Motie 87, 'Doorstroom vereist maatwerk', vraagt eigenlijk om onderzoek te gaan doen naar een breder pakket van doorstroom rond de senioren. Eigenlijk zou ik al die kansen wel willen gaan pakken met elkaar. We zijn nu ervaring aan het opdoen. De seniorenmakelaar hebben we breder ingezet, Woonstad doet al het een en ander. We hebben onze reguliere inzet. Maar ik denk dat het goed is om gewoon eens onderzoek naar te doen welke kansen dit biedt. Zeker ook als je weet dat als senioren wel verhuizen uit een groot huis, we daar weer een gezin in kwijt kunnen, dus dat je ook iets tussen die generaties doet. Een deel van de problematiek van de woningmarkt die immens is, het is een complexe kluwen van factoren, is ook de verdeling van de woningen; zitten mensen nu op de goede plek? Deze motie zou ik dus willen omarmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Mag ik vragen aan de wethouder waarom dan mijn seniorenmakelaars niet omarmd wordt? Dat is eigenlijk exact hetzelfde verhaal wat ik u vraag.

De **VOORZITTER**. Had u een inhoudelijke vraag? Dit soort vragen sta ik nu niet meer toe. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Hier wordt een voorstel gedaan om de kansen verder te onderzoeken en u roept ons voor een deel ook op om te doen wat we al deden. Dat doen we dus al. Dit gaat een stapje verder en legt ook de link met de woningmarkt. Deze motie kan ik omarmen. Motie 88, 'Goede doorstroom van ouderen op de woningmarkt'. Hier legt u de vinger op een zere plek, want u vraagt onderzoek te doen naar de opgave van ouderen in koop- en huurwoningen en met name in het midden- en hogere segment. Wij zijn natuurlijk gewoon van start gegaan en dan ga je aan de slag met de informatie die je hebt en we hebben corporaties die bijna de helft van alle woningen in Rotterdam bezitten en uitgebreide informatie hebben over hun doelgroepen, over hun huurders, over wachttijden, over de leeftijden, maar wat wij niet hebben is een goed inzicht in hoe het dan zit in die vrije sector. Hoe zit het in dat middensegment, hoe zit het in die koopsector en wat zijn daar de overwegingen? Ik ga dus heel graag werk maken van deze motie, om die blinde vlek ook verder te onderzoeken en ook te kijken of we daar dan slimme dingen kunnen doen, ook weer in die relatie met die woningnood. Dus deze motie kan ik van harte omarmen. Tot slot de motie 'Meer labelen'. U vraagt mij om in gesprek te gaan met woningcorporaties om gericht voor seniorenwoningen te gaan labelen en dat ook te onderzoeken. Gericht is hier een belangrijk woord. Ik kan hierin meegaan, met name omdat het woordje 'gericht' erin staat. We moeten heel praktisch oplossingsgericht gaan kijken waar het helpt en waar het niet helpt. Labelen en masse, op grote maat, dat is iets waar ik geen voorstander van ben omdat je dan de woningmarkt verder vastzet. We hebben ouderen, we hebben jongeren, we hebben studenten, we hebben tal van doelgroepen die wij een plekje willen geven, maar gericht inzetten waar we doorstroom kunnen realiseren in een wijk waar het echt nodig is, ook weer om geschikte woonruimte vrij te gaan spelen voor anderen die daarop zitten te wachten, daar kan ik goed mee uit de voeten. Op deze manier kan ik deze motie omarmen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Is er behoefte aan een tweede termijn? Ja, de heer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Ja voorzitter, je zit je toch even af te vragen hoe je hierop moet reageren, want zowel de heer De Langen maar ook de heer Kurvers doen alsof zij de Champions League gewonnen hebben. Ze steken de loftrompet terwijl er gewoon een nederlaag ligt van 1-86. Het is knap als je het dan zo naar voren kan brengen. Dat moet ik wel heel eerlijk zeggen, en nog bijna zonder te glimlachen ook. Wij hebben onze conclusies getrokken, dat heeft de rekenkamer gedaan. Wat Leefbaar Rotterdam betreft is het op 16 maart aan de Rotterdammer om conclusies te trekken en dat is een mooi vooruitzicht.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik zou nog heel kort iets willen zeggen over een aantal van de moties die ik heb zien langskomen, want ik had nog niet de gelegenheid gehad om van tevoren alle moties van mevrouw Verkoelen door te nemen. Maar ik wil wel hardop ook uitgesproken hebben dat de consequenties van de moties van 50PLUS zijn, als ze aangenomen zouden worden, dat wij dan geen FitFestivals meer hebben, geen

ouderenambassadeurs en geen gebiedsgidsen. Ik was gisteren in Pernis, zoals ik al even had genoemd. Daar werden ze net uitgereikt en ik zag hoe blij de mensen daarmee waren. Ik zou de stelling wel aandurven dat als we de moties van mevrouw Verkoelen zouden aannemen, en daar direct mee zouden stoppen, dat we binnen twee weken een eerste actualiteitenraad hebben van mevrouw Verkoelen zelf, die signalen van ouderen krijgt dat ze zo teleurgesteld zijn dat het allemaal weer gestopt is. Ik denk dat het wel goed is dat we met elkaar gewoon zorgvuldig blijven kijken wat de impact is, ook gewoon op de mensen zelf. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik dank wethouder Kurvers voor zijn antwoorden, over de SOR maar ook over de tender. Ik ben blij dat hij toezegt dat we ook over de voortgang van die tenders geïnformeerd worden. Dan zou ik dat kader ook nog wel een keertje een robbertje met hem willen over dat labelen, want in die Schiehaven-Noord, was ik er altijd van uitgegaan dat we daar zouden labelen en ik heb het niet kunnen ontdekken. Maar dan gaat u mij nog een keertje apart bijles geven waar ik dat labelen vind. Dat komt dan goed.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Is er nog behoefte aan reactie van de zijde van het college? Dat is niet het geval. Dan beëindigen we de beraadslagingen op dit punt. Dan nodig ik u uit voor een korte lunchpauze. Zullen we daar drie kwartier voor gebruiken? Dan verwacht ik u graag terug om 13.15 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 30 september 2021

Notulen van de raadsvergadering van 30 september 2021 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 12

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb met dien verstande dat het voorzitterschap van 14.37 tot 16.40 uur is waargenomen door de heer J.W. Verheij

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A.H.P. van Gils, de heer V.P.G. Karremans, de heer S.A. Kurvers en de heer R. Moti

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering.

15. *Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Gekleurde technologie: verkenning ethisch gebruik algoritmes', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport*

De **VOORZITTER**. Aan de orde is agendapunt 15, het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Gekleurde technologie: verkenning ethisch gebruik algoritmes', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport. Mijnheer Postma als eerste.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, eerlijkheid is een kernwaarde van de overheid in een democratische rechtsstaat. Niet voor niets zegt artikel 1 van de Grondwet: 'Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie op welke grond dan ook, is niet toegestaan.' Om die eerlijke overheid te garanderen, zijn waarden als uitlegbaarheid en transparantie cruciaal. Een burger moet kunnen snappen hoe de overheid tot besluiten komt en of dat op een eerlijke manier gebeurt, zeker bij besluiten die die burger direct raken. Dat principe geldt voor al het handelen van de overheid, maar vraagt extra aandacht als het om algoritmes gaat. Voorzitter, GroenLinks concludeert dat bij het gebruik van algoritmes binnen de gemeente Rotterdam de eerlijkheid, uitlegbaarheid en transparantie op dit moment niet gegarandeerd zijn. Dat laat het rapport van de rekenkamer helder zien en het wordt ook erkend door het college dat de aanbevelingen van de rekenkamer terecht overneemt. Maar voorzitter, daarmee zijn we er nog niet. De recent door het college geformuleerde visie op algoritmes stelt effectiviteit en efficiëntie centraal, met in een bijzin, en ik citeer: 'oog voor de menselijke maat'. Voorzitter, in de visie van GroenLinks zou juist die mens centraal moeten staan en is de eerste verantwoordelijkheid van de overheid vergelijkbaar met de eed die artsen afleggen: first do no harm. Breng geen schade toe. Voorzitter, om de mens centraal te stellen en niet het

algoritme dient GroenLinks samen met andere partijen een aantal moties in. Moties die borgen dat algoritmes alleen worden ingezet als ze volledig eerlijk, uitlegbaar en transparant zijn. Voor de samenleving als geheel, voor de individuele burger en voor de ambtenaar die ermee werkt. Moties die de Rotterdammer beschermen tegen een machtige en soms onnavolgbare overheid. Voorzitter, de eerste motie heet 'Algoritmes, begrijpelijker voor ambtenaren' en roept op om te garanderen dat als een ambtenaar gebruikmaakt van een hoogrisico algoritme in zijn of haar werk, die ambtenaar ook snapt op basis van welke principes en variabelen dat algoritme tot een advies of besluit is gekomen en dat kan uitleggen aan degene die erdoor getroffen wordt.

De **VOORZITTER**. U krijgt een vraag van de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Ik heb geluisterd naar het betoog van de heer Postma en dat is eigenlijk vrij negatief over algoritmes. Ik heb een vraag aan GroenLinks. Waarom zegt u niet gewoon: laten we helemaal stoppen met die algoritmes?

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Omdat algoritmes ook een heel goede en duidelijke functie kunnen hebben, maar het gaat er wel om hoe je ze gebruikt en of inzichtelijk is welke principes, welke variabelen en welke data een rol spelen en of er een goede ethische afweging heeft plaatsgevonden. Als dat het geval is, is er geen reden om algoritmes niet te gebruiken. Wij gebruiken ook algoritmes om te bepalen of een verkeerslicht op rood of op groen moet springen. Dat is een heel zinvolle toepassing van een algoritme. Er zijn ook allerlei andere toepassingen denkbaar, maar we moeten ook wel constateren dat op dit moment het ethisch en goed gebruik van algoritmes binnen de gemeente niet gegarandeerd is.

De **VOORZITTER**. De heer Postma heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Algoritmes begrijpelijk voor ambtenaren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Gekleurde technologie: verkenning ethisch gebruik algoritmes', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- de Rekenkamer Rotterdam oordeelt dat de gemeente Rotterdam momenteel geen zicht heeft op het gebruik van algoritmes en de aard van deze algoritmes;
- het college in de brief "Governance rondom algoritmes" stelt dat bij zogenaamde hoogrisico algoritmes een menselijke beoordeling altijd onderdeel is van het werkproces dat leidt tot adviezen of besluiten;

overwegende dat:

- een goede menselijke beoordeling alleen mogelijk is wanneer de betreffende ambtenaar begrijpt hoe een algoritme tot een advies of besluit komt en daar vervolgens beredeneerd al dan niet van afwijkt;

verzoekt het college:

- te garanderen dat iedere ambtenaar die een advies of besluit van een hoogrisico algoritme dient te beoordelen, begrijpt op basis van welke principes en variabelen het algoritme tot dat advies of besluit is gekomen;
- geen gebruik te maken van hoogrisico algoritmes die niet uitlegbaar zijn en dus geen goede menselijke beoordeling kunnen ondergaan;
- uiterlijk in het eerste kwartaal van 2022 aan de gemeenteraad terug te koppelen hoe deze twee principes worden ingebed in het beleid rondom algoritmes;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.P. Postma, C.M. Zeegers, T.J. Vonk, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, D. Yildirim, A. van Zevenbergen en F. Achbar

De **VOORZITTER**. De motie 'Algoritmes begrijpelijk voor ambtenaren' is breed ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. U kunt verdergaan.

De heer **POSTMA** (gl). Voorzitter, de tweede motie heet 'Proactief over algoritmes communiceren naar burgers'. Die roept op om wanneer een burger wordt geraakt door een besluit van de overheid waarbij gebruik is gemaakt van een hoogrisico algoritme, dat die betreffende Rotterdammer daar actief over geïnformeerd wordt en wel in begrijpelijke taal welke gegevens zijn gebruikt en op basis van welke logica het algoritme bij die betreffende burger is uitgekomen.

Motie 2. Proactief over algoritmes communiceren naar burgers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Gekleurde technologie: verkenning ethisch gebruik algoritmes', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport,

constaterende dat:

- de Rekenkamer Rotterdam de aanbeveling aan de gemeente doet om te waarborgen dat elk (hoogrisico) algoritme "uitlegbaar is voor de betrokken burger, op een voor hem of haar toegankelijke manier (transparantie)";

overwegende dat:

- het essentieel is dat besluiten van de overheid die effect hebben op een burger uitlegbaar, navolgbaar en begrijpelijk zijn;

verzoekt het college:

- proactief aan een burger te communiceren wanneer gebruik is gemaakt van een hoogrisico algoritme bij de totstandkoming van een besluit dat die burger betreft;
- hierbij in begrijpelijke taal uit te leggen welke gegevens zijn gebruikt en op basis van welke berekeningen het algoritme tot een advies of besluit is gekomen;
- uiterlijk in het eerste kwartaal van 2022 aan de gemeenteraad terug te koppelen hoe deze werkwijze wordt ingebed in het beleid rondom algoritmes;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.P. Postma

De **VOORZITTER**. De motie 'Proactief over algoritmes communiceren naar burgers' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **POSTMA** (gl). Voorzitter, het leek me passend om dit betoog over algoritmes af te sluiten met een hoopvol citaat van Franz Kafka: 'De logica is weliswaar onwrikbaar, maar tegen een mens die wil leven, kan zij niet op.'

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel voorzitter. Algoritmes, wie kent ze niet? Laatst op het journaal ging het nog over online gokken. Toen werd er heel hoopvol gezegd: we gaan algoritmes toepassen zodat we kunnen voorkomen dat mensen verslaafd raken. Daar gaf hij een paar voorbeelden bij. Goed, ik heb er geen tijd voor om dat te benadrukken. Voor alle helderheid, de SP is natuurlijk ook niet tegen algoritmes als zodanig, want we kennen heel veel toepassingen waar ze goud zijn. Maar ik heb nu een déjà vu voorzitter. Het rekenkamerrapport is duidelijk. De gemeente Rotterdam is er nog niet klaar voor om algoritmes toe te passen op haar burgers. De FNV spreekt duidelijke taal. De gemeente moet het gebruik van algoritmes stopzetten. Twee jaar geleden was het voor de burgemeester en de gemeenteraad uiteindelijk ook duidelijk. Toen hadden we het SyRI-systeem. Dat hebben we gelukkig ook stopgezet. Voor de SP is het daarom nu overduidelijk. Of algoritmes zijn sociaal en eerlijk of algoritmes worden gewoon niet gebruikt. Déjà vu's bestaan. Voorzitter, tijdens de commissiebehandeling twee weken geleden sprak de SP klare taal. De gemeente moet er voor de burgers zijn. De SP vindt dat de gemeente zich daarom altijd eerlijk en menswaardig moet opstellen tegenover de burger. Door de toepassing van algoritmes is de gemeente geobsedeerd met datavergaring en dataregistratie in plaats van daadwerkelijk contact en empathie. De datagedreven onmenselijke maat die dan tot stand komt is wat de SP betreft niet de menselijke maat die we willen. Het straffen en controleren van burgers wordt leidend door het gebruik van algoritmes, niet het bestrijden van armoede en ongelijkheid. Sociale problemen worden geïndividualiseerd door algoritmes. De gemeente is er als de kippen bij om algoritmes op een controlerende en straffende manier te gebruiken, met alle gevolgen van dien. Vooral Rotterdammers in een kwetsbare positie zijn direct en indirect zichtbaar en onzichtbaar de dupe door het toezicht, de registratie en behandeling door algoritmische systemen. Ik hoor en zie niets over het gebruik van algoritmes op een primair niet-straffende manier. Daarom bied ik de motie 'Sociale algoritmes' aan. Voorzitter, het gebruik van algoritmes is een tekenend voorbeeld van hoe er in deze stad wordt omgegaan met mensen. Anonieme processen en systemen bepalen wie wel en wie niet ongehinderd kunnen leven in deze stad. In plaats van armoede en ongelijkheid te bestrijden besteden we als overheid tijd en geld om onrechtvaardige systemen op te tuigen. Systemen die weer de vinger wijzen naar individuele burgers die er dan als schuldigen uit worden gepikt. Geen zeggenschap, moeizame inspraakprocessen en weinig tot geen informatievoorziening voor de Rotterdammers. De SP verzet zich daar met hand en tand tegen en blijft dat doen. Maar dit college blijft volhouden dat het goedkomt. Slaap maar lekker, het komt goed met de algoritmes, waar de gewone Rotterdammer trouwens niets over weet. We roepen het college daarom op met onze motie 'Digital non-harm' om de Rotterdammers op geen enkele manier te schaden via digitale wegen en dit te vertalen naar beroepsregels voor alle ambtelijke organisaties. We rekenen op de steun van meerdere partijen. Wat de SP betreft trekken we de stekker er nu uit. Meerdere gemeenten in binnen- en buitenland zijn ons voorgegaan. Ook bij de EU wordt er al over gesproken. Behalve als algoritmes op een niet-schadelijke en op een sociale manier gebruikt kunnen worden. We hopen dat onze twee moties een meerderheid krijgen. Nogmaals, wat ons betreft moet de gemeente per direct het gebruik van algoritmes opschorten tot we er klaar

voor zijn om algoritmes op een sociale en eerlijke manier te gebruiken. Ik pak even de moties.

Motie 3. Motie: 'Digital non-harm'

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt 15 'Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Gekleurde technologie: verkenning ethisch gebruik algoritmes';

constaterende dat:

- de inzet van algoritmes bedoeld en onbedoeld schadelijk en onderdrukkend kan zijn;

overwegende dat:

- de gemeente volledig transparant moet zijn over wat het precieze doel is en hoe algoritmes in de werkelijkheid uitpakken;
- Rotterdammers erop moeten kunnen vertrouwen dat de actieve algoritmes van de gemeente geen schade zullen berokkenen;

spreekt uit dat:

- Rotterdammers op geen enkele manier geschaad mogen worden via digitale wegen;

roept het college op:

- om dit te vertalen in beroepsregels en te vertalen naar alle ambtelijke organisaties en deze verzekering in te bouwen in de dienstverlening naar de burger;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen, P.J.H.D. Verkoelen, F. Achbar, J.P. Postma, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en N. Arsieni

Motie 4. Sociale algoritmes

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt 15 'Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Gekleurde technologie: verkenning ethisch gebruik algoritmes';

constaterende dat:

- de inzet van algoritmes veelal mensen in een kwetsbare positie betreft;

overwegende dat:

- algoritmes vooral worden ingezet om de rechtmatigheid van een bijstandverlening te beoordelen;
- de inzet van algoritmes ook op een niet-straffende manier kan om bijvoorbeeld armoede en ongelijkheid te bestrijden;

roept het college op:

- te onderzoeken hoe algoritmes op een primair niet-straffende manier toegepast kunnen worden om de doelstellingen op het gebied van armoede- en ongelijkheidsbestrijding waar te maken;
- de verzekering van 'digital non-harm' hierbij als uitgangspunt te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De motie 'Sociale algoritmes' en de motie 'Digital non-harm'. De laatste is breed ondertekend en ze maken deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Voorzitter, algoritmes, het klinkt als een heel saai technisch onderwerp. Een rekenmodule die snel en onzichtbaar beslissingen neemt. Letterlijk achter de schermen. Echter, helaas met veel impact op het leven van allemaal. Dat kan positief zijn, maar het kan helaas ook zeer onrechtvaardig uitpakken. We moeten dus grip hebben op deze materie en we zitten nu midden in deze ontdekkingsstocht. Daarom heeft D66 met een aantal andere partijen vaak vragen gesteld over het gebruik van algoritmes. Hoe kunnen we deze algoritmes in goede banen leiden? Ook het rekenkamerrapport dat nu op de agenda staat geeft daar goede aanbevelingen voor. Het is ook goed dat het college zich de afgelopen tijd in deze materie heeft vastgebeten door landelijk het voortouw te nemen met het programma Publieke controle op algoritmes, en ook door de aanbevelingen van de rekenkamer in te voeren. Het ziet ernaar uit dat we zo langzamerhand steeds meer grip gaan krijgen op die algoritmes en dat is goed. Zoals echter wel vaker het geval is op het moment dat je een nieuw gebied gaat ontginnen, stuit men weleens op afval uit het verleden. Het rekenkamerrapport geeft dan ook inzicht in die oude praktijk. Het leek wel alsof men zich onvoldoende rekenschap gaf van de impact van algoritmes op het dagelijks leven van Rotterdammers. De menselijke maat vraagt om een empathische houding en die zagen we echt onvoldoende terug. Het is ook niet eenvoudig om je in te leven in een ander. Maar toch is dat nodig. Daarom dien ik de motie in 'Vreemde ogen dwingen', waarin wij het college vragen om een Rotterdammer te betrekken bij het oordeel over de impact van algoritmes. Omdat algoritmes ons allen aangaan, Rotterdammer, politiek, bestuur, wil D66 ook dat deze ontdekkingsstocht transparant en daarmee democratisch controleerbaar is. Dat is nu nog onvoldoende uitgewerkt in de voorstellen die voorliggen. Daarom dient D66 samen met ChristenUnie-SGP, CDA, SP, GroenLinks en DENK een motie in om die democratische controle op het gebruik van algoritmes en de verbeteraanpak daarvan beter in te richten. Dank u wel.

Motie 5. Vreemde ogen dwingen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30-9-2021 ter bespreking van agendapunt 15;

constaterende dat:

- gemeente Rotterdam gebruikmaakt van algoritmes;
- er een Algorithm Risk Assessment wordt gedaan door de opdrachtgever en adviseurs met technische, juridische en ethische kennis om te kijken wat de impact is op de rechten van Rotterdammers;

overwegende dat:

- algoritmes een middel zijn om processen van de gemeente te verbeteren;
- algoritmes ook inbreuk kunnen maken op de rechten van Rotterdammers;
- een Algorithm Risk Assessment een goed middel is om te toetsen of de rechten van Rotterdammers voldoende beschermd worden;

- desondanks de vraag bestaat of de opdrachtgever en de vakmatig ingestelde adviseurs volledig in de belevingswereld van de Rotterdammer kunnen treden;
- de toets robuuster kan zijn als er een onafhankelijke Rotterdammer bij betrokken wordt;
- hierdoor de rechten van de Rotterdammers beter beschermd kunnen worden;

verzoekt het college:

- bij het Algorithm Risk Assessment bestaande structuren, zoals cliëntenraden, te betrekken;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. C.M. Zeegers

Motie 6. Democracy is watching Big Brother

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30-9-2021 ter bespreking van agendapunt 15;

constaterende dat:

- uit het rekenkamerrapport 'Gekleurde technologie; verkenning ethisch gebruik algoritmes' blijkt dat er nog een hoop moet gebeuren op het terrein van publieke controle op algoritmes die gebruik worden door de gemeente;
- de casus van het algoritme bij WI aantoonde dat de gemeente vier jaar lang met een algoritme heeft gewerkt dat de ethische toetsing niet zou doorstaan;
- in een algoritmeregister de Algorithmic Risk Assessment, de Algorithm Impact Assessment en indien nodig de DPIA van alle algoritmen openbaar gemaakt wordt;
- wethouder Van Gils in de commissie MPOF heeft toegezegd voor het einde van het jaar het algoritmeregister naar de raad te zenden;

overwegende dat:

- er geen specifieke mijlpalen of termijnen zijn afgesproken waarbinnen het college de gemeenteraad op de hoogte stelt over zijn vorderingen op het gebied van algoritmes zodat goede democratische controle mogelijk wordt;
- het algoritme van W&I in het nieuwe jaar in vernieuwde vorm weer gebruikt zal worden;
- er nog geen afspraken zijn gemaakt over hoe om te gaan met wijzigingen in algoritmes en de manier waarop de raad daarover wordt geïnformeerd;
- er nog afspraken zijn gemaakt over de openbaarheid van de verslagen van de Algorithm Advisory Board en dit in het kader van democratische controle wel wenselijk is;

verzoekt het college:

- de verslagen van de Algorithm Advisory Board direct na vaststelling de raad te doen toekomen;
- de raad op de hoogte te stellen van wijzigingen van algoritmes via een functie in het algoritmeregister;
- daarbij een toelichting te verstrekken over de aard van de wijziging en de reden ervan;
- bij de openbaarmaking van het eerste algoritmeregister uiterlijk eind 2021, deze uitgangspunten direct toe te passen bij de wijzigingen in het algoritme van W&I voor deze weer in werking treedt;
- de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. C.M. Zeegers, N. Arsieni, T.J. Vonk, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, A. van Zevenbergen en H. de Oude

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De motie 'Vreemde ogen dwingen' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie 'Democracy is watching Big Brother' is breed ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mijnheer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Nee, ik had geen moties.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Verheij, mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Dank voorzitter. Na het toeslagenschandaal zijn alle ogen terecht gericht op risicoprofilering door de overheid en zeker ook risicoprofilering door middel van algoritmes. Want hoe burgers machteloos kunnen staan tegenover een overheidsapparaat dat niet mensgericht, niet vanuit vertrouwen en niet vanuit redelijkheid werkt, hebben we met z'n allen gezien. Om deze reden is ook eerder dit jaar terecht het kabinet gevallen. Wij als PvdA vinden juist dat de overheid te allen tijde vanuit vertrouwen te werk moet gaan en om die reden zijn we ook ontzettend blij dat er een rapport ligt, gemeentebreed, op algoritmes en zeker ook dat onderdeel risicoprofilering. In essentie zegt het rapport dat de werkwijze met betrekking tot risicoprofilering en algoritmes nog verder ontwikkeld moet worden. Wat wordt er eigenlijk gezegd? Er is nog geen volwaardige borging van de kwaliteit en ethiek van algoritmes. Laat ik vanuit mijn fractie zeggen dat ik begrip hiervoor heb, voor het proces waarin we zitten. Wij snappen ook dat de inzet van algoritmes verder ontwikkeld moet worden en dat er inderdaad nu dingen in het beleid zitten die niet helemaal oké zijn en die verder opgepakt moeten worden. Maar dan zeggen wij tegelijkertijd vanuit mijn fractie ook: zet dan ook echt die mens centraal en zet ook die rechtvaardige behandeling van mensen centraal en zet vooral ook die begrijpelijke behandeling van mensen centraal. Dat betekent ook dat je goed moet communiceren naar de burger wat je doet. Dus om die reden zijn wij natuurlijk heel erg blij dat er een raadsvoorstel ligt waarin ook heel veel aanbevelingen worden overgenomen. Ik zie ook dat er een aantal moties zijn ingediend die wij ook gaan ondersteunen. Ik heb wel een vraag aan de wethouder, want het is een complex gebeuren en ik zie ook dat er een soort project, gemeentelijk programma datagedreven werken is. We hebben natuurlijk ook lokaal SyRI meegemaakt, de toeslagenaffaire heb ik al genoemd. Mijn vraag aan de wethouder is of hij denkt dat mensen in de stad eigenlijk op de hoogte zijn van deze initiatieven van de gemeente Rotterdam. Want de gemeente Rotterdam, zo lees ik het, vindt het wel degelijk belangrijk om zelf heel kritisch te kijken naar wat we aan het doen zijn en of het ook begrijpelijk is voor mensen in de stad. Dus de vraag aan de wethouder is of er iets is van externe communicatie op dit programma richting de stad. Een tweede vraag, wat complexer, zou de wethouder in algemene bewoordingen wat kunnen vertellen over de aanbevelingen en binnen welke termijn de aanbevelingen geïmplementeerd zullen worden in het beleid? Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Vonk. Multitasken heet dat.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dat is niet aan mij besteed voorzitter, inderdaad blijkt dat maar weer. Daar zou je eigenlijk een algoritme voor moeten verzinnen, dat ondertekenen, maar dat terzijde. We bespreken nu het rekenkamerrapport, ik neem daar ook wel de bespreking in WIISA gelijk in mee, althans onderdelen daaruit. Het staat straks op de agenda, maar het

is onlosmakelijk verbonden met dit onderwerp. Er is wat ons betreft terechte bezorgdheid over het gebruik van algoritmes. We kunnen ons heel goed voorstellen dat het gevoel van Big Brother is watching you boven de markt hangt en dat we daarom met argusogen naar die algoritmes kijken. Ook het vertrouwen dat de overheid altijd het beste voorheeft met de mensen in ons land, onbevooroordeeld naar haar burgers kijkt en iedereen gelijk behandelt, dat gevoel heeft wel een flinke deuk opgelopen in de afgelopen tijd. Tegen de achtergrond dat we technisch steeds meer kunnen en aan de andere kant dat gezonde wantrouwen tegen het misbruik van die technologie, zijn we de rekenkamer zeer erkentelijk dat ze dit onderwerp hebben geagendeerd met het rekenkamerrapport. We zijn ook wethouder Moti zeer erkentelijk en ook vooral zijn ambtenaren, van OBI bijvoorbeeld en van W&I, om zoveel tijd te nemen om ons ook mee te nemen in die, laten we maar zeggen, wondere wereld van de algoritmes. We hebben daar veel van opgestoken en ik denk dat we daarmee ook met een kritischer blik naar deze ontwikkelingen kunnen kijken. We hebben toen ook aangegeven dat wij als ChristenUnie-SGP erg zijn voor die transparantie en dat algoritmes kunnen worden uitgelegd, te allen tijde, richting die burger. Om algoritmes als mens te kunnen blijven controleren en uitleggen, moet je ze als mens natuurlijk ook begrijpen, en dat is wat mij betreft heel goed verwoord in de motie van GroenLinks die zojuist is ingediend. Daarom staat onze naam daar ook onder. Ook het proactief communiceren naar de burger past daarin, die wens om transparant te zijn, open te zijn waar jouw informatie wordt opgeslagen, wat daarin staat en hoe die gebruikt wordt, ook als dat algoritme zou worden losgelaten. Maar die bespreking in WIISA bracht eigenlijk nog een punt naar voren. De wethouder vertelde namelijk dat hij ook een aantal keuzes heeft gemaakt. Hij heeft bijvoorbeeld de keuze gemaakt voor een specifiek model, Glass model. Hij heeft ook de keuze gemaakt om etniciteit niet meer mee te nemen in het algoritme. Hij heeft ook de keuze gemaakt om proxyvariabelen eigenlijk gewoon überhaupt niet meer te gebruiken. Dat zijn keuzes waar ook een politiek element in zit. Toen kwam natuurlijk de vraag op: hoe controleert dan een democratisch orgaan op dat soort keuzes? Dat heeft eigenlijk geleid tot een heel mooie samenwerking met D66. Ik zeg dat ons dat heel goed is bevallen, zeg ik via de voorzitter ook maar even richting Den Haag. Die luisteren ongetwijfeld mee. Dat is heel goed bevallen en daar is een mooie motie uit gekomen, wat ons betreft, 'Democracy is watching Big Brother'. Want ons antwoord op die vraag: is Big Brother watching us? Ik denk dat de belangrijkste garantie dat het in goede handen is uiteindelijk is dat democratie het laatste woord heeft. Want, en daar wil ik mee afsluiten, hij is lichtelijk gevarieerd op Kafka, denk ik. De computer heeft nooit het laatste woord, dat is toch echt aan de democratische controle. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Dank u wel voorzitter. Het gaat toch mis bij de gemeente Rotterdam. Dat zijn de woorden van de rekenkamer die hiermee de gemeente waarschuwt. Het is in de afgelopen jaren te vaak gebleken dat er in algoritmes vooroordelen en vooringenomen uitkomsten zijn gesloten die hebben geleid tot discriminatie, zoals blijkt uit het onderzoek van de Universiteit Utrecht. NIDA maakt zich dus nog steeds wel ernstige zorgen over de nogal wat gemakkelijke houding van de gemeente hierin. Overigens in de commissievergaderingen zijn we de wethouder wel erkentelijk en zijn we ook positief over zijn houding en ook over de vele toezeggingen en geruststellingen. Maar dat betekent niet dat we op dit moment al beleid hebben. NIDA maakt zich dus zorgen over het feit dat het college hiervoor nog geen eenduidige en transparante governance biedt. Het college geeft aan dat het instrumentarium dat de nodige waarborgen hiervoor biedt nog in ontwikkeling is. Dit terwijl de gemeente al vier jaar, vier jaar, werkt met algoritmes waarvan bekend is dat deze grote risico's op schendingen van de Grondwet met zich meebrengen, zoals

discriminatie. Dit vraagt om secuur en adequaat handelen van de gemeente en wel snel. Het ontbreekt gewoon aan de nodige urgentie bij de gemeente. Het is een zwaar middel waarbij inzicht, regie, beleid en zware beheersmaatregelen echt noodzakelijk zijn, sterker nog, continue interne supervisie en extern toezicht is essentieel op beslissingspunten die we aan het automatiseren zijn. NIDA roept daarom het college op om met urgentie de nodige governance uit te voeren, deze aan de raad en wellicht ook de rekenkamer voor te leggen, deze te implementeren en een ieder die direct of indirect hiermee werkt, hierover te onderwijzen. Met nadruk op het eerste gezicht neutrale proxy's, waar we het al een aantal keer over gehad hebben, die in de praktijk kunnen leiden tot indirecte discriminatie. Volgens de rekenkamer is de verantwoordelijkheid in de organisatie gewoon niet goed georganiseerd. Hierdoor is er onvoldoende aandacht voor de ethiek van de algoritmes in het algemeen en de transparantie en de eerlijkheid in het bijzonder. Daarom roept NIDA het college op om met urgentie een interne algoritmefunctionaris aan te stellen, wiens hoofdtaak het is om continu toezicht te houden op algoritmes die we steeds meer en meer aan het implementeren zijn en soms met heel, heel goede redenen, kijk maar naar de parkeerscanner. Hierbij geldt toezicht op hetgeen in gebruik is, de termen te toetsen alvorens deze worden gebruikt, de gevolgen van inrichting en algoritmes te onderzoeken, te handhaven op risico's van het schenden van ethische principes en hierbij dus ook de Grondwet. Hiervoor hebben wij een motie, 'Algoritme & Ethiekfunctionaris'. Ten slotte vindt NIDA dat het gebruik van algoritmes inzake burgers vanwege de gevoeligheid, risico's en de ernst enkel gebruikt dient te worden indien na gemotiveerde afweging de noodzakelijkheid ook echt daadwerkelijk aangetoond kan worden. NIDA verzoekt het college om in het in ontwikkeling zijnde register ook bij te houden waar en wanneer algoritmes gebruikt worden en waarom het college dit noodzakelijk acht en deze ook met ons te delen. Daarvoor hebben wij de motie 'Gemotiveerd en gebalanceerd algoritmegebruik'. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van Noppen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 7. Algoritme & Ethiek Functionaris

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september, ter bespreking van het rapport "Gekleurde Technologie" inzake algoritme;

constaterende dat:

- algoritmes soms veroordelen en vooringenomen uitkomsten bevestigen en kunnen leiden tot discriminatie;
- overheidsinstellingen zich vaker schuldig hebben gemaakt aan directe en indirecte discriminerende proxyvariabelen;
- het vertrouwen in de overheid ernstig is geschaad bij een grote groep burgers na de Belasting toeslagaffaire, NCTV-affaire enzovoort. Hierbij met nadruk op het eerste gezicht, neutrale proxies, die in de praktijk toch leiden tot indirecte discriminatie;
- in het rapport "Gekleurde Technologie" de rekenkamer bevestigt heeft dat ondanks dat er aandacht is voor de noodzakelijke borging van kwaliteit en ethiek van algoritmes, het "toch misgaat" bij de gemeente Rotterdam;

benadrukkend dat:

- het college een proactieve rol heeft bij het beschermen van burgers tegen discriminatie, zeker wanneer deze veroorzaakt wordt door de gemeente zelf;
- het ondanks het feit dat het werken met algoritmen "een relatief nieuw vakgebied is", de gemeente inmiddels ruim vier jaar ermee werkt er nog steeds geen eenduidige en transparante governance bestaat. Het college geeft aan dat het instrumentarium dat de

waarborgen biedt nog in ontwikkeling is, terwijl al vier jaar wordt gewerkt met een middel waarvan bekend is dat deze kan of heeft geleid tot discriminatie. Een middel waarbij inzicht, regie, beleid en zware beheersmaatregelen noodzakelijk zijn;

- volgens de rekenkamer de verantwoordelijkheid in de organisatie niet goed georganiseerd is. Hierdoor is er onvoldoende aandacht voor de ethiek van het algoritme in zijn algemeen en voor de transparantie en eerlijkheid in het bijzonder;

verzoekt het college:

- een Algoritme & Ethiek functionaris aan te stellen, wiens hoofdtaak het is om continu toezicht te houden op de algoritmes en het gebruik ervan. Hierbij geldt onder andere toezicht op hetgeen in gebruik is, de termen te toetsen alvorens deze worden gebruikt, de gevolgen van de inrichting en algoritmes te onderzoeken, op te treden bij risico van het schenden van ethische principes en de Grondwet;
- het gebruik van alle algoritmes, waarvan onbekend is of deze kunnen leiden tot het schenden van ethische principes of waarvan deze – door het ontbreken van kennis - onbekende gevolgen hebben, te stoppen totdat er een beeld is geschetst door de Algoritme Functionaris over welke ethische risico's er liggen en welke bijpassende beheersmaatregelen getroffen dienen te worden;
- de raad hierover te adviseren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Noppen

Motie 8. Gemotiveerd en gebalanceerd algoritmegebruik

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september, ter bespreking van het rapport "Gekleurde Technologie" inzake algoritme;

constaterende dat:

- algoritmes soms veroordelen en vooringenomen uitkomsten bevestigen en kunnen leiden tot discriminatie;
- overheidsinstellingen zich vaker schuldig hebben gemaakt aan directe en indirecte discriminerende proxyvariabelen;
- het vertrouwen in de overheid ernstig is geschaad bij een grote groep burgers na de Belasting toeslagaffaire, NCTV-affaire enzovoort. Hierbij met nadruk op het eerste gezicht, neutrale proxies, die in de praktijk toch leiden tot indirecte discriminatie;
- in het rapport "Gekleurde Technologie" de rekenkamer bevestigd heeft dat ondanks dat er aandacht is voor de noodzakelijke borging van kwaliteit en ethiek van algoritmes, het "toch misgaat" bij de gemeente Rotterdam;

benadrukkend dat:

- het college een proactieve rol heeft bij het beschermen van burgers tegen discriminatie, zeker wanneer deze veroorzaakt wordt door de gemeente zelf;
- het ondanks het feit dat het werken met algoritmen "een relatief nieuw vakgebied is", de gemeente inmiddels ruim vier jaar ermee werkt er nog steeds geen eenduidige en transparante governance bestaat. Het college geeft aan dat het instrumentarium dat de waarborgen biedt nog in ontwikkeling is, terwijl al vier jaar wordt gewerkt met een middel waarvan bekend is dat deze kan of heeft geleid tot discriminatie. Een middel waarbij inzicht, regie, beleid en zware beheersmaatregelen noodzakelijk zijn;

- volgens de rekenkamer de verantwoordelijkheid in de organisatie niet goed georganiseerd is. Hierdoor is er onvoldoende aandacht voor de ethiek van het algoritme in zijn algemeen en voor de transparantie en eerlijkheid in het bijzonder;

verzoekt het college:

- het register uit te breiden met een motivatie en belangenafweging. Hierbij bij te houden waar en wanneer gebruik wordt gemaakt van algoritmes en daarbij te motiveren waarom het noodzakelijk wordt geacht om deze te gebruiken. Hierbij o.a. een afweging te maken tussen de gevoeligheid, die verder reikt dan de AVG dekt, de risico's, de mogelijke benadeling van burgers en het zwaargewicht van dit middel, ten opzichte van het doel van de gemeente en de mogelijke minder zware alternatieven voor dit middel en voor het bereiken van het doel;
- de raad hier – desnoods in een beveiligde omgeving – inzage in te geven;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Noppen

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De motie 'Algoritme & Ethiek Functionaris' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Wie mag ik het woord geven nadat ik de motie 'Gemotiveerd en gebalanceerd algoritmegebruik' heb bekeken? Deze motie van NIDA is ook voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De heer Segers.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Onder het mom van algoritmes hebben we het vandaag weer over de menselijke maat en daar kan het niet vaak genoeg over gaan. Het is velen van ons uit het hart gegrepen. Tegelijkertijd, als we het er vaak met elkaar over hebben, is er meestal iets aan de hand en moeten we er misschien achter kijken. Want als je het er vaak met elkaar over hebt, is er iets in het gedrang. Dat zijn precies de twee kanten die ook aan de algoritmes zitten. Het is eigenlijk de menselijke maat, maar juist door het gebruik van de algoritmes kan de menselijke maat in het gedrang komen. Maar ik wil toch ook eerst even die eerste kant van die algoritmes beschouwen. Laat ik kijken naar het werk van Werk en Inkomen. De meerdere tienduizenden Rotterdammers die met de dienstverlening van Werk en Inkomen te maken hebben, eigenlijk verdienen al die mensen maatwerk. Maar als we dat zouden doen, zouden we het ambtelijk apparaat moeten verdrie-, -vier-, misschien wel vertienvoudigen. Dat kunnen we niet betalen en we willen dat ook niet met elkaar. Onder andere daarom hebben we dingen zoals algoritmes, die ervoor zorgen dat we veel gericht maatwerk kunnen bieden aan de Rotterdammers die dat het meest nodig hebben. Dat is dus een voorbeeld waarbij de algoritmes juist heel erg in het voordeel van de menselijke maat zijn. Maar goed, de schandalen zijn er ook en daar mogen we onze ogen niet voor sluiten en dus moeten we iets doen aan die andere kant van de medaille. Wat ons betreft zijn er een aantal dingen heel belangrijk. Dat is allereerst de ethische grond op basis waarvan een algoritme wordt vastgesteld. Daarom steunen wij van harte de motie van de SP en daar staan we ook op. Dan de kennis erover door de mensen die ermee werken, maar ook de openheid die we er zelf over betrachten naar de Rotterdammers toe. Vandaar dat wij ook op de motie van GroenLinks staan. Ten slotte de mogelijkheid voor Rotterdammers om, als ze in het gedrang komen, daar een beroep te doen op een overheid die de menselijke maat zonder het gebruik van de computer in het voetlicht kan zetten en dat is uiteindelijk wat het belangrijkste is. Dat zit in de aanbevelingen van de rekenkamer en daarom ben ik ook blij dat het college de aanbevelingen overneemt. Dank.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, het afgelopen jaar hebben wij met toenemende zorgen kunnen zien hoe de gemeente steeds meer inzet op het gebruik van algoritmes. De resultaten van de toeslagenaffaire waren dan ook geen keerpunt voor dit college. Het beweert namelijk met droge ogen dat het optuigen van een structuur genoeg is voor de inzet van algoritmes. Maar is het profileren van onverdachte burgers wel een overheidstaak? Voorzitter, artikel 1 van de Grondwet verbiedt discriminatie op welke grond dan ook. Toch kiest dit college er bewust voor om burgers op een risicolijst te plaatsen naar aanleiding van een statistisch gegenereerd risicoprofiel. Want beste wethouder, legt u maar eens uit aan een burger dat laaggeletterden automatisch hoger op de lijst moeten komen te staan als potentiële fraudeurs. Voorzitter, de gemeente zou proactief hulp moeten bieden aan burgers om geen fouten te maken in hun administratie. Hierbij dienen wij ons te focussen op ondersteunen in plaats van op sanctioneren. Wij dienen dan ook een motie in waarin wij pleiten voor een dienstbare benadering van bijstandsgerechtigden waarin er gezocht wordt naar alternatieven voor de huidige repressieve data-aanpak. Voorzitter, in 2019 werd Rotterdam nog teruggefloten door de rechter voor de inzet van SyRI in de wijken Bloemhof en Hillesluis en toch kiest dit college er weer voor om allerlei persoonsgegevens te verzamelen zonder goede waarborging van de rechten van onze burgers. Dit zijn niet mijn woorden voorzitter, dit zegt de Rekenkamer Rotterdam. De Rekenkamer Rotterdam heeft de conclusie al voor ons getrokken en deze gemeente kan de verantwoordelijkheid niet aan. Het is dan ook verwonderlijk dat dit college alsnog wil investeren in een systeem dat burgers zal reduceren tot een aantal kenmerken. Wanneer wij om ons heen kijken, zien wij juist dat gemeenten stoppen met het gebruik van algoritmes. Gemeenten als Nissewaard, Middelburg en Goes gebruiken geen algoritmes meer bij het opsporen van onder andere bijstandsfraude. Daarbij adviseerde de privacytoezichhouder van de EU in juni nog om de gehele categorie hoogrisico algoritmes te verbieden. De toeslagenaffaire heeft dan ook duidelijk gemaakt dat het geautomatiseerd opstellen van lijsten met risicoburgers geen onschuldige activiteit is. Dit soort instrumenten kan dan ook niet worden ingezet op een wijze die grondrechten van burgers respecteert. Ook hiervoor dienen wij een motie in om de toepassing van algoritmische risicoprofilering van burgers in de sociale zekerheid per direct te stoppen. Algoritmes zorgen er namelijk voor dat er per definitie vooringenomenheid ontstaat. De beginselen van behoorlijk bestuur, zoals vastgelegd in de Awb, verbieden namelijk dat de overheid vooringenomen besluiten neemt. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar heeft de volgende moties ingediend.

Motie 9. Een dienstbare benadering van bijstandsgerechtigden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van agendapunt I5, Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Gekleurde technologie';

constaterende dat:

- de bevindingen van Rekenkamer Rotterdam aantonen waarom controleerbaarheid zo belangrijk is;
- er bij het analyseren van grote datasets op basis van correlaties de kans bestaat dat er daarbij discriminerende verbanden worden gelegd, ook als er geen gegevens over afkomst of etniciteit worden verwerkt;
- het SyRI-vonnis uit 2019 ook wees op de kans dat er discriminerende verbanden worden gelegd bij het gebruik van algoritmes;

- Rekenkamer Rotterdam ontdekte dat burgers die laaggeletterd waren automatisch hoger op de lijst kwamen te staan met potentiële fraudeurs;
- zowel het rechterlijk vonnis over SyRI als de toeslagenaffaire duidelijk hebben gemaakt dat het geautomatiseerd opstellen van lijsten met risicoburgers geen onschuldige activiteit is;

van mening dat:

- bijstandsgerechtigden op een menselijke wijze benaderd horen te worden waarbij zij niet geprofileerd worden door middel van fraude-algoritmes;
- burgers niet gebaat zijn bij een beleid dat is gestoeld op wantrouwen;

verzoekt het college:

- om in te zetten op een meer dienstbare benadering van bijstandsgerechtigden en te zoeken naar alternatieven voor deze repressieve data-aanpak;
- om proactief hulp aan te bieden aan burgers om geen fouten te maken bij hun administratie en hierbij de nadruk op sanctiëring te verleggen naar het ondersteunen;
- hier zo snel mogelijk over te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

Motie 10. Roep de algoritmische risicoprofilering van burgers per direct een halt toe!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van agendapunt 15 Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Gekleurde technologie';

constaterende dat:

- het niet duidelijk is of het gebruik van de algoritmische risicoprofilering van burgers rechtmatig word ingezet;
- de rechter in 2019 oordeelde dat de inzet van SyRI in de wijken Bloemhof en Hillesluis niet rechtmatig gebruikt kon worden omdat er op overheden een "bijzondere verantwoordelijkheid" rust bij de inzet van nieuwe technologieën die burgers in hun persoonlijke leven kunnen raken;
- uit bevindingen van Rekenkamer Rotterdam blijkt dat de gemeente deze verantwoordelijkheid vooralsnog niet aankan;
- Rekenkamer Rotterdam concludeerde dat de werking van algoritmes zelfs binnen de gemeentelijke organisatie vaak onbekend is;
- het voor burgers onmogelijk te begrijpen is waarom zij op een lijst worden geplaatst en daardoor anders worden behandeld omdat zij een "bedenklijk profiel" hebben;

Van mening dat:

- instrumenten zoals algoritmes de grondrechten van burgers moeten respecteren;
- het bevooroordeeld behandelen van burgers onacceptabel is;

verzoekt het college:

- om de toepassing van algoritmische risicoprofilering van burgers in de sociale zekerheid per direct te stoppen, totdat duidelijk is hoe deze instrumenten kunnen worden ingezet op een wijze die de grondrechten van burgers respecteert;
- hier zo snel mogelijk over te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De motie 'Een dienstbare benadering van bijstandsgerechtigden' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Ik heb nog een motie van DENK, 'Roep de algoritmische risicoprofilering van burgers per direct een halt toe!'. Ook deze motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Kan ik nog iemand het woord geven bij dit onderwerp? Wethouder Van Gils.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik kijk terug op een lange discussie in MPOF over ethiek, techniek en de grondslagen. Die gaan we wat mij betreft hier niet overdoen, want eigenlijk constateer je dat iedereen het heel erg met elkaar eens is, maar wel wat verschillende accenten legt. We hebben de afspraak dat als het gaat over de toepassing van algoritmes in het domein van de sociale zekerheid, ook aan de orde geweest in WIISA, collega Moti daarop in zal gaan. Waar het gaat over de algehele dienstverlening en de inrichting en de governance, hoe de gemeente omgaat met deze technologie van algoritmes, neem ik dat voor mijn rekening. Dat is wel een van de discussies die we hebben. Volgens mij zou de constatering moeten zijn: ja, algoritmes bestaan en worden ongelofelijk veel ingezet in het dagelijks leven. Niet alleen door overheden, juist door anderen. Als u googelt, facebookt, TomTom rijdt, als we inzetstrategieën hebben hoeveel bussen en treinen er moeten rijden en of het druk wordt in de trein, dan zijn dat allemaal algoritmische toepassingen die historische data en andere data aan elkaar koppelen en daaruit conclusies trekken. Dat zijn gewoon goede toepassingen en die gebruiken wij ook als we zeggen: hoe druk wordt het en hoeveel mensen hebben we nodig op handhaving en toezicht, moeten er extra vuilniswagens de straat op om dat soort dingen te doen? Kortom, volgens mij zijn we het erover eens dat we die toepassingen, die gewoon nuttig en efficiënt zijn en ook door de bank genomen heel veel maatschappelijk nut hebben, doen. Tegelijkertijd zie je dat in die algoritmes de toepassing hoe je ze inregelt en wat je combineert, dus de validiteit van de data, het mogen gebruiken van de data voor het doel waarvoor je ze doet, dat dat veel bewuster en explicieter moet. Dat gebeurt niet altijd, en velen van u maken zich daar terecht zorgen over. Omdat het ook een nieuwe technologie is waar de consequenties niet altijd doordracht worden. Dat zit op te veel plekken in de organisatie dat mensen daarmee aan de slag gaan, zonder dat er een waarborg is. Ik ben blij en het college is blij met het rapport van de rekenkamer dat daar volgens mij heel precies de vinger op legt. Het is nieuwe technologie. Daar hoef je niet voor weg te lopen, maar wees je wel bewust van de impact. Dan ben ik het eens met wat volgens mij de heer Segers-Hoogendoorn zei, dat het in hoge mate gaat over de menselijke maat, om de normale voorschriften die de Algemene wet bestuursrecht biedt. Dat je het over geen détournement de pouvoir hebt, dat je geen misbruik maakt voor een ander doel en dat je ook proportioneel en subsidiair bent waar je mee omgaat. Dat geldt ook voor deze technologie. Dat is niet vanzelfsprekend, omdat we – ik zal niet zeggen – pionieren met de toepassing, maar het is wel een nieuw fenomeen, waar cliëntenraden, soms managers en soms bestuurders en politici, soms mensen in de uitvoering, zich niet altijd van bewust zijn. Dat vraagt om op tempo invulling te geven aan de aanbevelingen die de rekenkamer heeft gedaan en daar gaat het college voluit mee aan de slag. Daar zijn de eerste stappen in gezet. Daar rapporteren we ook graag verder over. Als ik dan naar de moties ga, motie 1 van GroenLinks, het kunnen snappen en uitleggen van degene die daar gebruik van maakt, omarmen we. Dat is eigenlijk gewoon ook vakmanschap, dat je zegt: ik moet kunnen uitleggen, ik moet weten op basis waarvan ik een

besluit neem of hiermee aan de gang ga. Dat wil niet zeggen dat je alle techniek onder de motorkap moet kennen, maar je moet wel weten wat je doet, dus als college omarmen we die. Motie 2, proactief communiceren over algoritmes, ook naar burgers toe, willen we ontraden. De sympathie is om te zeggen: waarom doen we wat we doen, maar tegelijkertijd, om dat in de techniek te gaan stoppen van hoe dat algoritme in elkaar zit en welke data eronder zitten, dat zou ook betekenen dat je ook alle andere dingen zou moeten doen. Dan kom ik wat meer op het algemene bestuursrecht, algemene waarden die daarin zitten. Dat zien we in de uitvoerbaarheid nog niet zo dat we dat kunnen gaan doen, dat je een algoritme gaat uitleggen. Ik wil er best verder over praten hoe het wel kan in begrijpelijke taal, maar in zijn algemeenheid gaat deze wat ver. Motie 3 van de SP, 'Digital non-harm' omarmen we.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Dank voorzitter, als ik de wethouder goed begrijp is de uitvoerbaarheid de belangrijkste reden om de motie niet te omarmen. Op het moment dat ik de motie een beetje aanpas, waarbij het principe wel overeind blijft, namelijk dat als een burger wordt geraakt door een besluit van de overheid waarin een hoogrisico algoritme een rol heeft gespeeld, dat dat actief aan die burger gecommuniceerd wordt. Over dat principe zijn we het volgens mij eens. Dan is even de vraag hoe je dat dan precies uitlegt aan die burger? Klopt dat?

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja, het college staat voor een transparante en verifieerbare overheid, dus daar zijn we het over eens. Maar we zien wel de problemen, wat ik net zei, als je dat in de toepassing moet doen hoe je dat dan gaat regelen. Maar als u hem in die zin aanpast, dan gaan we kijken hoe we hem gaan uitvoeren, maar dan kan ik hem omarmen.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dat bracht mij bij motie 3, 'Digital non-harm'. Die omarmen wij. Soms was digitaal toch ook wel makkelijk, dat je ze allemaal van tevoren had en het preciezer kon doen, maar ik ben vast de enige die er zo naar kijkt. Motie 3 omarmen we en dat zit met name in hoe we dat vertalen in beroepsregels. Het betekent gewoon professionaliteit borgen, dat dat gangbaar is. Die omarmen we dus. Op motie 4 zal collega Moti ingaan. Die richt zich echt op de sociale zekerheid. Motie 5 van D66, 'Vreemde ogen dwingen', dat wil zeggen, zorg nu dat je ook de Wmo of je cliëntenraad, kortom dat je de instellingen, instanties of geledingen die belang hebben en die daarin actief zijn, ook een actieve rol geeft bij het beoordelen van hoe in dat domein omgegaan wordt met algoritmes. Het lijkt ons prima om dat te doen, dus die omarmen we. Motie 6, 'De burger betrekken bij' – het is even een zoekplaatje – die omarmen we, in de zin dat we even precies moeten kijken hoe we dat ook werkend maken. We proberen eigenlijk steeds te zeggen; altijd natuurlijk de slagen van die board, dat die ook actief naar de raad gaan en dat we de raad periodiek actief op de hoogte stellen. Of we dat in een P&C-cyclus doen, waar we dat ook over het Wob-register of afdoeningstermijnen en andere dingen doen, dat lijkt mij voor de hand te liggen, dus als er enige ruimte voor het college is om dat in een praktische, zowel voor de raad behapbare vorm te doen, die ook garandeert dat dat de komende tijd echt aandacht krijgt en niet wegzakt, maar ook niet dat het een keer een tijdelijke rapportage is. We kenden die in het verleden nog weleens, dat overall een emancipatieparagraaf in zat, of gevolgen voor de rijksdienst en zo. Dat was dan toen even actueel en een paar maanden later verslonsde dat.

Daar zit dus een beetje mijn zorg. Als we die ruimte hebben om te zeggen hoe we dat dan doen op een manier en dat we daarover met elkaar in gesprek gaan, dan is dat prima. Motie 7 van NIDA over een ethiekfunctionaris. Het feit dat er helderheid is – en dat is volgens mij nu niet wat die board moet gaan doen en waar de rekenkamer ook terecht de vinger op legt, is: zijn we ons nu ook bewust van de soms impliciete zaken, de proxy's en dat soort dingen. Of nu één iemand dat voor de hele gemeente moet gaan doen, daar heb ik even mijn aarzeling bij, dus ik ben het met het beeld eens dat daar oog voor moet zijn en dat dat niet vrijblijvend overgelaten wordt aan onderdelen in de organisatie waar ieder zijn eigen weg in zoekt. Daar ben ik het mee eens, maar of je zegt dat er één iemand aangewezen moet worden die dat allemaal gaat doen en of dat een efficiënte manier is, daar heb ik mijn aarzeling bij.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ja voorzitter, ter verheldering, het is vergelijkbaar met een hoofd juridische zaken. Die voert niet alle juridische zaken van de hele gemeente uit. In die context moet u het zien. We kunnen dat uiteraard herschrijven, maar als het duidelijk is dat er in ieder geval een functionaris is die daarover gaat. Het gevaar van het verspreiden ervan over verschillende mensen is dat je dan natuurlijk ook kennis kwijtraakt en het overzicht wellicht kwijtraakt. Daar gaat het ons dus in principe om. Als het in die termen wel geaccepteerd kan worden, dan zou dat ons wat waard zijn.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Met die strekking kunnen we daarmee leven, zoals we dat ook bij de AVG en de privacyfunctionarissen of WOB-functionarissen doen, dus dat we voorzien in een functie die zorgt dat dat bewaakt wordt en met verstand en continuïteit gebeurt, dan kunnen we hem omarmen. De laatste van NIDA, motie 8, om het register uit te breiden met een motivatie- en belangenafweging en bij te houden wanneer. Ik denk dat wat betreft de precisie van het register ik daar nu niet het antwoord paraat op heb. Hoe ziet dat er nu uit en wat betekent dat om dat verder te doen? Ik ben het eens met het idee dat dat verifieerbaar moet zijn. Over wat er nu staat en of dit hierin pasbaar is, daar kom ik graag op terug, maar dat durf ik nu niet te zeggen. Dus met de toezegging, ja we willen dat het transparant is, kunnen we hem omarmen. Als het zou betekenen dat we heel veel andere dingen of dubbel moeten gaan doen, dan weet ik, ik ken u, dat u daar niet op zult aandringen. Met die kanttekening kan ik hem dus omarmen. Dan heb ik niet helemaal recht gedaan aan de zwaarte van het onderwerp, maar met het oog op de tijd wil ik hier mijn beantwoording mee beëindigen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Het tweede deel van de beantwoording is voor wethouder Moti.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, ik ga het kort houden. Er zijn drie moties ingediend die betrekking hebben op het gebruik van algoritmes bij het cluster Werk en Inkomen. Dan begin ik bij de eerste motie van de SP, 'Sociale algoritmes'. Voorzitter, laat me hier even benadrukken, want in de overweging staat dat algoritmes worden ingezet om de rechtmatigheid van de bijstandsverlening te beoordelen, ik heb zowel in de brief van februari, als in de brief van mei als in de brief van juni jl. die in de commissie WIISA ook uitvoerig, zelfs tot twee keer toe, zijn besproken, uitgelegd dat het algoritme niet de beoordeling doet. Ik hecht er heel erg aan om dat te benadrukken. Ik hoorde het ook in de bijdrage van de vertegenwoordiger van DENK; wij gebruiken geen algoritmes die vaststellen of iemand wel of niet fraude pleegt, of iemand wel of niet onrechtmatig een bijstandsuitkering heeft en dat staat in deze motie wel. Dat is niet waar. Ik hecht eraan om dat te benadrukken. Bij ons besloten computers niet of iemand wel of niet terecht een uitkering heeft gehad. Dat

is altijd een medewerker, een persoon van vlees en bloed, die op basis van een gesprek, dat ook nog altijd na uitnodiging plaatsvindt, vaststelt of er wel of niet sprake is van onrechtmatigheid. Dat is dus geen algoritme.

De **VOORZITTER**. Er staan twee heren simultaan op. Ik begin met de heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Maar wat doet de computer dan wel, wethouder?

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, ik denk dat de heer Van Zevenbergen heel goed het antwoord weet, want ik refereerde al naar de verschillende brieven waarin dat uitvoerig is uiteengezet. Het algoritme helpt het cluster Werk en Inkomen te kijken bij wie mogelijk sprake zou kunnen zijn van onrechtmatigheid. Dat kan overigens bewust of onbewust zijn. Die mensen worden uitgenodigd en wat we zien uit de resultaten is dat bij heel veel van die uitnodigingen gelukkig geen onrechtmatigheid wordt gevonden en dan is er ook niets aan de hand. In sommige gevallen of in heel veel gevallen vinden we het wel en dan vindt er een correctie plaats.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dus de computer wijst iemand aan die mogelijk eventueel fraude zou kunnen hebben gepleegd en dan gaat een medewerker onderzoeken of dat wel of niet zo is. Maar de computer wijst toch iemand aan. In mijn ogen is dat namelijk een beoordeling.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja voorzitter, de computer geeft een risico aan dat er mogelijk sprake zou kunnen zijn van een onrechtmatigheid. Ik heb hier ook uitgelegd dat het woord onrechtmatigheid een beter woord is, want bij een geval van onrechtmatigheid hoeft er helemaal geen sprake te zijn van fraude. Ik vind het zelfs ook een woord waardoor die groep gelijk in een kwaad daglicht wordt gesteld. Dat zou u als SP-fractie natuurlijk ook niet willen. Want een onrechtmatigheid kan ook zijn, dat staat ook in de brieven, dat een uitkering te laag is vastgesteld en dat er juist een correctie moet plaatsvinden naar boven. Dan is er helemaal geen sprake van fraude, dan is er sprake van benadeling.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. U kunt het wel blijven uitleggen, maar ik ben het gewoon niet met u eens, dus wat dat betreft komen we er natuurlijk niet uit. Ik denk dat dat positieve bijna niet voorkomt en dat er een soort collateral damage is, een bijkomende schade. Dat gevoel krijg ik ook.

De **VOORZITTER**. De wethouder. Nee, het was geen vraag. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, inderdaad, iemand komt naar boven op basis van het algoritme. Uiteindelijk gaat een ambtenaar toetsen of dat terecht of onterecht was. Ik heb het net al even genoemd dat het bij de toeslagenaffaire op een vergelijkbare manier is gegaan. U geeft aan dat het gelukkig heel vaak voorkomt dat achteraf blijkt dat het oké is, maar dan ben ik wel benieuwd naar hoe vaak het zo is dat het wel terecht is en dat achteraf blijkt dat het niet terecht is. Hoeveel klachten heeft u daarover gehad?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Kijk voorzitter, het algoritme neemt geen besluit. Het algoritme zegt niet of er sprake is van onrechtmatigheid of niet. Je kunt niet zeggen dat het algoritme het wel of niet mis had; het algoritme geeft aan wat een kans is. Soms klopt het en soms ook niet. Dat is altijd bij een kans. Dus als de kans niet zo is, kun je zeggen dat de computer het mis had. Nee, de computer zegt dat het een kans was, het is niet 100%. Uw vraag wanneer de computer het mis had, kan ik dus moeilijk beantwoorden. Bij een kansberekening heb je het per definitie nooit mis, want je voorspelt een kans.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, ik heb het niet zozeer over het systeem, ik ben dan die ambtenaar of medewerker en ik krijg tien mensen die oppoppen. Dan komt daaruit dat er acht onterecht waren en twee moet ik korten of herstellen en dergelijke. Maar die mensen waren zich van geen kwaad bewust en achteraf blijkt ook dat die twee mensen het eigenlijk goed hebben gedaan, maar we hebben ze ook weer onterecht gekort. Hoe vaak zijn er dat soort gevallen geweest? Dus dat het systeem dacht dat het fout was. Ik wil het niet zo expliciet noemen, maar die vooringenomenheid doordat het systeem mij dat aangeeft, dat ik dan al een beeld creëer richting de burgers, en dan blijkt uiteindelijk achteraf dat ik te vooringenomen was.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja, dan begrijp ik de vraag van de heer Achbar beter, dank. Binnen het kader van heronderzoeken, om te kijken of uitkeringen wel of niet rechtmatig worden verstrekt en of de hoogte wel of niet rechtmatig is, worden op basis van verschillende criteria mensen uitgenodigd, 6000 per jaar, hebben we met uw raad afgesproken. Een van die criteria is het risico-inschattingsmodel, waaruit mensen worden uitgenodigd. Er worden ook gewoon mensen steekproefsgewijs uitgenodigd. Er worden mensen op basis van themaonderzoeken uitgenodigd en er worden mensen uitgenodigd op basis van een signaal van een andere afdeling of van een externe partner of wat dan ook. De medewerker die de gesprekken voert, weet niet uit welke categorie iemand is uitgenodigd, dus als een medewerker een gesprek voert over rechtmatigheid, een heronderzoeksgesprek, is er voor die medewerker geen kennis op grond waarvan iemand is uitgenodigd. Dat kan een aselechte steekproef zijn, dat kan een themaonderzoek zijn of dat kan het risico-inschattingsmodel zijn. Dat doen we om juist dat punt dat u noemt, die vooringenomenheid, weg te nemen. Om ervoor te zorgen dat die medewerker op de inhoud kijkt of er wel of niet sprake is van een onrechtmatigheid. Dan kom ik op het tweede deel van het antwoord. Dan zegt u: dan neemt een medewerker een besluit, maar dat gebeurt dus niet op basis van het risico-inschattingsmodel maar gewoon op basis van wat hij op dat moment in het gesprek constateert of niet constateert. Daar komt een besluit uit, dat ook altijd door een kwaliteitsmedewerker wordt bekeken. Het is dus niet zo dat één persoon dat helemaal in zijn eentje besluit. Er zijn waarborgen in onze afdeling en dan heeft iedereen in dit land natuurlijk recht op bezwaar als je het oneens bent, en dan kun je het voorleggen. Uw raad heeft daar meerdere keren vragen over gesteld. Ik heb daar ook onlangs volgens mij door middel van schriftelijke vragen van de heer Van Zevenbergen de informatie toegestuurd; die cijfers zijn niet zo oud. Dat was vlak voor de zomer. Je ziet inderdaad, maar dat is ook logisch en gezond in bezwaarprocedures, dat iemand gelijk kan krijgen of ongelijk. Ja, dat gebeurt. Ik ben overigens blij dat we zien dat in de meeste gevallen het besluit terecht was genomen, want anders zou het inderdaad onrechtvaardig zijn als we voortdurend verkeerde besluiten nemen. In veel gevallen zien we ook dat gedurende de bezwaarperiode er alsnog informatie wordt verstrekt, waardoor de gemeente uit zichzelf het besluit kan herzien. Maar dat staat ook allemaal in de schriftelijke beantwoording van de vragen van de heer Van Zevenbergen. Dat gebeurt bij elk besluit, dus of het nu gaat om een

besluit op basis van heronderzoek, dat gebeurt ook op besluiten op basis van de aanvraag van de uitkering. Noem het maar op.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Een korte vraag voorzitter. De wethouder gaf aan dat de ambtenaren niet vooringenomen zijn. Kortom, ze weten niet of iemand via de steekproef komt of via het algoritme. Echter, in de aanbeveling van de rekenkamer die het college gaat overnemen staat dat het uitlegbaar moet zijn aan de burger op een voor hem of haar toegankelijke manier waarom deze uitgenodigd is. Hoe gaat u die dan rijmen met hetgeen u zojuist zei?

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Een terechte vraag voorzitter, waar we ook in de afgelopen commissievergadering bij stil hebben gestaan. We gaan het algoritme ombouwen. Ik heb al gezegd, het huidige algoritme is begin dit jaar gebruikt, maar het is geen algoritme dat het hele jaar aan staat. We gebruiken dat één keer per jaar. Dit jaar is het al gebruikt en de volgende keer dat we het gaan gebruiken, ergens volgend jaar, zal het een ander algoritme zijn, dat ook op basis van de principes van de aanbevelingen omgebouwd gaat worden. Ik heb u ook al aangegeven dat dat het zogenaamde Glass model zal zijn. Dat betekent dat het transparant en herleidbaar is voor de Rotterdammer om te weten waarom de selectie heeft plaatsgevonden of wat de risicobepaling is geweest. Daarvan heb ik u ook toegezegd dat bij dat nieuwe model ook een communicatieplan komt, omdat wij als college vinden dat als het stadsbestuur dit soort middelen inzet, het voor de burger transparant, openbaar en herleidbaar moet zijn, zoals mijn collega Van Gils zojuist ook zei. Dat zult u in het communicatieplan zien. Het zal overigens naar alle waarschijnlijkheid ook gewoon op de website van de gemeente staan hoe wij gebruikmaken van het risico-inschattingsmodel, zodat mensen dat kunnen volgen. Op het moment dat mensen willen weten 'waarom ik?', kunnen ze dat opvragen en kan dat gesprek plaatsvinden. Maar wat ik wilde zeggen, is dat mensen worden uitgenodigd met de medewerker, inkomensconsulent. Een medewerker van de afdeling Heronderzoeken voert die gesprekken. Op dit moment weet de medewerker dus niet op basis waarvan iemand is uitgenodigd en dat is wat mij betreft prima.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dank u wel voorzitter. Met het risico dat we de discussie overdoen die al in de commissie en misschien zo meteen ook gevoerd gaat worden, toch even een vraag. Wat D66 betreft zat de onredelijkheid of de onrechtvaardigheid van dit model met name erin dat bepaalde groepen een veel grotere kans hadden om die controle te krijgen dan andere groepen, juist door het gebruik van bepaalde variabelen. Dat is het schrijnende punt. Dus nu beantwoordt u de vraag van de heer Achbar in termen van: er zit altijd nog een mens tussen, dus er is altijd nog sprake van een eigenstandig oordeel. Maar de onrechtvaardigheid van het algoritme zat eigenlijk juist veel eerder in de pijplijn. Het lijkt me wel goed om dat ook te erkennen dat we dat niet meer zo moeten doen.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Nee voorzitter, dat gaan we niet erkennen want dat is niet waar. Als u het rekenkamerrapport goed leest, ziet u ook dat er geen sprake is geweest – ik benadruk dat – er geen sprake is geweest van discriminatie bij het gebruik van algoritmes in de gemeente Rotterdam. Er is, en dat staat ook letterlijk in het rapport en ook in de brieven die ik u heb gestuurd, getoetst aan de voorkant en aan de achterkant, dus wat we in het model stoppen en wat uit het model komt, of daar groepen over- of ondervertegenwoordigd zijn ten opzichte van wat je erin stopt. Dat is niet het geval, dus er is geen sprake van discriminatie. Dat wil ik wel even benadrukken. Wat de rekenkamer wel heeft gezegd, wat in

het tussenstuk plaatsvindt, is onduidelijk. We zien variabelen gebruikt worden die als een proxy een uitwerking zouden kunnen hebben. Maar in de uitkomst zien we dat niet. Dat hebben we ook nog eens laten toetsen door concern auditing: is dat ook zo? Eigenlijk hadden we dat daarvoor al laten toetsen, bijna parallel. Ook die concludeerde dat. Er is geen sprake dat groepen benadeeld zijn of over- of ondervertegenwoordigd.

De **VOORZITTER**. U herhaalt.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja, ik vind het heel belangrijk.

De **VOORZITTER**. Jawel, maar we hebben nog een lange vergadering te gaan.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Het gaat om het verwijt van discriminatie. Het kan niet genoeg benadrukt worden; dit college accepteert dat verwijt niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik gebruikte ook niet het woord discriminatie. Ik zei dat er aan de voorkant variabelen in die algoritmes zijn gestopt, zoals laaggeletterdheid en ook geestelijke gesteldheid. Daardoor bestaat de kans dat die groepen oververtegenwoordigd zijn in het uitnodigen. Maar goed, dan gaan we het debat van zo meteen overdoen. Ik zie u nee schudden. Maar zo is wel de interpretatie zoals we die uit het rekenkamerrapport hebben gehad. Er werd gezegd: het is een proxyvariabele, waarmee je dus bepaalde groepen mogelijk eerder zou treffen. Je treft in ieder geval de groepen waarvan genoteerd is dat ze laaggeletterd waren.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja, in dat tussenstuk worden dat soort variabelen gebruikt, maar er is ook door de rekenkamer, en dat staat ook zelfs letterlijk in het rapport, geconstateerd dat dat niet heeft geleid tot andere uitkomsten door onder- of oververtegenwoordiging van mensen met bijvoorbeeld laaggeletterdheid. Dat is niet het geval geweest.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik heb ook niet beweerd dat dat in de praktijk zo heeft gewerkt. Ik heb beweerd dat de mogelijke onrechtvaardigheid zit in wat je er aan de voorkant in stopt, dat dat een proxyvariabele was. Dat kan uitwerken op een bepaalde manier, dat kan voor bepaalde groepen negatief uitpakken en dat is het grote risico waarover we het hebben.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, dan vinden we elkaar weer. Niet zozeer dat je het er aan de voorkant in stopt, maar dat het in het tussenstuk dus zo is. Daarom heeft het college ook gezegd, in brieven van mei en juni, alleen maar om dit debat te vermijden en de schijn van mogelijke bevoordeling of mogelijke achterstelling te vermijden, want ook de schijn ervan vinden we al ernstig, dat dat de reden is waarom we al voor de zomer hebben besloten om die proxyvariabele niet meer te gebruiken, juist om te vermijden dat het beeld gaat ontstaan dat bepaalde groepen benadeeld zouden zijn, ook al is dat niet zo.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, juist om te voorkomen dat groepen ongelijk behandeld worden door proxy's of door algoritmes, daarvan heb ik in mijn betoog ook aangegeven dat er gemeenten zijn die ervoor kiezen om bijstandsfraude op een andere manier op te sporen, juist niet door algoritmes te gebruiken. Wat is uw antwoord daarop? Waarom kiest u er specifiek voor om het om te buigen, al bestaat er 1% kans om een groep of iemand uit te sluiten, dan zou je er toch eerder voor kunnen kiezen om te zeggen dat we die algoritmes net als die andere gemeenten niet gaan gebruiken? Waarom kiest u daar niet voor?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Als u het goed vindt doe ik dat debat zo bij de moties van DENK, die daarover gaan, maar ik ben nog bij de motie van de SP. Ik was bij de eerste overweging en ik had beloofd om het kort te houden.

De **VOORZITTER**. We houden in de gaten dat er een antwoord komt op die vraag. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Nou voorzitter, ik vond de wethouder nogal snel over het probleem, of over de emotionele situatie heen stappen. Als men uitgenodigd is, kan men bezwaar maken en er zit een mens achter. Maar je zit daar wel. Je bent verdacht of je voelt je misschien verdacht omdat een algoritme jou uitgespuugd heeft. Dat kan terecht zijn, zoals u ook zegt, het kan ook onterecht zijn, in verband met dat risicoprofiel. Maar het is heel onhandig, of heel ongemakkelijk als je niet weet waarom je ergens zit. Het voelt niet goed. Men zit daar toch met een autoriteit naar jou te kijken en dat kwam niet terug in uw beantwoording. Dat vind ik eigenlijk een beetje kwalijk. Ik weet ook niet hoe je dat verder moet verwerken of niet, hoe je daarmee om moet gaan. Maar ik denk dat daar wel aandacht voor moet zijn in de toekomst. Ik hoor u al denken: we hebben het algoritme aangepast en er komt meer transparantie. Maar dat beet mij een beetje. Verder wil ik een ander punt maken. Volgens mij stond er niet in het rekenkamerrapport dat het helemaal niet heeft geleid tot – men heeft dat ook niet onderzocht. Dat is ook wat in de commissiediscussie naar voren kwam. Ik vroeg: heeft dat geleid tot? Toen werd gezegd: dat hebben we niet onderzocht. Dat u die conclusie trekt, daar kon ik niet achter staan. Maar ik weet niet of u daar een ander inzicht in heeft.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja voorzitter, misschien dat de heer Van Noppen dan refereert aan de commissie MPOF, waar ik niet zat. Dat was een debat met de heer Van Gils over het brede verhaal. In de commissie WIISA hebben we het specifiek hierover gehad. Daar hebben we ook in februari specifiek een wethoudersbrief over gestuurd en daarin hebben we de resultaten van concern auditing vermeld. Die heeft wel degelijk geconcludeerd dat er geen sprake was van over- en ondervertegenwoordiging van de uitkomsten bij het gebruik van het algoritme. De brief van februari kunt u daarop nalezen. Ik ben het helemaal eens met het eerste deel van uw betoog. In de brief van juni kunt u ook zien dat wij daar ook al actie op ondernemen, want ik zie ook dat een gesprek in het kader van heronderzoek voor heel veel mensen een negatieve emotie oproept, een angst oproept, en dat snap ik ook wel. Dat heb ik ook al in de brief van juni aangegeven. Om die reden kijken we dus naar de herziening, van hoe we mensen uitnodigen. Dus de brieven, wat staat er in de brief, wat moeten mensen wel of niet meenemen, de manier waarop we dat gesprek ook voeren met

mensen, dat mensen ook begrijpen dat heronderzoek ook een mogelijkheid kan zijn om mensen juist te helpen. Dat het niet alleen maar gaat om de onrechtmatigheid, maar ook om te kijken welke hulp iemand nodig heeft om weer vooruit te komen, en dat we daar uw raad aan het einde van het jaar nader over zullen rapporteren. Ik heb daarbij ook gezegd dat wellicht de naam heronderzoek veranderd gaat worden, omdat de naam soms al de verkeerde emotie oproept. Dat debat heb ik dus al in de brief van juni beantwoord, dus vandaar dat ik het nu niet heb herhaald, maar ik ben het op dat punt dus wel met u eens. Maar dat was met uw collega Rigters ook al besproken. Voorzitter, dan motie 4 van de SP. Ik zei net al dat het algoritme niet beoordeelt; dat doen mensen. Onze medewerkers nemen het besluit naar aanleiding van een gesprek, naar aanleiding van de stukken die ze wel of niet hebben ontvangen in het gesprek. De motie roept op om te onderzoeken of we algoritmes primair op een niet-straffende manier kunnen gebruiken, dus alleen maar als een hulpinstrument om mensen te helpen in het kader van armoede of ongelijkheidsbestrijding, zoals het hier staat. Voorzitter, ik snap de boodschap van de SP, maar ik ben het er niet mee eens, omdat ik vind dat als je als gemeente onrechtmatigheid ziet, door misbruik van een bijstandsuitkering en zeker als het bewust is, je dat echt wel moet aanpakken. Als een algoritme daarbij kan helpen en het effectiever maakt, dan moet je dat doen. Ik heb u ook altijd gezegd, dat zeg ik al drieënhalve jaar, sinds ik hier wethouder Werk en Inkomen ben, als je een ruimhartig sociaal stelsel wilt behouden en daar draagvlak voor wilt houden, dan moet de Rotterdammer er ook op kunnen vertrouwen dat het geld goed besteed wordt. Daar hoort ook bij dat je kijkt of mensen wel rechtmatig een uitkering krijgen. Dat beginsel passen wij als college toe en daar gebruiken wij ook een algoritme voor om ons daarbij te helpen, zodat juist die Rotterdammer die zich aan de regels houdt en alles netjes op tijd doorgeeft, ook zo min mogelijk lastiggevallen hoeft te worden.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen. Dit agendapunt duurt wel lang, als ik eerlijk mag zijn, dus het verzoek of we allemaal een beetje korter kunnen zijn. We hebben nog wat onderwerpen te gaan.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Hoe komt de wethouder er nu toch bij om te zeggen dat de SP niet wil dat de fraude aangepakt wordt? Dat vind ik echt weer zo'n framing, dat slaat echt werkelijk nergens op. Daar maak ik me gewoon bijna boos om. De bedoeling van deze motie is om juist de positieve onderbesteding aan te pakken. We weten alle twee, ook de wethouder weet dat, dat bepaalde zaken onderbestede zijn omdat mensen het niet weten, maar die zou je door algoritmes kunnen opsporen. Dat is de bedoeling van deze motie. Absoluut niet het verbergen van fraude. Dat zijn echt verkeerde frames.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, dit is nu exact het probleem. De wethouder benoemt eigenlijk het probleem dat wij hier in Rotterdam kennen ten aanzien van bijstandsgerechtigden en hoe wij daarmee omgaan. Uitgaan vanuit wantrouwen. U spreekt ze misschien wel vaker dan ik ze spreek, en u weet dat het niet fijn is om gebruik te maken van een uitkering. Dus als u zegt: het is gemeenschapsgeld en daarmee moet goed worden omgegaan, dan ben ik het met u eens. Maar als uw standpunt is dat u vanuit wantrouwen die mensen benadert en dus algoritmes gebruikt en daarmee groepen naar voren komen, dan vind ik dat een verkeerde zaak. Dat wil ik dus even gezegd hebben, probeer nu eens die menselijke maat toe te passen. Waarom zitten die mensen daar? Ik heb ook weer in mijn betoog aangegeven: ga nu eens uit van het principe dat ze misschien ondersteund moeten worden in plaats van gesanctioneerd en juist u benoemt dus het grote probleem door vanuit wantrouwen te redeneren.

De **VOORZITTER**. Dit is geen vraag maar een opmerking. Wilt u wellicht de motie verder adviseren?

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja voorzitter, dan kom ik inderdaad bij de dienstbare benadering van bijstandsgerechtigden. Dat is misschien het bruggetje naar het betoog dat de heer Achbar net hield. Dit college werkt juist vanuit vertrouwen, maar het feit dat iemand wordt uitgenodigd voor een onderzoek, betekent niet dat er wantrouwen is, het betekent gewoon dat je kijkt of er onrechtmatigheden zijn. Ik zei net dat het ook de andere kant op kan vallen, dus dat een uitkering te laag is en naar boven wordt bijgesteld. Maar het feit dat iemand wordt uitgenodigd betekent geen wantrouwen. Ik heb u ook al gezegd dat het gesprek anders wordt ingericht. Er wordt ook gekeken naar wat iemand nog meer nodig heeft. Heeft iemand misschien problemen met zijn schuldhulpverlening? Dat kun je dan ook in het gesprek aan de orde stellen. We moeten alleen ook niet naïef zijn, er zijn helaas ook Rotterdammers die wel misbruik maken en als dat in zo'n gesprek naar voren komt, moeten we ook niet de andere kant op kijken. Nee, dan moet je natuurlijk gewoon de onrechtmatigheid aanpakken. Daarbij geldt, en dat is misschien wel het grootste bewijs dat dit college juist op basis van vertrouwen werkt, dat we het beleid juist omgegooid hebben. Als bij iemand nu een onrechtmatigheid wordt aangetroffen, dan geldt het principe van geen boete, tenzij. Dus als er een onrechtmatigheid wordt aangetroffen, dan geven wij niet meteen een boete. Geen boete, tenzij de medewerker echt ziet dat het bewust is om de boel te flessen. Dat iemand bewust zwart werkt en de inkomsten niet opgeeft. Dat iemand bewust samenwoont en dat niet heeft doorgegeven heeft en samenlevingsfraude pleegt. Als het onbewust is, dan geven wij geen boete. Het beginsel bij het vaststellen van onrechtmatigheid is geen boete, tenzij. Ik kan niet meer op basis van vertrouwen werken dan dat, voorzitter. Dan motie 9, een dienstbare benadering. Dat doen we dus juist en algoritmes helpen ook om die dienstbare benadering te doen. Dat doen we ook, wat de heer Van Zevenbergen net zei, bijvoorbeeld als het gaat om automatische kwijtschelding. Dan wordt ook een algoritme gebruikt. Dat is juist om Rotterdammers te helpen zodat ze geen geld links laten liggen waarop ze wel recht hebben. Ik moet deze motie dus ontraden, want dit dictum zegt eigenlijk dat we die data-aanpak niet moeten doen, en daarmee schiet je jezelf ook in de voet en ook die Rotterdammers die dat juist nodig hebben. Dan ga ik naar motie 10, 'Roep de algoritmische risicoprofilering van burgers per direct een halt toe'. Voorzitter, ik heb al uitgelegd dat wij niet doen aan profilering. Er werd een vergelijking gemaakt met de toeslagenaffaire en wat er bij de Belastingdienst is gebeurd. Laten we vooropstellen dat dat natuurlijk verschrikkelijk is. We hebben allemaal de rapporten en de verhalen gezien, maar er is geen enkele vergelijking met wat het risico-inschattingsmodel van de cluster Werk en Inkomen doet en wat er bij de toeslagenaffaire en de Belastingdienst is gebeurd. Wij toetsen al. Er zijn al ethische toetsen geweest en ook bij de concern auditing zijn vooraf toetsen geweest. We gaan ook met het nieuwe governance model nog eens extra waarborgen inbouwen. Er is dus op geen enkele wijze sprake dat grondrechten van burgers geschonden zijn. Daarom kan ik deze motie alleen maar ontraden.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Is er behoefte aan een tweede termijn? Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Voorzitter, ik had een openstaande vraag aan wethouder Van Gils.

De **VOORZITTER**. Wilt u die nog even herhalen?

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). We zien inderdaad hoe het leeft in de raad. Ik vroeg me af of de wethouder het zo ziet dat de Rotterdammer eigenlijk het rekenkamerrapport moet lezen om te snappen dat we ermee bezig zijn. Of zegt de wethouder: we zien dat het een onderwerp is, de inzet van algoritmes, waarmee heel veel Rotterdammers door bedrijven al geconfronteerd worden en nu ook de gemeente. Is het handig dat we ook partners in de stad en ook organisaties zoals de FNV die de gemeente nauwlettend in de gaten houden dat we die ook informeren door middel van externe communicatie?

De **VOORZITTER**. Wethouder Van Gils.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ook dit is een toepassing van technologie. Volgens mij moeten we niet gaan communiceren over de technologie, maar wel duidelijk maken waarom we het doen en welke mogelijkheden we hebben. Dus als wij zeggen, funderingsherstel opsporen, mensen aanwijzen dat je kans hebt op wateroverlast, hoe we heel veel dingen in de stad doen, dat is eigenlijk steeds het combineren van data en daarmee kansen berekenen. Dus dat we daar meer over met de inwoners van deze stad delen, maar dat zal dan per domein anders zijn, in de zin van: wat doen we nu met uw gegevens en waarom melden we wat we doen. Ik zou niet specifiek een campagne over de toepassing van algoritmes doen, want die gaat hoog over vrees ik.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Dank voorzitter, dat is denk ik een heel duidelijk antwoord van de wethouder. Voor de vorm heb ik ook geen oplossing, maar wat ik me inderdaad kan voorstellen is dat je wel op de een of andere manier communiceert dat we die Rotterdammers, de mensen in het beleid centraal stellen, dat je een soort nota van pijlers hebt, die je wel kan opzetten en dat je die kan communiceren. Op de vraag naar het waarom en dat het heel technisch klinkt. Kijk, wij zitten elke dag op Facebook en we luisteren elke dag naar een muziekje, algoritmes zijn overal en de gemeente werkt er ook mee, alleen weten mensen op straat er niets van, of ze moeten het rekenkamerrapport inzien. Ik vind dat anno 2021 een begin gemaakt kan worden met dat gemeenteprogramma.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja, heel kort, ik denk dat in Wijk aan Zet de menselijke maat heel veel van die elementen zitten. In onze dienstverlening zitten die ook. En dat je je af en toe bewust bent. Maar hetzelfde is wat je met je eigen data doet en hoe veilig je omgaat met je eigen devices. Dat soort informatie, wat doet technologie en dat je je bewust bent en dat je zegt, ik zie bij wijze van spreken het bordje op de tram hoe laat die komt of hoe druk het is in de trein of de druktemeter die we hebben, dat daar overall algoritmes achter zitten die maken dat die voorspellen hoe laat de tram komt of hoe druk het in de trein is. Dat besef is wat collectiever. Dus dat we meer gaan zeggen: waarom doen we dat? Maar dat is een algemene bewustwording, en specifiek, als we zeggen: waarom krijgt u deze brief of waarom doen we dat? Dan mag uitgelegd worden hoe we erbij komen, en dat is volgens mij ook wat collega Moti net zei, uitleggen en de strekking van de heer Postma, uitleggen: waarom komen we bij u uit of waarom is het wat het is. Dat doen we, maar het is niet een simpele campagne die we eenmaal uitrollen, want ik vrees dat die hoog over gaat. Sommige mensen zeggen: ja, dat snap ik ook wel en heel veel andere mensen zullen niet kunnen begrijpen hoe dat gaat. Dus we willen daar meer aandacht aan geven, maar het is gemakkelijker gezegd dan gedaan, dus we zullen dat in de breedte moeten doen en naar verschillende doelgroepen het ook wat anders uitleggen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dank u wel voorzitter. Ik wilde naar aanleiding van de beantwoording door de wethouder een gewijzigde motie indienen waarin meer tegemoetgekomen wordt aan de wijze waarop er dan teruggekoppeld gaat worden naar de raad over wijzigingen in het algoritmeregister en er zijn nog een aantal extra ondertekenaars.

De **VOORZITTER**. Dank. De wijziging zit in het dictum neem ik aan?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6a. Democracy is watching Big Brother

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30-9-2021 ter bespreking van agendapunt 15;

constaterende dat:

- uit het rekenkamerrapport 'Gekleurde technologie; verkenning ethisch gebruik • algoritmes' blijkt dat er nog een hoop moet gebeuren op het terrein van publieke controle op algoritmes die gebruik worden door de gemeente;
- de casus van het algoritme bij WI aantoont dat de gemeente 4 jaar lang met een algoritme heeft gewerkt dat de ethische toetsing niet zou doorstaan;
- in een algoritmeregister de Algorithmic Risk Assessment, de Algorithm Impact Assessment en indien nodig de DPIA van alle algoritmen openbaar gemaakt wordt;
- wethouder Van Gils in de commissie MPOF heeft toegezegd voor het einde van het jaar het algoritmeregister naar de raad te zenden;

overwegende dat:

- er geen specifieke mijlpalen of termijnen zijn afgesproken waarbinnen het college de Gemeenteraad op de hoogte stelt over haar vorderingen op het gebied van algoritmes zodat goede democratische controle mogelijk wordt;
- het algoritme van W&I in het nieuwe jaar in vernieuwde vorm weer gebruikt zal worden;
- er nog geen afspraken zijn gemaakt over hoe om te gaan met wijzigingen in algoritmes en de manier waarop de raad daarover wordt geïnformeerd;
- er nog afspraken zijn gemaakt over de openbaarheid van de verslagen van de Algorithm Advisory Board en dit in het kader van democratische controle wel wenselijk is;

verzoekt het college:

- de verslagen van de Algorithm Advisory Board direct na vaststelling de raad te doen toekomen;
- de raad te rapporteren over de algoritmes en wijzigingen daarvan in de P&C-cyclus;
- daarbij een toelichting te verstrekken over de aard van de wijziging en de reden ervan;
- de rekenkamer te verzoeken om in het begin van de volgende collegeperiode een vervolgonderzoek te doen naar de toepassing van algoritmes bij de gemeente Rotterdam;
- bij de openbaarmaking van het eerste algoritmeregister uiterlijk eind 2021, deze uitgangspunten direct toe te passen bij de wijzigingen in het algoritme van W&I voor deze weer in werking treedt;
- de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. C.M. Zeegers, N. Arsieni, T.J. Vonk, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, A. van Zevenbergen, H. de Oude, D. Yildirim, B. van Noppen en F. Achbar

De **VOORZITTER**. De motie 'Democracy is watching Big Brother' is in het dictum gewijzigd. De motie is breed ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Ik verzoek de raadsleden vooral het dictum erop na te lezen. Mijnheer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja voorzitter, ook voor de tweede termijn een gewijzigde motie. Een aanpassing in het dictum in lijn met de korte discussie die ik zojuist had met de wethouder, waarin ik het college oproep, om als er gebruik is gemaakt van een hoogrisico algoritme bij de totstandkoming van een besluit dat die burger betreft, in begrijpelijke taal uit te leggen op basis van welke principes het algoritme tot een advies of besluit is gekomen. Dus niet het hele algoritme hoeft in detail uitgelegd te worden, maar wel op basis van welke principes dat algoritme tot dat besluit is gekomen. Volgens mij is dat ook in lijn met wat de heer Moti zojuist zei over de werkwijze binnen Werk en inkomen.

De **VOORZITTER**. De heer Postma heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2A. Proactief over algoritmes communiceren naar burgers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Gekleurde technologie: verkenning ethisch gebruik algoritmes', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- de Rekenkamer Rotterdam de aanbeveling aan de gemeente doet om te waarborgen dat elk (hoogrisico) algoritme "uitlegbaar is voor de betrokken burger, op een voor hem of haar toegankelijke manier (transparantie)";

overwegende dat:

- het essentieel is dat besluiten van de overheid die effect hebben op een burger uitlegbaar, navolgbaar en begrijpelijk zijn;

verzoekt het college:

- proactief aan een burger te communiceren wanneer gebruik is gemaakt van een hoogrisico algoritme bij de totstandkoming van een besluit dat die burger betreft;
- hierbij in begrijpelijke taal uit te leggen op basis van welke principes het algoritme tot een advies of besluit is gekomen;
- uiterlijk in het eerste kwartaal van 2022 aan de gemeenteraad terug te koppelen hoe deze werkwijze wordt ingebed in het beleid rondom algoritmes;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.P. Postma, T.J. Vonk, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, C.M. Zeegers, F. Achbar en D. Yildirim

De **VOORZITTER**. Akkoord. Wilt u er nog iets over zeggen wethouder?

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Gelet op de discussie lijken beide mij een aanscherping en een verbetering, dus het college kan er prima mee leven en omarmt ze.

De **VOORZITTER**. De motie 'Proactief over algoritmes communiceren naar burgers' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Het is een gewijzigde motie. Dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af.

*16.1 Debat over 'Absentie burgemeester Aboutaleb tijdens raadsvergaderingen',
aangevraagd door het lid Meeuwissen*

De **VOORZITTER**. Mag ik de vicevoorzitter vragen om hulp? We zijn bij agendapunt 16.1, het debat over absentie van de burgemeester tijdens raadsvergaderingen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Aan de orde is inderdaad het debat onder agendapunt 16.1, absentie burgemeester Aboutaleb tijdens raadsvergaderingen. Ik geef het woord aan de heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, ik wil om te beginnen toch wel even een vraag stellen aan de heer Meeuwissen als dat kan. Eigenlijk is dat een simpele vraag. Want klaarblijkelijk is dit een belangrijk agendapunt voor mijnheer Meeuwissen. Maar kan hij mij dan vertellen hoe hij met zijn aanwezigheid van 5,7% zijn kaderstellende, controlerende en vooral vertegenwoordigende rol invulling kan geven als hij niet eens de moeite neemt om naar de commissievergaderingen te komen?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het is niet gebruikelijk om al te interrumperen voordat iemand begonnen is aan zijn betoog, dus ik laat het aan de heer Meeuwissen om te bepalen waar hij antwoord geeft op deze vraag.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, dan heb ik een wedervraag. Waar is de heer Van Baarle van DENK vandaag?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Daar zal ik zoals het hoort antwoord op geven. Hij is gepaard met de heer Segers-Hoogendoorn, op diens verzoek.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik wijs er nogmaals op dat aan de orde is het debat over de absentie van burgemeester Aboutaleb en dat we het niet hebben over de absentie van de heer Meeuwissen of de heer Van Baarle, dus ik stel voor dat we teruggaan naar het onderwerp van vandaag. Het woord is aan de heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter. Dank zeer gewaardeerde collega-raadsleden dat dit debat gewoon doorgang kan vinden. Vorige week tijdens de raadscommissie Veiligheid en Bestuur werd ik door burgemeester Aboutaleb uitgenodigd om mee op reis te gaan. Ik ben benieuwd of de burgemeester nog steeds met mij op reis wil na dit betoog. Over dat vele reizen van de burgemeester ook nog even voorafgaand aan mijn betoog, ik denk dat PvdA-klimaatpaus Timmermans dat helemaal niets vindt en zeker in

deze weken dat de klimaatnoodtoestand hier is uitgeroepen en de burgemeester zoveel reist. Maar goed, dat terzijde. Dan nog even over wat ik de afgelopen week veel op Twitter heb gezegd. Ik heb gezegd dat het belangrijk is dat de burgemeester ook stemmingen voorzit. Die uitspraak wil ik iets nuanceren, want als een raadsvergadering hier 's morgens om 10.00 uur begint en we zijn om 01.00 uur 's nachts pas klaar met de stemmingen, dan moet de heer Aboutaleb gewoon vijftien uur, behoudens een paar korte onderbrekingen, zitten op een stoel. Dat vind ik eigenlijk ook belachelijk. Zoals DENK al aangaf, ben ik zelf ook geen extreme vergadertijger, dus ik juich het ook wel toe dat de burgemeester niet vijftien uur op zijn stoel zit. Maar ik vind het wel heel belangrijk, en daar kom ik dadelijk in mijn betoog op terug, dat hij er bij belangrijke debatten zeker bij is.

Goed voorzitter, absentie burgemeester tijdens raadsvergaderingen. Nogmaals feliciteer ik burgemeester Aboutaleb met zijn benoeming tot beste burgemeester van de wereld. Een hele prestatie. Ook complimenteer ik hem met de doorgaans grote zichtbaarheid en toegankelijkheid van hem in onze stad. Zo kwam ik de burgemeester onlangs nog op de fiets tegen in ons prachtige Hoek van Holland, op een zondagmiddag. In reactie op de eerste aanvraag voor dit debat stuurde de burgemeester reeds een brief aan onze raad. Dank daarvoor. Voorzitter, afgelopen raadsvergadering op donderdag 9 september was de burgemeester afwezig vanwege verplichtingen elders. Over zijn afwezigheid werden wij als raad pas bij aanvang van de vergadering geïnformeerd. Er was daardoor geen tijd en mogelijkheid om nog veranderingen in onze raadsagenda aan te brengen. Hierdoor moesten debatten die gepland waren met de burgemeester noodgedwongen worden gevoerd met de kersverse locoburgemeester. De PVV vindt het onacceptabel dat de burgemeester, voorzitter van onze raad en hoofd Veiligheid van onze stad, tijdens de volgende drie debatten op die bewuste donderdag 9 september afwezig was. Het ging om de volgende drie debatten: integriteit opdrachtnemers, ondermijning en geweldsexplosie deze zomer. Voorzitter, de PVV heeft de volgende zeven vragen aan de burgemeester. Vraag 1: de burgemeester was begin deze maand, op 9 september, tijdens die raadsvergadering afwezig vanwege de viering van 50 jaar Ahoy. Ahoy werd echter op 15 januari 1971 door prins Claus geopend. Dat was dus toen niet precies vijftig jaar later. Was er echt geen andere datum te prikken om dit te vieren, behalve dan tijdens een belangrijke raadsvergadering? Vraag 2: waarom werd de raad pas aan het begin van de raadsvergadering op 9 september 2021 medegedeeld dat de burgemeester absent was? Vraag 3: kunnen wij als raad voortaan uiterlijk twee weken voor raadsvergaderingen worden geïnformeerd over de afwezigheid en de reden van eventuele afwezigheid van de burgemeester? Vraag 4: in de brief aan de raad zegt de burgemeester gemotiveerd te zijn. Waar blijkt dat uit? De PVV wil daden, geen woorden. Vraag 5: het rekenkamerrapport over ondermijnende criminaliteit dat in de laatste raadsvergadering werd besproken, spreekt grote zorg uit over risico's van concentratie van bevoegdheden bij de burgemeester. Wat vindt u er dan van dat de raad de burgemeester moeilijk ter verantwoording kan roepen en moeilijk kan controleren, mede door de veelvuldige absentie van de burgemeester tijdens raadsvergaderingen en in het bijzonder tijdens heel belangrijke debatten? Vraag 6: is het vele internationaal reizen van de burgemeester goed voor onze stad of vooral goed voor de eer, glorie en toekomstige loopbaan van burgemeester Aboutaleb zelf? Ten slotte vraag 7: hoe is besloten dat de burgemeester een substantieel deel van zijn tijd in het landelijke OMT plaatsnam? Zo denk ik ook dat de burgemeester al heel lang één dag per week in Carnisse is, en deze week werd ook bekend dat hij één dag per week naar Oud-Mathenesse gaat. Misschien allemaal heel erg belangrijk, maar waarom heeft de raad daar niets over te zeggen gehad, want dat gaat ten koste van Rotterdam als geheel. Zeker het OMT gaat ten koste van Rotterdam als geheel. Voorzitter, zoals beloofd heeft de PVV ook een tweetal moties. Tot zover. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Meeuwissen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Burgemeester Aboutaleb informeert raad tijdig over absentie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van Absentie burgemeester Aboutaleb tijdens raadsvergaderingen;

constaterende en overwegende dat:

- het zowel effectief als efficiënt is als de agenda's van de burgemeester en de raad voor de raadsvergaderingen synchroon lopen;
- het zowel effectief als efficiënt is als de raad tijdig op de hoogte is van eventuele absentie van de burgemeester tijdens raadsvergaderingen;

de raad draagt burgemeester Aboutaleb op:

- om de raad altijd uiterlijk twee weken voorafgaand aan raadsvergaderingen te informeren over diens absentie en de reden van eventuele absentie tijdens betreffende raadsvergadering;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

Motie 2. Burgemeester Aboutaleb niet meer absent tijdens belangrijke debatten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van Absentie burgemeester Aboutaleb tijdens raadsvergaderingen;

constaterende dat:

- burgemeester Aboutaleb onaangekondigd absent was tijdens de hele raadsvergadering op 9 september 2021 waarin belangrijke debatten, als integriteit opdrachtnemers, ondermijning en geweldsexplosie zomer, plaatsvonden die relatie hadden met het werkterrein van de burgemeester;

overwegende dat:

- burgemeester Aboutaleb aanwezig dient te zijn bij debatten die relatie hebben met zijn werkterrein;
- burgemeester Aboutaleb toch al structureel onevenredig veel tijd besteedt aan zijn corona OMT werkzaamheden en aan vele buitenlandse reizen;

de raad spreekt uit dat:

- burgemeester Aboutaleb niet kan en mag ontbreken tijdens belangrijke debatten aangaande zijn werkterrein;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Meeuwissen. Een tweetal moties, de motie 'Burgemeester Aboutaleb niet meer absent tijdens belangrijke debatten' en de motie 'Burgemeester Aboutaleb informeert raad tijdig over absentie'. Beide moties zijn

voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslaging. Wie mag ik het woord geven op dit onderwerp? De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik wil er toch twee dingen over zeggen. Ik heb ook de afgelopen tijd in de media wel enige verwondering uitgesproken over een aantal zaken, bijvoorbeeld de absentie van de burgemeester deze zomer terwijl de stad werd geteisterd door een geweldsgolf. Dat was ik ook helemaal niet gewend van de burgemeester. Dat is één. Ten tweede heb ik er mijn verwondering over uitgesproken dat de plaatsvervangend voorzitters anderhalf jaar lang de digitale vergadering hebben voorgezeten terwijl dat ook gewoon een taak is van de burgemeester. Ik doe dat met alle liefde, en uiteindelijk hebben we daar ook een verklaring voor gekregen van de burgemeester, maar dat is in de beslotenheid gebeurd. Wij zijn volksvertegenwoordigers en volgens mij is het gewoon goed, als je tenminste wilt dat er niet allerlei vragen of speculaties ontstaan, dat als een burgemeester of wethouder om wat voor reden dan ook er even niet is of even een stapje terug moet doen, dat dan de raad gewoon wordt geïnformeerd, want dan kunnen we daar ook rekening mee houden. Dan hoeven we ons dat niet, al dan niet publiek, af te gaan vragen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Anderen? Dat is niet het geval. Dan is het woord aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, hartelijk dank. Voorzitter van de raad is geen corveewerk, mijnheer Simons. Dat heeft u in de krant gezegd. Dat is een grondwettelijke taak. Dat is ook een wettelijke taak van de burgemeester. De periode die we nu met elkaar bestrijken, anderhalf jaar, ben ik nog nooit zo vaak voorzitter geweest van de raad als afgelopen anderhalf jaar. Juist omdat een heleboel andere internationale verplichtingen maar ook andere dingen die we met elkaar doen hier in dit huis, niet hebben plaatsgevonden. Vorig jaar heb ik corona gehad zoals u weet. Dat heeft ertoe geleid dat ik welgeteld twaalf dagen afwezig ben geweest. In die periode ben ik gewoon beschikbaar geweest voor allerlei dingen die te maken hebben met de veiligheid van de stad. En ik heb een medische ingreep gehad met kerst en als gevolg daarvan heb ik begin januari een raadsvergadering gemist. Daarover bent u als raad keurig geïnformeerd. Ik heb het nog nooit zo druk gehad en ik heb het nog nooit zo zwaar gehad in mijn agenda als het afgelopen jaar. Er is namelijk gewoon 30% van mijn tijd bij gekomen door leiding te geven in regioverband en ook in nationaal verband aan het bestrijden van corona. Het aantal uren dat ik slaap was inmiddels gezakt tot zes uur in de nacht. Ik heb nog nooit zo hard gewerkt als het afgelopen jaar. Er is niets afgegaan, niets afgegaan. Het is er gewoon bij gekomen. Ik heb het in dankbaarheid gedaan en met veel plezier. Dus hoezo, de suggestie die de heer Meeuwissen doet alsof ik de kantjes ervan afloop is natuurlijk onzinnig. Ik vind het ook ongepast om op die manier daar ook zo over te spreken zonder je daarin te verdiepen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, ik wil hier nog even benadrukken dat het op zich heel nobel is dat de burgemeester heel veel tijd besteedt aan het landelijke OMT, maar als hij het toch al heel erg druk heeft omdat er in de stad heel veel gaande is, geweldsexplosies en allerlei ellende in de stad, misschien had de burgemeester dan gewoon nee moeten zeggen en had een andere burgemeester of iemand anders die taak op zich moeten nemen. Het is ook geen verwijt aan u, maar het is een stuk bescherming, een stuk zelfbescherming voor u, dat u zich niet overlaadt, dat u ook goed kan slapen, dat u fit hier de zaal kunt voorzitten. Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, de heer Meeuwissen vergist zich. De inbreng van de stad Rotterdam afgelopen jaren was voor een groot deel ook zeker mede bepalend voor het nationaal beleid. De GGD, de inzet vanuit onze eigen Veiligheidsregio, onze directeur waarvoor overigens meerdere keren ook hier de dank is uitgesproken van de Veiligheidsregio, en van mij, was van grote betekenis. Daar kan iedereen van getuigen in die gremia, de nationale gremia, als het gaat om het tot stand brengen van het nationaal beleid. Het is dus niet zo dat we er zomaar naartoe gaan omdat het leuk is. Nee, we bepalen daarmee mede het beleid. Vijfentwintig burgemeesters, de minister van Volksgezondheid en de minister van Justitie en de premier hebben het afgelopen jaar met elkaar het nationaal beleid op dit punt gemaakt. Het is geen vrijblijvendheid voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Nogmaals voorzitter, burgemeester Halsema had dat ook kunnen doen, of de burgemeester van Utrecht of die van Groningen. Ik trek ook helemaal niet in twijfel dat de burgemeester goed werk heeft geleverd, maar iemand anders had het ook kunnen doen, als het dan te veel is, als het van uw bord afvalt, als u niet voldoende aandacht heeft voor onze raad hier, voor de stad Rotterdam, misschien moet u dan gewoon nee zeggen en het overlaten aan een andere burgemeester. Dan moet iemand anders die taak op zich nemen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, ook straks komt er een motie in stemming waarin de burgemeester wordt gevraagd om iets in Den Haag te doen of te laten. Het is ook mede inzet van uw eigen gemeenteraad. Wat zou de raad van Rotterdam wel niet denken als ik zou zeggen: ach, dat coronabeleid, laat maar gaan, anderen bepalen dit spel. Ik maak een andere keuze. Wat zullen de Rotterdammers ervan vinden? Wat zult u als raad ervan vinden dat ik het spel helemaal aan anderen overlaat en dat we daar niet mede bepalend in zijn? Volgens mij vergist u zich daarin. Maar ik probeerde alleen aan te geven dat die zwaarte, de vele maandagavondvergaderingen, de donderdagochtendberaadslaging met de minister van Justitie er gewoon in mijn agenda bijgeplust zijn. En voorzitter, in de richting van de heer Meeuwissen, wegens gebrek aan tijd vluchten wij naar de vroege ochtend om er ontbijtbijeenkomsten van te maken om vooral toch niet op de donderdag de raadsvergadering te missen. Toen kwam ook nog van meet af aan niet alleen de nationale overleggen maar ook het regionaal beleidsteam met zestien burgemeesters in Rijnmond. Dat moest ik twee keer in de week voorzitten, op de dinsdag en op de donderdag. En op de donderdagen, als de commissie 's middags aan de orde was, nam ik mijn toevlucht tot het inzetten van de vicevoorzitter, de burgemeester van Schiedam, om vooral voor de commissie beschikbaar te zijn. Ik heb in al die periodes ook niet één commissie gemist voorzitter. En ja, we hebben een protocol in dit land. Dat kunt u misschien niet fijn vinden, want ik zag ook uw beklag over de aanwezigheid van Koningin Máxima deze week hier op het stadhuis. Daar kunt u allerlei politieke opvattingen over hebben, maar het protocol schrijft voor, voorzitter, dat als een der majesteiten in Rotterdam aanwezig is, dat de commissaris van de Koning en de burgemeester aanwezig zijn en dat geldt ook voor bezoeken van staatshoofden van andere landen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Nu we het toch over het bezoek van Máxima hebben hier in het stadhuis, ik ging even een rondje om het stadhuis lopen, al mijn spullen lagen in de fractiekamer en daarna mocht ik zonder opgaaf van reden het stadhuis niet meer in, terwijl al mijn spullen in de fractiekamer lagen. De beveiliging wilde niet zeggen of het 24 uur ging duren of een uur. Ik vind het een grote schande. Dit is het stadhuis van de gemeenteraad Rotterdam en daar hoor ik als gemeenteraadslid gewoon altijd binnen te kunnen en niet omdat de koningin ineens onverwacht komt zonder opgaaf van reden buitengesloten te worden bij al mijn spullen. Het is een grote schande burgemeester.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Volgens mij moeten we dat punt even buiten de orde laten. We hebben het hier over een ander onderwerp. Laten we daarnaar terugkeren.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, de heer Meeuwissen vond dat ik de majesteit niet moest begeleiden in de stad en dat ik hier in de gemeenteraad moest zijn. Dat is eigenlijk het verhaal van zijn betoog. Ik zou ook aan de heer Meeuwissen willen vragen, vraagt u het maar eens aan de Rotterdammers, of zij vinden dat de majesteit in Rotterdam niet ontvangen moet worden door de burgemeester als hij deze kant op komt en dat dan de prioriteit bij de gemeenteraad komt te liggen. Vraagt u het maar eens aan de Rotterdammers.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, ik heb het gepeild op Twitter en ruim 90% vindt Rotterdam belangrijker dan de koning.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Als ik een onderzoekje zou doen kom ik op een ander getal uit. Voorzitter, het is een protocol dat sinds jaar en dag bestaat en ik zal daar niet van afwijken, ook als de gemeenteraad van Rotterdam aan de orde is. Dan voorzitter, 9 september. Ahoy heeft een andere startdatum gekend, dat is waar, maar het is niet de burgemeester die de koning op een datum uitnodigt. Het zijn maatschappelijke organisaties die de majesteit uitnodigen en dan heb ik me maar te schikken. Ik bepaal die data niet. Het zijn de maatschappelijke groeperingen die zo'n datum bepalen en bovendien ook in overleg met het hof, om te kijken of de majesteit dan wel beschikbaar is. Het punt is al eerder gemaakt door mevrouw Verkoelen, dat zouden we graag van tevoren willen weten. Die informatie is bij de griffie en ook bij het college beschikbaar, want er wordt in het college over gesproken wie de burgemeester vervangt als er een onderwerp aan de orde is in de raad. Dus die informatie kunnen we voortaan tijdig aan de raad melden. Dan bent u ook geïnformeerd als ik er niet ben, maar we mogen geen afbreuk doen aan de inzet van de loco's, want daar zijn ze dan ook voor. Bij afwezigheid van de burgemeester kan de loco de volle portefeuille van de burgemeester gewoon doen in de raad. Anders is het een diskwalificatie van de rol van de locoburgemeester, want daarvoor is hij ook in het leven geroepen, in de zin van: ik wil alleen in debat met de burgemeester en niet met de loco. Dat kan niet de bedoeling zijn. De loco heeft een rol, ook in ons stelsel. Als ik er niet ben, vervangt de loco de volle portefeuille. Dat geldt ook als er een crisis uitbreekt en de burgemeester of de burgemeester is in het buitenland. Als die calamiteit zich voordoet, is de loco ook gewoon aan zet. Dat hebben we met elkaar te aanvaarden en zo is het. Dan de concentratie van bevoegdheden. Wat betreft het raadsdebat, het commissiedebat vorige keer over het rekenkamerrapport. Ik heb toen ook uitgebreid uitgelegd dat die situatie die het rekenkamerrapport beschrijft niet gebaseerd is op bevoegdheden van de

burgemeester, maar op het gezag van de burgemeester. Ik had misschien gedacht, voorzitter, dat mijnheer Meeuwissen blij zou zijn dat, hoewel ik niet bevoegd ben, ik toch die Haventafel georganiseerd heb en voorzit, als onderdeel van het aanpakken van de ondermijning en de drugshandel wereldwijd via de stad Rotterdam. Dan kan de heer Meeuwissen daar denk ik ook wel andere waarderende opmerkingen over maken. Ik heb ook tegen de raad gezegd, want de heer Simons citeerde die passage toen uit het rekenkamerrapport, dat ik inderdaad niet bevoegd ben en als de raad vindt dat ik daaromtrent te veel macht heb, ben ik bereid die ogenblikkelijk af te staan als de raad aanwijst aan wie. Ik doe daar niet moeilijk over mijnheer Meeuwissen. Als ik te veel macht heb rond het bestrijden van drugs in deze stad, draag ik hem graag over. Ik ben gewoon te controleren any moment de raad wil. De vraag is of het vele reizen goed is voor de stad Rotterdam. Daar leggen wij jaarlijks verantwoording over af. Er komt altijd een jaaroverzicht en daarin laten we ook zien hoeveel buitenlandse bedrijven in Rotterdam zijn gevestigd en hoeveel werkgelegenheid dat ook veroorzaakt heeft. Ja, het is van grote betekenis. Ja mijnheer Meeuwissen, het is misschien vervelend voor u, maar ik draag die stad wel uit, ja, dat ben ik. Ik ben degene die de stad internationaal uitdraagt. Dat is nu eenmaal een rol van de burgemeester, maar, ook een tegenvaller voor u, hij staat gewoon in de profielschets van de burgemeester. Bij het werven van een burgemeester staat dat de burgemeester de rol heeft de stad ook internationaal te vertegenwoordigen. Dat doe ik in Brussel, dat doe ik op andere plekken die ertoe doen in de wereld. Ik ben niet veel tijd kwijt aan allerlei hobby's. Ik kom zo bij de moties van u. Mijnheer Simons stelde net de vraag over afwezigheid afgelopen zomer. Ik was niet afwezig, ik was in de stad. We hadden een loco benoemd en de loco doet het werk in die periode. Het is ook ongepast, vind ik zelf, om als er een incident gebeurt, dan ineens de loco opzij te duwen door te zeggen: ik ben er, ik ga het werk doen. We hebben een afspraak gemaakt dat de loco op dat moment de veiligheidsportefeuille ook doet. Maar ik kan u verzekeren dat de loco met mij in overleg is. Ik ben in overleg met de loco, met de driehoek, en eigenlijk bepalen we vanuit mijn huis samen het beleid. Maar misschien, nu we toch over dit soort dingen spreken, ik was in de stad en ik heb de afgelopen periode, dat vond ik ook zinvol voor mezelf, besloten om drie weken mantelzorger te zijn voor een familielid. Dat wilde ik niet onderbreken. Ik had afgesproken dat ik die taak drie weken lang op me zou nemen. Dat vond ik fijn om te doen en in die periode heb ik gewoon vanuit mijn huis met de loco en de driehoek overlegd over het veiligheidsbeleid en de stad. Er is geen stap gezet zonder mijn medeweten en er is geen stap gezet zonder mijn goedkeuring. Ik ben dankbaar dat de loco en de driehoek het werk voor hun rekening hebben genomen. Dan de digitale vergaderingen. U heeft zich net vergist. U zei: we hebben die hele periode de digitale vergaderingen als vicevoorzitters voorgezeten. U bedoelt dat u de stemmingen hebt voorgezeten, want ik heb al die gemeenteraadsvergaderingen zelf voorgezeten. Het zijn lange vergaderingen die beginnen 's morgens om 10.00 uur en duren tot 's avonds laat. U als raadslid bent dan thuis. U kunt naar de keuken, koffiezetten, lopen, wandelen, want de raadsleden wisselen elkaar af. Ik kijk dan zestien uur lang naar een scherm. Dat vond ik medisch onverantwoord en daarom heb ik in overleg met de vicevoorzitter afgesproken dat ik de vergaderingen voorzit, en dat de vicevoorzitter de stemmingen zou doen. Dit met instemming en overleg met de vicevoorzitter, om te vermijden dat ik langere tijd zestien uur naar een scherm zit te kijken. Ik heb daarin een fout gemaakt, namelijk dat ik niet alle vicevoorzitters daarover had geïnformeerd, maar alleen de eerste vicevoorzitter. Dat had ik beter ook de andere vicevoorzitters kunnen melden en dat is het verhaal voorzitter. Jammer dat het op deze manier moet, want ik had dit graag met u op een andere manier willen afdoen, maar als u het in het openbaar wilt, dan kan dat. Dan weten de raad en de samenleving nu ook dat het ook de burgemeester af en toe zint om een familielid te voorzien van enige mantelzorg, dat ik niet alleen maar rationeel met de raad bezig ben maar graag

ook andere dingen in de samenleving wil doen en dat ik vanuit die betrokkenheid toch bij de stad betrokken wil blijven.

Beide moties van de heer Meeuwissen wil ik graag voorzien van een negatief advies. Ze zijn overbodig, ze zijn ook niet nodig. Dank overigens dat de heer Meeuwissen blijkbaar toch ook van zins is met zijn vragen de burgemeester qua tijdsinzet te willen beschermen. Hartelijk dank mijnheer Meeuwissen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel burgemeester. Ik kijk naar de raad of dit nog aanleiding geeft tot een tweede termijn. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik zou eigenlijk alleen maar willen concluderen dat de heer Meeuwissen dit met heel veel misbaar aankondigt en vooral het zoeklicht wil zetten op het feit dat de burgemeester de kantjes ervan afloopt en dat het in het debat ineens heel erg omdraait naar: ik wil alleen maar de burgemeester beschermen. Ik denk dat, ondanks dat we soms op inhoud met de burgemeester kunnen verschillen of daarover scherp het debat kunnen voeren, het ook te waarderen is dat de burgemeester, ondanks een aantal medische tegenslagen zoveel in ons midden is en dat niemand de veronderstelling heeft dat hij de kantjes ervan afloopt. Ik denk dat dat misschien het enige is wat we dan vandaag maar even moeten markeren.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Waarvan akte. Geen andere sprekers? Dan sluiten we de beraadslagingen op dit punt.

16.2 Debat over 'Veeg autokrakers van onze straten', aangevraagd door de leden Simons en Lansink-Bastemeijer

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan gaan we over naar agendapunt 16.2, het debat over 'Veeg autokrakers van onze straten', aangevraagd door de leden Simons en Lansink-Bastemeijer. De burgemeester zal ook daar de woordvoering vanuit het college doen. Ik geef als eerste het woord aan de heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u voorzitter, eerste vicevoorzitter, begrijp ik. Gisteren las ik in het AD: 'De Rotterdamse burgemeester wijst cameratoezicht in Nesselande af.' Ik moest toen gelijk denken aan de unaniem in deze raad aangenomen motie 'Eerst de raad en dan de media'. Daar komt nog bij dat wij anderhalve maand geleden schriftelijke vragen hebben gesteld over dit onderwerp, die pas vanochtend naar ons toe zijn gestuurd. De vorige keer zei de burgemeester toen een vergelijkbaar voorval zich aandiende zoiets als: als de media iets aan mij vraagt, moet ik antwoorden. Maar dan wil ik toch even mijn eigen praktijk als wethouder naar voren brengen. Ik heb heel veel vragen van de media gehad, en dan zei ik altijd: bij deze vraag moet u even wachten tot de commissievergadering of de raadsvergadering voorbij is en komt u dan maar terug. Dus burgemeester, wat is vandaag uw antwoord hierop? Dan heb ik een aantal vragen aan u. Het Landelijk Informatiecentrum Voertuigencriminaliteit zegt dat de autokrakers uit Oost-Europa hier hun slag slaan. Welke middelen en instrumenten hebben wij om deze buitenlandse dieven aan te pakken? Mijn tweede vraag is: veel spullen worden verkocht op Marktplaats en Facebook. Is er nog iets teruggevonden op deze sites, hebben wij daar autokrakers mee in de kraag gevat? Dan de derde vraag. Veel mensen hebben thuis op hun oprit een camera hangen die hun spullen in de gaten houdt. Dat schrikt dieven af, zeggen experts. Wij lezen in het AD wederom dat de politie her en der wat beelden heeft opgehaald bij bewoners. Hoeveel camerabeelden heeft de politie kunnen krijgen en welke acties zijn daaruit voortgekomen? Dan wil ik er ook nog eens even op wijzen dat wij een top 10 hebben. Een top 10 van gebieden, wijken in dit land

waar de meeste autokraken zijn. Ik zal ze niet allemaal gaan opnoemen, maar in deze top 10 staan vijf Rotterdamse wijken. Kijk, dit is ook een beetje een abstracte discussie, maar ik ken iemand in Rotterdam-Nesselande, een hardwerkende Rotterdammer, die zich ook nog eens inzet voor de stad. Die vertelde mij dat hij met veel pijn en moeite een tweedehandse BMW bij elkaar had gespaard. Hij was daar trots op en reed daar ook trots in rond, met zijn zuurverdiende geld betaald. Toen vertelde hij mij op een dag: mijn mooie auto is opengebroken en de hele cockpit is eruit gehaald. Ik heb hem naar de garage gebracht en gelukkig was hij na een week weer helemaal tip en top. Tot ik hem die week daarna weer sprak en hij zei: je zult het niet geloven, maar er is weer ingebroken en weer hetzelfde geval. Uiteindelijk heeft de verzekering het grotendeels betaald, maar het eigen risico van deze mijnheer is omhooggegaan. Hij heeft een groot slot moeten kopen om zijn auto te beschermen. U zult denken, wie is dat dan? Dat is gewoon een van onze collega's, de heer Van Putten. Dus als u wilt weten wat voor impact dat heeft, zo'n auto-inbraak, dan kunt u bij hem terecht. Burgemeester, wij hebben ook een motie die we nu indienen. 'Weer auto-inbraakgolf in Nesselande. Bewoners willen cameratoezicht'. Het voordeel van Nesselande is dat je twee toegangswegen hebt waar je mobiele camera's kunt zetten zodat je alles goed in de gaten kunt houden. Wij horen dus graag wat u ervan vindt. Deze motie is mede ondertekend door de Rotterdamse VVD.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Simons heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Weer auto-inbraakgolf in Nesselande: bewoners willen cameratoezicht

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van 'Veeg autokrakers van onze straten';

constaterende dat:

- Rotterdam-Oost al weken geteisterd wordt door autokrakers, zo werden er afgelopen weekend een aantal BMW's gestript in Nesselande;
- de politie aangeeft sinds afgelopen week een stijging te zien in het aantal auto-inbraken in Rotterdam en specifiek in Nesselande;

overwegende dat:

- er vanuit bewoners een luide roep is om cameratoezicht bij de in- en uitvalswegen van de wijk, en dan zeker bij de A20 waar autodieven er vliegensvlug vandoor kunnen gaan;

verzoekt het college:

- bij de in- en uitvalswegen van Nesselande camera's te plaatsen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.A.C.J. Simons en P.J.P. Lansink-Bastemeijer

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie 'Weer auto-inbraakgolf in Nesselande. Bewoners willen cameratoezicht' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Het woord is aan de heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank u wel voorzitter. In Nesselande wordt de laatste tijd in veel auto's ingebroken. Het resultaat is een beschadigde auto, waaruit waardevolle bezittingen zijn verdwenen. Voor de eigenaar een financiële en vaak ook een emotionele strop. De schade voor de gemeenschap is mogelijk nog veel groter. Een reeks

autokraken heeft een enorme impact op het imago van een buurt, wijk of gemeente. Bewoners voelen zich minder veilig en ondernemers vestigen zich liever niet in een gebied waar veel wordt ingebroken. Kortom, autokraak is een probleem dat veel burgers raakt en om een effectieve aanpak vraagt. Wat ik zojuist uitsprak, is een citaat uit het rapport uit 2006 van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. Voorzitter, de VVD vindt dat het in die zin moeilijk te begrijpen is dat de burgemeester geen voorstander is van cameratoezicht bij uitvalswegen in Nesselande. Juist in Nesselande lijkt dat immers eenvoudig in te voeren, collega Simons gaf het ook al aan. De burgemeester geeft aan dat er sprake moet zijn van ernstige en structurele verstoring van de openbare orde en dat de inzet van politie en handhavers niet afdoende is. Kan de burgemeester aangeven wanneer hij de problemen als structureel ervaart? Want ernstig is het zeker. Het eerdergenoemde rapport geeft daar meer dan genoeg duiding aan. Kan de burgemeester aangeven welke maatregelen vanuit de politie en handhavers nu in Nesselande worden toegepast? Wanneer kan Nesselande daar resultaat van verwachten, ook in het kader van het eerdergenoemde afwegingskader van de burgemeester? Voorzitter, aangehaald rapport geeft aan dat bij autokraken doorgaans sprake is van gelegenheidsdiefstal. Echter, in Nesselande en in andere gebieden in Rotterdam lijkt het een groep die georganiseerd en op bestelling aan de gang is geslagen. Eenzelfde groep die ook in het kader van fietsdiefstallen eerder in het Algemeen Dagblad werd aangewezen als georganiseerd verbond. Ik noem het de MOE-landers. Is deze groep ook in beeld bij de politie? Zo ja, wordt deze groep op de huid gezeten? En zo nee, wat weerhoudt de politie ervan om dit te doen? Voorzitter, autokraken waren vroeger wellicht meer gericht op de buit in het dashboardkastje. Daar werden ook succesvolle campagnes op gericht. Niets erin, niets eruit. Natuurlijk is dit nog steeds van belang bij autokraken. Echter, dit verhaal is bij een geroofd stuur of navigatiesysteem natuurlijk niet van toepassing. Zijn er bij de politie of bij de burgemeester maatregelen bekend die juist het stelen van deze luxe goederen, luxe sturen en navigatiesystemen kunnen voorkomen? Voorzitter, bij gelegenheidsdieven zijn het vaak, zo blijkt ook uit het aangehaalde rapport, drugsgebruikers of personen die gokverslaving bekostigen, luxe uitgaven bekostigen of vanuit groepsdruk stelen. Echter, het lijkt dat deze groep de afgelopen jaren is gewijzigd en dat er gericht, georganiseerd en op bestelling wordt geroofd. Is de burgemeester het met de VVD-fractie eens dat dit een andere aanpak vraagt? Zo ja, is de burgemeester voornemens om samen met de driehoek tot een alternatieve aanpak te komen? Voorzitter, tot slot zou de VVD Rotterdam de burgemeester willen vragen of de inzet van lokauto's kan worden geïntensiveerd? Zo nee, waarom niet? Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Lansink. Ik heb op mijn lijstje mevrouw Arsieni staan, maar die is er niet. Dan ga ik naar de heer Lammering. Kan ondertussen de resterende D66-fractie misschien worden opgespoord om de woordvoerder in dit debat te vinden? De heer De Roon?

De heer **DE ROON** (d66). Nee voorzitter, heel simpel, ik heb van mevrouw Arsieni begrepen dat zij hier het woord niet op wenst te voeren.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Staat genoteerd. De heer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Dank u wel voorzitter. Zo'n auto-inbraakgolf hakt er goed in in een wijk, vooral als het gaat om de veiligheidsbeleving. Ik begrijp die frustratie heel goed. Vorig jaar op 3 april om 06.06 in de ochtend was er ook ingebroken in mijn auto. U zult zich afvragen hoe ik het tijdstip en de datum zo goed weet. Ik had toevallig mijn auto voor de deur geparkeerd en een aantal maanden daarvoor een slimme deurbel aangeschaft. Per ongeluk had ik de instellingen nog niet helemaal goed staan, waardoor ik de dader perfect in beeld

had. Geluiden van onveiligheid vanuit burgers hebben in 2019 in een aantal Nederlandse gemeenten, waaronder Eindhoven en Den Haag, geleid tot pilots met slimme deurbellen. Hierdoor krijgen burgers zelf de mogelijkheid om de veiligheid in hun buurt te peilen om bijvoorbeeld inbraken en babbeltrucs tegen te gaan. In een straat vol met slimme deurbellen denkt de inbreker wel twee keer na. De PvdA Rotterdam wil alle mogelijke opties verkennen om ervoor te zorgen dat Rotterdammers zich veilig voelen in hun wijk. Daarbij moeten we dit soort technologische innovaties omarmen en luisteren naar wat bewoners belangrijk achten en met hen samenwerken, aangezien zij zeggenschap moeten hebben over hun eigen veiligheid in hun buurt. Een pilot met slimme deurbellen waar bewoners vrijblijvend aan kunnen meedoen, lijkt ons dus een mooi initiatief, waarmee een dergelijke samenwerking met bewoners tot stand komt. Daarom wil de PvdA Rotterdam graag de optie voor een slimme-deurbelpilot in Rotterdam verkennen. Wij hebben geen motie of iets dergelijks, maar wij hadden al wel schriftelijke vragen op de plank liggen en dit was dus een goed moment om daar eens met u over te spreken. Mijn vraag is dan ook of de burgemeester bekend is met deze pilots en hoe staat hij tegenover een pilot met slimme deurbellen in Rotterdam?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Lammering. Dan mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Er zijn al veel vragen gesteld. Ik zou me bij een aantal dingen willen aansluiten, onder andere het verzoek om een nadere toelichting op die afweging over het cameratoezicht en de lokauto's, maar ik ben ook wel benieuwd naar de planning rondom datgene wat in de beantwoording op de schriftelijke vragen naar voren komt, die flesjes met selector DNA en raamstickers. Er stond dat dat binnenkort ging plaatsvinden, maar ik heb nog even gecheckt bij het slachtoffer uit het verhaal van de heer Simons en ik heb begrepen dat dat nog niet het geval is geweest, of in ieder geval niet bij die persoon. Maar ik denk dat we met elkaar wel delen dat het ontzettend vervelend en ontzettend ingrijpend is op het moment dat je weet dat er in je wijk steeds dieven langskomen en waarbij je soms ook weet dat er op bestelling wijken langsgereden wordt om auto's gewoon leeg te halen. Ik denk dat dat alle reden is om daar ook goed bovenop te zitten. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Eskes. Nog andere sprekers vanuit de raad op dit onderwerp? Nee, dan gaan we naar de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, de heer Simons viel over het feit dat het AD vanochtend een artikel had geplaatst en verwees naar een eerder gesprek dat wij hadden gehad over 'eerst de raad, dan het college'. In die periode heeft u zich zelfs nog laten ontvallen: kan de burgemeester niet twee dagen zijn waffel houden? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Dat is in de commissie geweest. Als ik iets citeer, dan klopt dat altijd. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nee, dat is zo. Toen heb ik uitgelegd dat dat artikel in het AD gebaseerd was op beantwoording van raadvragen. Noch mijn voorlichter, noch ik hebben toen het AD te woord gestaan. Wat hier gebeurd is, is dat het Algemeen Dagblad gisteren aan mijn voorlichter een vraag heeft gesteld en die verkeerde in de veronderstelling dat de beantwoording van de schriftelijke vragen reeds bij de griffie was terechtgekomen en verspreid. Dat was niet het geval, want ik heb net uitgezocht dat de beantwoording vanochtend om 07.14 uur bij de griffie is binnengekomen en om 09.10 uur op het RIS is gezet. Maar het was eigenlijk gisteren al uit mijn wereld verzonden, dus mijn voorlichter dacht: het is al bij de gemeenteraad, dus ik kan er over woordvoeren. Maar zo werkt dat, als raadvragen beantwoord zijn, dan staat er in de woordvoering niets meer dan wat er in de raadvragen staat. De voorlichter was op dit punt gisteren iets te vroeg, in die zin heeft u gelijk, want de beantwoording van de raadvragen was vanochtend pas binnengekomen. Dus dat corrigeer ik dan nog even.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Mooi dat de burgemeester ruiterlijk toegeeft dat het gisteren gewoon goed fout is gegaan en dat we niet hebben gehandeld conform de aangenomen motie. Ik vind het mooi dat de burgemeester dat gewoon toegeeft en dat dat natuurlijk een incident zal zijn, hoop ik.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, dan terug naar de corebusiness. De deelnemers aan het debat kennen mij. Ik ben helemaal niet zo vies van cameratoezicht, maar ik heb hier altijd met u besproken dat cameratoezicht een ultimatum remedium is, dat we moeten inzetten als andere middelen niet hebben gefunctioneerd en zover zijn we nog niet. Iedereen die walgt van een auto-inbraak vindt mij aan zijn zijde. Je zult maar je zure centjes hebben gespaard om een autootje aan te schaffen en ineens word je getroffen. Dat is buitengewoon naar en vervelend. Soms kan in een wijk een patroon zitten, maar dat hoeft niet. We hadden een tijd geleden dat – toen nog – raadslid Karremans klaagde over auto-inbraken in Hillegersberg. Toen hadden we daar ook een zeker patroon in. Daarop is ingegrepen en toen is het weer overgegaan. We hebben gesproken over het stelen van bakfietsen in Kralingen. Daar zat ook een patroon in. Dat hebben we de kop kunnen indrukken. Het middel daar was overigens lokfietsen. Dat is niet alleen maar gedaan maar dat is ook breed gecommuniceerd, waardoor dat ineens ook verdwenen is. Of hier in Nesselande een patroon in zit, durft de politie nog niet te zeggen, en of dat reizende bendes zijn, wat ook weleens voorkomt, dan praat je over Oost-Europese reizende bendes, of dat het gewoon lokaal volk is, daar kunnen we nog niets van zeggen. Het komt ook weleens voor, mijnheer Simons, dat er gestolen wordt op bestelling. Dat je een bepaald automerk target omdat er vraag is naar bepaalde onderdelen. Langere tijd hebben we volgens mij gehad dat Audi's heel erg in beeld waren vanwege een bepaald onderdeel dat gestolen werd en heel lang geleden hadden we nog de autospiegels van de Mercedes. Die werden er met een eurootje uitgewipt. Daar heeft Mercedes op ingegrepen in de constructie en toen was dat probleem verholpen. Dus we hebben van die momenten dat er iets in beeld is. Maar wat we hier aan het doen zijn is in ieder geval een combinatie van goed voorlichten, goed rechercheren en goed proberen op heterdaad te pakken. Goed voorlichten, dat is folders uitdelen, inderdaad stickers uitdelen en dat is DNA-spray uitdelen aan mensen. Dat is duur spul, het kost ongeveer € 80,00 per flesje, dus dat moet je dan goed doordacht uitdelen aan bewoners in zo'n omgeving. Het gaat om tientallen van die flesjes die de politie voornemens is om uit te delen. Er wordt in Nesselande inderdaad ook voorzien in lokauto's, mijnheer Simons, overigens ook op andere plekken in Rotterdam-Oost. Er wordt op die plekken frequent zichtbaar en onzichtbaar gepatrouilleerd door onze politiemensen ter plaatse. Ik wil dat een tijdje geven, eens kijken hoe dat uitpakt. Het kan zinvol zijn om op enig moment ook te grijpen naar andere instrumenten. Cameratoezicht kan een instrument zijn. Het heeft zo wel zijn praktische voordelen, maar ook zijn onmogelijkheden. Wat bewoners zouden willen, het plaatsen van camera's bij uitvalswegen, kan maar beperkte waarde hebben, want het betekent dat je dan wel een kenteken hebt dat je moet opsporen. Maar ik heb het weleens meegemaakt. In Carnisse zeggen de mensen: fantastisch dat die camera daar staat, maar hij staat aan het begin van de straat, kan hij niet bij mij voor de deur staan? Dat gaat niet werken. We kunnen niet twintig, dertig, veertig camera's ophangen zodat ze bij iedereen voor de deur hangen, om de kans te vergroten. Maar dat hoeft ook niet op die manier. De politie is een intelligente organisatie. Er wordt op allerlei manieren samen met bewoners gewerkt en als nog niet iedereen bereikt is, zoals de heer Van Putten, dan hoop ik dat hij ook zo snel

mogelijk wordt bereikt, om met elkaar goede afspraken te maken en ervoor te zorgen dat het tij wordt gekeerd.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, ik ben inderdaad vorig jaar september slachtoffer geweest. Het gebeurt nu weer precies in september en ook in oktober, voorspel ik. Er zit gewoon een soort jaarpatroon in, dus dat die bendes jaarlijks terugkomen. Ik denk omdat het nu langer donker is. Maar ik wil van u ook graag eventueel horen of u al weet of de daders van een jaar geleden al in kaart zijn gebracht en in beeld zijn gekomen, of dat inderdaad Oost-Europese bendes zijn geweest. Kijk, wat mij frustreerde is dat ik op Facebook zag dat er in Nesselande, volgens mij van vrijdag op zaterdag, in twee BMW's was ingebroken. Iedereen leest dat en er zijn mensen die dat expres op Facebook zetten. Zij hopen dat de gemeente meekijkt. Vervolgens een of twee nachten daarna zijn er dan vier auto's gepakt. Ik vraag me dan af of de gemeente dan onmiddellijk in actie komt als mensen op zo'n Buurtpreventie Nesselande dat duidelijk neerzetten?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, ik kan niet de garantie geven dat de politie onmiddellijk een dag later in actie komt als er uit een wijk een melding komt. Maar één ding weet ik zeker. Als er herhaalde patronen zijn, dan gebeurt dat gewoon. De politie heeft mij ook verzekerd dat de acties waar we nu over spreken ook gewoon in gang zijn gezet. Het probleem is overigens dat de politie die dit soort werk doet niet altijd zichtbaar is. Soms gebeurt dat in burger, juist om niet op te vallen. Dus weet u zich ervan verzekerd dat het echt gebeurt, dat er ook actie is ondernomen. Wat er een jaar geleden is gebeurd, weet ik niet. Dat heb ik niet nagevraagd, dus dat moet ik even navragen. Daar heb ik geen informatie over.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Maar ik ben er toen wel over bij PowNews geweest, en er hebben toen 150.000 mensen naar dat filmpje gekeken. Dat u dat nu niet weet, vind ik toch wel een beetje vervelend.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). O, wat raar voorzitter. Er zijn in Nederland acht of tien televisiezenders die elke dag uitzenden en dat houd ik niet bij, zeker niet als ik een lange vergadering moet voorzitten tot 's avonds 22.00 uur. Nee, dat houd ik niet bij, sorry, ik vind het een vraag uit het ongerijmde. De burgemeester hoeft dat niet allemaal zelf te zien, daar hebben we een politieorganisatie voor. Daar zitten 6000 mensen. Die hebben een intelligent systeem en volgen alle Tweets via een intelligent systeem om te kijken of daar zinvolle informatie in zit voor de politie. Op die manier proberen ze informatie te verrijken en daar actie op te zetten. Maar wat er een jaar geleden is gebeurd, dat weet ik niet. Dat wil ik graag voor u uitzoeken. Maar één ding weet ik zeker. Als er onderdelen van auto's op Marktplaats worden aangeboden, 99% kans dat dat geen Oost-Europeanen zijn, maar dat het gewoon onze mensen zijn. Maar gaan die onderdelen de grens over, dan weten we het niet. Met enige regelmaat slagen we erin om bepaalde bendes weer in de kraag te vatten. Het lukt niet altijd. Maar ik wil graag voor u uitzoeken wat er vorig jaar gebeurd is en dan kom ik bij u terug, maar ik weet het nu even niet.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Het gaat me even om het seizoenpatroon. Dat het nu weer in september, oktober gebeurt en dat de politie dan gewoon veel alerter is in die periode.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, ik heb afgelopen week niet voor niets, wederom zoals elk jaar, weer filmpjes opgenomen ten aanzien van het Donkere Dagen Offensief. Die beginnen altijd half oktober. Vanaf 11 tot 14 oktober hebben we dit jaar het begin van de Week van de Veiligheid. Daarna begint het Donkere Dagen Offensief tot eind februari volgend jaar. Er is altijd in die periode voor een aantal soorten delicten bijzondere aandacht van de politie, zoals bijvoorbeeld rofovervallen, straatroven en inbraken. Dat zijn speciale periodes waarin we die aandacht ook op die manier organiseren. En heus, de politie is in dat opzicht echt slimmer en intelligenter dan u misschien denkt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Een vraag van de heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, als we het dan hebben over het vergelijken met voorgaande jaren, kan de burgemeester mij een beetje schetsen hoe dat beeld van autokraken er nu uit ziet ten opzichte van voorgaande jaren?

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). De cijfers dalen voorzitter, ook in het gebied zelf. Maar dat argument wilde ik niet gebruiken, omdat voor iedereen die geraakt wordt, het gewoon heel vervelend is. En dan lijkt het of je relativeert als je macrocijfers zou communiceren. Maar de politiecijfers laten een beeld zien van een dalende trend. Voorzitter, de heer Lammering sprak over slimme deurbellen. Wij doen heel veel aan het beveiligen van woningen in Rotterdam, zoals u weet. Daar hebben we het afgelopen jaar miljoenen aan besteed. Dat heeft ook daardoor geleid tot een aanzienlijke daling van het aantal woninginbraken. We hebben zelfs wijken met een gemiddelde over een reeks van jaren van zo'n 70% daling, maar dit fenomeen ken ik niet, dus daar moet ik me echt in verdiepen. U verrast mij. Die vraag ken ik niet. Voorzitter, volgens mij heb ik op die manier ook antwoord gegeven op de vragen van mevrouw Eskes. Wat ik graag zou willen doen, ook bij mijnheer Lansink, is dat ik bij u terugkom over een maand of drie. Dan weten we hoe deze acties uitpakten hebben en of er sprake is van een kentering of niet. Is er geen sprake van een kentering, dan zal ik mij ook met de driehoek beraden of er een nieuwe volgende stap nodig is, mijnheer Simons. Dan spreken wij elkaar later. Ik hoop half december weer met elkaar te kunnen spreken over de stand van zaken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank voorzitter en ook dank aan de burgemeester voor die toezegging, want ik denk dat die belangrijk is. Waar ik wel resoneer ook op het verhaal van de heer Van Putten, is dat als wij canvassen in Nesselande, collega Versnel gaf dat mij ook al aan, dat het daar eigenlijk altijd gaat over de auto-inbraken. Je verwacht dan eigenlijk dat wij daar een oplossing voor hebben, bijvoorbeeld cameratoezicht. Omdat het in Nesselande elke keer zo op de agenda staat, vind ik het zo jammer dat we er zo lang mee wachten. Dat zou ik de burgemeester toch willen meegeven, of hij toch ook op een gegeven moment een besluit wil nemen en zegt: het duurt mij nu te lang en ik grijp toch weer naar het instrument camera.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, de heer Lansink kent mij over cameratoezicht. Ik ben er niet zo vies van, als het nodig is doen we dat, maar wel graag op het juiste moment. De wetgever heeft ook bedoeld dat cameratoezicht een ultimatum

remedium is, dus laten we andere dingen doen en kijken hoe dat er de komende periode uitziet. Als ik overigens in Nesselande ben, dan krijg ik wat andere klachten. Dan gaat het met name over parkeren en over jeugdoverlast, maar het is maar op welk tijdstip van het jaar je er bent.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Ik hoorde de burgemeester zeggen dat hij in december hier graag nog op terugkomt. Betekent dat dat u een brief gaat sturen aan de raad en kunt u daarin meenemen of u dan ook iets gaat doen met de suggestie van de heer Lammering over de deurbellen?

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ik heb beloofd dat ik het zou uitzoeken, dus ik kom daar graag op terug. In die brief zal ik de stand van zaken melden en of de driehoek besloten heeft te escaleren en in welke vorm. Daarmee vraag ik de heren Simons en Lansink om deze motie nu even aan te houden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, een punt van orde wellicht. Kan in die brief dan ook worden meegenomen in hoeverre er dan duidelijkheid is of er een groepsverband is? Dat was ook een van mijn vragen waarop u zei: dat weet ik nu nog niet, dat moet ik uitzoeken. Zou u daar in die brief dan ook op terug willen komen?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Een punt van orde. Het systeem werkt niet goed, maar het is toch van de orde, dus mijn tijd hoeft niet te lopen. Check het ook even, want er is net alweer tien seconden verdampt. Dank burgemeester, voor al uw inspanningen op dit dossier, maar wij vinden het toch een belangrijk signaal, ook gezien de ervaringen van de heer Van Putten die deze met ons deelde. Er zijn helaas te veel mensen die in Nesselande wonen die dezelfde ervaringen hebben, dus wij vinden dat wij de motie nu niet aan moeten houden. Dan is het aan de raad om te besluiten of deze wel of niet wordt aangenomen. En in Nesselande hoeven niet dertig camera's te komen. Twee camera's, dat weet u ook wel want u komt er ook vaak genoeg met uw petje op, dan fietst u daar. Dus twee camera's, dan doet u de Nesselanders heel veel plezier.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Nogmaals, ik heb net aangegeven dat als er een escalatiemodel is dat ik niet zal aarzelen, dat weet u. Maar het moet wel echt vastgesteld zijn dat andere acties die we ondernemen, vruchteloos zijn. Graag de vingers aan de pols houden. Dan de vraag van de heer Lansink, hij interpreteert het net iets anders. Dat ik het niet weet, wil niet zeggen dat ik het morgen kan vragen aan de politie. Dat weten we als er aanhoudingen zijn verricht of op basis van Marktplaats en allerlei andere informatie die binnenkomt. Dan kan ik het u melden, maar ik kan het dus niet zomaar even navragen morgen en dan weet ik het. Het is pas aan de orde als er feitelijke aanhoudingen hebben plaatsgevonden. Dan weten we wat de aard van de dieven is geweest. Dan spreken we dezelfde taal voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan is alles gewisseld in dit debat en sluiten we dit agendapunt. Ik stel voor om een kleine tien minuten te schorsen tot 15.40 uur voor een kleine kop koffie en een sanitaire stop. De vergadering is geschorst tot 15.40 uur.

(De vergadering is geschorst.)

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik heropen de vergadering en ik wijs erop dat je op school na het missen van de tweede bel een te-laet-briefje moest halen. Ik heb inmiddels de derde bel geluid en we zijn acht minuten later dan we hadden beoogd.

16.3 Debat over 'Vrouwenmoord', aangevraagd door de leden Hoogwerf e.a.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We zijn aangekomen bij het debat over vrouwenmoord, aangevraagd door de leden Hoogwerf en anderen. Wethouder Bokhove is gearriveerd. Dan mag ik het woord geven aan mevrouw Hoogwerf. Mevrouw Hoogwerf, aan u het woord.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). 41% van de Nederlandse vrouwen is ooit slachtoffer geweest van fysiek geweld, aldus een rapport over de prevalentie van geweld tegen vrouwen. Het rapport gaat verder. Dat zijn dus 2.400.000 Nederlandse vrouwen. Fysiek geweld omvat onder andere slaan, duwen, slaan met vuisten of een hard voorwerp, schoppen, in brand steken, proberen te doen stikken of wurgen, steken met een scherp voorwerp of wapen, schieten met een vuurwerp, iemands hoofd tegen iets aan. Een kwart van de Nederlandse vrouwen is het slachtoffer van fysiek of seksueel geweld, gepleegd door een partner of ex-partner. Een op de vijf jongeren is slachtoffer van huiselijk geweld. Grotendeels meisjes. Elke tien dagen sterft een vrouw als gevolg van huiselijk geweld. Wat nou, huiselijk? Wat is er warm of intiem aan geweld? Wat nou, achter de voordeur? Ieder stukje communicatie en beleid zou gericht moeten zijn op het bevrijden van mishandelde vrouwen. Niet op het verder versterken van een taboe of een gevoel van schaamte door het gebruik van termen als huiselijk geweld of een conflict in de relationele sfeer. Met dank aan de stem van vele collega's hier pleiten we er vandaag met een motie voor om als Rotterdam duidelijk te zijn. Zelf duidelijk te zijn. In beleidsstukken en communicatie, maar ook een duidelijke oproep naar de leden van de pers. Benoem dit geweld voor wat het is en blijf het niet bedekken met een soort mantel der liefde. Doe net als het gaat om bijvoorbeeld zelfdoding, een stukje kader erbij met informatie over hulp die beschikbaar is. Vrouwenmoord is vrouwenmoord. Geweld is geweld. En geweld hoort nergens thuis. Ik wil graag een motie indienen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Erken vrouwen als echte slachtoffers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het debat over 'Vrouwenmoord';

constaterende dat:

- er elke 10 dagen in Nederland een vrouw overlijdt als gevolg van huiselijk geweld;
- we helaas in Rotterdam de afgelopen jaren verschrikkelijke vrouwenmoorden hebben gekend, zoals Humeyra, Bianca en Sarah, maar ook vele vrouwen van wie we de naam niet kennen;
- deze vrouwenmoorden/femicide door de overheid en de media vaak 'moord in de relationele sfeer' of 'gezinsdrama' worden genoemd;

overwegende dat:

- deze huidig gebruikte terminologie weinig erkenning geeft aan de vrouwelijke slachtoffers van deze moorden;

- deze termen stigmatiserend kunnen werken en het taboe op vrouwenmoord en het zoeken van hulp voor huiselijk geweld in stand kunnen houden;
- het actief weergeven van waarschuwing meldingen bij gemeentelijke persberichten en mediaberichten over vrouwenmoorden en huiselijk geweld, kan bijdragen aan het normaliseren van het vragen om hulp voor deze vrouwen;
- dit soort waarschuwing meldingen in het kader van bijvoorbeeld suicide al erg gebruikelijk zijn om te vermelden bij berichten over zelfdoding;
- bij het plaatsen van berichten over huiselijk geweld, waarschuwing meldingen met zinnen zoals "Heb jij hulp nodig vanwege bedreiging van een man? Bel 112 bij direct gevaar of neem contact op met Veilig Thuis 0800-2000 of veiligthuis.nl", een positieve bijdrage kan worden geleverd aan het vergemakkelijken van het zoeken naar hulp voor deze vrouwen;

verzoekt het college:

- te onderzoeken op welke manier er meer aandacht gegeven kan worden aan de benoeming van en de terminologie van 'vrouwenmoorden/femicide' in beleidsstukken en alle gemeentelijke communicatie over huiselijk geweld;
- in gesprek te gaan met media en hen verzoeken om bij berichten over vrouwenmoorden en huiselijk geweld dit soort waarschuwing meldingen te plaatsen met de route naar hulp bij deze categorie berichten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf, E.C. Eskes, N. Arsieni, P.J.P. Lansink-Bastemeijer, M.J.P. Meeuwissen, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, J. Smet en D. Yildirim

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Hoogwerf. De motie 'Erken vrouwen als echte slachtoffers', is zeer breed ondersteund en ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Het woord is aan mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik denk dat het belangrijk is dat we in deze zaal steeds aandacht blijven hebben voor dit onderwerp. Vrouwenmoord, het gebeurt wereldwijd. Volgens de cijfers zoals ze bekend zijn, overlijdt elke tien minuten een vrouw als gevolg van geweld tegen haar. Dat is nog een sterke onderschatting, omdat heel veel niet geregistreerd wordt als zijnde vrouwenmoord. Ik denk dat het voor ons echt belangrijk is om ons daar steeds tegen te blijven uitspreken. Dat doen we al geruime tijd, raadsbreed, onder andere door het onderzoek door Verweij-Jonker dat we hebben ingesteld en ik denk dat het belangrijk is om dat te blijven doen. In november is het weer Orange Day, en dat is ook de dag waarop we extra stilstaan bij het geweld tegen vrouwen. Mijn vraag aan de wethouder is eigenlijk ook, aanvullend op wat in de motie al gevraagd is, welke aandacht daaraan besteed gaat worden, maar ook of de Erasmusbrug weer oranje kleurt. Want ik denk dat juist ook een zichtbaar signaal in onze stad belangrijk is, waarbij we met elkaar dat taboe doorbreken en ook zichtbaar maken hoezeer ons dat aan het hart gaat. Ik zou graag zien dat de wethouder zich tot het uiterste inspant om jaarlijks te zorgen dat dat zichtbare signaal in onze stad herkenbaar aanwezig is. Voor de rest kan ik me alleen maar aansluiten bij datgene wat mevrouw Hoogwerf er al over heeft gezegd. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan de heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik ben blij dat we deze volgende stap met elkaar als gemeenteraad zetten als we deze motie, hopelijk met algemene stemmen, door de raad heen halen. Wat ik al eerder richting wethouder Bokhove

heb aangegeven, is dat ik de term huiselijk geweld nooit meer in een stuk wil zien staan. Ik vind de toevoeging die mevrouw Hoogwerf daarbij doet om ook met de pers samen te kijken of wij analoog aan bijvoorbeeld media-uitingen over zelfmoord, daar in ieder geval vrouwen die voelen dat ze gevaar lopen, de kans bieden om daaruit te ontsnappen en wellicht net weer één vrouwenmoord minder te hebben in Rotterdam.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. De heer Meeuwissen. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Voorzitter, ik kan me ook alleen maar aansluiten bij wat er is gezegd. Ik kan er wel aan toevoegen dat vrouwen altijd bezig zijn met hun veiligheid. Om een voorbeeld te geven. Ik weet niet hoe laat we vandaag klaar zijn met de raad, ik weet niet hoe laat we klaar zijn met stemmen. Ik ga zo meteen kijken hoe ik thuis kom. Wij vrouwen zijn dus altijd bezig met het maken van een afweging. Hoe kom je thuis, is het nog acceptabel, wat is de route die je gaat afleggen? Dus helaas, anno 2021 is dat nog steeds de praktijk. In ieder geval dank ik mevrouw Hoogwerf voor het indienen van deze motie. Wij zullen deze ook ondersteunen. Ik verwijs ook heel graag naar ons kamerlid Kirsten van den Hul. Zij schrijft ook vaak over femicide, en zegt ook uitdrukkelijk, deze week nog in een blog, noem het wat het is, noem het niet moorden in de relationele sfeer. Noem het vrouwenmoord en maak dan een begin met waar we het eigenlijk over hebben, namelijk dat vrouwen gewoon heel vaak slachtoffer zijn en heel vaak omkomen in bepaalde situaties. Zij doet ook een aantal andere aanbevelingen. Nu de wethouder tegenover me zit, ben ik eigenlijk ook wel benieuwd, en dan rond ik af, hoe zij aankijkt tegen mannenemancipatie op dit onderwerp. Want we hebben het vaak over vrouwen, het melden van geweld enzovoorts, maar hoe zit het dan met mannenemancipatie? Het tweede is, uiteindelijk zijn het toch ook vrouwen die de mannen als kind opvoeden. Wordt in het programma Relax. Dit is Rotterdam, ook rekening gehouden met – dan leg ik het even simpel uit – hoe je kinderen van kleins af aan dit soort kwesties al kunt meegeven?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, ook D66 heeft deze motie mede ingediend en we sluiten ons er ontzettend bij aan, want verhullende termen zoals huiselijk geweld, waar het bijna gezellig gaat klinken, of partnergeweld, daar moeten we gewoon met zijn allen mee ophouden. Het beestje bij de naam noemen, vrouwenmoord. Dat is wat het is en ik denk dat dit een krachtig signaal is. Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). 100% steun voor mevrouw Hoogwerf. En ook nu weer, zij weet het want ik heb het al vaak gezegd, enorm veel respect zoals zij zich op dit onderwerp inzet. Alleen maar bewondering.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, dank aan de indieners. Wij zullen dit zeker steunen. Het is een initiatief dat navolging verdient, niet alleen in de raad in Rotterdam, maar eigenlijk, zoals mevrouw Hoogwerf aangeeft, met de pers en met alle ketenpartners.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Duidelijk. Andere sprekers nog? De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u voorzitter. Voorzitter, woorden doen ertoe en ook welke woorden je gebruikt en op welke toon je ze uitspreekt doet er dus ook toe. Zeker bij geweldsdelicten en moordonderwerpen, met zoveel impact voor directbetrokkenen maar zeker ook maatschappelijk, is het wat ons betreft zeer gerechtvaardigd om van elkaar te vragen en te blijven vragen om op zo'n precair moment de woorden zorgvuldig te kiezen en tegelijkertijd bepaalde woorden toe te voegen die eventuele betrokkenen uitnodigen tot actie, op welke manier dan ook. Voorzitter, deze motie vraagt daarom. Daarom steunt GroenLinks met heel het hart de oproep in de motie 'Erken vrouwen als slachtoffer van geweld'. Dank u.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Andere sprekers nog op dit punt? Dat is niet het geval. Dan geef ik als eerste het woord aan wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Afgelopen weekend las ik de krant en zag ik Twitter. We willen geen twittercratie zijn, maar inderdaad, zoals de heer Smet zegt, woorden doen ertoe. Claudia de Breij had een column geschreven en die was zo ongelofelijk spot on, dat is het dilemma waarvoor wij hier steeds in de raad staan. Zoals de heer Lansink zegt, hoe kunnen we dit huiselijk geweld noemen, dat komt omdat het natuurlijk een landelijk ingevoerde term is, maar waarvan wij allang zeggen: dit is geweld achter de voordeur, en daar is inderdaad niets huiselijks aan. Maar er zat ook die enorm belangrijke oproep in: verhuul het niet, gebruik niet 'in de relationele sfeer'. Dat taalgebruik maakt het veel te lief, er zijn ontzettend ongelofelijke problemen al voorafgegaan aan zo'n vrouwenmoord. Hoe proberen we daar eerder bij te zijn? We hebben dit meerdere keren meegemaakt, dat staat ook in de motie van mevrouw Hoogwerf. We willen altijd zo graag voordat er ellende gebeurt er al bij zijn, maar dan moeten we ook proberen er eerder bij te zijn dat het maatschappelijk bewustzijn hoog is. Dat is ook een van de redenen waarom we na die drie verschrikkelijke gebeurtenissen in 2018 met elkaar zijn begonnen met een platform Stop geweld tegen vrouwen, waar ook raadsleden actief aan deelnemen. Diverse partners, bijvoorbeeld Veilig Thuis, maar ook Emancipator en Dona Daria, werken daar hard aan mee om te zorgen dat we het bespreken en dat mensen stappen durven te nemen om hen ook eerder bewust te maken van gedrag, maar ook om hen makkelijker hulp te laten zoeken. Dat hebben we natuurlijk ook in coronatijd gedaan. We staan daar niet mee stil. Maar het mooie was dat er aangegeven was dat we gewoon nog meer kunnen. Claudia de Breij maakte de vergelijking met zelfmoord. Op het moment dat het daarover in het journaal gaat, is er altijd een soort disclaimer bij: zoek hulp. Als er een vrouwenmoord is gepleegd, staat dat er niet en het was zo indringend. Ik was ook zo blij met alles wat dat losmaakte. Was ik niet hier geweest, dan had ik in de raad gezeten. Het heeft mij niet verbaasd en ik ben ontzettend blij, ook met deze steun vanuit de raad: laten we elkaar inderdaad ook helpen, dat wij dit goed benoemen, dat wij hier inderdaad ook de juiste woorden aan geven, want die doen er zeker toe. Maar dat we hierbij ook niet blijven stilzitten. Ik weet best wel dat ik niet in mijn eentje de landelijke pers kan beïnvloeden, maar we gaan de uitdaging wel aan. Ik kijk nu even naar de perstribune. We vragen ook jullie commitment dadelijk, om voortaan altijd op het moment dat er zo'n vreselijk geweldsmisdrijf plaatsvindt achter de voordeur en er is een vrouw bij betrokken, willen jullie voortaan die disclaimer erbij zetten en willen jullie ook helpen om dat bij de landelijke pers onder de aandacht te brengen? Dat zal ik niet vanaf deze tafel doen, maar ook in onze algemene lobby. Wij moeten ook zelf zorgen dat wij dat in de raad gaan oppakken. Dan was er nog een vraag hoe ik aankijk tegen mannenemancipatie. Ik zie geweld tegen vrouwen eigenlijk als een mannenprobleem, want gender speelt daarin zeker een rol. Ik denk dat u niet altijd in ZOCS bent omdat u meer vanuit WIISA het woord voert, maar in onze programma's en ook in Stop geweld tegen vrouwen is bijvoorbeeld Emancipator betrokken om juist dit probleem breder bespreekbaar te maken. Want wij vrouwen kunnen dat zeker niet alleen oplossen. Daar hebben we namelijk de andere helft

van de samenleving ook dringend bij nodig. De werkgroep zit niet stil, onder andere in aanloop naar 25 november. Mevrouw Eskes gaf het al aan, dan is het Orange Day, dat is wereldwijd de 'stop geweld tegen vrouwen'-dag. Dat is ook de dag om geweld tegen vrouwen goed onder de aandacht te brengen. Daar kunnen wij inderdaad geen mogelijkheid van onbenut laten. Ik ga ook echt op pad om te kijken of we niet meer gebouwen oranje kunnen laten verlichten. Ik ga ook weer even met mijn collega Karremans praten over het bruggenprotocol, want ik zie heel graag op 25 november onze Erasmusbrug weer oranje oplichten, zodat iedereen denkt: waarom is die oranje? Nederland voetbalt niet, maar er is eigenlijk iets veel belangrijkers aan de hand. Dan moeten wij zorgen dat er aandacht is voor geweld tegen vrouwen. Volgens mij heb ik daar de vragen mee beantwoord, maar ook de motie die breed door de raad is ondersteund, ook vanaf deze collegetafel van harte ondersteund en daar gaan we mee aan de slag. Dus ik kan deze positief adviseren, omarmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel wethouder Bokhove. Ik kijk even naar rechts, of de burgemeester nog iets wenst toe te voegen. Dat is niet het geval. Toch één opmerking van de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja voorzitter, we hebben ook naar aanleiding van Claudia de Breij ook in de driehoek hierover gesproken en het ging met name over het taalgebruik van de politie in persberichten. Er zijn nationale protocollen over hoe je dat soort persberichten moet schrijven vanuit een korpschef in Den Haag, maar het is ook daar een punt van aandacht om te kijken wat voor woorden je daarvoor gebruikt. De politie heeft de neiging bij een moord op een vrouw in een relatie dat te willen duiden en dan ook aan te geven dat een moord heeft plaatsgevonden in een relatiesfeer. Het is denkbaar dat je als je dat leest, dat zoals Claudia de Breij, als relativerend beschouwt. De politie heeft daar een ander doel mee, namelijk duidelijk te maken aan de stad, zeker aan de directe omgeving, dat het niet een van buitenaf komend onheil is in zo'n huis, maar dat het in het huis heeft plaatsgevonden, om de buurt een zekere informatiestroom mee te geven, om het op eenzelfde manier te duiden als wanneer er sprake is van een man die in een auto is neergeschoten, dat dan de duiding is: mogelijk is het een afrekening in het criminele milieu. Dat is de duiding dat de buurt zelf niets te vrezen heeft, maar dat die twee – de verdachte en de vermoorde persoon – iets met elkaar van doen hebben. Tegelijkertijd is het toch denk ik wel een punt van aandacht. Ik denk dat het goed is dat niet alleen de manier waarop de media erover berichten, maar de manier waarop wij er als overheden zelf over communiceren, wel een punt van aandacht is. Dus ik steun graag wethouder Bokhove om ook te kijken of het taalgebruik van in dit geval de politieorganisatie de aandacht zou kunnen verdienen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik zou eigenlijk nog de vraag willen stellen wanneer wethouder Karremans, via mevrouw Bokhove verzocht, een reactie zou kunnen geven op het bruggenprotocol. Ik denk dat het niet een heel ingewikkelde vraag is, dus ik zou graag wel willen horen wanneer we daarover een uitkomst mogen verwachten.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik zat hier eigenlijk voor het volgende debat, maar ik word er nu ook bij betrokken, wat helemaal prima is, maar volgens mij kreeg ik inderdaad ook nog een vraag over mannenemancipatie. Wethouder Bokhove

heeft het al beantwoord, maar ik kan daar zo vanuit Relax misschien ook nog wel iets over zeggen. Een van de verrassingen die ik voor me kreeg toen ik wethouder werd, is dat ik blijkbaar toestemming moet geven om de Erasmusbrug in een bepaalde kleur te verlichten. Ja, dat is de macht die je hebt, dus pas op. Hiernaar even geluisterd te hebben, lijkt dit me een bijzonder belangrijk onderwerp om onder de aandacht te brengen. Als we daarmee een beetje bekendheid kunnen genereren door de Erasmusbrug, het icoon van Rotterdam, oranje te kleuren, dan ben ik graag bereid daarvoor toestemming te verlenen. Ik zal daar de formele besluiten voor nemen om dat in gang te zetten. Ik zal daarover zo spoedig mogelijk terugkoppelen naar de raad, ik verwacht deze week. Zo is het. Dan nog even over mannenemancipatie, want dat triggerde mij wel. Ik vind het een heel terecht punt dat mevrouw Yildirim maakte. Mevrouw Hoogwerf heeft dat punt ook al eerder gemaakt in de commissie VB, waar zij ook vaak aanwezig is. Ik vind de aanpak van seksuele straatintimidatie een extreem belangrijk onderwerp om verder te brengen, juist omdat dat handhavende deel ontbreekt. Ik ben gisteren bij de minister geweest, en het gaat nog wel tot 2024 duren voordat er landelijke strafbaarstelling van seksuele straatintimidatie is, dus het is belangrijk dat we juist nu inzetten op die bewustwording onder mannen. Dat doen we met die tentoonstelling die nu door Rotterdam reist, waarbij ik bezig ben om die nu te verlengen en ook op andere plekken te laten zien. Dat is echt gericht op mannen, om hen te laten inzien wat het doet met vrouwen. Om hun een spiegel voor te houden wat het betekent. Dat gaat in dit geval over seksuele straatintimidatie, maar dat ligt natuurlijk heel erg in het verlengde van waar we het hier in dit debat over hebben. Ik zou kunnen kijken hoe we dat verder kunnen aanpakken. Ik weet dat wethouder Bokhove daar ook mee bezig is, maar wij kunnen daar natuurlijk ook ervaringen over delen en dat doen we ook als het gaat om dit soort campagnes en dit soort bewustwordingsacties.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Yildirim heeft nog een vraag.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Een korte reactie. Ik vind dat heel goed, want als we het dan hebben over emancipatie, en dat is mijn ervaring ook in de afgelopen drieënhalf jaar, dan gaat het vaak over de vrouw en dan gaat het ook over economische onafhankelijkheid, en dan idealiter van de man. Dus dat begrip mannenemancipatie; ik zag ook net op Twitter dat een raadslid een cursus mannenemancipatie had gevolgd, dan vind ik dat we dat ook moeten bezigen. Ik ben dus heel erg blij met de toelichting van de wethouder.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Ik kijk of er nog anderen zijn die in tweede termijn nog iets willen toevoegen aan dit debat. Dat is niet het geval. Dan zien we de bevestiging van wethouder Karremans over het bruggenprotocol nog deze week tegemoet, heb ik beluisterd. Zulke korte toezeggingen maken we niet vaak mee; morgen heeft u bericht. Ik sluit de beraadslagingen op dit punt. De motie komt vanavond in het stemvenster ter stemming en wordt volgens mij terecht breed aangenomen.

16.4 Debat over 'Handhaving coronatoegangsbewijzen', aangevraagd door het lid Meeuwissen en 'Geef gehoor evenementensectoren', aangevraagd door het lid Tak

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan zijn we nu aangekomen bij agendapunt 16.4, het ingelaste agendapunt over de coronatoegangspas, zoals het volgens mij heette, en het evenementenbeleid dat daarmee samenhangt. Ik geef als eerste het woord aan de heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, handhaven QR-codes. Sinds zaterdag 25 september heeft iedere Rotterdammer een coronapas c.q. QR-code nodig om toegelaten te

worden tot onder andere horeca, musea, theaters, bioscopen en sportcomplexen. Zoals tijdens de afgelopen actualiteitenraad naar boven kwam, zitten aan de handhaving van deze maatregel vele haken en ogen. Naast het feit dat een tweedeling in onze maatschappij wordt gecreëerd tussen wel- en niet-gevaccineerden, zorgt deze maatregel voor absurde situaties. Wanneer je bijvoorbeeld met je voetbalteam lekker hebt gesport, mag je wel samen de kleedkamer gebruiken en met z'n allen onder de douche, maar daarna mogen alleen diegenen met een geldige QR-code samen een biertje drinken in de kantine. Even kijken, mijnheer Lansink, vindt u dit niet belangrijk?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mag ik verzoeken om beraadslagingen buiten de raadzaal te doen? Graag enige stilte in de raadzaal. Gaat u verder mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). De VVD vindt QR-codes blijkbaar niet belangrijk en alle ellende die het veroorzaakt, maar goed, dat is duidelijk. Of wanneer je alleen een geldige internationale QR-code hebt, zoals voor veel buitenlandse studenten geldt, mag je wel de hele wereld overvliegen, maar geen gebruikmaken van de horeca in Nederland. Dat konden we gisteren ook op nu.nl lezen in een artikel. Je mag bijvoorbeeld wel in een overvolle Ikea shoppen, maar daarna zonder QR-code niet in het restaurant van Ikea gaan eten. Knettergek. Daarnaast kunnen veel ouderen die wel gevaccineerd zijn, niet of moeilijk aan de QR-code komen en worden zo maatschappelijk aan de kant gezet. Dit terwijl deze groep al zo hard door de coronamaatregelen werd getroffen. Nogmaals samenvattend voorzitter, is deze maatregel discriminatoir, privacy schendend, onhandig, absurd en onnodig vervelend, horeca slopend, chanterend en dwingend en dient dus niet gehandhaafd te worden. Dan heeft de PVV hierover een vraag aan het college. De PVV wil ook graag weten welke officiële aanwijzingen en instructies ondernemers van de overheid hebben gekregen omtrent de controle van QR-codes of is dit slechts via de persconferentie en de journaals gegaan? Dan dient de PVV tot besluit de volgende motie in, getiteld 'Coronatoegangsbewijzen'. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Meeuwissen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Coronatoegangsbewijzen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 sept 2021 ter bespreking van Handhaving coronatoegangsbewijzen;

constaterende dat:

- op de persconferentie van 14 september 2021 demissionair minister-president Rutte de 'Coronatoegangspas' officieel geïntroduceerd heeft;
- tijdens deze persconferentie aangegeven is dat de handhaving op Coronatoegangspassen' bij de gemeente ligt;
- het Rijk hiervoor monetaire steun wil aanbieden voor de handhaving op de controle op 'Coronatoegangsbewijzen';

overwegende dat:

- het 'Coronatoegangsbewijs' of het gebrek ervan leidt tot drang;
- de branche van horeca, theater, bioscopen en andere culturele instellingen misbruikt worden om te discrimineren op basis van medische gegevens;
- de waarden die wij delen niet behoren te zorgen voor een tweestrijd in de samenleving;

verzoekt het college:

- de compensatie van het Rijk voor de controle op het handhaven van 'Coronatoegangsbewijzen' niet te accepteren en indien reeds ontvangen waar mogelijk terug te storten;
- niet te handhaven op de controle van 'Coronatoegangsbewijzen' in de horeca, culturele instellingen en andere getroffen sectoren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Meeuwissen. Dan geef ik daarna het woord aan de heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Kijk eens aan voorzitter, dank u wel. Ook mijn dank aan de heer Meeuwissen dat ik ook mijn agendapunt heb mogen vervoegen met dit agendapunt. Ik wil het vandaag over twee dingen hebben. Allereerst over de evenementensector en de horeca. Afgelopen weken hebben de meest recente maatregelen voor veel verwarring gezorgd in de sector. En niet alleen in de sector, maar ook voor mensen hier in de stad, die eigenlijk niet goed meer begrijpen waar nu de grenzen liggen van de maatregelen die we hebben genomen. Het beste voorbeeld is denk ik wel het feit dat heel veel horeca in onze stad nog steeds om 00.00 's nachts de deuren moet sluiten, terwijl in de zes uren daarvoor mensen hutjemutje op elkaar wel gewoon in een club mogen staan. Je zou kunnen verwachten dat dat eigenlijk qua aantal besmettingen niet zou mogen uitmaken, zeker niet daar het gaat om clubs die normaal gesproken pas om 23.00 of 00.00 uur 's nachts de deuren openen en eigenlijk per saldo het besmettingsgevaar even groot is. De verwarring van dit beleid wordt eigenlijk compleet gemaakt als je kijkt naar het onderscheid tussen evenementen en horeca, dat nu van toepassing is. De horeca mag 100% van de capaciteit gebruiken, terwijl evenementen maar 75% van de capaciteit mogen gebruiken. Ik kan me heel goed voorstellen dat als je een evenement organiseert, je er alles aan gelegen is om dat gewoon in een club te doen, zodat de club kan zeggen: het is gewoon onderdeel van ons normale programma. Ik zou graag van het college willen weten, van de burgemeester willen begrijpen, of inderdaad deze scheidslijn voor de gemeente wel duidelijk is, en of het voor de gemeente makkelijk is om te handhaven op wat een evenement is en op wat horeca is, als het gaat over de maximale capaciteit. Verder zien wij dat in Den Haag de discussie al enkele weken voortwoedt, zonder dat er eigenlijk daadkrachtig een beslissing is genomen. Ik denk: laten wij nu vandaag dit moment gebruiken, juist wanneer men in Den Haag het hoofd nog aan het breken is over wat we de komende weken moeten doen, door een duidelijk signaal af te geven. Daarom heeft mijn fractie samen met een aantal andere partijen een motie voorbereid, 'Geef gehoor aan de evenementensector'. Dat is niet alleen voor de evenementensector zelf, een sector die het heel moeilijk heeft, terwijl de economie eigenlijk weer op stoom is gekomen, is dit de enige sector die nog echt getroffen is, maar ook juist voor de sociale cohesie in deze samenleving, omdat zoveel mensen kapot zijn gegaan aan het gebrek aan sociaal contact in de afgelopen periode. Daarom dient mijn fractie nu deze motie in, in de hoop dat we met deze oproep een signaal kunnen geven dat ook in Den Haag verder zal worden opgepakt. We hadden ook nog wel een vraag over de QR-code. Want wij snappen heel goed dat de QR-code een goed middel is om het besmettingsgevaar te beperken binnen clubs en binnen horecagelegenheden. Als ik heel eerlijk ben, als ik zelf de QR-code moet laten zien, vind ik het ook eigenlijk een heel kleine moeite en ik snap heel goed dat we de mensen die de moeite hebben genomen om zichzelf te vaccineren een voordeel geven ten opzichte van mensen die, vind ik, soms schijnheilig het vrijheidsargument

gebruiken om zich niet te laten te vaccineren. Dat neemt wat mij betreft niet weg dat er misschien wel een einddatum zou moeten zijn aan die QR-code. Maar ik zou ook graag van de burgemeester willen begrijpen hoe hij daarnaar kijkt, want ik kan me best voorstellen dat als op een gegeven moment het aantal besmettingen laag blijft of als misschien ook het aantal ic-opnames laag blijft, dat die QR-code misschien op enig moment niet meer nodig is, juist ook omdat ik merk dat bij veel horecaondernemers de controle, de discussies aan de deur, heel vermoeiend zijn. Zeker als je al een moeilijk jaar achter de rug hebt, kan ik me best voorstellen dat dit heel veel van mensen vraagt. Dit was het voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Tak heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Geef gehoor aan de evenementensector

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 30 september, ter bespreking van 'motie vreemd aan de orde van de dag';

constaterende dat:

- de festival- en evenementenbranche al anderhalf jaar in financiële onzekerheid verkeert;
- demissionair coronaminister De Jonge 13 september aan de organisatie MOJO, welke tijdens het gesprek de evenementensector vertegenwoordigde, gevraagd heeft om alle dance events voorlopig af te lassen;
- er tijdens de persconferentie van 14 september naar buiten gekomen is dat er onderscheid wordt gemaakt in de bezoekerscapaciteit binnen de evenementensector: voor ongeplaceerde binnenevenementen wordt een maximale capaciteit van 75% gehanteerd tot 12 uur 's nachts terwijl discotheken en clubs tot 12 uur 's nachts de volledige capaciteit mogen benutten;
- het met de huidige maatregelen niet altijd duidelijk is wanneer een avond uit de vorm kan krijgen van een evenement of wanneer het een reguliere uitgaansavond in een club of discotheek betreft;

overwegende dat:

- de Veiligheidsraad geen beperkingen voor festivals en de opening van de nachthoreca adviseert;
- het OMT nu het 2G-model, welke ook gebruikt wordt in Duitsland, suggereert¹;
- bijna een kwart van de jongvolwassenen depressief en eenzaam is, vermoedelijk door verminderde sociale interactie tijdens de coronacrisis;
- uitgaan, en de sociale interactie die hieruit voortkomt, een belangrijke behoefte is voor veel jongeren en jongvolwassenen;

verzoekt het college om:

- zich richting het Rijk hard te maken voor volledige heropening, ook na 12 uur 's nachts,
- van de (nacht)horeca en evenementen en het door laten gaan van evenementen op 100% van de capaciteit met gebruik van een coronapas;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.P.A. Tak, E.S. Walgenbach, F. Achbar en R.A.C.J. Simons

¹ <https://www.ad.nl/politiek/omt-suggereert-duits-model-coronapas-kamer-wil-dat-niet-gevaccineerdenwelkom-blijven~a4b61dbd/>

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Tak. Er zijn inmiddels twee moties ingediend. De eerste door de heer Meeuwissen, 'Coronatoegangsbewijzen'. Deze is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De tweede motie 'Geef gehoor aan de evenementensector', door de PvdA, D66, DENK en Leefbaar Rotterdam. Deze is eveneens voldoende ondersteund en maakt ook deel uit van de beraadslagingen. Die mogen dus gekopieerd worden. De volgende op mijn lijst is de heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u voorzitter. Er is al veel over gezegd en wij gaan maar over een klein deel, maar Leefbaar Rotterdam heeft samen met de PvdA, D66 en DENK met alle plezier de motie ondertekend en mede ingediend, 'Geef gehoor aan de evenementensector'. Daarbij vragen wij de burgemeester om te gaan lobbyen om te zorgen dat de horeca, evenementen, alles weer volledig open kan. Hij heeft natuurlijk daarstraks ook verteld hoe kundig hij dat kan. De rest staat in de motie en daar wilde ik het voor dit moment bij laten.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Simons. De volgende op mijn lijst is mevrouw Zeegers. Is er iemand anders van D66? Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Ja voorzitter, vandaag kunnen we weer met elkaar in deze raadzaal staan, maar we kunnen ook naar de kroeg, naar de universiteit, naar de sportclub, naar de nachtclub en naar het werk. Dat is heel erg fijn en die vrijheid hebben we weer met elkaar, juist omdat zoveel Nederlanders nu eindelijk gevaccineerd zijn. Maar laten we eerlijk zijn, dat betekent niet dat het virus nu verdwenen is en dat betekent niet dat er geen risico's meer zijn voor de toekomst. Wij maken als D66 daar ook een ethische afweging. Wij willen leefvrijheid geven aan zoveel mogelijk mensen, maar dat betekent ook dat er voorwaarden moeten zijn en daarvoor hebben wij ook die coronapas. Er zijn wel wat dingen die het tegenwoordig moeilijk maken. Dat is allereerst al het twijfel zaaien. We moeten een duidelijk en eenduidig verhaal hebben naar alle inwoners, maar ook vooral naar ondernemers. Want ondernemers moeten we niet in de kou laten staan, die moeten we steun geven, ook als zij moeilijke gesprekken aan de deur hebben. Die ondernemers moeten op ons kunnen rekenen. Daarnaast verzoeken wij het college zich hard te maken voor die grens van 00.00 uur. De heer Tak legde het eigenlijk al heel erg goed uit. Want er is niet opeens een spook corona, dat na 00.00 uur 's nachts opstaat en ons dan allemaal gaat besmetten. Gelukkig niet. Maar eigenlijk is dit beleid niet rechtvaardig en het is niet de manier waarop wij het willen doen. Wij geloven dat het kan. Wij geloven ook dat het na 00.00 uur kan, met goede handhaving van die coronapas. Wij vertrouwen er ook op dat de burgemeester zorgt dat de handhaving op orde is en dat we deze stap kunnen zetten.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u voorzitter. Eigenlijk is het natuurlijk een beetje gek dat wij een debat voeren dat we prima in de Tweede Kamer zouden kunnen voeren. Het neemt niet weg dat het iets is wat ons ook erg aan het hart gaat. We hebben voor- en tegenstanders van de QR-code. In ieder geval geloven wij erin als Nederland van het slot gaat, dat dit de manier is om voort te gaan. Want uiteindelijk blijft die gezondheid key, we hebben niet voor niets alles zo lang stilgelegd. Dan is het zoals mevrouw Walgenbach net zei, best wel fijn dat we hier weer staan, dat we weten dat we een stuk van onze vrijheid terug hebben. Maar één ding is zeker: de invoering van zo'n QR-code vraagt inzet, ook van de horeca- en de evenementenbranche. Want die moeten dit per slot van rekening ook in uitvoering brengen, en het is zorgvuldig en tijdrovend werk. Dat is eigenlijk een beetje gek, want wij willen juist zo graag dat deze ondernemers bezig kunnen zijn met ondernemen en hun tent weer laten floreren. En dan is helderheid bieden essentieel. Eén stad die helderheid

heeft geboden, is Breda. Daar hebben ze een polsbandjessysteem geïntroduceerd, dat heel erg makkelijk werkt en waardoor eigenlijk dat stukje tijdrovende werk bij de horeca is weggenomen. Wij zouden ook graag zien dat we dat hier in Rotterdam zouden invoeren. Dat we ruimte bieden aan de horecaondernemers en de evenementenbranche om gewoon weer lekker met elkaar een biertje te pakken en niet de hele tijd met controleren bezig te zijn. De vraag aan de burgemeester is dus eigenlijk: kunt u dit samen met Koninklijke Horeca, Rotterdam oppakken, zodat wij ook in Rotterdam een polsbandjessysteem krijgen? Ik deel absoluut het pleidooi van de vorige twee sprekers om ook ruimte te bieden in die openingstijden. Want ik denk dat het kan, dat het veilig kan. We hebben dat volgens mij goed met elkaar ingebed, dus wellicht met een toezegging van uw zijde dat we gewoon naar een versoepeling gaan van die openingstijden, zullen wij in ieder geval allemaal erg blij zijn. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Andere sprekers? De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Voorzitter, dank u wel. De discussie over de coronapas is misschien wel een van de heel complexe maatschappelijke discussies van dit moment. Ik hecht er toch aan ook daar zelf even wat over te zeggen, al is het zo dat inderdaad een deel van de discussie in Den Haag plaatsvindt en daar ook thuishoort. In Den Haag is gediscussieerd over die coronapas en hij is aangenomen, maar wel met nipte meerderheid, moeten we constateren. De ChristenUnie heeft tegengestemd, de SGP heeft ook tegengestemd. Wij zien echt een groot risico dat zo'n coronapas leidt tot een tweedeling in de samenleving. Wij vinden dat we die kant eigenlijk niet op moeten. Dat is wat we in Den Haag vinden. Maar we moeten natuurlijk ook erkennen dat het is aangenomen, en een minderheid voegt zich dan ook naar een meerderheid. En als een besluit genomen is, moet er ook gehandhaafd worden en we slaan ook niet de instrumenten van bijvoorbeeld de BOA's uit handen door te gaan pleiten om niet te handhaven. Die kant willen we niet op. Maar wat we denken dat nodig is in deze tijd is dat we elkaar juist ruimte en vertrouwen geven. Ruimte om onze eigen keuze te maken en ook de keuzes van anderen te respecteren en ook vertrouwen geven aan bijvoorbeeld de horeca en te laten zien dat we erop vertrouwen dat zij ook op een verantwoorde manier omgaan met de anderen en proberen hun best te doen om die samenleving te dienen. We willen allemaal versoepeling, we willen allemaal terug naar het normaal, maar het is nog niet normaal. Het virus is er nog en het kan ook weer oplaaien. Daarom moeten we ons beheersen. Dat is eigenlijk ook de achtergrond van waaruit wij ernaar kijken of we die coronapas wel of niet moeten handhaven. Wij komen eigenlijk tot de conclusie: laten we inderdaad de verantwoordelijkheid leggen bij de horeca, dat zij dat ook goed kunnen en ook erkennen dat het misschien niet altijd zo gaat zoals je het zou willen, maar erop blijven vertrouwen dat zij dat op een goede manier proberen te doen. Daar dus niet te streng op controleren, maar vooral controleren op excessen. Als we zien dat het misgaat, dat we dan ook stevig controleren en daar ook de mensen die dat moeten doen echt alle steun voor geven. Zo moeten we het nog een tijd met elkaar volhouden, want we zijn er nog niet. Laten we elkaar dus aanmoedigen om die vaccinatie te nemen. Dat is uiteindelijk het goede. Laten we stapsgewijs gaan versoepelen, hopelijk zo snel mogelijk van de coronapas af, want dat is echt niet de goede weg, en laten we elkaar aanmoedigen om het nog even vol te houden. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Vonk. Andere sprekers in dit debat? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Ja, kort, wat mij opviel in het betoog van D66 en de VVD is dat ze dolblij waren dat ze hun vrijheid terug hadden en dat we hier

met z'n allen konden zitten. Maar dat klopt, en wij zitten hier zonder QR-code. Wij zitten hier zonder dat je een testbewijs hoeft te hebben. Dat is inderdaad vrijheid. Ik vind het wel opmerkelijk dat twee liberale partijen pleiten voor allerlei passen en testsystemen. Ik hoop dat ze weten wat het liberalisme überhaupt inhoudt. Waar is de persoonlijke vrijheid van het individu en waarom discrimineert u, de ene die geen bewijs heeft mag de kroeg niet in, en een ander wel. Ik vind dat niet passen bij een liberale partij, maar zoals ik al vaker heb gezegd, is de VVD eigenlijk helemaal niet meer liberaal en heeft Leefbaar rechts ingehaald. Wat dat betreft dus geen illusie. Ja, ik kijk ook naar u hoor, mijnheer Versnel. Ik ben blij dat u zelf omkeek, dan had ik u niet hoeven te adresseren. Nee hoor, dat is een grapje. Nu hoor ik alweer pleiten voor een bandjessysteem dat we dan allemaal zouden moeten dragen. Ik zou dat niet prettig vinden als ik naar de horeca ga, of met mijn zoon op stap ben, dat de een wel een bandje heeft en de ander niet. Je kunt dus precies zien: die heeft geen QR-code, die is niet gevaccineerd, hè bah, daar moeten we van wegblijven. Jammer.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). U krijgt een vraag van mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Ja voorzitter, ik word toch een beetje uitgelokt hè. Dit is wel een interessante vrijheidsdiscussie. We hebben anderhalf jaar met elkaar geen vrijheid gekend. We hebben allemaal thuis gezeten, we hebben niet naar het werk gekund, we hebben niet naar de horeca gekund, we hebben eigenlijk allemaal niks kunnen doen. Dat komt door een virus dat ons allemaal in zijn greep houdt. Als wij ervoor kunnen kiezen om het leven weer open te stellen, elkaar weer te kunnen ontmoeten, dingen te kunnen doen, mensen een stukje van hun vrijheid terug te geven, onder die voorwaarde van een coronapas, ja, dan vind ik dat liberaal en dan vind ik dat vrijheid.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, dan hoop ik dat uw partij dan ook eens pleit om de oorzaken van het virus aan te pakken. Ik hoop dat u zich daar ook voor gaat inzetten in de Tweede Kamer. U moet er ook rekening mee houden dat er mensen in Nederland zijn die zich gewoon om medische redenen niet kunnen laten vaccineren en dat is echt zo. Ik vind het jammer dat er totaal niet gedacht wordt aan dat soort mensen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik weet dat deze raad een wat brede taakopvatting heeft en zo nu en dan ook Tweede Kamer, Europees Parlement en VN Veiligheidsraad is, maar laten we het debat hier houden waar wij lokaal over gaan. Dat is misschien een goed idee, dan komen we ook nog thuis vanavond. Wie mag ik verder nog het woord geven in dit debat? De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, net als de vorige keer zou ik kort een lans willen breken voor jongeren in de leeftijdscategorie van 12 tot 18 jaar. Want daar waar wij allemaal eigenlijk meer vrijheid hebben ervaren door deze versoepeling of verandering, is het juist voor deze jongeren een verzwaring geweest. Want als zij een voetbaltoernooi willen organiseren, als zij een bijeenkomst willen hebben op hun jeugdhonk, dan hebben zij nu een QR-code nodig daar waar ze dat een aantal weken geleden niet nodig hadden, maar wel dingen mochten organiseren. Mijn oproep aan het college, ik heb getwijfeld of ik hierover een motie zou maken, maar een motie om niet te handhaven, daarover hebben we het de vorige keer al met de burgemeester gehad. Ik zou het college toch echt willen oproepen om alles in het werk te stellen om te zorgen dat dit soort jongeren zeker wel sportactiviteiten kunnen hebben, want het allerlaatste wat we volgens mij zouden moeten willen is dat door

maatregelen die bedoeld zijn om de gezondheid te garanderen, jongeren ongezonder gaan leven.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Leewis. Anderen nog in het debat? Dan gaan we voor de beantwoording naar de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, hartelijk dank. Ik denk dat mevrouw Walgenbach in haar betoog een deel van mijn antwoord al heeft gegeven. Het is hier verdraaid een keuze maken. Het is een keuze maken. Deze maatregel die we nu hebben is een suggestie die ikzelf als burgemeester van Rotterdam en ook gedragen door de directeur van onze Veiligheidsregio al langere tijd in discussie heb gebracht, eigenlijk al maanden geleden. Er was toentertijd geen draagvlak voor in Nederland, ook niet in de Tweede Kamer, maar er is een zekere evolutie van de opinievorming geweest. Maar wij in Rotterdam waren al langere tijd voorstander van deze maatregel. Niet omdat het moeders mooiste is, nee, maar omdat er een keuze gemaakt moest worden. Het hele land in gijzeling houden of in ieder geval in hemelsnaam een groep mensen, die nu groeiende is, toch de mogelijkheid bieden om een aantal dingen wel te kunnen met een QR-code. En nee, het is niet mooi mijnheer Meeuwissen, het is echt niet mooi. Af en toe zijn het van die maatregelen waarvan je zegt, daar grijp ik naar maar fijn is het niet. Dit is er daar een van. We zouden graag willen dat het anders is. Ik heb eerder gezegd, ook op een aantal andere plekken, en er zijn ook mensen die dat vandaag hebben gezegd en die opvatting deel ik dat er wel een moment moet komen dat we afstevenen op een aanvaardingsniveau. Dat we tegen elkaar zeggen: dit is het dan. Wat betekent dat dan? Dat je zou moeten aanvaarden als natie dat dat niveau van besmettingen in Nederland langere tijd aan de orde zal zijn en misschien marginaal afneemt maar niet substantieel en dat je toch zegt: we gaan Nederland opengooien. Een aanvaardingsmoment. Omdat, als je niet op die manier aan het werk gaat, je het risico loopt dat het bij een bepaald niveau van besmettingen Nederland nog vele maanden en misschien wel jarenlang in gijzeling houdt. Dat moment moeten we met elkaar maar eens bespreken. De Tweede Kamer is daar leading in, zeker. Maar we hebben daarin een inbreng mijnheer Simons, dat klopt. Daarom zeg ik ook tegen u wat ik ervan vind en dat is ook mijn inbreng in die gesprekken. Er moet een moment komen dat wij overgaan naar een aanvaardingsmoment. Daar speelt natuurlijk het OMT een belangrijke rol in. Dat zijn onze medische deskundigen, die daar over de risico's vanuit de medische invalshoek kunnen adviseren en dan heeft de politiek daarin een beslissende stem. Uiteindelijk gaat het om het landsbestuur dat daarin keuzes maakt. In mijn theorie moet er een moment komen dat je met elkaar zegt: wat is dan het moment van het aanvaardingsniveau? Als we nu zes maanden lang 2000 dagelijkse besmettingen hebben of als we drie maanden 1000 besmettingen hebben per dag? Waar komt dat moment? Dat gesprek moeten we met elkaar voeren. Want één ding weet ik zeker: wij moeten zo'n coronapas niet tot in de eeuwigheid gaan toepassen. Het moet een tijdelijk karakter hebben, wat mij betreft het liefst eerder in weken dan in maanden, maar we hebben niet beter. Daarom steun ik de minister met de maatregel, ook omdat wij er zelf initieel van gezegd hebben: doe in hemelsnaam iets, want anders houden we het land te lang in gijzeling. Het is kiezen tussen vele kwaden. Mijnheer Tak, in de gesprekken die ik zelf in de afgelopen weken ook met collega's maar ook met de horeca gevoerd heb, is: laten we dit nu maar even zo doen een aantal weken. Als dat echt goed gaat en er komen geen dramatische besmettingscijfers uit de horeca, de cultuur, en andere, heb je ook een krachtig argument in handen om te zeggen: moet je niet geleidelijk de nacht vrijgeven? Maar dan voer je dat gesprek aan de hand van feiten die op tafel liggen. Ik merk dat de horeca het vervelend vindt, maar dat men wel gevoelig is voor zo'n argument. Dat je na twee weken zegt: misschien gaan we naar 02.00 uur, en na drie, vier weken naar 04.00 uur. Dat je geleidelijk de nacht op zo'n manier openstelt. Want het is

waar, de burgemeesters hebben deze vraag uitdrukkelijk gesteld. Wat maakt het verschil tussen voor 00.00 uur en na 00.00 uur? Het is een heel levendige vraag. De minister baseert zich op een advies van het OMT. Het staat gewoon in het advies van het OMT, dat men voorstander is van deze benadering, zoals we het nu hebben. Na 00.00 uur anders dan voor 00.00 uur en voor de horeca anders dan voor evenementen. Dat is het OMT-advies dat het kabinet heeft overgenomen. Maar de veranderende omstandigheden in de komende weken kunnen het OMT tot een ander oordeel brengen en dat kan vervolgens ons als bestuur tot een andere gevolgmaatregel brengen. Maar het is niet mijn inzet om in te brengen dat dit heel lang zo zou moeten blijven en ik denk dat dat ook niet de inzet is van de minister en ook niet die van het kabinet. Dit is gewoon een heel brute maatregel die we zo snel mogelijk moeten weggieperen als de omstandigheden verbeteren en ons daartoe aanleiding geven. Mevrouw Van Groningen noemde de bandjes. Volgens mij moet ik u blij maken, want ik heb deze week al besloten om de bandjes te gaan invoeren. Gisteren heeft de minister een brief gestuurd waarin hij zegt dat het in concentratiegebieden kan. Hij zegt: het liefst heb ik dat het aan de deur gebeurt, maar in concentratiegebieden heb ik er geen bezwaar tegen. Laat het nu zo zijn dat we dat in Rotterdam ook hebben. Het Stadhuisplein is een concentratiegebied, Witte de With is een concentratiegebied. We doen dat al in overleg met de horecaondernemers, maar ook met de culturele sector. Wij willen de komende dagen zodanige voorbereidingen treffen dat dat het komend weekend al in kan gaan, en dat je op een aantal plekken in de stad mensen de QR-code laat scannen. Je krijgt dan een bandje. Ik ben er nog niet helemaal uit of ik dat steun met een datum, nog even zien, maar in ieder geval een unieke kleur voor die dag en zodanig om de arm gebracht dat het niet uitgewisseld kan worden met een ander. Dat type armbandjes bestaat. In dat opzicht vind ik het experiment van de collega's in Alkmaar en Breda bewonderenswaardig. Dat hadden wij zelf niet op deze manier gezien en dan leer je van elkaar. Wat mij betreft gaan we dat dus het komend weekend inzetten en daarvoor gebruiken we, mijnheer Meeuwissen, het geld dat wij van het Rijk krijgen om juist behulpzaam te zijn bij de toegang voor de ondernemers. Daar krijgen we als regio zo'n € 3,5 miljoen voor. Grosso modo is de inschatting dat de helft daarvan naar Rotterdam komt. Dan zullen we die middelen daarvoor gebruiken de komende periode om behulpzaam te zijn voor de horeca, zodat je, als iemand voor de deur staat, alleen maar een bandje hoeft te laten zien en door kan lopen, in plaats dat je dan een handeling moet doen met een QR-codescanner. Overigens is mijn ervaring, ik ben nu op verschillende plekken gescand, dat dat echt goed verloopt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Voorzitter, goed om te horen van de burgemeester. Aangezien het wellicht dit weekend al ingevoerd gaat worden toch even een vraag. Het is denk ik goed wat betreft de concentratiegebieden, daar zijn veel kroeghoppers, zullen we maar zeggen. Dan kunnen ze dus een bandje halen en dan kunnen ze ook van kroeg naar kroeg. Maar we hadden even een discussie in de fractie op dit punt, en toen zei mevrouw Zeegers, onze fractievoorzitter, ik kan toch nog wel steeds naar het restaurant met mijn QR-code en dan hoef ik toch niet een bandje om mijn pols? Kunt u haar geruststellen burgemeester?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja, want mensen hebben een keuze voorzitter. Je kunt een bandje halen, maar je kunt ook rechtstreeks naar een restaurant gaan. Het is dus niet zo, wat mij betreft, dat een restauranteigenaar zegt: u moet eerst maar een bandje gaan halen. Het is meer een ondersteuning en het verlichten van het werk en het niet wegnemen

van de plicht die de wet neerlegt bij de ondernemer. Ik denk dat het belangrijk is om dat zo te zien. Ik had het afgelopen weekend een paar buitenlandse gasten op bezoek. Dat werkte gewoon, ook de buitenlandse QR-code kon gescand worden en functioneerde, dus de mededeling die ik net kreeg dat studenten met een Finse of Deense QR-code misschien hier niet zouden functioneren, dat hoor ik nu voor het eerst eerlijk gezegd. Ik heb die uitzending niet gezien. Ik zeg ook tegen de heer Meeuwissen dat ik niet alle televisie-uitzendingen volg, want dat is onmogelijk. Maar ik ga hier wel even naar kijken, want als dat aan de orde is, is dat een nationaal vraagstuk. Maar dat ken ik op die manier niet. Dan heeft de heer Leewis het punt van de 12-18-jarigen al eerder gemaakt. U heeft gelijk, dit is voor die categorie echt een verzwarende, zonder meer. Ik ga er overigens wel van uit dat jongeren van 12 tot en met zeker 16, 17 jaar nu doorgaans niet uithangen in de nachthoreca, maar je weet maar nooit. Misschien ben ik er te ouderwets voor, je weet maar nooit. Maar we moeten blijven garanderen dat ze kunnen sporten. Volgens mij heeft de QR-code geen verzwarende omstandigheden voor het sporten aan sich. Daar gelden andere criteria. Sporten en samen sporten voor die leeftijdscategorie is al mogelijk.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Eerst een interruptie van de heer Meeuwissen en dan van de heer Leewis.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Nog een korte aanvulling. Volgens mij betreft het QR-codes van buiten de EU die momenteel IT-technisch problematisch zijn.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Daar moet ik even naar kijken, dat weet ik eerlijk gezegd niet. Ik moet dat even checken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De burgemeester checkt dat. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Het ging er mij vooral om dat als jongeren zelf toernooien organiseren, en dat gebeurt regelmatig in onze wijken, dan krijgen ze nu te horen dat zij elkaar moeten gaan controleren op QR-codes. Dat is natuurlijk niet uitvoerbaar. Ik vind ook eigenlijk dat je dat niet aan jongeren kan vragen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ook dat moet ik checken want volgens mij hoeft dat niet, maar ik wil graag even uitzoeken hoe dat precies zit. Ik hoorde gisteren in een of andere discussie dat mensen zeggen: als ik naar de wc wil en ik maak gebruik van een terras, dan moet ik alsnog laten scannen. Daarvan heb ik eerder gezegd tegen uw raad; wat mij betreft, als je in Rotterdam op een terras zit en je gaat naar de wc en niet om binnen plaats te nemen, dan hoeft daar niet op gecheckt te worden. Het kan een misverstand zijn, maar draag het alsjeblieft uit. Wij zeggen dat ook tegen de horeca. Dat geldt wat mij betreft in Rotterdam dat er geen controleplicht voor QR-codes op zit als je op een terras zit en je wilt binnen naar de wc. Voorzitter, we zijn hier nog niet klaar.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Leewis nogmaals.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, de burgemeester geeft aan dat hij het gaat checken. Hoe krijgen we het te horen?

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, zoals te doen gebruikelijk zal ik er een brief aan wijden hoe het zit met sportende kinderen en al dan niet een QR-code. Dat ga ik

uitzoeken. Voorzitter, wat mij betreft is het niet zo dat ik het met de heer Meeuwissen in de basis niet eens ben hoor, want ik heb aangegeven dat het gewoon een rotmaatregel is. Maar we hebben niet anders. Het is een keuze tussen de samenleving nu op deze manier gedeeltelijk vrijgeven dan wel alles op slot houden en dan is dit de keuze die we maken. Derhalve wat mij betreft geen steun voor de motie van de heer Meeuwissen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel burgemeester. In tweede termijn. Ik kijk even rond. In ieder geval de heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, meer een punt van orde over een niet-beantwoorde vraag. De PVV wil ik ook graag weten welke officiële aanwijzingen en instructies ondernemers van de overheid hebben gekregen omtrent de controle van QR-codes, of is dit slechts via de persconferentie en de journaals gegaan?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, ik weet niet hoe het Rijk communiceert met ondernemers, hoe zij dat doen. Of dat via de Kamer van Koophandel gaat of anderszins, maar wij kiezen ervoor om met de sectoren zelf te overleggen. Ik heb zelf contact met de voorzitter van Horeca Rotterdam, maar ook met de voorzitter van de nationale horecaorganisatie heb ik persoonlijk contact. Onze medewerkers die over vergunningen en horeca gaan, hebben op dit moment dagelijks contact met de sectoren, maar ook met de cultuursector, dus wij pakken onze communicatie in persoon op met de organisaties, maar hoe het Rijk communiceert met de sectoren weet ik niet, al kan ik me voorstellen dat hiervoor geldt dat iedere burger en ondernemer de wet behoort te kennen, en dit is een wettelijke maatregel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Is er behoefte aan een tweede termijn? Die is er niet. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van dit agendapunt en sluit ik de beraadslagingen op dit punt.

11. Het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet van € 1,2 miljoen ten behoeve van de realisering van een fietsenstalling in de Beursgallery aan de Hoogstraat 185

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan kunnen we over naar agendapunt 17. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ach. Een technische storing. De griffier wijst mij terecht op een fietsenstalling die wij eerst nog moeten behandelen. Dat is het voormalig agendapunt 11. Dat stond als hamerstuk en dat is verheven tot te bespreken onderwerp. Het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet van € 1,2 miljoen ten behoeve van de realisering van een fietsenstalling in de Beursgallery aan de Hoogstraat 185. Dan geef ik de voorzittershamer graag weer terug aan de burgemeester.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen heeft het woord.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Voorzitter, hoe kun je geen voorstander zijn van een fietsenstalling? Nou, als deze meer dan een miljoen moet gaan kosten en het niet duidelijk is dat er behoefte aan is. In de commissie gaf ik al het voorbeeld. Als je even snel bij de Hema nieuwe sokken gaat halen, dan zet je je fiets natuurlijk gewoon in een fietsnietje, en dan ga je niet een roltrap af, een chique fietskelder in. Dat is namelijk ook exact wat we op dit moment zien bij de fietsenstalling op de Lijnbaan, terwijl die zelfs gelijkvloers en zelfs dan maakt niemand er gebruik van. Ik kom er zelf regelmatig langs en heb nog nooit meer dan

hooguit een handjevol fietsen zien staan. De fietsnietjes om de hoek zijn vele malen populairder. De wethouder heeft Leefbaar Rotterdam niet kunnen overtuigen van de noodzaak van deze fietsenstalling en het kip-en-ei-argument. Voorzitter, op de Lijnbaan hebben we dus al zo'n kip en een ei heeft ze tot op heden nog niet gelegd. Een tweede gouden kip erbij zonder leggarantie vinden wij dus geen goed idee. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u wel voorzitter. Ik ben blij dat we in deze gemeenteraad zo'n breed arsenaal aan onderwerpen kunnen bespreken, van VN Veiligheidsraad tot een fietsenstalling, en niet zomaar een fietsenstalling voorzitter, eentje voor 1110 fietsen in het oude V&D-pand. Nu zei ik toch bijna VVD-pand, omdat ik net mijnheer Karremans zat aan te kijken. Een goed voorstel. € 1,2 miljoen is een hoop geld maar het levert daar ook heel veel parkeerplekken op. Sterker nog, wij willen het voorstel doen voorzitter, om die plek nog wat te versterken en om te kijken of we niet op termijn een mooie verbinding zouden kunnen maken tussen die fietsenstalling en metrostation Beurs, om te kijken op welke manier deelvervoer ook een plek kan krijgen in die fietsparkeergarage en hoe de oostelijke fietsroute door het centrum nog beter kan aansluiten op die nieuwe fietsenstalling. Voorzitter, daarvoor dien ik graag deze motie in met een heel aantal andere partijen.

De **VOORZITTER**. De heer Postma heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Fietsknooppunt Beurs

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van Het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet van € 1,2 miljoen ten behoeve van de realisering van een fietsenstalling in de Beursgallery aan de Hoogstraat 185;

constaterende dat:

- het college de raad vraagt een investeringskrediet van € 1,2 miljoen beschikbaar te stellen voor de inrichting van een openbare stalling voor 1.110 fietsen in de Beursgallery (het oude V&D-pand);

overwegende dat:

- deze stalling op een prachtige centrale plek vlakbij kantoren, winkels en horeca veel kansen biedt voor een betere bereikbaarheid van het centrum met de fiets en de combinatie fiets/openbaar vervoer;

verzoekt het college:

- te onderzoeken hoe de nieuwe fietsenstalling Beurs een fietsknooppunt voor het centrum kan vormen en daarbij:
 - met de eigenaar van de Koopgoot de wenselijkheid en haalbaarheid te bespreken van een rechtstreekse (tunnel-)verbinding tussen de fietsenstalling en metrostation Beurs;
 - te onderzoeken of/hoe deelvervoer een parkeerplek kan krijgen in de stalling en daarmee minder ruimte inneemt op straat;
 - hoe de oostelijke fietsroute door het centrum (Couwenburg, Haagseveer en Westewagenstraat tot aan de Boompjes) aan kan sluiten op de nieuwe fietsenstalling;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.P. Postma, T.J. Vonk, I. van Wifferen, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, D.P.A. Tak, D.A. van Groningen, R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen en A. van Zevenbergen

De **VOORZITTER**. Dank u, de motie 'Fietsknooppunt Beurs' is breed ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Andere sprekers bij dit agendapunt? Wethouder Bokhove. Sorry, mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, fietsers nemen in heel Nederland maar zeker ook in Rotterdam ontzettend toe. Steeds meer fietsers zie je overal in Rotterdam en het is een drukte van belang. Hetzelfde geldt voor het fietsparkeren. Wij zijn dus ontzettend blij dat er ook met vooruitziende blik wordt gewerkt aan flink meer plekken om ook in het centrum je fiets te parkeren. Als we het niet meteen nodig hebben, dan over een korte tijd zeker wel. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Wij komen met twee verzoeken aan het college. Het eerste is om een dropzone voor deelscooters toe te voegen aan de technische uitwerking van de fietsenstalling, want deelscooters vormen een aanslag op de openbare ruimte vanwege het lukraak parkeren op de stoep. Het tweede verzoek is om in de fietsenstalling ruimte in te bouwen voor deelfietsen voor abonneementhouders, waardoor gebiedsontwikkelaars nabij de Beurs verlaagde parkeernormen tegemoet kunnen zien. Ons verzoek heeft een positief effect op het meer autoluw maken van de stad, omdat een ontwikkelaar liever minder dan meer parkeerplekken wil realiseren. Vandaar twee moties.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Mobility as a Service in de Beursgallery

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet van € 1,2 miljoen ten behoeve van de realisering van een fietsenstalling in de Beursgallery aan de Hoogstraat 185;

constaterende dat:

- Mobility as a Service (MaaS) in de 'Beleidsregeling Parkeernormen auto en fiets gemeente Rotterdam 2018' wordt beschouwd als mobiliteitsconcept waarbij reizigers gebruikmaken van mobiliteitsdiensten van een aanbieder in abonnementsvorm, in plaats van eigen vervoer;
- MaaS ontwikkelaars de mogelijkheid geeft af te wijken van de geldende (auto)parkeernormen, als er in de directe nabijheid van een ontwikkeling afdoende alternatieven zijn voor bezit van een eigen vervoermiddel;

overwegende dat:

- de Beursgallery een belangrijke hub kan worden voor deelvervoermiddelen, zoals deelfietsen en deelscooters waar Rotterdammers in abonnementsvorm gebruik van kunnen maken;
- inpassing van deze deelvervoermiddelen in de fietsenstalling in de Beursgallery ontwikkelaars de flexibiliteit geeft de te realiseren parkeercapaciteit voor auto's neerwaarts bij te stellen, hetgeen een positieve impact heeft op de wens de binnenstad autoluwer te maken;

verzoekt het college:

- Mobility as a Service voor ontwikkelingen in de binnenstad mogelijk te maken met realisering van de fietsenstalling in de Beursgallery;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 3. Dropzone in de fietsenstalling Beursgallery

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet van € 1,2 miljoen ten behoeve van de realisering van een fietsenstalling in de Beursgallery aan de Hoogstraat 185;

constaterende dat:

- er in het oude V&D-gebouw aan de Hoogstraat ('Beursgallery') een parkeervoorziening voor fietsen wordt gerealiseerd;

voorts constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam inzet op zogenoemde 'dropzones' om het parkeren van deelscooters in goede banen te leiden;

overwegende dat:

- deelscooters voor enorme parkeerproblemen in de openbare ruimte zorgen en vaak lukraak op de stoep geparkeerd worden;
- de centrale ligging van de Beursgallery ideaal is om een dropzone voor deelscooters in het hart van de stad mogelijk te maken;

verzoekt het college:

- een dropzone voor deelscooters in te passen in de technische uitwerking van de nieuwe fietsenstalling in de Beursgallery;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

De **VOORZITTER**. Ik krijg twee moties aangereikt. De motie 'Mobility as a service in de Beursgallery' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie 'Dropzone in de fietsenstalling Beursgallery' is ook voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Dank. Heeft iedereen die wilde inspreken zijn ruimte kunnen gebruiken? Wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Voorzitter, het is eigenlijk best wel mooi dat het niet met een hamerslag zomaar in één keer door de raad heen gaat, want dit is inderdaad een heel mooie ontwikkeling en ik denk ook heel toekomstgericht. Want je ziet natuurlijk toch steeds meer mensen die op de fiets naar de binnenstad willen. Waar we langzamerhand proberen meer ruimte te maken in de stad door minder auto's in de stad te laten parkeren, is het in de toekomst denk ik ook heel zinvol om te zorgen dat die niet zo vol met fietsen staat dat je er bijna niet meer kunt lopen en dat het gewoon heel erg bijdraagt aan een fijn verblijfsklimaat. Dus het is belangrijk dat die bezoekers aan de binnenstad makkelijk en eenvoudig hun fietsen kunnen parkeren op een goede, veilige locatie. We zien bijvoorbeeld

ook hoe goed zo'n fietsparkeergarage van het Centraal Station wordt gebruikt. Prettig, licht, overzichtelijk, veilig. Dit is denk ik een ontzettend mooie investering waar ik ook heel veel draagvlak voor proef. We hebben het in de commissie al uitgebreid besproken om ook te kijken hoe die nog toekomstbestendiger zou zijn. De heer Postma heeft een aantal zaken die toen ook ter sprake kwamen en waar toen ook al draagvlak voor leek om dat goed te onderzoeken naar de toekomst toe benoemd, om te kijken of er nog betere verbindingen mogelijk zijn op het moment dat bijvoorbeeld de Koopgoot op de schop gaat. Daar sta ik dus ook positief tegenover, om dat te onderzoeken en om te kijken of we dus aan kunnen sluiten bij de ontwikkelingen bij die fietsenstalling nog beter te maken. Dus de motie van de heer Postma wil ik graag omarmen. Dan zijn er ook twee moties van de heer Van der Velden. Die zitten wat complexer in elkaar. De heer Van der Velden verzoekt een dropzone voor deelscooters in te passen in die parkeergarage. Je moet hier een enorme steile helling af en zo'n deelscooter is behoorlijk zwaar, als die voor meerdere scooters ook geschikt is. Toevallig zijn de deelscooters allemaal elektrisch, maar als er andere scooters in komen die bijvoorbeeld nog steeds old school op benzine rijden, dan geeft dat vervuilende elementen, maar het is in ieder geval niet mogelijk om nu technisch in te passen dat die scooters naar niveau -1 kunnen op een veilige plek. Ik moet die motie dus helaas ontraden. Ik begrijp wel wat u daarmee wilt bereiken. Het is denk ik zinvoller om te zoeken naar hubs voor de deelscooters in de buitenruimte op een heldere en overzichtelijke plaats.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Ik hoor de wethouder zeggen old school scooters. Ik hoor de wethouder zeggen: we willen geen vervuilende elementen. Maar dat is niet waar onze motie om vraagt. Onze motie is specifiek gericht op deelscooters en dat zijn dus niet de vervuilende. Ten tweede, technische belemmeringen lijken mij geen reden. Het moet nog ontwikkeld worden, dus wij roepen gewoon de wethouder op: wees nu eens een keer een beetje creatief en laat u niet zo leiden door wat ambtenaren zeggen. Ga nu gewoon hiermee aan de slag. Wees gewoon creatief.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Voorzitter, soms houdt creativiteit op, op het moment dat een hellingshoek te steil is. U weet dat een fiets naar beneden rijden, naar één verdieping lager of een flink niveau lager, echt makkelijker is, lichter te verplaatsen dan een zware deelscooter. Ik zou niet willen dat daar ongelukken gebeuren en ik moet helaas die motie ontraden.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen heeft nog een vraag aan u.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u voorzitter. Eigenlijk aanvullend op de heer Van der Velden. Hij heeft het over deelscooters, maar er zijn natuurlijk ook deelfietsen in de stad. Hoe kijkt u daar tegenaan in deze parkeergarage?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). In de Centraal Station-parkeergarage hebben wij een ruimte gemaakt speciaal voor de deelfietsen, om te kijken of dat prettig is, ook in de vindbaarheid en in afspraken. Ook hier, wij verwachten eigenlijk dat er mogelijk minder gebruik is omdat mensen al met een bepaalde bestemming naar het centrum toe gaan op de deelfiets en dat die ook snel weer weggaan, dus het zijn eigenlijk geen

langetermijnparkeerplekken. Vandaar dat wij eigenlijk eerst nog even willen kijken in de buitenruimte voor de deelconcepten, zodat het ook stimulerender is zodat mensen misschien nog wel eerder zo'n concept tegenkomen. Dus net als voor de deelscooters willen we wel gewoon kijken of er in de buitenruimte een goede, logische hub mogelijk is, dan die meteen onder de grond te plaatsen vanwege de zichtbaarheid. We gaan er hier natuurlijk vooral van uit dat mensen die wel met een eigen fiets naar het centrum komen, die veilig, overdekt willen neerzetten en daarmee ook verleid worden om die parkeergarage te gebruiken.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u voorzitter. Misschien loop ik iets te ver op de zaken vooruit. U geeft aan dat er voor deelscooters nog wel wat technische haken en ogen aan zitten. Voor deelfietsen zijn die er wat minder, maar is het meer een praktisch standpunt dat die daar wellicht niet zo op hun plaats zouden zijn. Maar bij overwegingen in de toekomst, neemt u daarin ook mee dat, behalve dan nu die € 1,2 miljoen die ongetwijfeld uitgegeven gaat worden, dat de gemeente ook € 250.000,00 per jaar aan huur betaalt waar dus dan straks wellicht commerciële concepten ook gebruik van gaan maken? Gaat u dan kosten doorrekenen aan die aanbieders van deelvervoer of gaan wij hier met z'n allen, alle Rotterdammers, daarvoor de huur betalen?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Een heel goede vraag. Er zitten ook veel als-dan-vragen in besloten. Op het moment dat wij een publieke beveiligde garage hebben, dan maken we daar kosten voor. Dat zijn inderdaad de exploitatiekosten. Dat is ook om de mensen te stimuleren er gebruik van te maken, ook om zich veilig te voelen en toezicht te houden zodat er geen vandalisme is. Dat doen we natuurlijk ook voor autoparkeergarages. Ook in autoparkeergarages maken we afspraken met deelmobiliteit, om te kijken of het werkbaar is om niet alleen auto's op straat te hebben, want we willen steeds meer ruimte voor bewoners creëren en we zijn net een pilot begonnen in de Kruispleingarage. Die rekenen we nu nog niet door. Op het moment dat het wenselijk is om deelmobiliteit ook te gebruiken op zo'n locatie, zou je daar eventueel afspraken mee kunnen maken, maar aanvankelijk gaan we natuurlijk eerst beginnen om te zorgen dat die garage goed gebruikt gaat worden. In het begin heb je natuurlijk ook heel veel plek en is het ook maar de vraag of je op dat moment die extra kosten in rekening wilt brengen of dat je gewoon vooral ook nieuw gedrag wilt gaan aanleren.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank u voorzitter. Toch nog even aansluitend. Ik vind de oproep van de heer Van der Velden namelijk best wel charmant en overigens is de grap dat het grootste wat nu tegenstaat bij mensen in de stad bij deelmobiliteit juist het feit is dat ze niet goed geparkeerd zijn. Maar wat zijn nu die technische ingewikkeldheden waarom je niet een deelscooter daar beneden kan parkeren. Want als u zegt dat er in het begin veel ruimte is, lijkt mij dat het dan toch makkelijk op te lossen is?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). De ruimte waar je hem neerzet is niet het probleem. U weet hoe diep de Koopgoot ligt. Op dat niveau, -1, moet er geparkeerd worden. Dat betekent dat je maar een heel klein stukje hebt om een behoorlijk steile afdeling te maken. Een deelscooter is gewoon hartstikke zwaar. Uw fiets is ongetwijfeld een heel stuk lichter, dus het gaat vooral om die technische inpassing, en om te zorgen dat je niet een halve straat

nodig hebt waardoor je eigenlijk heel veel publieke ruimte niet kunt gebruiken en het eigenlijk misschien wel een ongezellig gat wordt. Die technische oplossing is gewoon heel erg lastig en die zou ik zeker in dit stadium niet willen adviseren. Vandaar dus dat ik de motie ontraad. Ik was bij de tweede motie, maar u was natuurlijk even teruggekomen op de eerste motie. De tweede motie gaat over het concept 'Mobility as a Service'. U draagt het college eigenlijk op om dat meteen uit te rollen, en niet eerst te onderzoeken om te kijken of daar eventueel überhaupt wel behoefte aan is. Want er wonen boven in de Beursgallery geen mensen, dus we weten niet of de mensen die nu hun fiets daar gaan parkeren, ook de toekomstige gebruikers zijn van een Mobility as a Service-concept voor mensen die in het centrum wonen. Die willen dat misschien veel liever inpandig in hun eigen pand, of dat bij een nieuwe ontwikkeling de ontwikkelaar zorgt dat er mobility-service in de eigen ontwikkeling is. We weten dat mensen eigenlijk altijd voor een gemakkeuze gaan en ik vind eigenlijk ook dat de ontwikkelaars die wij vragen om in de binnenstad te bouwen, zoals bijvoorbeeld de POST hiernaast aan het verschijnen is. Die zorgen ook voor een Mobility as a Service-concept in hun eigen pand, waarmee ze dus toestemming hebben gekregen om minder parkeerplaatsen te regelen. Zij weten dan dat ze ook meteen daar heel veel fietsvoorzieningen moeten maken. Eigenlijk vind ik de motie zoals u hem nu heeft opgesteld, om het meteen mogelijk te maken, zonde. Ik zou eerder willen onderzoeken of het nodig is en dan daarna pas een keuze maken. Ik zou eigenlijk ook die verantwoordelijkheid bij de ontwikkelaars willen leggen bij nieuwe ontwikkelingen, want waar het makkelijker kan, moet die markt dat eigenlijk ook zelf doen. In deze vorm ontraad ik de motie. Als u zou zeggen: onderzoek het, dan zou ik zeggen: dan kunnen we er wat mee. Ik vind nu eigenlijk de stelling wat te kort door de bocht.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen was eerst.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u voorzitter. Gezien de beperkte spreektijd zal ik het heel kort houden, want ik ben blij dat Mobility as a Service ter sprake komt. Dat is natuurlijk het aan elkaar koppelen van allemaal verschillende manieren van vervoer. Als ik me niet vergis, is er ooit een motie geweest van mijn fractiegenoot de heer Van Schaik, die is aangenomen. Die gaat over het ruimte creëren in parkeergarages voor fietsen of eventueel deelfietsen. Hoe zit dat daar nu eigenlijk mee? Want volgens mij zou dat daar perfect op aansluiten.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). De heer Van Schaik heeft dat ooit gevraagd, om meer fietsruimte te maken in parkeergarages. Wij zijn tot nu toe nog steeds op andere slimme locaties terechtgekomen, bijvoorbeeld dat we voor de deelfietslocatie in het Centraal Station ruimte hebben gemaakt. Ik heb u eerder verteld dat wij bezig zijn om te kijken of er bijvoorbeeld bij het Depot Boijmans van Beuningen een extra toegang kan worden gemaakt voor fietsers, dus daar zijn we mee bezig.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ik voel me uitgelokt en dan ga ik wat zeggen. Het is een raadsbrede motie geweest, die raadsbreed is aangenomen. Dus het is niet zomaar even dat mijnheer Van Schaik wat heeft gevraagd. Maar wat zijn nu de resultaten ervan? Bent u ermee aan de gang gegaan?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Wij zijn er zeker mee aan de gang gegaan. Mevrouw Van Groningen heeft bijvoorbeeld ook een motie ingediend om op creatieve wijze te kijken

waar we zoveel mogelijk fietsparkeerplaatsen ook inpandig konden maken en ook op creatieve plaatsen in de buitenruimte. Ik kan ze nu niet allemaal uit mijn hoofd opnoemen, maar u weet dat er inmiddels duizenden fietsparkeerplaatsen bij zijn gekomen deze collegeperiode en dat het einde nog niet in zicht is. Er loopt bijvoorbeeld het onderzoek naar de Museumgarage, om te kijken hoe wij daar een extra ingang kunnen maken om fietsparkeerplaatsen te maken. Dus daar zijn we hartstikke mee aan de slag.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden, u bent gaan zitten.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nog even over onze tweede motie. Ik zal die motie wijzigen in een onderzoeksmotie, dus die komt er nog aan.

De **VOORZITTER**. Helder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel. Ik kan toezeggen dat als wij een nieuwe versie krijgen die vraagt dit te onderzoeken, dat wij daarmee aan de slag gaan.

De **VOORZITTER**. U bent klaar?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja.

De **VOORZITTER**. Is er behoefte aan een tweede termijn op dit punt? Dat is niet het geval. Dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af.

17. Werkwijze onderzoeken in het kader van de Participatiewet

De **VOORZITTER**. Dan gaan wij naar agendapunt 17, Werkwijze onderzoeken in het kader van de Participatiewet. De heer Versnel. Hij komt net binnen snellen.

De heer **VERSNEL** (vvd). Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, van de VVD is bekend dat wij hechten aan goede en strikte handhaving om misbruik van sociale voorzieningen tegen te gaan. Maar strikte handhaving is alleen gerechtvaardigd als die regel ook zo is uitgewerkt dat die door Rotterdammers ook naleefbaar is. Als je mensen een verplichting oplegt, dan moet glashelder zijn wanneer en in welke situatie die van toepassing is en hoe je vervolgens aan die verplichting voldoet. Voor de inlichtingenplicht voor mensen in de bijstand geldt dat nu naar onze opvatting niet. Mensen in de bijstand hebben duizend dingen aan hun hoofd, zoals het zoeken naar werk of het doen van hun Prestatie010, en het oplossen van allerlei andere problemen. Van hen verwachten we nu dat zij daarnaast ook voortdurend alert zijn op feiten of omstandigheden die van invloed kunnen zijn op hun bijstandsrecht, dat ze correct kunnen afwegen of dat zo is, terwijl nergens goed duidelijk wordt gemaakt wat die feiten en omstandigheden dan precies wel en niet zijn en dat ze vervolgens via de aangelegde omweg melding daarvan weten te maken. Dat werkt niet en dat zien we ook aan de cijfers. Het gaat jaarlijks om een probleem van miljoenen euro's en een heleboel zorgen, terwijl er bij betrokkenen heel vaak van geen kwade intentie sprake is. Dat kan beter en moet dus anders en we hebben een concreet idee hoe. Het is de bedoeling om met behulp van moderne technologie een assistent voor inlichtingsplichtigen te ontwikkelen, die nadrukkelijk lowtech is, en ook voor niet-digitaal vaardigen bruikbaar moet zijn, bijvoorbeeld met inzet van telefonie. Ik heb in de commissie afgelopen week een idee uitgebreid uitgelegd en de onderbouwing daarvan op verzoek ook rondgestuurd. De motie dien ik vandaag in, samen met collega's De Oude, Vonk, Segers en Yigit, en deze heet 'Handje helpen'.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Handje helpen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van Participatiewet,

constaterende dat:

- de inlichtingenplicht jaarlijks duizenden keren niet wordt nageleefd, waarmee dit een belangrijke bron is van onregelmatigheden in de bijstand;
- het hierbij ging om 5,9 miljoen in 2020, 8,9 miljoen in 2019 en 9,2 miljoen in 2018;
- voldoen aan de inlichtingenplicht zoals die nu bij landelijke wetgeving en in lokale uitvoering is ingericht erg moeilijk is, omdat in niet duidelijk herkenbare momenten, op een manier die ongebruiksvriendelijk is, melding moet worden gedaan van niet duidelijk gedefinieerde feiten;

overwegende dat:

- handhavingssinzet op onregelmatigheden van dergelijke omvang nodig en gerechtvaardigd is, maar dat die hand in hand behoort te gaan met een voortdurende ernstige poging om de plicht beter naleefbaar te maken;
- de manier waarop de inlichtingenplicht nu is ingericht niet voldoet aan de nieuwe standaard van mensgericht werken, waarbij processen worden ingericht vanuit de menselijke context van de eindgebruiker;

verzoekt het college:

- de manier waarop de gemeente bijstandsontvangers ondersteunt bij het voldoen aan de inlichtingenplicht zowel ingrijpend als kostenefficiënt te verbeteren, door voor hen een functionaliteit te ontwikkelen, in de vorm van een lowtech telefonische of digitale assistent of anderszins, die: met een zelf te kiezen regelmatig op vriendelijke wijze herinnert dat er mogelijk iets te melden is geweest; met een zo beperkt mogelijk aantal filtervragen helpt beoordelen of er iets te melden was; op basis van de dan ingevoerde informatie vast een zover mogelijk ingevulde melding klaarzet; het daadwerkelijk doen van die melding zoveel mogelijk vergemakkelijkt; en begrijpelijk en bruikbaar is voor mensen met beperkte digitale vaardigheden;
- en bij de ontwikkeling daarvan zowel ambtelijke specialisten, service design specialisten, gedragsdeskundigen, als de doelgroep te betrekken;
- en de gemeenteraad te informeren over de voortgang;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.B. Versnel, H. de Oude, E. Yigit, T.J. Vonk en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. De motie 'Een handje helpen' is door meerdere partijen ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De heer De Oude. Ik wil graag memoreren dat het de maidenspeech is van de heer De Oude.

De heer **DE OUDE** (gl). Dank u wel mijnheer de voorzitter. Het is een lange vergadering en mijn excuses aan de raad, maar er komen nog wat minuten bij. Het is de eerste keer in de raad dat ik hier iets mag zeggen en ik heb begrepen dat het dan de gewoonte is om ook iets persoonlijks te vertellen. Ik heb daar niet lang over na hoeven denken. De meesten van u hebben wel gezien dat ik wat moeilijk loop. Zo ben ik niet geboren. Ik heb een aantal jaren

geleden een hersenbloeding gehad en een van de dingen die ik nooit zal vergeten is dat ik met de revalidatiearts mijn carrièremogelijkheden besprak en dat zij zei: mijnheer De Oude, voor iemand met uw hersenbeschadiging is politiek uitstekend geschikt. Daar bedoelde ze mee dat ik wel motorische beperkingen heb, maar geen cognitieve beperkingen. Maar een misverstand is snel geboren. Dat brengt mij eigenlijk ook wel op het onderwerp van deze beraadslaging. Want tussen mij en de revalidatiearts was een band van vertrouwen. En als het gaat over een gesprek in de bijstand, dan zal die band van vertrouwen er niet zijn, sterker nog, je kunt er spreken over een groot wantrouwen tussen overheid en de burger en dat is wederzijds. Zowel de overheid vertrouwt de burger niet, als de burger vertrouwt de overheid niet. Dat maakt het lastig om een gesprek goed te voeren, want je gaat ervan uit dat je een mens niet alleen wilt controleren op onrechtmatigheden, je gaat ervan uit dat je mensen ook vooruit wilt helpen. Als je dan praat over het gebruik van een algoritme bij zo'n gesprek, dan maakt dat het vertrouwen niet groter. Sterker nog, de kans is groot dat je het wantrouwen vergroot. Ik begrijp onmiddellijk dat een algoritme het heel erg efficiënt maakt om te bepalen wie je gaat uitnodigen voor een onderzoeksgesprek, maar voorzitter, we hebben het nu over een verkeerde doelrationaliteit. Het gaat er voor mij namelijk niet om dat burgers zo efficiënt mogelijk gecontroleerd worden, het gaat erom dat we burgers die problemen hebben ondersteunen. Het gaat er zeker om dat we het wantrouwen enigszins kunnen verkleinen. Om effectieve beoordelingsgesprekken te voeren, gaat het er dus wat mij betreft om dat het proces helder en transparant is. Daarbij verwijs ik graag naar de woorden van de heer Postma, die daar heel nuttige dingen over zei, en zeker zijn bijdrage over het do no harm, kan ik van harte onderschrijven. Dat brengt mij eigenlijk bij een tweede onderwerp en dan sluit ik mij aan bij de heer Versnel. Een van de dingen die misgaat, is de informatieplicht. Je ziet daar ontzettend veel problemen bij ontstaan. Omdat de overheid niet duidelijk maakt waar cliënten nu precies over moeten informeren, worden er te vaak onbewust veel overtredingen gemaakt. Nu vind ik die informatieplicht een enorm onding. Ik zou het liefst willen dat die afgeschaft gaat worden. Maar dat moeten wij in de regering zien te regelen, en zolang GroenLinks daar niet in zit, zullen we hier met wat lapmiddelen moeten proberen wat pleisters te plakken. Ik hoop dat dat snel verandert, maar dat is een ander onderwerp. Voorzitter, ik heb in de afgelopen tijd met een aantal mensen uit de sociale advocatuur gepraat en die hadden een aantal ideeën hoe je dat kunt veranderen. Daartoe ga ik een motie indienen en die heet 'Allemaal toppers'. Mijn eerste motie in de raad. De andere tachtig bewaar ik tot een volgende keer.

De **VOORZITTER**. De heer De Oude heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Allemaal toppers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van Werkwijze onderzoeken in het kader van de Participatiewet;

constaterende dat:

- de inlichtingenplicht jaarlijks duizenden keren niet wordt nageleefd, waarmee dit een belangrijke bron is van onregelmatigheden in de bijstand;
- voldoen aan de inlichtingenplicht zoals die nu bij landelijke wetgeving en in lokale uitvoering is ingericht erg moeilijk is, omdat op niet duidelijk herkenbare momenten, op een manier die ongebruiksvriendelijk is, melding moet worden gedaan van niet duidelijk gedefinieerde feiten;

overwegende dat:

- niet nakomen van de informatieplicht bijstandsgerechtigden in ernstige schuldproblematiek kan brengen;
- bijstandsgerechtigden gebaat zijn bij heldere en zo concreet mogelijke communicatie over de informatieplicht;
- de sociale advocatuur, die bijstandsgerechtigden bijstaat, aandringt op betere informatieverstrekking;

verzoekt het college:

- de manier waarop de gemeente bijstandsontvangers ondersteunt bij het voldoen aan de inlichtingenplicht te verbeteren, door een top 5 van de meest voorkomende schendingen van de informatieplicht samen te stellen;
- en bij de ontwikkeling daarvan zowel ambtelijke specialisten, communicatiespecialisten, gedragsdeskundigen, als de doelgroep te betrekken;
- deze top 5 regelmatig zowel mondeling als schriftelijk onder de aandacht van bijstandsgerechtigden te brengen, en in ieder geval bij de aanvraag;

en gaat over tot orde van de dag."

w.g. H. de Oude, T.J. Vonk, E.C. Eskes, T.B. Versnel en D. Yildirim

De **VOORZITTER**. Mijnheer De Oude, gefeliciteerd. We zijn altijd in voor een beetje droge humor, dus die moet u vaak meenemen. De motie 'Allemaal toppers' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Dank u zeer. Mevrouw Arsiëni.

Mevrouw **ARSIËNI** (d66). Voorzitter, de toeslagenaffaire heeft een vertrouwenscrisis blootgelegd. Een crisis die gaat over het vertrouwen van de burger in de overheid, maar nog veel meer van de overheid in de burger. Ik kan helemaal aansluiten bij het betoog van de heer De Oude daarover. Een bijstandsgerechtigde wordt extreem gecontroleerd als je dit vergelijkt met bijvoorbeeld de controle op belastingontwijking. De menselijke maat is hierin zoekgeraakt. We hebben een systeem gecreëerd van schuld totdat onschuld bewezen is, waarin menselijke fouten meteen een rode vlag opleveren en waarin vertrouwen een gunst is die je moet verdienen. Ook D66 vindt dat we de rechtmatigheid van uitkeringen moeten onderzoeken, maar het is wel de vraag of de werkwijze van de afgelopen jaren past bij een overheid die uitgaat van vertrouwen. Er wordt op dit moment gewerkt met een algoritme dat de afgelopen jaren op alle informatie is gebaseerd die wordt opgehaald in het kader van de Participatiewet. Tot op heden zijn er variabelen gebruikt, zoals taalniveau en ook de status van vluchtelingen. Voorzitter, dat kan echt niet. Het is een black box, waarom deze en andere variabelen in de richting van onrechtmatigheid zouden wijzen. Gelukkig heeft de wethouder aangekondigd de variabelen te gaan aanpassen en dat er naar een transparant glazen model wordt gekeken waarvoor een voorstel naar de raad zal komen. Daar zijn we heel erg blij mee. D66 dient met een aantal andere partijen een motie in om ook de democratische controle hierop te verstevigen. Maar dan de heronderzoeken. Wij vinden het logisch om bij twijfels over de rechtmatigheid van uitkeringen of mogelijke fraude heronderzoeken te doen. Gelukkig leven we in een tijd dat we dat niet meer blind hoeven te doen. We kunnen veel meer signaalgericht te werk gaan. Maar we werken ook met een quotum waar naartoe wordt gewerkt, ook als er geen enkele aanleiding is voor die heronderzoeken. Het is een enorm tijdsintensief en heftig instrument voor Rotterdammers in de stad. Mensen worden compleet binnenstebuiten gekeerd. Zoals de heer Versnel het ook al even aangaf, mensen in de bijstand hebben duizenden dingen te doen. In Rotterdam hebben we gezien dat wantrouwen als basishouding mensen niet verder helpt. We werken met mensen, niet met nummers. Voorzitter, dat laatste heb ik niet gezegd, maar de nieuwe

lijsttrekker van de PvdA. Ik gebruik dat citaat, omdat ik geloof dat dat eigenlijk de kern is van de motie die ik daarover wil indienen. We willen terug naar de menselijke maat, waarin onschuld niet hoeft te worden bewezen omdat we een quotum moeten vullen, en waarin de overheid primair uitgaat van vertrouwen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Arsieni heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Meer vertrouwen in de eigen kracht van Rotterdammers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30-9-2021 ter bespreking van agendapunt 17;

constaterende dat:

- het college verschillende instrumenten tot zijn beschikking heeft om de rechtmatigheid van de uitkering te onderzoeken;
- heronderzoeken vroeger wettelijk verplicht waren om de rechtmatigheid van de uitkering te onderzoeken, maar er tegenwoordig signaalgestuurde vormen van controle bestaan, zoals de afhandeling van signalen van het Inlichtingenbureau;
- de heronderzoekplicht is vervallen en het college nu zelf mag bepalen hoe het de rechtmatigheid onderzoekt;
- de gemeente Rotterdammers uitnodigt voor heronderzoeken, bij wie er geen aanleiding bestaat voor extra controle;
- er momenteel een quotum voor heronderzoeken geldt, waar naartoe wordt gewerkt;

overwegende dat:

- het college heeft aangegeven de werkwijze en systematiek van heronderzoeken aan te passen op basis van nieuwe inzichten en de raad hierover voor het eind van 2021 te berichten;
- de a-selectieve en thematische methodes momenteel worden ingezet om het quotum op te vullen;
- het terecht is om onderzoek te doen bij twijfels over de rechtmatigheid van de uitkering of mogelijke bijstandsfraude;
- bij de aselectieve en thematische methodes, zonder dat er twijfels zijn over de rechtmatigheid van de uitkering, veel Rotterdamse bijstandsgerechtigden volledig binnenstebuiten worden gekeerd;
- het volkomen misplaatst is om goedwillende Rotterdammers op te zadelen met de stress van een heronderzoek, alleen maar om een quotum te vullen;
- de gemeente primair uit zou moeten gaan van vertrouwen in Rotterdamse burgers;

verzoekt het college:

- bij de herziening van de werkwijze en systematiek van heronderzoeken specifiek aandacht te besteden aan de wijze waarop heronderzoeken kunnen worden gekoppeld aan de signalen van het Inlichtingenbureau;
- bij deze herziening ook mee te nemen hoe het quotum voor heronderzoeken in de volgende periode kan worden afgeschaft;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N. Arsieni, H. de Oude, F. Achbar en B. van Noppen

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De motie 'Meer vertrouwen in de eigen kracht van Rotterdammers' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Dank voorzitter. Voorzitter, heronderzoeken kunnen grote impact hebben op mensenlevens. Mensen vinden het soms stressvol en helemaal wanneer ze heel veel moeten terugbetalen. Soms krijg je er wat van mee in de media, neem bijvoorbeeld de mevrouw uit de gemeente Wijdmeren en haar boodschappentasje. Volgens mij was heel Nederland verontwaardigd. Tegelijkertijd voorzitter, vinden wij ook dat heronderzoeken noodzakelijk zijn om onrechtmatigheden op te sporen en om zo de solidariteit voor ons socialezekerheidsstelsel intact te houden. In de afgelopen jaren is in Rotterdam met succes de uitvoering van de bijstand menselijker gemaakt. Mijn fractie is hiernaast ook blij dat er inspanningen zijn om het risico-inschattingsmodel te upgraden. Zo zijn de zogenaamde proxyvariabelen er al uit. Terug naar de inlichtingenplicht. Soms is het ook zo, voorzitter, dat er gewoon iets misgaat zonder opzet. Om die reden steunen wij ook de motie van GroenLinks. Wij vinden het een heel goed idee om te kijken hoe je die inlichtingenplicht begrijpelijker kunt maken voor mensen. Voorzitter, ik heb net ook al gezegd bij punt 15 dat ik denk dat in de stad in algemene zin weinig kennis is van slimme data, van algoritmes en zeker ook de inzet daarvan door de lagere overheid. Over de inzet van slimme data van bedrijven is eigenlijk veel meer bekend. Als je dat dan tegenover elkaar zet, dan zeg ik: wat mij betreft zijn zeker die slimme data en koppelingen de toekomst, maar zorg ervoor dat je als lagere overheid ook initiatieven ontwikkelt om die kennis te delen in de stad, voor meer transparantie, meer draagvlak. Sowieso zou ik als PvdA'er zeggen: vanuit vertrouwen in de mensen. Dan moet ik ook zeggen dat hier nog wel een opdracht ligt voor de gemeente.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Andere sprekers? De heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Voorzitter, dank u wel. Mensen die in de bijstand bewust frauderen moet je hard aanpakken, maar voorzitter, mensen die vanwege schrijnende situaties in de bijstand zitten, die moet je gaan helpen. Maar helaas zien we dat de Participatiewet geen onderscheid maakt tussen fraudeurs of mensen in nood. Het draait allemaal om cijfers. Krijg je boodschappen, melden. Krijg je een verjaardagscadeau, melden. Het is melden, melden en nog eens melden. Voorzitter, we hebben onze mond vol als het gaat om die menselijke maat. We willen het, we zeggen het, we schrijven het op in onze beleidsdocumenten, maar het wordt niet altijd toegepast. Zo heb ik vele casussen meegenomen en die wil ik straks overhandigen aan de wethouder. Dit zijn slechts enkele die ik recentelijk heb ontvangen, allemaal mensen die in de bijstand zaten of zitten, en waar niet goed mee is omgegaan. Zij zijn hun vertrouwen in de overheid en in de gemeente kwijtgeraakt. Laat ik er drie even uitlechten. Een vader die stopte met werken omdat hij zorg wilde dragen voor zijn dochter met een beperking, die inmiddels is overleden. Hij moest € 2.600,00 terugbetalen. Een moeder van wie een zoontje jarig was, iemand wilde geld storten voor een verjaardagstaart. Dat mocht niet. En voorzitter, ook een vrouw die drie kwetsbare dames onderdak gaf in haar huis, moest haar uitkering terugbetalen en kreeg € 50.000,00 boete. Voorzitter, mijn boodschap aan de wethouder is: leer van deze casussen. Bespreek deze schrijnende casussen met uw ambtenaren. Deze casussen schreeuwen om maatwerk. Ik wil in ieder geval mijn bijdrage als raadslid leveren en daarom zal ik vandaag ook een viertal moties indienen om de menselijke maat ook echt een centrale rol te geven in het beleid in onze stad. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Yigit heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Niet korten op een verjaardagscadeau!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 17. Werkwijze onderzoeken in het kader van de Participatiewet;

constaterende dat:

- uitkeringsgerechtigden in Rotterdam volgens de inlichtingenplicht de gemeente moet informeren over alles wat van belang kan zijn voor het recht op de uitkering;

van mening dat:

- het verkrijgen van een cadeau tijdens een verjaardag of een andere speciale aangelegenheid niet als relevant moet worden geacht in het kader van de inlichtingenplicht;

verzoekt het college:

- om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om verkregen cadeaus tot een (nader bepaalde waarde) tijdens een speciale aangelegenheid niet aan te merken als inkomen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 5. Iedere Rotterdammer heeft recht op een bestaansminimum

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 17. Werkwijze onderzoeken in het kader van de Participatiewet;

constaterende dat:

- uit onderzoek van Nibud blijkt dat de bijstandsuitkeringen onvoldoende zijn om van rond te komen;
- de vaste lasten enorm hard zijn gestegen en bijstandsgerechtigden hier het meeste last van ervaren;
- de gemeente Rotterdam niet veel ruimte heeft voor maatwerk door de Participatiewet;

van mening dat:

- iedere Rotterdammer recht heeft op een bestaansminimum;
- er meer maatwerk geleverd moet worden om bijstandsgerechtigden in Rotterdam beter bij te staan;
- het jaarlijks tekort waar uitkeringsgerechtigden in Rotterdam mee te maken hebben opgevangen moet worden door het Rijk;

verzoekt het college:

- een lobby te starten richting het Rijk en te pleiten voor het verhogen van het bestaansminimum door:
- te vragen naar de mogelijkheden voor de gemeente om meer maatwerk te leveren door bijvoorbeeld de vrijlatingsgrens voor giften te verhogen;
- te vragen naar meer bevoegdheden om bijzondere bijstand makkelijker te verstrekken aan specifiek groepen Rotterdammers die hier het meeste behoefte aan hebben;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 6. Gasten gedragen zich ook als gasten tijdens een huisbezoek

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 17. Werkwijze onderzoeken in het kader van de Participatiewet;

constaterende dat:

- bij het aanvragen van een bijstandsuitkering of tijdens het verkrijgen van een bijstandsuitkering er (onaangekondigde) huisbezoeken plaatsvinden;

van mening dat:

- er altijd rekening moet worden gehouden met de privacy van de Rotterdammers en er zorgvuldig om moet worden gegaan met de thuissituatie zodat de huisbezoeken niet als onaangenaam wordt ervaren als Rotterdammers ambtenaren over de vloer krijgen;

verzoekt het college:

- om een cultuursensitieve benadering toe te passen tijdens de huisbezoeken;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 7. Wijs uitkeringsgerechtigden op hun rechten tijdens een onaangekondigd huisbezoek

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 17. Werkwijze onderzoeken in het kader van de Participatiewet;

constaterende dat:

- bij het aanvragen van een bijstandsuitkering of tijdens het verkrijgen van een bijstandsuitkering er (onaangekondigde) huisbezoeken plaatsvinden;
- de Centrale Raad van Beroep hierover het volgende heeft gezegd: "aan de bijstandsccliënt/bewoner moet vooraf toestemming worden gevraagd voor het binnentreden en aan hem moet vooraf worden medegedeeld dat het eventuele weigeren van toestemming geen directe gevolgen heeft voor de bijstandsverlening";

verzoekt het college:

- om de uitspraak van de Centrale Raad ook mee te nemen in de instructies tijdens onaangekondigde huisbezoeken aan uitkeringsgerechtigde Rotterdammers;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Andere sprekers? Wethouder Moti zo dadelijk, eerst even de moties.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). De moties van de heer Yigit heb ik nog niet gezien.

De **VOORZITTER**. Ze komen eraan, een ogenblikje geduld. De motie 'Niet korten op een verjaardagscadeau' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie 'Iedere Rotterdammer heeft recht op een bestaansminimum' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie 'Wijs uitkeringsgerechtigden op hun rechten tijdens een onaangekondigd huisbezoek' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. En de motie 'Gasten gedragen zich ook als gasten tijdens een huisbezoek' maakt deel uit van de beraadslagingen en is voldoende ondersteund. Wethouder.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, laat ik beginnen bij de heer Versnel, die als eerste spreker aangaf met de motie 'Handje helpen' te komen. Het pleidooi of in ieder geval de oproep aan het college is om te kijken hoe technische hulpmiddelen gebruikt kunnen worden om mensen juist beter te voorzien van informatie, van de rechten en de plichten waaraan ze moeten voldoen als ze te maken hebben met de Participatiewet. Ik zou deze motie eigenlijk wel willen oppakken, want ik geloof ook dat een goede dienstverlening belangrijk is, dat mensen die een uitkering nodig hebben omdat ze hun huur en boodschappen moeten betalen, vooral geholpen moeten worden en zich moeten kunnen focussen om juist weer die stappen vooruit te zetten. Zoals u al zei, mensen hebben al heel veel aan hun hoofd en als ze dan ook nog eens alles moeten weten over de inlichtingenplicht, dan maakt dat het soms ook ingewikkeld. Het kan ertoe leiden dat ze ook onbewust daardoor misschien iets fout doen en we moeten natuurlijk zien te voorkomen dat mensen onbewust iets fout doen. Daar moeten we ze bij helpen. De voorstellen die u deed in de commissie en die hier ook in de motie samengevat worden aan de gemeenteraad, maken dat ik dat wel wil oppakken om samen met onze specialisten binnen de gemeente Rotterdam, maar ook, zoals u ze noemt, met socialbehaviourspecialisten, gedragsspecialisten, te kijken hoe we nu mensen eerder en beter en goed kunnen informeren, zodat onbewuste fouten zoveel mogelijk worden voorkomen. Dat gaan we natuurlijk doen, bovenop het beleid dat we al hebben, waar we werken op basis van vertrouwen, de Rotterdammer het voordeel van de twijfel gunnen en het 'nee, tenzij'-principe bij boetes hebben ingevoerd. Maar dan kan dit ook nog eens helpen. Dan hoeft dat nee, tenzij niet meer aan de orde te komen omdat we dat voorkomen. Deze motie zou ik dus graag positief willen adviseren aan uw raad.

Dan kom ik bij de heer De Oude. Gefeliciteerd met uw maidenspeech. Deze was zeer pakkend. Ik zou deze motie ook positief willen adviseren en wel om het volgende. Het gaat erom te kijken welke top 5 van de inlichtingenplicht het meest voorkomt waar mensen bewust dan wel onbewust de mist ingaan en dat op te pakken. De aanpak spreekt me zeer aan. We doen dat toevallig al sinds tweeënhalve jaar bij het aantal klachten. Dan kijken we voortdurend: welke klachten komen het vaakst voor in het kader van onze betere dienstverlening en die pakken we ook op. En als je de bovenste oppakt, komt er uiteindelijk weer een nieuwe top 5. Als je op die manier verdergaat, verminder je het aantal klachten enorm. Dat is ook gelukt. Het aantal klachten is inmiddels met bijna 60% gedaald. Maar dit zou ook kunnen helpen, maar dan in het kader van de inlichtingenplicht. Het is een goede suggestie die ik zeker ook wil overnemen. Ik denk, maar ik kan het niet met 100% zekerheid zeggen, dat het ook een link kan hebben met het voorstel van de heer Versnel, maar misschien dat het ook gewoon separaat uitgevoerd gaat worden. Daar durf ik niet op vooruit te lopen. Maar de technische hulpmiddelen die we eventueel kunnen inzetten, zouden ook misschien voor die top 5 ingezet kunnen worden. Maar als dat niet kan, gaan we het allebei bekijken of het separaat uitgevoerd kan worden. Voorzitter, dan kom ik bij de motie van D66.

We hebben daar ook in de commissie over gesproken. Ik heb al voor de zomer aangegeven, dat kunt u zien in de brief van juni, dat we bezig zijn met een herziening over de wijze waarop we heronderzoek doen. Dat houdt in dat we heel erg kijken naar de toonzetting van de uitnodiging. In het vorige debat heb ik daar ook al wat over gezegd. De uitnodiging moet er niet toe leiden dat mensen angstig worden. De uitnodiging moet ertoe leiden dat mensen ook echt weten dat we vanuit de gemeente goede intenties hebben. Natuurlijk, als mensen iets verkeerd doen dan mag het best zijn dat ze het wat warmer krijgen, dat het hen heet onder de voeten wordt. Maar dat hoort ook hè. Maar mensen die zich gewoon netjes aan de regels houden, zouden in principe niet een angstig gevoel of een negatieve emotie moeten krijgen bij de brief die we versturen. Ik heb u toegezegd in de brief van juni dat we daarnaar kijken in het kader van herziening. Ik heb ook gezegd dat we goed kijken naar hoe de gesprekken gevoerd worden. We hebben daar al een verbetering in aangebracht, maar daar wil ik echt wel nog een keer naar kijken, om vooral te zorgen dat mensen er geen negatieve ervaring aan overhouden. Daar komen we voor het einde van het jaar op terug. Daar hoort misschien ook wel een nieuwe naam bij, dat het woord heronderzoek eraf gaat. Maar het eerste dictum heb ik eigenlijk al toegezegd in de brief om te doen. Wat niet bij die herziening hoort, is dat we een oordeel gaan geven over hoeveel heronderzoeken er moeten worden gegeven. Ik zou overigens ook niet weten hoe je dat zou kunnen onderzoeken, want het aantal onderzoeken dat we doen is een politieke keuze. Voorheen was er wetgeving die voorschreef om iedereen elk jaar te controleren. Dat is eraf. Dat staat niet meer in de Participatiewet. Daarna is de keuze geweest vanuit de politiek, ook vanuit het college, om een x-aantal heronderzoeken per jaar te doen. Dat is nu 6000. Dit jaar is het toevallig iets meer omdat we een inhaalslag te maken hebben. Maar dat is niet gebaseerd op een formule of een model of iets anders. Dat is gewoon een keuze geweest van de politiek. Dus als u vraagt om mee te nemen welk aantal heronderzoeken er zouden moeten worden gehouden, dan kunnen we dat niet onderzoeken. Het is gewoon niet uitvoerbaar. Het is aan u om een oordeel te geven of het meer of minder moet. Als u zegt, we moeten iedereen elk jaar aan een heronderzoek onderwerpen, kan dat, dat is een keuze. Als u zegt, we moeten nul mensen aan een heronderzoek onderwerpen, kan dat, het is een keuze. Wij hebben de keuze gemaakt voor 6000, waarvan een deel dus op basis van thema's wordt ingevuld. Een deel wordt uitgenodigd op basis van een risico-inschattingsmodel en een deel gewoon met een willekeurige steekproef, aselekt, zoals dat heet. Er bestaat geen onderzoek om een soort optimum te bedenken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Voorzitter, dank dat u het me toestaat om een vraag te stellen. Ik begrijp natuurlijk ook dat dat heel lastig is, want dat is precies de reden waarom wij überhaupt moeite hebben met een quotum omdat je dat dus als een arbitraire grens kunt trekken. Maar daarom is de vraag: valt er te beargumenteren hoeveel heronderzoeken het nu zinvol is om te doen, bijvoorbeeld omdat je dat ook kunt baseren op het verleden. Omdat je op een gegeven moment waarschijnlijk ook een soort moment bereikt dat het niet zinvol meer is om daar extra heronderzoeken aan toe te voegen. Daar kan toch wel degelijk op basis van een achteruitkijkspiegel een uitspraak over worden gedaan? Dat is volgens mij ook een neutrale vraag.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Jazeker, je kunt kijken naar de effectiviteit van heronderzoeken. We weten, en dat houden we ook bij, als college sturen we bij elk tertaalmonitor een special toe, waarin we verdieping doen op bepaalde thema's. In 2019

hebben we een special gedaan over handhaving, waar ook de verdieping kwam op het thema handhaving. Daar hebben we u ook gerapporteerd wat de effectiviteit is van de heronderzoeken. Als we de brief van 2019 erbij pakken, zien we dat het meest effectieve heronderzoek plaatsvindt bij uitnodigingen die het gevolg zijn van de tips. Het tweede, een-na-hoogste, is het risico-inschattingsmodel. Het derde is het themaonderzoek. Het vierde is de aselecte steekproef. Alle vier de categorieën houden we bij in effectiviteit. Bij alle vier houden we ook bij wat het kost en wat het oplevert. In alle vier is de businesscase vele malen positief. Dus wat kost heronderzoek, het apparaat, om dat te doen, en hoeveel onrechtmatigheden sporen we op en besparen we dan als we dat rechtzetten. Er zit geloof ik een factor 6 in. Het kost € 3 miljoen, € 3,5 miljoen en het levert ongeveer € 23 miljoen op. Als je het vanuit dat oogpunt zou bekijken, zou je kunnen zeggen: je moet geen 6000 heronderzoeken doen, maar 36.000 heronderzoeken, want dan komen de kosten en de baten gelijk. Dat is niet onze opvatting; wij hebben gezegd 6000. Maar je zou er op die manier naar kunnen kijken, alleen een financiële, dus wat kost het en wat levert het op en daar een optimum in doen. Ik denk dat je dan heel snel komt op de hele doelgroep. Omdat het instrument niet zoveel kost en besparingen bij onrechtmatigheid wel veel opleveren voor de gemeentebegroting. Maar een andere manier hoe je dat zou kunnen beoordelen durf ik niet te zeggen. Tenzij u zegt, op de effectiviteit kun je een grens stellen. In geval dat minder dan 5% van de uitnodigingen die je krijgt, niet leiden tot het vinden van een onrechtmatigheid en daar trek je de grens. Daar zou je ook nog naar kunnen kijken. Maar daar zitten we ook al ver boven. Bij de aselecte steekproef zien we dat er bij ongeveer 20% sprake is van een onrechtmatigheid. Een onrechtmatigheid, zeg ik even bewust, ook nog even tegen de heer Van Zevenbergen, geen fraude. Het kan ook onbewust zijn, iets vergeten zijn door te geven dat we dan rechtzetten zonder dat er gelijk een boete voor gegeven hoeft te worden. Maar dat zijn een beetje de percentages die u ook in de special Handhaving kunt vinden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Voorzitter, dan heb ik het idee dat we wellicht toch het dictum zouden kunnen aanpassen in de vorm van of we de effectiviteit van de verschillende categorieën waarin heronderzoeken worden gedaan zouden kunnen betrekken, maar daar ga ik dan even naar kijken. Wellicht dat we dan wel tot een overeenkomst kunnen komen. Dat is in ieder geval wat ik nu opmaak uit uw beantwoording.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Het is alleen een politieke keuze welke grens je op effectiviteit zet. In het geval van controle, als er 20% onrechtmatigheid wordt aangetoond, vind je dat veel of weinig? Dat is een politiek oordeel. Je kunt daar niet modelmatig een grens op zetten.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Ik had nog een korte vraag aan mevrouw Arsieni. Wat bedoelt zij als zij zegt 'tot een overeenkomst komen'?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Voorzitter, zo ingewikkeld is dat volgens mij niet. Er ligt nu een motie voor, de wethouder geeft daar een reactie op. Hij zegt dat het eerste dictum volgens hem al in overeenstemming is met datgene wat er gaat gebeuren. Volgens mij zit er nog een toevoeging aan vast, want er is een vraag om te koppelen aan de aanwijzingen van het Inlichtingenbureau. Van het tweede dictum geeft de wethouder aan dat hij het lastig vindt

omdat daar naar zijn idee iets anders mee wordt gesuggereerd dan wat ik er daadwerkelijk mee wil suggereren. Mijn voorstel is om dan te kijken hoe we tot een andere tekst kunnen komen om het wel met elkaar te begrijpen op dezelfde manier.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Het antwoord duizelt me een beetje, moet ik heel eerlijk zeggen. Wat ik natuurlijk bedoel te vragen, is, stel dat uit een berekening die wordt gedaan uit zou komen: het break-evenpunt zit zo ongeveer rond die 36.000. Welke conclusie trekt mevrouw Arsieni daar dan uit?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Voorzitter, dat zou natuurlijk heel zot zijn, want dan zou je eigenlijk zeggen dat bij elke bijstandsgerechtigde er sprake is van een gerede risico op onrechtmatigheid, dus dat slaat helemaal nergens op, dus die situatie gaat zich niet voordoen. Maar ik heb nooit gezegd dat ik tegen het doen van heronderzoeken ben. Mijn fractie is daar ook niet tegen, maar wij vinden het wel heel arbitrair om een quotum op te vullen. Dat is eigenlijk het punt. Hoe effectief is het om een quotum aan te vullen met onderzoeken waarvan eigenlijk vaststaat dat het heel weinig onrechtmatigheid oplevert maar waar je mensen dan wel mee opzadelt, waar geen enkele aanleiding is om hen te verdenken van die onrechtmatigheid?

De heer **VERSNEL** (vvd). Ja, het is een beetje vervelend, maar ik wil mevrouw Arsieni er dan toch aan herinneren dat dat een afspraak is waar haar eigen handtekening ook onder staat, dus die 6000 heronderzoeken is zelfs een collegetarget, mede gesteund door D66. Ik denk toch wel dat we daar allemaal nog aan gecommitteerd zijn.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, deze motie vraagt dus om daar een herziening van te doen, wellicht voor een volgende periode. Daar hebben we nog niets mee aangepast, maar wij vinden het wel zinvol nu wij deze informatie hebben, die wij eigenlijk nu voor het eerst pas goed met elkaar hebben doorgenomen, op basis daarvan een andere afweging te kunnen maken. Dan is het wel handig om ook te weten hoe daar volgens de wethouder en de ambtenaren over gedacht wordt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, eigenlijk een punt van orde. Ik wil niemand tekortdoen, maar ik constateer dat we een tweeminutendebat voeren en dat iedereen elke keer al ruimschoots over zijn tijd heen is. We maken ons daar zelf ook schuldig aan. Maar ik wil toch voorkomen dat we hier om 03.00 uur vannacht nog zitten.

De **VOORZITTER**. Maakt u zich daarover geen zorgen, want op de achtergrond loopt de tijd gewoon door. Wat dat betreft krijg je niets cadeau, maar u heeft wat mij betreft een terecht ordepunt. Stick to the time, als het even kan. Wethouder, wellicht geldt dat voor u ook.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja, ik zei net al voorzitter over motie 3, die herziening van onze werkwijze doen we al. Overigens, herziening bij onze werkwijze houdt ook in dat we niet alleen maar heronderzoeken doen op basis van meldingen van een Inlichtingenbureau

maar echt ook de categorieën die ik net noemde. Dat blijft zo, dus het is niet zo dat de herziening gaat betekenen dat we categorieën gaan schrappen. Dat staat niet in de brief. Het betekent dat de werkwijze waarop we de mensen uitnodigen en het gesprek gaan voeren, gaat worden veranderd. Dat wordt herzien en daar hoort wellicht een nieuwe naam bij. Over het tweede dictum heb ik al gezegd, dat ik nog niet een beeld voor me heb hoe je zou kunnen zeggen wat een ander aantal is. Dat is een politieke keuze, of je nu zegt: we willen heronderzoeken doen in gevallen dat je weet dat er 10% onrechtmatigheden worden getroffen, of we willen heronderzoeken in gevallen dat er minimaal 30% onrechtmatigheden worden getroffen. Die grens kun je niet ambtelijk vaststellen, het is gewoon een politieke keuze hoeveel heronderzoeken je zou willen doen. En in beide gevallen, of het nu 10% is of 30%, als je het als een businesscase doet, zie je dat de kosten voor heronderzoek minder zijn dan de opbrengsten van het corrigeren van de onrechtmatigheden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ik geef af en toe onderzoekslessen. Wat je kan doen, is dat je een steekproefcalculator invult, en dan typ je de populatie in. 36.000, 35.000 en dan rekent dat model even kort wat dan valide is. Er zou dan een getal uit kunnen komen rollen, 1100 bijvoorbeeld. Wat het dan betekent is dat als je die 1100 onderzoekt, dat dan valide en representatief is voor de hele populatie. Dat zou dus voor ons ook een alternatief kunnen zijn om te onderzoeken voor de volgende periode. Een tweede smaak is inderdaad het quorum, maar je zou ook kunnen kijken naar de validiteit.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, ik snap wat mevrouw Yildirim zegt. Dat is gewoon statistiek, hoeveel gevallen moet je hebben om een representatief beeld te krijgen. Alleen is het punt van heronderzoek niet om te kijken wat een representatief beeld is van het aantal onrechtmatigheden. Het doel van heronderzoek is om onrechtmatigheden eruit te halen en te zorgen dat mensen de juiste hoogte van uitkering krijgen, of het nu laag is of te hoog, dat wil je corrigeren. We doen het niet om een soort beeld te hebben dat, pak 'm beet, zoveel procent van de mensen een onrechtmatigheid hebben. Dan zou je zeker vanuit zo'n statistische berekening een percentage kunnen hebben. Volgens mij doelde mevrouw Arsieni vooral op de effectiviteit. Als je kijkt naar effectiviteit, zie je gewoon dat de kosten voor heronderzoek relatief laag zijn ten opzichte van de opbrengsten, omdat het stopzetten van een onterechte uitkering namelijk al € 15.000,00 oplevert. Dan kun je dus met een paar gevallen waarin je dat constateert, al heel snel de kosten eruit halen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, alleen even een verduidelijking. Met effectiviteit bedoel ik nadrukkelijk niet de opbrengsten in het kader van geld naar de gemeente. Met effectiviteit bedoel ik daar waar daadwerkelijk sprake is van onrechtmatigheid, dus in hoeveel gevallen er dus ook een aanleiding is om daarin op te treden. De effectiviteit kan dus zijn, bij wijze van spreken, dat we een x-aantal onderzoeken hebben gedaan en we komen erachter dat daar in het geval van de aselechte steekproef maar in 10% van de gevallen eigenlijk sprake is van onrechtmatigheid. Dan vind ik dat niet een heel effectieve methode, want dat betekent dat we 90% van die poule, eigenlijk door een soort loodzwaar herexamen heen laten gaan, zou je bijna kunnen zeggen, wat onnodig is. Dan kun je je afvragen of het effectief is om die methode op die manier in te zetten. Dus met effectiviteit over de

verschillende categorieën bedoel ik de mate aan rechtmatigheid of onrechtmatigheid die daar wordt gevonden.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, dat had ik al begrepen en daar had ik ook al op geantwoord. Dat is een subjectief oordeel, misschien vindt u 10%. Iemand anders kan 20% vinden, iemand anders kan 30% vinden. De grens die u vraagt is niet te bepalen. Dat is gewoon een opvatting, het is wat je vindt. Dat is hetzelfde als een aantal.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Arsieni, ik heb het gevoel dat u met elkaar in een rondje aan het draaien bent.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Tot slot, want ik heb wel het idee dat we ergens aankomen. Ik vraag niet om het bepalen van een grens, nogmaals. De mate van effectiviteit kan natuurlijk wel degelijk opgenoemd worden. Met andere woorden, als er een onderzoek kan worden gedaan naar hoe effectief het nu is om deze methode in te zetten om een x-aantal gevallen van rechtmatigheid of onrechtmatigheid op te sporen, dan kan dat ook worden gezegd over andere methoden. Dan kan er worden gezegd: deze methode is nu niet zo effectief als die methode. Dan hebben we nog niets gezegd over de grens die je eraan zou moeten koppelen, want ik ben het met u eens dat dat een politiek oordeel is en dat vraag ik niet.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, ik heb net ook geantwoord dat we die vraag al hebben beantwoord. Dan verwijs ik u naar de special van 2019, waarin de gegevens die u vraagt al staan beschreven. Hoeveel heronderzoeken hebben we gedaan, hoeveel daarvan zijn aselekt geweest, hoeveel zijn thematisch geweest en hoeveel zijn via een risicomodel geweest en wat was de effectiviteit daarvan? Dat staat daar gewoon in. Hoeveel van die heronderzoeken hebben geleid tot beëindiging? Dat is per categorie in de special van 2019 aangegeven. Dus als u wilt weten wat die effectiviteit is, voor dat onderzoek verwijs ik u gewoon naar de brief van 2019 die heel inzichtelijk is. Als u zegt dat u dat nog een keer inzichtelijk wilt hebben, prima, maar dat verandert niet zoveel.

De **VOORZITTER**. Ik zou de raad adviseren voor de nieuwe periode vijftienminutendebatten te introduceren.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, ik ga naar de moties van DENK. Motie 4, 'Niet korten op verjaardagscadeaus'. Laat ik allereerst zeggen dat ik heel blij ben dat de heer Yigit meldingen heeft gegeven. Ik zeg toe om al die meldingen goed te bekijken en ook uit te zoeken wat er gebeurd is. Als blijkt dat iets niet goed is, gaan we dat dan ook corrigeren. Zo hoort het ook gewoon. Als we een fout maken, moeten we het gewoon ruiterlijk toegeven, ervan leren en het corrigeren voor degene die onrecht is aangedaan. Ik kan hier nu niet zeggen dat het klopt. Ik zal u eerlijk zeggen dat ik wel vaker meldingen krijg. Soms blijkt inderdaad dat wij iets niet goed hebben gedaan, maar soms blijkt er ook in meldingen halve informatie gegeven te worden en als we erin duiken ziet de wereld er soms toch iets anders uit en blijkt het helemaal niet zo onterecht te zijn als mensen soms willen doen voorkomen. Maar ik ben blij dat u deze gegevens geeft, want afgelopen week in de commissie noemde u ook een casus. Toen heb ik ook aangeboden om daar in te duiken, maar dat kan alleen als we ook namen en rugnummers hebben, want anders kunnen we het niet in ons systeem terugvinden. Dat doet u nu gelukkig met deze informatie wel, dus dank daarvoor. Ik zeg toe dat ik daar dan ook op terugkom, weliswaar in de commissie. Dan ga ik naar de moties van de heer Yigit. Motie 4, 'Niet korten op verjaardagscadeaus'. Ik ben overigens een beetje

verrast door deze motie, want de heer Yigit heeft op 11 februari vragen gesteld aan het college. Vraag 11 was: als mensen een cadeau krijgen, een kerst-, sinterklaas- of verjaardagscadeau, moeten mensen dat melden en wordt het gekort op de uitkering? Het antwoord daarop was: nee, mensen hoeven het niet te melden, en nee, het wordt ook niet gekort op de uitkering. Dat is gewoon schriftelijk aan u bevestigd. Dat waren vragen die u samen indiende met de heer Van Zevenbergen en mevrouw Verkoelen dacht ik. Nu dient u een motie in dat het niet gekort mag worden. Voorzitter, dat is dus al zo en dat heeft u ook al gemeld gekregen bij de beantwoording van de schriftelijke vragen van 11 februari.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Yigit. Een kaartje, ik vrees dat u hem moet halen, hij komt niet vanzelf.

De heer **YIGIT** (denk). Voorzitter, wat ik wel wil weten is het volgende. Ook in die casussen zie ik nog steeds terug dat er heel veel onduidelijkheid bestaat. Want wat mag wel? Mag je een cadeau krijgen van € 50,00? Mag het meer waard zijn? Wat zijn nu precies die kaders, wat zijn die richtlijnen?

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja voorzitter, ook in die vragen en de beantwoording ervan hebben we aangegeven welke richtlijnen er zijn. We hebben verwezen naar de richtlijn kleine giften, kleine bedragen, waar de grenzen zijn. Die grenzen staan ook in die beantwoording. Ik heb die beantwoording hier niet bij me, maar die staan in de beantwoording die we aan uw raad hebben meegedeeld, zodat ook vanuit onze werkorganisatie voor iedereen helder is wat niet gemeld hoeft te worden en wat wel. Dat is openbare informatie.

De **VOORZITTER**. De heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Die richtlijnen zullen er best zijn, maar ik ben ook benieuwd of de ambtenaren zelf op de hoogte zijn van die richtlijnen, want als je hoort dat een appeltaart zelfs moet worden gemeld voor een verjaardagscadeau van een kind, dan denk je: blijkbaar gaat er wat fout.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, als dat zo is wil ik er echt in duiken om te kijken wat er mis is gegaan, of het klopt en of er iets is misgegaan. Als het is misgegaan, gaan we het corrigeren. Maar die richtlijnen hebben we juist gemaakt voor onze organisatie en die heb ik natuurlijk gedeeld. Die richtlijnen zijn niet voor de raad gemaakt, maar die zijn voor de organisatie gemaakt, om te zorgen dat er een eenduidige lijn wordt getrokken binnen het cluster Werk en Inkomen. Die heb ik ook met u gedeeld, zodat ook openbaar en transparant is wat die richtlijnen zijn. Als een medewerker een keer een fout heeft gemaakt, wil ik dat zeker bekijken en dan moeten we de fout corrigeren. Maar het is in ieder geval niet conform het beleid en de uitvoering. Dus als u dat soort gevallen heeft, u heeft net een stapel meldingen gegeven, dan gaan we daar gewoon op in, en op het moment dat het mis is, corrigeren we dat. Maar in principe is dat niet het beleid en zijn dat ook niet de uitvoeringsregels naar onze ambtenaren toe.

De heer **YIGIT** (denk). Voorzitter, wat ik constateer is het volgende. Ik zie dat heel veel dingen zoals ik in mijn betoog zei, opgeschreven worden en ze worden ook vastgelegd. Maar ik zie continu dat het in de uitvoering gewoon misgaat en u bent daar wel verantwoordelijk voor. Daarom wil ik ook dat u dit soort schrijnende voorbeelden met de ambtenaren gaat bespreken: jongens, let hier alsjeblieft op. U heeft het over de menselijke maat, maar ik zie hem niet terug in de uitvoering.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja voorzitter, dan zou ik de heer Yigit vragen, om net als u vragen stelt, de beantwoording te lezen, ook hier de stukken die wij u sturen te lezen. Want ik herken uw beeld totaal niet. Als u kijkt naar de stukken – wij sturen u die toe – dan ziet u dat de waarderingcijfers van de Rotterdammer voor de dienstverlening van W&I al drie jaar lang stijgende zijn. Het aantal klachten dat Rotterdammers indienen over de dienstverlening van Werk en Inkomen en met name ook bijvoorbeeld de bejegening is in de afgelopen drie jaar met 60% gedaald. Ook de Ombudsman heeft in haar jaarverslag tot twee keer toe aangegeven dat ze constateert dat er steeds minder klachten zijn over Werk en Inkomen, en dat het echt heel veel beter gaat. Daarmee zeg ik niet dat er nooit meer wat fout gaat, zeker niet, we maken zeker nog fouten, maar u kunt echt niet beweren dat het alleen maar bar en boos en slecht is. Integendeel, we zien juist heel veel verbetering en ik ben daar heel trots op. Op het moment dat het slecht gaat, ben ik ook een wethouder die dan ingrijpt en probeert ervan te leren zodat het een volgende keer niet voorkomt. Op die manier hebben we ook deze cijfers en deze resultaten gehaald.

De **VOORZITTER**. Mag ik wellicht de conclusie trekken dat de heer Yigit gewoon casussen heeft waarvan hij graag zou willen dat daarnaar gekeken wordt en dat het op dat niveau afgedaan zou kunnen worden? Het is handig als u die casussen overhandigt.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Die heb ik al gehad en ik heb al toegezegd dat ik daar schriftelijk op terugkom en dat ik ze allemaal een voor een ga uitzoeken wat er dan is misgegaan. En als er wat is misgegaan zal ik het corrigeren en laat ik u dat weten. In het geval dat er in een casus niets is misgegaan, maar dat er gewoon halve informatie is, dan zal ik u dat ook laten weten. Voorzitter, dan ga ik naar motie 5, 'Iedere Rotterdammer heeft recht op een bestaansminimum'. Ik heb u al gezegd, tot twee jaar geleden was er een soort nulbeleid op giften. Dat heeft dit college veranderd naar de richtlijn kleine bedragen. We hebben met de werkbonus, een voorstel van D66, ook bijverdienen aantrekkelijk gemaakt, waardoor mensen meer kunnen houden. Dus eigenlijk doen we in dat kader al vrij veel vanuit Rotterdam. U vraagt onder andere ook een lobby te starten richting het Rijk voor het pleiten voor het verhogen van het bestaansminimum. Ik herinner me dat we hier een debat hebben gehad over precies dit onderwerp, waarover ook al een motie is geweest en dat in stemming is gebracht, het verhogen van het minimumloon, waar de uitkeringen aan gekoppeld zijn. Die haalde het niet. Dit is dus eigenlijk een soortgelijke motie. Dat dictum laat ik vooral weer aan uw oordeel over. Maar van het andere dictum denk ik dat wij als gemeente Rotterdam heel veel doen en dat is wel overbodig. Dan motie 6 over huisbezoeken. U verzoekt het college om een cultuursensitieve benadering toe te passen tijdens huisbezoeken. Tijdens uw bijdrage stelde u de vraag of er zonder toestemming van mensen een huis wordt bezocht. Ik kan u zeggen dat dat niet het geval is. Op het moment dat er een huisbezoek plaatsvindt, meestal gebeurt dat overigens aangekondigd, maar het kan ook onaangekondigd zijn, dan wordt er altijd toestemming gevraagd. Zonder toestemming treden wij niet binnen. En aan het begin wordt niet alleen toestemming gevraagd maar er wordt meteen ook gezegd wat de reden is van het bezoek. Dus er wordt een reden gegeven en toestemming gevraagd. Pas alleen na toestemming wordt het huisbezoek daadwerkelijk gedaan. Dat wordt ook vastgelegd, het wordt ook gedocumenteerd dat de toestemming wel of niet gegeven is. Op het moment dat het huisbezoek plaatsvindt en iemand bedenkt zich en zegt: ik wil dat huisbezoek niet meer hebben, dan kan het ook aangegeven worden en dan houdt het huisbezoek ook op. Dat staat zo in de instructies van onze medewerkers. Dat staat ook zo op de website van de gemeente Rotterdam. Dus dat is heel geprotocolleerd en terecht, want een huisbezoek is best een ingrijpend instrument. Dat passen we gelukkig dus ook niet te pas en te onpas toe. Het mag ook niet zomaar toegepast worden. Er wordt echt intern, ook

door een kwaliteitsmedewerker, beoordeeld of het kan en nodig is. Maar uw bijdrage, het beeld dat dat heel vaak gebeurt en Rotterdammers daar niets over te zeggen zouden hebben, is niet waar. Er wordt altijd toestemming gevraagd en er wordt dus zeker ook rekening gehouden met die Rotterdammer. Daarom zou ik deze motie ontraden.

De heer **YIGIT** (denk). Een punt van orde voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Voorzitter, de wethouder heeft net twee minuten lang over iets gesproken waar ik zelf helemaal niets over heb gezegd, dus ik weet niet waar u dat vandaan haalt. Ik heb nergens gezegd dat er ongevraagd bezoeken worden afgelegd.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Maar ik refereer ook nog aan het debat in de commissie.

De heer **YIGIT** (denk). Maar het is vandaag hè, niet vorige week.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Maar dit is een afronding van het debat in de commissie.

De heer **YIGIT** (denk). Nee, want dat hebben we al afgerond.

De **VOORZITTER**. Niet door elkaar praten wethouder. Het was een ordepunt van de heer Yigit. Nu even geduld hebben.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, dit onderwerp is vandaag op de raadsagenda geplaatst als afronding van het commissiedebat en om de beraadslaging daar hier af te ronden. De heer Yigit dient naar aanleiding van die beraadslaging een motie in en vandaar dat ik refereer naar de bijdrage van de heer Yigit.

De **VOORZITTER**. Wellicht was de heer Yigit in de commissie al overtuigd.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Dan had de heer Yigit geen motie moeten indienen.

De heer **YIGIT** (denk). De motie gaat daar niet over. De motie gaat over een cultuursensitieve benadering. Daarover hebben we nog helemaal niet uitgewisseld.

De **VOORZITTER**. Laten we proberen bij het punt te blijven.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, dan ga ik naar motie 7. Die gaat ook over huisbezoeken, om de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep mee te nemen en de instructies tijdens onaangekondigde huisbezoeken aan uitkeringsgerechtigde Rotterdammers. Dat is hetzelfde als wat ik net zei. Er wordt altijd toestemming gevraagd, altijd aan de voorkant ook medegedeeld waarom het huisbezoek plaatsvindt, wat conform de uitspraak is van de Centrale Raad van Beroep.

De **VOORZITTER**. De heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Een laatste vraag. De vorige motie ging over een cultuursensitieve benadering. Dus op het moment dat een huisbezoek plaatsvindt, dat je ook rekening houdt met de regels van iemand, dus als ik wil dat iemand zijn schoenen uitdoet, dan wil ik dat dat

ook gebeurt. Dus daarom staat ook als titel dat als jij een bezoek doet, dat je je ook gewoon als gast moet gaan gedragen.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, dat impliceert dat dat niet gebeurt, maar het gebeurt dus al. In dat opzicht, ik noemde u dat, is het heel erg geprotocolleerd en terecht. U kunt nee schudden, maar voorzitter, de heer Yigit zei in de commissie ook dat het onaangekondigd wordt zonder toestemming en dat is ook niet waar en dit ook niet, dus ik blijf bij het oordeel. Ik adviseer de raad deze motie niet aan te nemen omdat het niet klopt.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Yigit, u mag wat zeggen. De tijd loopt.

De heer **YIGIT** (denk). Ik wil als laatste opmerken dat de wethouder ook net weer onjuistheden verkondigt. Ik heb bepaalde dingen helemaal niet gezegd. U zegt: u heeft dit gezegd in de commissie, u heeft dat gezegd. Volgens mij verwacht u mij met iemand anders, maar dat was ik dus niet. Kijkt u maar even het debat terug, zou ik zeggen.

De **VOORZITTER**. Waarvan akte. Wat mij betreft ronden we het punt af.

18.1 Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Oranjabonnen'

18.2 Het voorstel tot vaststelling van de 'Welstandsparagraaf Oranjabonnen'

De **VOORZITTER**. We gaan verder met agendapunt 18.1 en ik stel voor om dat samen met agendapunt 18.2 te doen, het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Oranjabonnen', maar ik begrijp dat de aard van het debat zodanig is dat wethouder Karremans hier de honneurs waarneemt, indien nodig ook namens de heer Kurvers. Als eerste de heer Van Schaik. De Bonnenpolder. Nee. Dan mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, dank u wel. Al 25 jaar worden plannen gemaakt om de Bonnenpolder duurzaam, open en groen te maken. Niet alleen voor Hoek van Holland, maar ook als verbindingszone tussen Maassluis, het strand, Rotterdam en Midden-Delfland. 128 hectare landbouwgrond wordt omgevormd in natuur, waarvan 30 hectare voor natuurbegraven. De natuurontwikkeling wordt zo mede mogelijk gemaakt door Natuurbegraven Nederland. GroenLinks vindt het een uitstekend plan dat nu eindelijk, na zo'n lange tijd, deze natuurontwikkeling wordt mogelijk gemaakt, waarbij het vergroten van de ruimtelijke groenbeleving, het versterken van de biodiversiteit en het toegankelijk maken voor voetgangers en fietsers een van de uitgangspunten is en wij zijn blij dat dit eindelijk mogelijk wordt gemaakt. Ja, natuurlijk is er ook veel tegenstand geweest van mensen die natuurbegraven niet zagen zitten. Ik heb nog eens even gekeken naar alle zienswijzen en daar ook een heel aantal heel positieve zienswijzen gevonden, waarvan ik er eentje jullie niet wil onthouden. Iemand zegt namelijk: van bijzondere betekenis en zeer welkom in het plangebied vind ik de bestemming natuurbegraven. Naar mijn overtuiging voorziet deze oudste en meest natuurlijke manier van begraven niet alleen in een brede behoefte, maar is het voor die locatie ook een bestemmingsgarantie voor natuur. Immers, de eeuwige grafrust maakt de bestemming permanent. Wat GroenLinks betreft een heel goede ontwikkeling, dank dat we dit nu eindelijk gaan doen en het met dit bestemmingsplan mogelijk maken. Nog één vraag over de vergunningsaanvraag voor streekproducten. Daarvoor zat nog een brief van de ondernemersvereniging en allerlei supermarkten, natuurbescherming, die oproepen om alleen ondernemers vergunningen te verlenen die echt binnen het plan passen en ik wil dan ook vragen aan de wethouder hoe hij dit gaat doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). We hebben al vaak gesproken over natuurbegraven in de Oranjabonnenspolder en wij zullen zoals altijd hetzelfde standpunt uitdragen, namelijk dat wat ons betreft er niet zorgvuldig is omgegaan met het gebied Hoek van Holland en met de bewoners van Hoek van Holland. Er is een ontwikkelvisie opgesteld waarbij aangegeven is dat het natuurbegraven een ongewenste functie is. Vervolgens is er een enquête uitgezet waarbij echt de suggestie is gewekt dat het nu aan het gebied was om zich uit te spreken. 67% was tegen en toch ging het college door met de ontwikkeling van natuurbegraven in de Bonnenpolder. Wij kunnen niet anders dan vandaag opnieuw zeggen: nee tegen natuurbegraven in de Bonnenpolder en daarom dienen wij samen met de Partij voor de Dieren en Leefbaar Rotterdam een amendement in om dat geen onderdeel te laten zijn van dit bestemmingsplan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Faber. Het is ook de maidenspeech van mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Mijn hele leven hebben mijn ouders mij mijn eigen keuzes laten maken, ook als ze er misschien niet altijd meteen achter stonden, of die keuzes achteraf gezien niet de meest verstandige bleken te zijn. Ik koos zelf mijn middelbare school, ook al was die veel verder weg dan de school waar mijn klasgenoten naartoe gingen, waardoor ik dagelijks vijftien kilometer heen en weer vijftien kilometer terug moest fietsen, en ook heel vaak nog in mijn eentje. Ik koos zelf extra vakken op de middelbare school, ook al betekende het dat ik veel later thuis was en veel meer huiswerk had. Ik ging niet studeren in Rotterdam, dat was de makkelijke weg, maar ik koos voor de opleiding en universiteit waar ik mij het prettigst bij voelde. Nee, niet kiezen voor de makkelijke weg, maar voor je eigen weg, omdat jij die weg wilt bewandelen. Wat er met je lichaam gebeurt na je overlijden moet ook je eigen keuze zijn. Alle vormen van begraven moeten mogelijk zijn, zolang het mag op grond van de wet. Dat geldt ook voor natuurbegraven. Na al die jaren en vele plannen ligt er nu eindelijk een ontwerpbestemmingsplan met concrete invullingen voor de Oranjabonnen. De Rotterdamse VVD is daar blij mee. Het gebied had al de bestemming recreatie, en dat blijft zo. Er komt alleen de bestemming natuurbegraven bij. De Rotterdamse VVD is niet tegen natuurbegraven. Wij zien ook geen enkele reden om hiertegen te zijn. Zolang de wet wordt gevolgd, heeft natuurbegraven geen effect op milieu, het grondwater enzovoort. Natuurbegraven Nederland heeft goed geluisterd naar bewoners. Daardoor komt de begraafplaats achter een duin uit het zicht te liggen. Als je het niet wilt zien, hoeft dat niet. Als je erdoorheen wilt wandelen, kan dat, maar je kunt het ook prima ontwijken. Bij natuurbegraven koop je een eeuwigdurend grafrecht, in tegenstelling tot een reguliere begraafplaats. Nadat alle graven zijn vergeven, draagt Natuurbegraven Nederland het gebied over aan Natuurmonumenten, die het vervolgens gaat beheren. De natuurbegraafplaats is dus feitelijk natuurgebied. In totaal levert dit natuurgebied 128 hectare natuur op, waar veel Rotterdammers van kunnen gaan genieten. Vanwege het eeuwigdurend grafrecht wordt een eeuwigdurend natuurgebied gegarandeerd. Een natuurgebied dat nooit zal verdwijnen. Hoe kun je daar tegen zijn? Bewoners zijn betrokken in het proces door middel van een enquête. Hoek van Holland heeft ruim 10.000 bewoners en 2000 zijn gevraagd om die enquête in te vullen. Van die 2000 mensen hebben 439 mensen ook daadwerkelijk de vragenlijst ingevuld. Daarvan heeft 63% aangegeven tegen natuurbegraven te zijn. Dat zijn 277 mensen. Natuurlijk vinden ook wij van de VVD Rotterdam dat er goed naar bewoners moet worden geluisterd. Maar dat moet je wel in het juiste perspectief zien. Ik heb in de commissie al aangegeven dat de uitkomst van de enquête genuanceerd moet worden en ik doe dat hier nu weer. Een andere bestemming betreft zonnepanelen. Als Rotterdamse VVD geven wij de voorkeur aan zonnepanelen op daken, maar omdat de grond vervuild is, zien wij dit als een functionele invulling van dat

stukje grond, zeker als je weet, en dat weten we sinds deze week na de beantwoording van de vragen door de wethouder, dat het reinigen van de grond een kostenpost van zeker € 150 miljoen met zich meebrengt. Via de invulling met zonnepanelen kost deze grond ons Rotterdammers geen € 150 miljoen, maar levert het geld op via energiewinning, die ook nog eens duurzaam is. Kortom, de Rotterdamse VVD is positief over het bestemmingsplan Oranjebonnen.

De **VOORZITTER**. Gefeliciteerd met uw maidenspeech mevrouw Faber, maar u bent al gelijk ingeburgerd in het overtreden van de tijd, dus dat gaat goed. Hartelijk welkom. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter. Bestemmingsplan Oranjebonnen. Na jarenlang gesteggel en besluiteloosheid ligt er dan eindelijk een plan voor een recreatief en licht agrarisch gebied, tevens een ecologische corridor voor de Oranjebonnen. Op het allerlaatste moment weet dit college er nog even een zwaar gesubsidieerd zonnepark in te fietsen. 25.000 m², ongeveer vijftig voetbalvelden groot, aan klimaatgekte, op vervuild havenslib weliswaar. Daar zit niemand op te wachten. Voorzitter, de PVV is uiteraard tegen dit voorstel, waar al die klimaatgekte in is gefietst. Dan heb ik nog een motie, getiteld 'Geen zonneparken en windmolens in Oranjebonnen'. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Geen zonneparken en windmolens in Oranjebonnen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van bestemmingsplan Oranjebonnen;

constaterende dat:

- bestemmingsplan Oranjebonnen de ambitie heeft een ecologische verbinding tussen de kust en Midden-Delfland te realiseren en recreatieve verbindingen uit te breiden;
- zonneparken en windmolens dus geen plaats hebben in dit bestemmingsplan;

draagt het college op:

- geen zonneparken en windmolens in de Oranjebonnen toe te staan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Meeuwissen, u bent daarmee ook door uw spreektijd heen en dit was in blessuretijd. De motie van de PVV is in voldoende mate ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Dank u wel voorzitter. Heel kort en efficiënt, ik kan me grotendeels aansluiten bij de mooie woorden van mevrouw Kockelkoren en mevrouw Faber, dus ik ga er zelf niet al te veel over zeggen. Het zal bekend zijn en dat is al uitgebreid in de commissie aan de orde geweest dat D66 een voorstander is van deze ontwikkeling. Een mooie vorm van private en publieke samenwerking, waarin natuurontwikkeling en natuurbegraven samenkomt. Wij zullen hier volmondig ja tegen zeggen voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. We vinden het een prachtig plan dat we ook na dertig jaar planvorming samen met een aantal andere partijen ervoor kunnen zorgen dat er een geweldig stuk natuur bij komt. Het is natuurlijk altijd jammer dat je niet iedereen weet te overtuigen van zo'n plan, maar we verheugen ons natuurlijk altijd als iemand zich dan aansluit, dus we waren in de commissie dan ook heel aangenaam verrast dat Leefbaar Rotterdam zich zo positief over het plan uitliet, maar nu ik de handtekening op het amendement zie staan wordt het wel spannend of ze dit prachtige plan toch gaan steunen. Wij vinden dat dat wel zou moeten, want er is heel erg veel rekening gehouden met alle wensen en bezwaren van iedereen. Toen ik er onlangs was, was ik ook heel aangenaam verrast dat er nog zoveel aanpassingen in het oorspronkelijke plan zijn gedaan om zoveel mogelijk tegemoet te komen aan alle bezwaren. Er is één zaak die mij daarbij wel opviel, namelijk dat er met name bij de Bonnenweg nog wel veel onduidelijkheid is. Mijn vraag aan de wethouder is of die nu ook echt gerealiseerd wordt. Het is een belangrijk onderdeel van het plan, ook om tegemoet te komen aan de bezwaren van anderen, dus ik zou graag van de wethouder nog even precies willen weten of die Bonnenweg nu inderdaad gerealiseerd wordt zoals het in de plannen staat en of dat gegarandeerd is.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ik houd het even kort, want ik wil ook wat voor de wethouder overhouden. Over draaien gesproken, mijnheer Engberts, kijkt u zelf in de spiegel. Tweebosbuurt, Euromast, u draaide.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). De SP draait in ieder geval niet. Wij zijn altijd voor het natuurbegraven geweest en zullen ook dit voorstel steunen. Wat erg moeilijk is, is natuurlijk zonnepanelen op dat veld. Ik weet dat dat een dissonant zou kunnen worden in dat gebied, maar ik begrijp dat het niet anders kan. Dat moet ik dan accepteren, maar dat is wel jammer. Dus de SP steunt dit voorstel.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). We willen toch nog even herhalen wat we ook eerder hebben gezegd, dat we inderdaad heel positief zijn over het natuurbegraven. We vinden het een heel fantastisch idee. Het eeuwig begraven, het behoud van het natuurgebied. We denken dat het een winst is voor Rotterdam, überhaupt ook voor Nederland. U weet dat het vaker voorkomt, maar we wilden dat toch even gezegd hebben. Over zonnepanelen valt inderdaad te discussiëren. Ik denk dat het net uitgelegd is dat het inderdaad een optie is om dat op die vervuilde grond op dit moment te doen en wie weet wat de toekomst nog brengt om daar ooit iets anders mee te gaan doen. Maar op dit moment staan we daar ook positief tegenover.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Wij zijn blij met de bestemming natuur in de Bonnenpolder en we hopen op mooie nieuwe natuur in deze polder, waarmee er eindelijk eens een keer een einde komt aan dat bestuurlijke gerommel, wat het al ontzettend veel jaren kost. Wel is het zo dat wij daarvoor geen natuurbegraafplaats hoeven. Nieuwe natuur mag namelijk best wat kosten en nu lijkt het alsof een of andere ondernemer een grondgebonden business voor ogen heeft met natuur als decoratie. Met een amendement

hopen wij samen met de collega-fracties van CDA en Leefbaar Rotterdam de natuurbegraafplaats tegen te houden. Daarnaast komen wij met een motie om natuurontwikkeling zelf ter hand te nemen. Dat kan een gemeente namelijk ook doen. De nieuwe natuur komt op privaat terrein en de gemeente Rotterdam geeft zo haar regierol uit handen om biodiversiteitsdoelen en natuurwaarden te realiseren. Daarnaast benut zij in het geheel niet de privaatrechtelijke overeenkomst met de initiatiefnemers van de natuurbegraafplaats om het opzettelijk doden van wilde dieren in het gebied definitief tot het verleden te laten behoren. Wij willen in dit gebied geen jacht en ook geen faunabeheer, wat eigenlijk een woord is dat verzonnen is door de jacht, om het maar een beetje netjes te laten klinken. Wij zouden eerlijk gezegd ook niet weten waarom iemand anders wel op dit gebied dieren zou willen doden. Daarom hebben wij ook een aantal moties. Ik dank u.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft het volgende amendement en de volgende moties ingediend.

Amendement A. Geen natuurbegraven in de Bonnenpolder

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 29 september 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Oranjebonnen;

besluit:

- Punt 5 van het besluit als volgt te wijzigen:
5. Het bestemmingsplan "Oranjebonnen", NL.IMR0.0599.BP21040ranjebonnen-va01 in elektronische en papieren vorm vast te stellen, conform het voorstel van burgemeester en wethouders en conform het gestelde onder punt 7 van dit besluit.
- Een nieuw punt toe te voegen aan het besluit:
7. Geen natuurbegraven mogelijk te maken in het bestemmingsplan Oranjebonnen en de toelichting, regels en verbeelding van het bestemmingsplan hierop aan te passen."

w.g. R.T.J. van der Velden, E.C. Eskes en B. van Schaik

Motie 2. Natuurontwikkeling zelf ter hand nemen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Oranjebonnen;

constaterende dat:

- het bestemmingsplan Oranjebonnen natuurontwikkeling in de Bonnenpolder ter grootte van 128 hectare mogelijk maakt;
- het college in 2019 heeft berekend dat het zelf ter hand nemen van natuurontwikkeling tussen de € 7,15 miljoen en € 8,365 miljoen bedraagt, met jaarlijks geringe kosten voor onderhoud;

overwegende dat:

- natuurontwikkeling in het algemeen belang is en dat hiervoor geen hulp van private organisaties nodig zou moeten zijn;
- het zelf ter hand nemen van natuurontwikkeling mogelijkheden biedt om beter te sturen op biodiversiteit en natuurwaarden, zonder daarbij afhankelijk te zijn van particuliere belangen;

- natuur in eigen beheer de noodzaak tot het faciliteren van een natuurbegraafplaats als financiële dekking loslaat;

verzoekt het college:

- de natuurontwikkeling in de Bonnenpolder zelf ter hand te nemen;
- middelen te zoeken in de gemeentelijke begroting om de natuurontwikkeling financieel te dekken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 3. Geen faunabeheer in een natuurgebied

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Oranjebonnen;

constaterende dat:

- er een anterieure overeenkomst is gesloten tussen gemeente Rotterdam enerzijds en Zuid-Hollands Landschap en Natuurbegraven Nederland B.V. anderzijds over het beheer van 128 hectare in de Bonnenpolder die zijn bestemd voor natuurontwikkeling;
- het college heeft aangegeven faunabeheer niet te willen verbieden middels een bepaling in de overeenkomst;

voorts constaterende dat:

- faunabeheer het opzettelijk doden, wegvangen of verjagen van dieren inhoudt, dan wel vernieling van het leefgebied van bepaalde diersoorten waarvoor een grondgebruiker een ontheffing of vrijstelling heeft verkregen van de provincie Zuid-Holland;

overwegende dat:

- faunabeheer feitelijk niet anders is dan jacht;
- bestrijding van dieren, waaronder afschot, zeer onwenselijk is in een natuurgebied waar vermoedelijk veel dieren zullen komen te leven;
- het aangaan van een overeenkomst het geëigende moment is om met een grondgebruiker af te spreken geen faunabeheer toe te passen;

verzoekt het college:

- met Zuid-Hollands Landschap en Natuurbegraven Nederland B.V. af te spreken dat zij geen ontheffing voor faunabeheer bij de provincie zullen aanvragen en afzien van het gebruik van de provinciale vrijstelling voor bestrijding van inheemse soorten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 4. Geen jacht in een natuurgebied

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Oranjebonnen;

constaterende dat:

- er een anterieure overeenkomst is gesloten tussen gemeente Rotterdam enerzijds en Zuid-Hollands Landschap en Natuurbegraven Nederland B.V. anderzijds over het beheer van 128 hectare in de Bonnenpolder die zijn bestemd voor natuurontwikkeling;

overwegende dat:

- jacht zeer onwenselijk is in een natuurgebied waar vermoedelijk dieren zullen komen te leven die mogen worden bejaagd;
- het aangaan van een overeenkomst het geëigende moment is om met een grondgebruiker af te spreken geen jacht in het natuurgebied toe te staan;

verzoekt het college:

- met Zuid-Hollands Landschap en Natuurbegraven Nederland B.V. af te spreken dat zij geen jachtrecht verhuren aan derden, dan wel zelf van het jachtrecht gebruikmaken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik krijg de moties aangereikt van de heer Van der Velden. De moties 'Natuurontwikkeling zelf ter hand nemen', 'Geen faunabeheer in een natuurgebied', 'Geen jacht in een natuurgebied' en 'Geen natuurbegraven in de Bonnenpolder' zijn alle voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. De heer Van der Velden, had u ook een amendement aangekondigd? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ik heb niet goed gekeken. Het amendement 'Geen natuurbegraven in de Bonnenpolder'. Ik zei dat het een motie was, maar het is een amendement. Excuses. Andere sprekers? Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Dit is toch best een uniek moment, mevrouw Kockelkoren zei het al even. Na meer dan vijfentwintig jaar wikken en wegen, vooral heel veel niet besluiten komen we nu hopelijk tot een besluit over de toekomst van de Bonnenpolder bij Hoek van Holland. Dat is toch een best historisch moment. We willen in Rotterdam een plek geven aan iedereen. We willen een inclusieve stad. En als ik het heb over een plek, is dat niet alleen een plek bij leven, maar ook een laatste rustplek. Zo zijn we bezig met islamitisch begraven. We hebben natuurlijk al begraafplaatsen voor rooms-katholieken, voor protestanten. Maar er is ook een diepe wens onder heel veel Rotterdammers en ook mensen in de regio om begraven te worden in de natuur en dat willen we ook faciliteren. U mag best weten, mijnheer Van Elck, ik voel me af en toe wel een beetje chef begraven en cremieren, ik ben veel bezig met islamitisch begraven en nu natuurlijk ook met natuurbegraven in de Oranjobonnenpolder, maar dat doen we natuurlijk om een reden. Het college vindt het heel mooi dat we dit kunnen gaan faciliteren, maar de win-win, en dat is natuurlijk het fantastische aan dit project, is dat we niet alleen die mogelijkheid erbij krijgen binnen onze stadsgrenzen, maar we krijgen ook nog eens een keer ontzettend veel natuur zonder dat we er eigenlijk financieel aan hoeven bij te dragen. Dat klinkt toch als een goede deal en zo dachten wij dat ook. Het is dus mooi dat we dat kunnen doen en we zijn blij dat na dertig jaar die bestemming op de Bonnenpolder komt. Voorzitter, ik zie de heer Van Schaik staan.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja, ik hoor hier een win-winsituatie van de wethouder, maar ik vraag of hij ook een win-winsituatie heeft voor de bewoners in Hoek van Holland, want

wanneer gaat u nu gewoon eens accepteren dat de mening van Hoek van Holland... Dit gewoon eens stopt, dit idiote plan, voordat het vertrouwen tussen Hoek van Holland en Rotterdam niet meer te herstellen is. U blijft gewoon doordraven, uw voorganger, wethouder Wijbenga duwde het er gewoon doorheen, terwijl wethouder Eerdmans keurig netjes een referendum heeft gehouden in Hoek van Holland. 67% was tegen natuurbegraven. Ik wilde mevrouw Faber net tijdens haar maidenspeech niet in de rede vallen, want die gun ik dat ze die helemaal af heeft kunnen maken. Maar tegen u en de Rotterdamse VVD zeg ik: schaam je, participatie hoort hoog in het vaandel te staan en u laat het links liggen.

De **VOORZITTER**. Wethouder. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Mag ik de heer Van Schaik eraan helpen herinneren dat Leefbaar Rotterdam in de commissievergadering nog voor dit plan was? Schaam u.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Uw minister-president heeft selectief geheugenverlies, ik ook.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ik hecht er toch wel even aan de heer Van Schaik eraan te herinneren dat het ook de minister-president van de heer Van Schaik is, waar u het over heeft. Goed, over die participatie hebben we het in de commissie uitgebreid gehad. Mevrouw Faber van de VVD heeft dat denk ik net ook goed uitgelegd. Het ging maar over een heel kleine groep mensen die heeft ingesproken, zonder dat daar overigens gevraagd is naar een alternatief. Er werd alleen sec gevraagd: ben je voor of tegen natuurbegraven, zonder het gehele plaatje te bezien. Daar trekt de heer Van Schaik andere conclusies uit dan het college. Dat wil niet zeggen dat daar natuurlijk wel heel veel input is gedaan, dat dat gewoon is meegewogen. Hij vroeg ook, en die zin maak ik dan nog eventjes af, wat nu de win-win is voor de Hoekenezen. Denkt u eens dat van een lege polder, waar voornamelijk een agrarische bestemming op zit, een fantastisch natuurgebied wordt gemaakt waar ook de Hoekenezen kunnen recreëren, sterker nog, het is bij hen om de hoek.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Dat zien de Hoekenezen toch anders en dat ziet de heer Van Schaik ook anders, want het is gewoon een win-winsituatie voor de mijnheer die het gaat verkopen, die dus veel meer voor de grond krijgt, de gemeente Rotterdam erin legt en de Hoekenezen met 34.000 begrafenissen gaat opzadelen. Het is dadelijk drukker naar de begraafplaats dan naar het strand van Hoek van Holland met de auto.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dan moet het het komend jaar wel heel slecht weer zijn, want het zou gaan om maximaal vijf begrafenissen per week, dus dat is in die zin ook te overzien, en maximaal twee per dag. In die zin wordt er ook rekening gehouden met de verkeersdruk, want het is wel een terecht punt dat de heer Van Schaik maakt. Dat is natuurlijk een van de dingen waarmee we rekening moeten houden. Naar aanleiding van eerdere commissiebehandelingen is er ook kritiek geformuleerd op het plan, want die is er ook in de raad. Dat is allemaal netjes meegenomen en daar ben ik blij om. Dat heeft de heer Van Putten ook netjes gezegd in de commissievergadering. Dat is netjes meegenomen in

het plan en dat is er ook in verwerkt, waardoor wij toch uiteindelijk naar tevredenheid kunnen zeggen: ja, dit willen we, althans als het aan het college ligt, want uiteindelijk is het natuurlijk aan de raad. Goed voorzitter, er zijn een aantal vragen gesteld. Allereerst van GroenLinks over de brief die gestuurd is van een familie. Ik kan u toezeggen dat wij in ieder geval in gesprek gaan met de familie. De programmamanager zal dat op 12 oktober doen. Wat ik wil toezeggen is dat we daarna over deze kwestie even terugkoppelen naar de raad als u dat goed vindt. Dus dat kan ik toezeggen. Dan loop ik even de andere partijen langs. Van het CDA geen verdere vragen. De VVD, een mooie maidenspeech zou ik zeggen, complimenten. PVV ook geen vragen. D66 geen vragen en dank voor de steun. De PvdA vroeg nog even hoe het nu zit met de Bonnenweg. Ik ben er ook samen met wethouder Kurvers even geweest. Toen zijn we met de dienstauto, degene die het nog deed, erover heen gereden. Dat was niet al te best. Dat is nu ook eigen weg en dat wordt natuurlijk straks voor een groot deel ook eigendom van Natuurbegraven Nederland. In de anterieure overeenkomst hebben we geregeld dat die weg volledig wordt opgeknapt en ook toegankelijk wordt gemaakt, zowel voor ondernemers als voor recreatief verkeer.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Een korte aanvullende vraag: dus ook het deel dat straks niet in eigendom is van Natuurbegraven?

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, dat is ook onderdeel van het bestemmingsplan. Dat doen we ook. De overige eigenaren hebben ook geen andere zienswijzen ingediend, dus dat gaat dan gebeuren.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel. Ook van de SP dank voor de steun. Een mooi betoog en geen vragen geloof ik, mijnheer Van Zevenbergen, dus dat noopt mij dan ook niet tot een antwoord. Van de Partij van de Dieren ook geen vragen, wel een aantal moties.

De **VOORZITTER**. De Partij voor de Dieren.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Zei ik van de dieren? Dan is er wellicht nog een electoraal gat te vullen, maar het is de Partij voor de Dieren. De eerste motie 'Natuurontwikkeling zelf ter hand nemen' verzoekt het college natuurontwikkeling in de Bonnenpolder zelf ter hand te nemen en ook daar de middelen voor te verstrekken. Daar zit verder ook geen dekking bij deze motie, dus die moet ik ontraden. Bovendien is het ook niet nodig, want de heer Van der Velden weet ook dat Natuurmonumenten een gecertificeerd natuurbeheerder is, waar wij ook bij andere natuurgebieden mee samenwerken tot grote tevredenheid, bijvoorbeeld bij De Tempel. Daar zijn wij zeer tevreden over, dus in die zin is het niet nodig om dat zelf te gaan doen en daar ook kosten voor te maken. Dat geld kunnen we dan besteden aan andere zaken, dus die ontraad ik. De motie 'Geen jacht in een natuurgebied' moet ik helaas ook ontraden, omdat dat aan de provincie Zuid-Holland is, in de zin met wat er gebeurt op de grond, wat voor dieren er komen en of er gejaagd wordt of niet, dat is niet aan de gemeente. Dat is een bevoegdheid van de provincie Zuid-Holland, dus ik weet niet of de Partij voor de Dieren een vertegenwoordiging heeft in de Provinciale Staten van Zuid-Holland, maar dat zou dan de plek zijn om het te regelen. Daarbij wil ik wel zeggen dat faunabeheer soms ook gewoon noodzakelijk is omdat populaties nu eenmaal heel erg

kunnen groeien en ook schade kunnen aanbrengen en een gevaar zijn voor bijvoorbeeld weer andere diersoorten.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, het is niet helemaal waar wat de wethouder zegt, want de gemeente kan gewoon die afspraken maken, dus dat kan buiten de provincies. Dus eigenlijk benut u gewoon uw overeenkomst niet. U kunt er als gemeente zelf afspraken over maken.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dat zou kunnen als wij partij zouden zijn, maar wij zijn geen partij. Dus de partij is nu de verkopende partij en de kopende partij en tegelijkertijd Natuurmonumenten en Natuurbeheer Provincie Zuid-Holland. Het enige wat wij hier doen is het vaststellen van een bestemmingsplan. In dat bestemmingsplan kunnen wij niet zeggen dat er wel of niet gejaagd wordt, dus dat is echt iets tussen de andere partijen. Dus onze bevoegdheid heeft helaas een grens.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, het spijt me, maar het is gewoon niet waar, want de gemeente Rotterdam is de contractpartner, dus u heeft daar wel degelijk inspraak op.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Er is een anterieure overeenkomst, maar die is er al, dus dat is al een overeenkomst die gesloten is. Dus dat is wat het is. Wat wij nu doen, is het bestemmingsplan vaststellen. We komen nu een beetje in een juridische discussie, waarvan ik het natuurlijk prima vind om die te voeren, maar bovendien willen we het ook niet. Dat willen we ook laten aan de natuurbeheerders, gecertificeerde natuurbeheerders. Zij maken een faunabeheerplan en daarin kunnen zij dan wel of niet bepalen dat er eventueel jacht zou kunnen plaatsvinden. Dan gaat het niet om plezierjacht, maar om noodzakelijk faunabeheer, bijvoorbeeld om bepaalde populaties ook in stand te houden. Dat is dus echt aan de provincie Zuid-Holland, Natuurmonumenten zelf.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dan komt nu dus de aap uit de mouw, dat ze het gewoon niet willen. De gemeente Rotterdam wil het gewoon niet. Je gaat dus gewoon jagen om een verdienmodel te krijgen. Zegt u dat dan gewoon, wethouder Karremans, in plaats van met een smoesje over de provincie te komen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Volgens mij heb ik dat ook net gezegd, en het is allebei. Het kan niet en we willen het niet.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Maar dat niet willen geeft u pas toe nadat ik erom gevraagd heb. U had daar ook gelijk uw beantwoording mee kunnen beginnen. Ik vind het dus een beetje jammer dat u dat dan een beetje achterhoudt, terwijl u het gewoon niet wilt.

De **VOORZITTER**. Wethouder

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Als u mij niet had geïnterrupteerd, dan was ik er vanzelf gekomen. Het staat hier netjes op de motie. Dat is hoe het is. Dan 'Bescherm de dieren tegen de jagers'. Eigenlijk dezelfde redenatie waarom we moeten ontraden. Nee, sorry, dat is een andere motie. Dit gaat over het aanbrengen van een afscheiding tussen de landbouwgrond en de natuur. Nogmaals, ik vind het vervelend om te zeggen dat de invloed van deze raad ook grenzen kent. Ik heb ook aan die andere kant gezeten, dan is het lastig om dat af en toe te accepteren, maar Rotterdam is geen eigenaar van de grond. Wij kunnen dat niet doen.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, een punt van orde.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). De heer Karremans heeft het nu over een motie die ik niet heb ingediend.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). 'Bescherm de dieren tegen de jagers' is niet ingediend?

De **VOORZITTER**. Niet dat ik gezien heb.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). U moet er wel een beetje bij blijven mijnheer Karremans. Het gaat over die motie van de hekken. Die heb ik helemaal niet ingediend.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Niet ingediend. Die was wel toegezonden, dus vandaar dat ik hem gelijk heb meegenomen als bonus. Dan ben ik als het goed is bij het amendement van de Partij voor de Dieren. Dat formuleert om het natuurbegraven eruit te halen. Dat is niet een wens die het college heeft. Bovendien is er ook geen dekking voor, want we financieren die natuurontwikkeling juist door middel van het natuurbegraven. Zoals ik aan het begin van mijn introductie ook zei, willen we natuurbegraven juist faciliteren omdat we een inclusieve gemeente willen zijn en ook veel natuur willen realiseren. Het zou normaal toch een verhaal zijn waarvan ik denk dat ik daar de Partij voor de Dieren op mee zou krijgen, maar de wonderen zijn de wereld nog niet uit. Wat dat betreft ook natuurlijk helemaal prima. Dan tot slot de motie van de Partij voor de Vrijheid.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u. Ik kom toch nog even terug op de jacht. U had het in uw antwoord erover dat jagen daar eigenlijk prima is. Ik vind het best wel bijzonder dat een wethouder Dierenwelzijn het prima vindt dat op gemeentelijk gebied dieren worden doodgeschoten. Toen zei u erbij: dat doen we ook omdat dieren andere dieren schade kunnen aandoen. Kunt u mij daar een voorbeeld van noemen?

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nou, als er heel veel vossen ontstaan in een omgeving, dan kunnen ze bijvoorbeeld schapen aanvallen. Dat is weer een onderwerp van de heer Meeuwissen begreep ik, maar goed. Dat is gelijk een mooi bruggetje naar de Partij voor de Vrijheid, 'Geen natuurvernietigende zonneparken en windmolens'. Er komen ook geen windmolens in dit bestemmingsplan, dus wat dat betreft is het overbodig. Wat betreft de zonnepanelen gaat het op het vervuilde havenslib, waarvoor het € 150 miljoen kost om dat te saneren om er vervolgens iets anders mee te doen. Daar kiezen we niet voor, dus wij kiezen voor dit zonnepark.

De **VOORZITTER**. Dank. Dan sluit ik beraadslagingen op dit punt. Ik zie wat ongeduld in de raad, maar als er bij een tweeminutendebat zes of acht moties worden ingediend, dan moeten die moties toch afgewerkt worden en van een advies worden voorzien. Er zijn altijd interrupties, want raadsleden vinden het nooit goed als een motie niet wordt omarmd, en op de achtergrond draait de klok gewoon door. Dus het gaat echt wel ten koste van de spreektijd van de fracties. Het is niet zo dat als twee minuten in het rood staat er op de achtergrond niets gebeurt. Nee, dan draait de klok gewoon door. Het gaat echt ten koste van de spreektijd van de fracties, dus houd het goed in de gaten.

19. Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Waterside Oost, IJsselmonde'

De **VOORZITTER**. Dan hebben we agendapunt 19. Dat wil ik nog graag voor de dinerpauze met u doen, als u dat goed vindt, het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Waterside Oost, IJsselmonde. De heer Van Putten als eerste.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Dank u voorzitter. Waterside. We hebben het hier over een gebouw van 40 meter hoog met 124 huurappartementen met 30% middeldure huur tot € 1.050,00 en 70% dure huur daarboven. Geen betaalbare huur of koop dus. Aan iedere woning is één parkeerplaats gekoppeld in ondergrondse garage of op straat. Die zit bij de huur inbegrepen. De Gebiedscommissie IJsselmonde heeft aangegeven tegen dit plan te zijn omdat dit het dorps karakter van Oud-IJsselmonde aantast en dat zij ook vrezen voor toenemende drukte door opstropend verkeer op de Oostdijk, voor het stoplicht aan de voet van de Brienenoordbrug. De gemeente heeft nog een tweede verkeersonderzoek laten doen waarbij zij zegt dat dit geen probleem zal zijn. Maar de gebiedscommissie heeft hier wel een sterk punt. Want Waterside is niet het enige project dat eraan zit te komen. Feyenoord City, 3700 nieuwe woningen. De Sportcampus, die er vlak naast ligt, ook 850 woningen. En aan de dijk zelf ligt het Verolmelterrein, waar waarschijnlijk ook tijdelijke woningen komen. Daarnaast zijn er ook nog projecten in Ridderkerk enzovoort. Leefbaar Rotterdam vindt dat de gebiedscommissie gelijk heeft en dient dan ook een motie in die verzoekt de komende jaren na de afronding van ieder bouwproject de drukke knelpunten en verkeerswegen te gaan monitoren en een integraal toekomstbeeld naar buiten te brengen met de optelsom die ieder bouwproject gaat hebben en een analyse of de wegen in IJsselmonde dit aankunnen. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Bewoners van IJsselmonde maken zich zorgen over verkeersdrukke door grote bouwprojecten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van 'Waterside Oost, IJsselmonde';

constaterende dat:

- in en rond IJsselmonde op korte en lange termijn diverse grootschalige bouwprojecten plaats gaan vinden, zoals: Waterside 2 en 3 (circa 225 woningen), Masterplan Feyenoord City (maximaal 3700 woningen), Sportcampus Noordoosthoek (850 woningen), toekomstige woningbouw op het Verolmeterrein, grote projecten in Ridderkerk en ga zo maar door;
- deze bouwontwikkelingen kunnen leiden tot een flinke toename van het autoverkeer op het lokale wegennet. Er zijn namelijk maar een paar centrale wegen waar nu al veel verkeer overheen moet;
- bewoners en de Gebiedscommissie IJsselmonde aangeven dat de capaciteit van het wegennet aan de top zit en dat het vooral tijdens piekmomenten muurvast staat. Zij voorzien in de toekomst bij de bouw van Waterside 2 en 3 (en andere grote bouwprojecten) nog meer problemen op de Oostdijk, het IJsselmondseplein en de rest van IJsselmonde. Zij maken zich bijvoorbeeld zorgen over:
 - grote verkeersdrukte op het IJsselmondseplein, omdat er in de toekomst extra verkeer over John F. Kennedyweg, Adriaan Volkerlaan en de Oostdijk gaat rijden. En omdat er extra verkeer komt vanuit de Groeninx van Zoelenlaan als gevolg van grote bouwprojecten in Ridderkerk en de komst van een busterminal in Beverwaard;
 - grote verkeersdrukte op de Laan op Zuid, omdat verkeer vanuit Feyenoord City naar de Erasmusbrug wil;

overwegende dat:

- de gemeente Rotterdam naar aanleiding van Waterside 2 en 3, en op aandringen van de gebiedscommissie, door een gespecialiseerd bureau verkeersonderzoek heeft laten doen. Ook heeft ze zelf verkeersanalyses gemaakt. Hun algemene conclusie hieruit luidde dat er geen sprake is van een problematische verkeerssituatie op de Oostdijk. Daarnaast beweren ze dat het bestemmingsplan 'Waterside Oost' past binnen de door de gemeente gehanteerde verkeersmodellen. Het is hierbij jammer dat het verkeersstromenonderzoek enkel kijkt naar de huidige situatie en geen toekomstscenario's berekent. Het is daardoor lastig om te concluderen dat de bouw van Waterside 2 en 3 niet voor extra verkeersdrukte gaat zorgen;
- de gemeente Rotterdam beweert dat de verkeersdruk door de bouw van waterside 2 en 3 niet zal toenemen en zegt 'het past in het model', terwijl de gebiedscommissie en de bewoners van IJsselmonde daar grote vraagtekens bij zetten. Zij staan immers nu al regelmatig, en straks nog vaker, vast in de file. Bewoners maken zich dan ook grote zorgen over de extra verkeersdrukte die alle toekomstige bouwprojecten teweeg gaan brengen. Volgens Leefbaar Rotterdam hebben zij volkomen gelijk en heeft de gemeente hier onvoldoende oog voor de praktijk. De ervaringen van bewoners horen zwaarder te wegen dan de papierwerkelijkheid van de Coolsingel;

verzoekt het college:

- de komende jaren na de afronding van ieder bouwproject, waaronder Waterside Oost, de drukke knelpunten en verkeerswegen te monitoren en bij een toename van verkeersopstoppen alle mogelijke middelen uit de kast te halen om de problemen op te lossen;
- voor de verkeerssituatie in IJsselmonde een integraal toekomstbeeld naar buiten te brengen, met daarbij een optelsom van de impact die ieder groot bouwproject gaat hebben op het (auto) verkeer en een analyse of de wegen in IJsselmonde dit aankunnen;
- hierbij bewoners (door middel van praat sessies) en de gebiedscommissie/toekomstige wijkrazen van IJsselmonde intensief te betrekken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. van Putten en B. van Drunen

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, voorliggend bestemmingsplan maakt 124 woningen mogelijk langs de Nieuwe Maas. Dat is heel mooi want het is een prachtige plek. Alleen hebben huidige bewoners al meerdere keren aangegeven dat de openbare ruimte echt te wensen overlaat, zowel qua kwaliteit als beleving van de openbare ruimte aan deze prachtige plek aan de rivier. Dit college heeft de intentie om de rivieroever beter toegankelijker te maken, recreatiever, groener. Dat ondersteunen wij van harte en wij vinden dan ook dat de toevoeging van deze woningen daar ook een aanzet toe moet geven. Nu zien wij op de plaatjes dat ze desondanks nog steeds vrij stenig zijn, die kades rondom de nieuwe woningen en dat vinden we jammer, zeker nu de gemeente het mantra heeft 'tegel eruit, groen erin' en dat dan vaak gepaard gaat met de verhouding van twee derde groen en een derde verharding. Dat lijkt me dan ook meer dan voldoende. Daarom dienen wij dus een motie in om substantiële vergroening te realiseren langs de kade, zodat voetgangers, fietsers en bewoners een kwalitatieve groene ruimte ervaren en om hierbij ook te kiezen voor inheemse planten en struiken om direct de biodiversiteit te bevorderen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Groene kade Waterside

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, bij de bespreking van bestemmingsplan 'Waterside Oost IJsselmonde',

constaterende dat:

- met voorliggend bestemmingsplan de toevoeging van 124 woningen wordt mogelijk gemaakt langs de Nieuwe Maas in Oud-IJsselmonde;
- de rivieroever op dit moment een stenig onaantrekkelijk karakter hebben;
- het programma Rivieroever 2019-2022 meer groen langs de Rotte en de Nieuwe Maas beoogt. En meer mogelijkheden om er te wandelen, fietsen, een terras te pakken of op een andere manier van het water te genieten;

overwegende dat:

- de huidige bewoners meerdere keren hebben aangegeven behoefte te hebben aan meer groen in de wijk en dit belang alleen maar toeneemt met 124 nieuwe huishoudens in de toekomst;
- de verbindingen langs het water over de Oostdijk voor voetganger en fiets langs nu volgens bewoners grijs en grijs en daarmee weinig aantrekkelijk oogt;
- er inmiddels een traject met inspraak en participatie is ingericht over het groener maken van de kade en de planontwikkeling van Waterside II;
- de beelden van de nieuwe bebouwing desondanks nog steeds erg stenig overkomen met een groter aandeel verharding dan groen;
- voor tuinen door de gemeente het mantra 'Tegel eruit, groen erin' wordt gehanteerd, waarbij een verhouding 2/3 groen en 1/3 verharding wordt aangeraden;
- eerdere ontwikkelingen op de Lloydpier en Müllerpier zo stenig zijn aangelegd dat bewoners nu te maken hebben met hittestress en dit voorkomen dient te worden;

verzoekt het college:

- een substantiële vergroening te realiseren van de kade ten opzichte van de huidige plannen, met een verhouding groenverharding die dit doel onderstreept zo dat voetgangers, fietsers en bewoners de publieke ruimte kwalitatief en kwantitatief als aantrekkelijke groene kade ervaren;
- op transparante wijze te laten zien wat de verhouding groen versus verharding wordt en hierin samen met bewoners op te trekken. Daarbij te kiezen voor inheemse planten en struiken om direct de biodiversiteit te bevorderen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, C.M. Zeegers, T.J. Vonk, D. Yildirim en J.A. Faber

De **VOORZITTER**. Ik heb de motie voor u van Leefbaar Rotterdam, 'Bewoners van IJsselmonde maken zich zorgen over verkeersdrukke door grote bouwprojecten'. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Dan hebben we ook nog de motie GroenLinks en anderen, 'Groene kade Waterside', ook voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Met dit ontwerpbestemmingsplan gaat het om de bouw van 124 woningen; woningen die we in Rotterdam heel hard nodig hebben. Maar bij het bouwen van nieuwe woningen gaat het niet alleen om de woningen zelf, maar uiteraard ook om de buitenruimte in brede zin. Op basis van ingediende zienswijzen wordt duidelijk dat er nu al heel veel behoefte is in die wijk aan meer groen in de buitenruimte en daarnaast ook aan speelruimte voor kinderen van verschillende leeftijden. Als je kijkt naar de prachtige impressies van Waterside I en II, dan heeft het gebied alle potentie om een plek te worden waar kan worden genoten van het groen, van het uitzicht over de Maas en waar kan worden geflaneerd. Tussen Waterside II en III ligt een ongebruikt stuk grond, dat eigendom is van Waterschap Hollandse Delta en Rijkswaterstaat. Een groene invulling van die grond is wenselijk, net als een plek voor kinderen om te spelen of te voetballen. Om recht te doen aan de wensen van bewoners in IJsselmonde dien ik de motie in 'Groen en spelen horen erbij aan de Waterside'. Met dank aan CDA, D66, PvdD, ChristenUnie-SGP en GroenLinks voor het mede ondertekenen ervan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Faber heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Groen en spelen horen erbij aan de Waterside

De gemeenteraad van Rotterdam op 30 september 2021, in vergadering bijeen ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Waterside Oost, IJsselmonde';

constaterende dat:

- er uit de zienswijze een grote behoefte blijkt bij bewoners van Waterside aan meer groen en een speelplaats voor kinderen;
- tussen Waterside II en Waterside III een grotendeels ongebruikt stuk grond ligt dat eigendom is van het Waterschap Hollandse Delta en Rijkswaterstaat;
- het Waterschap Hollandse Delta al akkoord is en gesprekken met Rijkswaterstaat nog lopen;

overwegende dat:

- het bij het bouwen van woningen het niet uitsluitend gaat om woningen zelf maar ook om de buitenruimte in brede zin;
- het Watersidegebied potentie heeft om een gebied te worden waar kan worden genoten van het groen, het uitzicht over de Maas en waar kan worden geflaneerd;
- groen en een speelplaats in de wijk een waardevolle toevoeging kunnen zijn aan het Watersidegebied;

verzoekt het college:

- om met Rijkswaterstaat in gesprek te gaan om het stuk grond tussen Waterside II en Waterside III in gebruik te nemen;
- de ingebruikname van het stuk grond tussen Waterside II en Waterside III in te vullen met een stuk groen en een speelplaats voor kinderen van diverse leeftijden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.A. Faber, E.C. Eskes, C.M. Zeegers, R.T.J. van der Velden, T.J. Vonk en A. Kockelkoren

De **VOORZITTER**. Ik krijg de motie aangereikt. De motie 'Groen en spelen horen erbij aan de Waterside'. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja voorzitter, ik houd het weer heel kort omdat we het hier ook uitgebreid over hebben gehad in de commissie. Toen heb ik ook uitgebreid gevraagd naar de segmentering, zoals de wethouder zich nog kan herinneren. Ik heb ook nog doorgevraagd over het punt dat het allemaal huurappartementen zijn die ook hard nodig zijn in het middensegment en ook in het hogere segment. De wethouder weet ook wel dat wij ook een deel koop hadden gewild, maar daar is uitleg over gekomen en verder is dit gewoon een heel goede ontwikkeling om deze woningen mogelijk te maken. Ook mooie moties van GroenLinks en de VVD die wij ondersteunen. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank.

De heer **DE ROON** (d66). Weer heel efficiënt hè?

De **VOORZITTER**. Andere bijdragen bij dit agendapunt? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Met Waterside II en III komen er honderden auto's meer in het plangebied ten noorden van de Oostdijk. Er is nu al een parkeerdruk daar in Oud-IJsselmonde en dat is straks eigenlijk nog meer aan de orde. Want ja, je kunt geen betaald parkeren doen en hogere inkomens, dat is natuurlijk gewoon een dodelijke combinatie, want dan kun je zoveel auto's voor de deur zetten als je zelf wilt. Vreewijk heeft al laten zien dat de gemeente aanstuurt op parkeeroverlast, om vervolgens draagvlak te genereren voor invoering van betaald parkeren. Wij vinden dat de omgekeerde wereld. Het college moet juist proactief handelen en vooruitdenken. Die parkeeroverlast in Oud-IJsselmonde gaat er met Waterside hoe dan ook komen, dus graag zien we dat er nu al stappen worden gezet om te komen tot invoering van betaald parkeren en vandaar onze motie.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Onderzoek haalbaarheid betaald parkeren Oud-IJsselmonde

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van bestemmingsplan Waterside Oost;

constaterende dat:

- diverse reclamanten van het bestemmingsplan Waterside Oost in hun zienswijze parkeerproblematiek in Oud-IJsselmonde hebben aangekaart;

overwegende dat:

- de parkeerproblematiek in het naburige Vreewijk laat zien dat het zeer onwenselijk is om aan te koersen op overlast om vervolgens draagvlak te creëren voor betaald parkeren;
- een overheid vooruit moet kijken en dus moet anticiperen op de onvermijdelijke overlast die gaat optreden door toedoen van Waterside II en III, omdat er honderden auto's worden toegevoegd aan de reeds beperkte openbare ruimte;
- de aangekondigde monitoring van het college over parkeerdruk per definitie dus te laat komt om ellende voor te zijn;

voorts overwegende dat:

- er behalve parkeerproblematiek nog legio andere redenen zijn waarom betaald parkeren in het algemeen belang is, zoals minder luchtverontreiniging, een prettiger en levendiger straatbeeld, en stimulering van het gebruik van fiets of openbaar vervoer;

verzoekt het college:

- onderzoek te doen naar de haalbaarheid van invoering betaald parkeren in Oud-IJsselmonde;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik krijg de motie overhandigd. De motie 'Onderzoek haalbaarheid betaald parkeren Oud-IJsselmonde' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Andere sprekers? Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Dank voorzitter. Ook namens mijn fractie, we hebben een uitgebreide commissiebehandeling gehad over dit onderwerp. Wij steunen ook de motie van GroenLinks om te kijken naar meer groen in de omgeving, want het is inderdaad een best stenige omgeving. Daarnaast, ook wel belangrijk, ik denk dat jullie het er ook over gehad hebben, ik loop net wat later binnen, maar de parkeeraangelegenheden, de parkeerdruk maar ook de verkeersstromen. Ik begrijp van mijn fractie dat er een aantal moties zijn. Iedereen kijkt mij heel serieus aan, maar die moties zullen wij bekijken en we zullen beneden even kijken welke we kunnen steunen.

De **VOORZITTER**. Dank. Andere sprekers? Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u voorzitter. De term is Engels, Waterside. Laten we het gewoon Waterkant 2 noemen. Daarmee voegen we 124 appartementen toe in IJsselmonde, een plek waar al begonnen was met bouwen, een toren, laagbouw, en hier gaan we weer iets omhoog. Uiteindelijk is het de bedoeling dat er nog een toren extra komt, met een hoogteaccent richting de Van Brienenoordbrug. Ik denk dat het daar heel mooi past

in IJsselmonde. Het zijn er 124, iedere woning telt. Er zijn vandaag in deze raad 567 huizen toegevoegd in bestemmingsplannen, inclusief de hamerstukken. Dus het is toch mooi dat we dat weer gerealiseerd hebben. Dan over de moties die u heeft ingediend. Wat betreft de motie van GroenLinks, Groene Kade. Wij zien juist kansen door hier te gaan bouwen, de kade te gaan ontsluiten en natuurlijk ook voor vergroening. Dat is ook een wens die vanuit de buurt opkomt. Ik kan uw motie dan ook van harte omarmen. Ik vind het ook een mooie motie die richting geeft aan de wensen vanuit de raad, maar ook voldoende ruimte laat bij het inrichtingsplan om te participeren met de omgeving. U heeft daar een mooie balans in gevonden en deze motie kan ik van harte omarmen. Mevrouw Faber, u heeft net uw maidenspeech gehad, dit is de eerste motie, met indrukwekkend veel logo's erop, dus ik denk dat deze het gaat halen. Ik kan hem ook van harte omarmen namens het college. Er is gewoon een heel grote behoefte in die wijk om groene plekken te realiseren en ook speelplekken te realiseren voor de jeugd. Dat is ook onze inzet. Daarvoor moeten we wel beschikken over de gronden van Rijkswaterstaat. Daar ga ik van harte werk van maken, met hen in gesprek, en dan ook zorgen dat die vurige wens van vergroening en speelplekken er ook echt gaan komen in de buurt. Deze motie kan ik dus van harte omarmen.

De **VOORZITTER**. Dan hebben we nog een motie bij wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel. Twee moties. Als eerste de motie van Leefbaar Rotterdam van de heer Van Putten. U heeft hier eerder uitgebreid informatie over gekregen van mijn collega Kurvers. Op 27 september 2020 is uitgebreid beschreven hoe in samenspraak met de gebiedscommissie onderzoeken hebben plaatsgevonden over de verkeersbelasting bij ontwikkelingen. Ik wil het niet helemaal gaan samenvatten, maar de stelling dat het verkeer daar permanent muurvast zit, zoals in uw motie is opgenomen, dat is niet waar. U weet dat daar 91% van de tijd niets aan de hand is, slechts in 8,5% wel. En dan is dat negen van de tien keer met een externe oorzaak. Dit is natuurlijk een grote ontwikkeling, een mooie ontwikkeling, maar niet zo groot als bijvoorbeeld een Zalmhaventoren die in het centrum op een kleine plot plaatsvindt, waarmee de verkeersafwikkeling van deze lokale ontwikkeling goed te doen is. Op het moment dat het verkeer vaststaat, blijkt uit het onderzoek, is het eigenlijk altijd gerelateerd aan andere problemen, bijvoorbeeld de A16 die vaststaat, Feyenoord dat speelt. Uit het onderzoek dat in samenspraak met de gebiedsontwikkeling is gedaan, zijn een aantal verbeterpunten naar voren gekomen die de doorstroming misschien nog in kleine mate wat kunnen bevorderen. Dan moet u denken aan een andere afstelling van de verkeerslichten, maar daar kijken we naar. Dat is al toegezegd. Maar wij zijn echt tot de conclusie gekomen dat deze specifieke ontwikkeling niet zo'n impact heeft op de verkeersontwikkelingen aldaar dat het deze motie rechtvaardigt. Andere ontwikkelingen, bijvoorbeeld Feyenoord XL, zijn allemaal meldplichtig en dan wordt ook de verkeerssituatie bekeken, maar deze afzonderlijke ontwikkeling hoeven we hier niet door te laten tegenhouden. U vraagt in de motie om de gebiedscommissie goed erbij te betrekken. Dat doen we zowel voor de uitwerking van de Rotterdamse mobiliteitsaanpak, maar zij zijn in dit traject ook steeds goed gehoord en betrokken. Ze hebben zelfs ook meegewerkt aan de afdoeningen van het onderzoek. Er zijn ook nog ontwikkelingen waarvan we op de langere termijn positieve ontwikkelingen verwachten, bijvoorbeeld de oeververbinding die noord en zuid nog een keer op een extra locatie verbindt. De motie wil ik hierbij ontraden en deze is ook deels overbodig.

De **VOORZITTER**. Er is nog een vraag van mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Dank voorzitter. Er ligt inderdaad een motie. Ik heb deze ook voorbij zien komen. Ik denk dat de Gebiedscommissie IJsselmonde ook meekijkt, zoals ik ze

ken. Begrijp ik het dan goed dat u zegt dat ze betrokken zijn geweest in het voortraject? Op dit moment zegt u: uit onderzoek blijkt niet dat er daar een probleem zal ontstaan. Om het af te maken voorzitter, onderzoek en praktijk kunnen weleens van elkaar verschillen. Zegt de wethouder dan ook dat zij negatief adviseert met de kanttekening: in de toekomst zullen we natuurlijk ook die contacten met de gebiedscommissie onderhouden om te kijken, mocht er iets ontstaan en mocht de realiteit zich anders realiseren, dan staan we er altijd open voor?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Voorzitter, dat is staande praktijk, dus dat is gebruikelijk te doen. Als u de brief van 27 september vorig jaar leest – even kijken, dat was 27 september – dan ziet u dat ook uitgebreid in de toelichting al onderbouwd. Dan is de andere motie van de Partij voor de Dieren die eigenlijk direct onderzoek wil doen naar de haalbaarheid van de invoering van betaald parkeren in Oud-IJsselmonde en om dit nu direct bij het bestemmingsplan te regelen. In zeldzame uitzonderingen geven wij weleens aan dat dat wenselijk is. Dat is bijvoorbeeld bij het bestemmingsplan Nieuw Kralingen gebeurd. Dat is een heel grote gebiedsontwikkeling met iets van 600 nieuw te bouwen woningen op een al drukke locatie. En bijvoorbeeld bij Merwe-Vierhavens, waar we vanuit een andere mobiliteitsaanpak meteen nieuwe parkeernormen gaan neerleggen en waarvan we vanaf dag één al overlast verwachten. Daar spreken we soms af dat dat meteen bij de invoering is. Dat staat ook in onze beleidsregels, zoals we die hebben afgesproken rondom betaald parkeren. In dit geval is het een relatief kleinschalig project in een buurt en is de impact niet zo groot. Nu is er nog geen hoge parkeerdruk, en wij verwachten ook niet dat het tot een directe toename van de parkeerdruk leidt, omdat er natuurlijk een heleboel al binnenplans moet worden opgelost. Dus nu is onze inschatting daar anders en volgen wij de gebruikelijke weg. Dat betekent dat wij altijd pas als de parkeerdruk toegenomen is met de gebiedscommissie in gesprek gaan over de wenselijkheid van het al dan niet betaald parkeren. Ik zou graag in dit geval, omdat er nog geen hoge parkeerdruk te verwachten is, eigenlijk gewoon netjes de koninklijke weg willen bewandelen zoals we die tot nu toe hebben gevolgd, waarvan we niet zeggen dat dat in de toekomst nooit zal gebeuren. Wij monitoren ieder gebied altijd, zoals we bijvoorbeeld ook in Vreewijk hebben gemonitord, waar de parkeerdruk is opgelopen. Dan zijn we altijd wel bereid alsnog over te gaan tot betaald parkeren. Wij verwachten alleen niet dat het in dit tempo ook in Oud-IJsselmonde zal plaatsvinden. Het nadeel om het nu in één keer over het hele gebied uit te rollen, zoals u voorstelt, is ook dat dat plangebied veel groter is dan alleen eigenlijk het deel waar je dan eventuele verhoogde parkeerdruk zou willen oplossen. Ik vind dus echt dat de gebiedscommissie hierin een rol heeft te spelen. Ik zou niet willen afwijken van die regels. In de toekomst kun je natuurlijk helemaal een keertje anders gaan kijken naar parkeren en is de vraag of je dat bijvoorbeeld niet over heel Rotterdam moet uitrollen, maar zolang we daarover nog geen nieuwe afspraken hebben gemaakt, kunnen wij niet van de afspraken afwijken zoals we ze tot nu toe hebben, en moet ik de motie ontraden.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan rond ik de beraadslagingen op dit punt af met dank aan eenieder. Ik stel u voor nu te schorsen voor een dinerpauze. Het is net over 18.30 uur. We schorsen wat mij betreft voor een uur. De maaltijd is beschikbaar, heb ik net begrepen. Ik wens u smakelijk eten en zie u graag terug om 19.30 uur. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 30 september 2021

Notulen van de raadsvergadering van 30 september 2021 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 12

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb met dien verstande dat het voorzitterschap van 21.10 tot 21.30 uur is waargenomen door de heer J.W. Verheij.

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A.H.P. van Gils, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti, mevrouw R.A. Vermeij

Heropening

De **VOORZITTER**. Mag ik u vragen uw plaatsen in te nemen? Ik heropen de vergadering. Ik moet vaststellen dat er weinig discipline is in de raad om op tijd terug te keren. Nogal wat raadsleden zijn nog steeds afwezig en we zijn inmiddels een kwartier in de blessuretijd.

- 20.1 *Het actieplan 'Vastpakken en niet loslaten' over kwetsbare jongeren 16-27 jaar*
- 20.2 *Het (herziene) voorstel tot 'Verlenging van het regionaal beleidsplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang 2018-2020*

De **VOORZITTER**. Aan de orde het actieplan 'Vastpakken en niet loslaten' over kwetsbare jongeren. Als u dat wenst, maar dat ligt aan u, kunt u dat ook samen nemen met het volgende agendapunt, het herziene voorstel tot verlenging van het regionaal beleidsplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang, maar dat gaan we wel zien, afhankelijk van uw eigen bijdragen. Mevrouw Hoogwerf als eerste.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Voorzitter, wat ons betreft is het een prima plan om het samen te doen. Ik heb één heel korte bijdrage als het gaat om kwetsbare jongeren. Fijn dat dit uit de jongeren is gekomen. We kunnen het dan ook niet anders dan ondersteunen en we hopen echt op die vinger aan de pols en het zorgen voor het borgen van de afspraken die we met de jongeren hebben gemaakt. Dan geef ik graag het stokje over.

De **VOORZITTER**. De heer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, dank u wel. Van opvang in de regiogemeente, agendapunt 2 hierin, komt niets terecht. Het staat helaas ook niet in het vizier van dit college. Dat blijkt ook wel uit het feit dat de wethouder er geen erg in had dat het regionale beleidsplan al lang en breed verlopen was. Wij waren tegen het vorige beleidsplan omdat er geen concrete afspraken zijn gemaakt met de regiogemeenten met de verdeling ervan. Bij deze achteraf verlenging zijn we derhalve nu weer tegen. Voorzitter, ik las dinsdag dat dit college de noodklok luidt over het klimaat. Laat ik dan vandaag hier maar een noodklok luiden over dit college. Want ja, het stond en het staat er echt en het werd vorige week ook in de commissie nog eens bevestigd. Houdt u vast, vanuit de inclusiviteitsgedachte maken we

voor de zoneringskaart gebruik van neutrale kleuren. Ofwel de kleuren rood, oranje en groen worden door dit college en deze wethouder in de ban gedaan. Die mogen niet meer. Gekker moet het toch niet worden. Wat is er mis met de stoplichtkleuren die al jaar en dag gebruikt worden? Er is werkelijk van alles mis met die zoneringskaart. Vanuit de gebieden krijgen wij herhaaldelijk te horen dat gegevens niet kloppen, verouderd zijn, voorzieningen vergeten zijn, et cetera, et cetera. Maar nog nooit heb ik iemand maar iets horen zeggen over het stoplichtmodel, en terecht. Wat een ongelofelijke farce, zo langzamerhand kun je hier in dit huis geen enkele kleur meer gebruiken. Namens Leefbaar Rotterdam dien ik dan ook de motie in met de toepasselijke titel 'Handen af van het stoplichtmodel'. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Van Elck heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Handen af van het stoplichtmodel

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van "het (herziene) voorstel tot verlenging van het regionaal beleidsplan beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2018-2020";

constaterende dat:

- het college vanwege de inclusiviteitsgedachte, het stoplichtmodel vervangt voor neutrale kleuren op de zoneringskaart voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen;

overwegende dat:

- duidelijk moet zijn in welke wijken van Rotterdam via de zoneringskaart opvang wel en niet mogelijk is;
- het stoplichtmodel daar al jaar en dag voor gebruikt wordt;
- het werkelijk van de zotte is om het stoplichtmodel vanwege de zogenaamde inclusiviteitsgedachte af te schaffen;
- er helemaal niets mis is met de kleuren rood, oranje, geel en groen;
- er veel aan te merken is op de zoneringskaart behalve op de kleuren;

verzoekt het college:

- vast te houden aan de huidige kleuren op de zoneringskaart;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.G.J. van Elck

De **VOORZITTER**. Wilt u een motie aanreiken? De motie 'Handen af van het stoplichtmodel' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u voorzitter. Voorzitter, woorden doen ertoe en ook welke woorden je kiest en soms ook de toon waarop, doet er dus toe. Voorzitter, vastpakken en niet loslaten. De naam die is gekozen voor het actieplan kwetsbare jongeren is eigenlijk een bijzondere, want als er toch één groep mensen is die niet vastgepakt wil worden en juist losgelaten moet worden is het wel de groep jongeren tussen de 16 en 27 jaar. Of ze nu in een kwetsbare situatie verkeren of niet. Voorzitter, laat ik hierbij meteen zeggen, dat ik in deze stad eigenlijk geen kwetsbare, maar juist ontzettend veerkrachtige jongeren zie. Jongeren die ondanks en soms dankzij hun persoonlijke leefomstandigheden, de financiële situatie en de keuzes die ze zelf maken of de keuzes die voor hen gemaakt worden door anderen het beste proberen te maken voor hun leven in onze stad. Ook in de afgelopen anderhalf jaar onder zeker voor

veel jongeren bijzondere en onvoorspelbare omstandigheden. Vastpakken en niet loslaten, een spanningsveld dus waarin de GroenLinks-fractie waardeert dat we met dit actieprogramma volgens de vijf pijlers en de daarbij behorende acties als gemeente deze jongvolwassenen in al hun diversiteit omarmen, passende begeleiding bieden, ook grenzen stellen, meebewegen en uiteindelijk kunnen en durven leren loslaten. Samen met vertegenwoordigers van Young010 hebben we in de commissie een prima gesprek gevoerd hierover en ieder vanuit zijn eigen invalshoek zorgen, ideeën en voorstellen tot verbetering besproken. Ten slotte voorzitter, woorden doen ertoe. En de woorden gewijd aan deze in mijn ogen fantastische groep Rotterdammers tijdens de commissievergadering vandaag in deze zaal en in het actieplan geven deze burger moed.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Voor de laatkomers: wij combineren agendapunt 20.1 en 20.2, dus als u daarover het woord wenst te voeren, kan dat. Mevrouw Van Wifferen. Het gaat over. Anderen? Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, er is een grote groep jongeren die belemmeringen ervaart op hun pad, in hun ontwikkeling. Soms kwetsbaar, soms juist sterk. Deze jongeren hebben steun en zorg nodig en wat is beter dan steun zoeken in het netwerk dat zij hebben. En wat beter dan het netwerk versterken? En wat doe je dan als je als gemeente die rol wilt oppakken. Kijken naar de gebiedscommissies. Kijken naar de netwerken in de wijk, de ogen en oren in de Rotterdamse samenleving. Ze komen in de haarvaten en ze weten als geen ander wat er allemaal speelt in de eigen wijken. We vinden het jammer dat er geen gehoor is gegeven aan de wens van de gebiedscommissies om te worden meegenomen in het vervolgtraject bij de ontwikkeling van het actieplan Vastpakken en niet loslaten. Wij dienen een motie in om de toekomstige wijkraden meer inhoudelijke inspraak te geven en hen proactief te betrekken bij dit actieplan. Voorzitter, om bij te dragen aan verdere ontwikkeling van kwetsbare jongeren worden er verschillende acties ondernomen die specifiek gericht zijn op de economische en sociale zelfredzaamheid van jongeren. Een groot aantal interne en externe partijen en instellingen zijn benaderd. We vinden dat een heel goed punt. Om ook deze organisaties te blijven betrekken als ketenpartner. Maar voorzitter, we willen ook dat jongerenmigrantenorganisaties nadrukkelijker worden betrokken bij de uitvoering. Ook zij hebben veel expertise en kennis in huis, om ook daarin cultuursensitief te kunnen omgaan met kwetsbare jongeren. We dienen daarvoor een motie in.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Migrantenorganisaties steunen ook de kwetsbare jongeren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 20.1 Het actieplan 'Vastpakken en niet loslaten' over kwetsbare jongeren 16-27 jaar;

constaterende dat:

- met het 'Actieplan Kwetsbare Jongeren 16-27 jaar' getracht wordt om kwetsbare jongeren in Rotterdam te steunen die zich in een risicovolle omgeving bevinden of in een probleemsituatie zitten;
- het actieplan tot stand is gekomen in overleg met interne en externe partners, partijen en instellingen zoals Jongerenloket, Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdreclassering, Young010 en ervaringsdeskundige jongeren vanuit EXPEX;

- de gemeente gaat onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor samenwerking met ketenpartners in de benadering van jongeren;

van mening dat:

- de vertaling van het 'Actieplan Kwetsbare Jongeren 16-27 jaar' naar de werkvloer en naar samenwerkingsafspraken met ketenpartners complex is;
- een diversiteit aan ketenpartners een bijdrage zal leveren aan het beter bieden van passende steun aan kwetsbare jongeren ongeacht hun geslacht, leeftijd, religie of etniciteit;
- migrantenorganisaties in het bijzonder betrokken moeten worden bij het actieplan omdat zij veelal fungeren als een gateway naar jongeren en beter in staat zijn om passende steun te bieden aan kwetsbare jongeren met een migratieachtergrond;

verzoekt het college:

- migrantenorganisaties te betrekken bij de uitvoering van het actieplan en te onderzoeken welke bijdrage zij kunnen leveren aan de sociale en economische zelfredzaamheid van jongeren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 3. De handen ineen met heel de stad voor kwetsbare jongeren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 20.1 Het actieplan 'Vastpakken en niet loslaten' over kwetsbare jongeren 16-27 jaar;

constaterende dat:

- op 13 mei 2020 aan de gebiedscommissies is gevraagd om advies te geven over het Beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning en Jeugdhulp (voorganger van het Actieplan Kwetsbare Jongeren 16-27 jaar);
- een aantal gebiedscommissies (waaronder Gebiedscommissie Charlois en wijkraad Afrikaanderwijk) hebben aangegeven dat het plan een verdiepingsslag en een vervolgtraject nodig heeft;
- de desbetreffende gebiedscommissies hebben aangegeven mee te willen praten bij het vervolgtraject over de invulling en concretisering van de plannen en wat het betekent voor de verschillende wijken;
- er geen gehoor is gegeven aan de wens van de gebiedscommissies en deze dan ook niet zijn meegenomen in het vervolgtraject;

van mening dat:

- de gebiedscommissies en wijkraden een plek moeten krijgen bij het invullen van het actieplan;
- wanneer de gebiedscommissies en wijkraden betrokken worden bij het actieplan er meer ruimte zal komen om maatwerk te leveren aan de complexe opgaven in de diverse wijken;
- de werkelijke kwetsbaarheid en de behoefte van kwetsbare jongeren in de wijk op deze manier beter in beeld kan worden gebracht;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken om meer inhoudelijke inspraak te geven aan de toekomstige wijkraden en hen proactief te betrekken bij het actieplan gedurende de uitrol van het meerjarenplan;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De **VOORZITTER**. Ik krijg een motie aangereikt, 'Migrantenorganisaties steunen ook de kwetsbare jongeren' en de motie 'De handen ineen met heel de stad voor kwetsbare jongeren'. Beide moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Andere sprekers? Mevrouw Mohamed-Hoesein?

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, even een punt van orde. Is het ook de bedoeling dat we het volgende agendapunt aansluitend toelichten? Dan vraag ik u het woord.

De **VOORZITTER**. Ja graag, gaat uw gang.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, het college heeft de ambitie Rotterdam een inclusieve stad te maken waarin alle bewoners een plek hebben om te leven, te wonen en zich veilig te voelen. Voorzitter, ik spreek vandaag al een paar keer over kwetsbare groepen Rotterdammers, sterke Rotterdammers, die passende steun en zorg goed kunnen gebruiken. Vandaag heb ik het ook over de Rotterdamse ouderen gehad. Nu gaat het om beschermd wonen. Het aantal Rotterdamse ouderen met verward gedrag neemt toe. Een opeenstapeling van problemen waar ouderen mee te maken hebben, waaronder sociale – die eenzaamheid – mentale – het moment dat je begint te twijfelen aan je eigen oordeel – en financiële problemen. Dat zijn allemaal problemen waar ouderen steeds meer mee te maken krijgen. Uit het AEF-rapport blijkt dat kwetsbare mensen veel te laat goede hulp ontvangen en een waakvlamfunctie nodig is in vooral kwetsbare wijken waar deze ouderen wonen. Er is dan ook een onorthodoxe laagdrempelige werkwijze en integrale samenwerking nodig om achter de voordeur het vertrouwen te winnen en situaties die zich voordoen te stabiliseren voordat het uit de hand loopt. Voorzitter, laagdrempelige vroeginterventie bij kwetsbare ouderen is uiterst belangrijk en we zijn blij dat de gemeente daarop inzet. We hopen dat met de inzet van wooncoaches voorkomen kan worden dat situaties uit de hand lopen. Om perspectief te houden op de woningmarkt is het denken in verschillende woonconcepten onontbeerlijk, voor ouderen die in een hecht sociaal netwerk wonen waarin zij met zeer goede vrienden of met kinderen of met broers en zussen kunnen verblijven. Ik heb het dus over meergeneratiewoningen of kangoeroewoningen. Met dergelijke concepten kunnen meerdere generaties profiteren van elkaars kennis, kunde, gezelschap en ondersteuning. Aan de ene kant is er veel privacy en aan de andere kant een bekende en vertrouwde omgeving. Kortom, een win-win-winsituatie voor iedereen als de bestaande woningen kunnen worden aangepast. We dienen dan ook een motie in om meergeneratiewoningen mogelijk te maken.

Motie 4. Laagdrempelige vroeginterventie bij kwetsbare ouderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 20.2 Het (herziene) voorstel tot 'Verlenging van het regionaal beleidsplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang 2018-2020';

constaterende dat:

- steeds meer Rotterdamse ouderen zijn met verward en onbegrepen gedrag;
- er steeds meer sprake is van een opstapeling van problemen bij Rotterdamse ouderen die een woning huren op het gebied van wonen, sociaal, mentaal en financieel;
- uit het rapport van AEF blijkt dat kwetsbare mensen veel te laat goede hulp ontvangen en er een waakvlamfunctie nodig is in kwetsbare wijken;
- in Alkmaar een succesvol pilottraject is geweest met de inzet van een wooncoach om laagdrempelige vroeginterventie bij kwetsbare personen mogelijk te maken;

van mening dat:

- met dit pilottraject de focus is komen te liggen op de groei van de bewoners, samen perspectief bieden van en behoud van de woning;
- deze best practice laat zien hoe door een onorthodoxe laagdrempelige werkwijze en integrale samenwerking de wooncoach bij kwetsbare bewoners eerder achter de voordeur het vertrouwen kan winnen en de situatie kan stabiliseren;
- op deze manier voorkomen kan worden dat de situatie escaleert en leidt tot ontruiming van de woning waardoor Rotterdamse ouderen hun woning verliezen;

verzoekt het college:

- te informeren naar de ervaringen met de inzet van wooncoaches om laagdrempelige vroeginterventie bij kwetsbare ouderen in Rotterdam;
- daaruit in overleg met betrokken partijen waaronder de corporaties de best practices over te nemen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 5. Nergens zo warm als in de buidel van de ouder

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 20.2 Het (herziene) voorstel tot 'Verlenging van het regionaal beleidsplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang 2018-2020';

constaterende dat:

- een kangoeroewoning een huis is waar meerdere gezinnen onder één dak wonen;
- met dit woonconcept gezinnen dezelfde voordeur delen, maar wel duidelijk gescheiden leefruimtes hebben die via de binnenkant te bereiken zijn;
- deze familiehuizen met elkaar verbonden zijn door een trap of tussendeur, maar wel bestaan uit zelfstandige woningen;

van mening dat:

- niet alle ouderen in Rotterdam willen wonen met onbekenden en liever terechtkomen bij zijn/haar familie, bijvoorbeeld in een driegeneratiewoning;
- kangoeroewoningen een mooi concept is van veilig wonen met veel privacy en alle voordelen van samenwonen;
- op deze manier meerdere generaties kunnen profiteren van elkaars kennis/kunde en gezelschap;

- een dergelijke woonvorm de eenzaamheid van Rotterdamse ouderen kan verminderen;

verzoekt het college:

- in gesprek te treden met woningcorporaties in Rotterdam om de mogelijkheden te verkennen voor het opzetten van meergeneratiewoningen, dan wel kangoeroewoningen in Rotterdam;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, R.T.J. van der Velden en A. van Zevenbergen

De **VOORZITTER**. Een opmerking vanuit de techniek. De tijd stond net stil, maar die heeft mevrouw Mohamed-Hoesein allemaal keurig opgebruikt. De motie 'Laagdrempelige vroeginterventie bij kwetsbare ouderen' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen en de motie 'Nergens zo warm als in de buidel van de ouder' is mede ondertekend door de Partij voor de Dieren en de SP. Ook die motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Andere sprekers bij beide agendapunten? Niet? Dan beginnen we bij wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Het was inderdaad een bijzondere vergadering en vooral omdat niet de raad de aftrap gaf, niet de wethouder de aftrap gaf, maar Young010 gaf de aftrap met een prachtige presentatie om te laten zien hoe zij bij ons plan over de aanpak van kwetsbare jongeren betrokken waren. Ze hebben op u diepe indruk gemaakt. Ik denk altijd: hoe mooi is dat, want zij zijn onze toekomst. We weten ook gewoon hoe goed de jongeren kunnen helpen, ook in de herstelaanpak na de coronacrisis. We hebben dus ook uitgesproken en het is zojuist herhaald door mevrouw Hoogwerf, dat zij bij deze plannen betrokken blijven. Zij kunnen gevraagd of ongevraagd advies geven en het is een heel fijne samenwerking die we nu ook echt goed geborgd hebben, ook op andere gebieden van Jeugd. Dat blijven we dus doen, want het is een mooie groep en ze hebben ook echt breed draagvlak in de stad, want ze hadden honderden jongeren gesproken over dit plan. Wat het actieplan betreft ben ik erg blij met de steun voor dit plan. Het is niet alleen vanuit de wethouder Jeugd tot stand gekomen, maar ik heb u verteld dat er vijf wethouders bij betrokken zijn, vijf verschillende pijlers en sporen, van huisvesting, waar dadelijk specifiek meer over bij de andere collega-wethouder tot perspectiefplannen voor onze jongeren. Ik ben blij met die steun. Er zijn nog twee moties ingediend door DENK. Motie 3, 'Handen ineen met heel de stad voor kwetsbare jongeren'. De gebiedscommissies zijn heel erg uitgebreid aan de voorkant geconsulteerd. Ze hebben ook allemaal hun input kunnen leveren voor heel de stad. Daar waren wij natuurlijk ook ontzettend blij mee. Het staat hen ook altijd vrij om gevraagd of ongevraagd advies te geven. We gaan nu natuurlijk wel naar een volgende fase toe. Voor dit uitvoeringsprogramma zitten daar ook een aantal heel specifieke pijlers in, wat in die zin zo specialistisch is dat wij daar met de betrokken partijen gewoon naar evaluaties kijken, maar ook naar die uitvoering. Wij vinden eigenlijk ook niet dat het helemaal het niveau is waarop die gebiedscommissies dan zo gedetailleerd zouden moeten sturen en bij pijler 1 is het jeugdwerk al betrokken, dus daarvan krijgen wij natuurlijk ook al direct de feedback. Die motie zou ik dus willen ontraden. De andere motie, waarvan u zei, zoek in de breedte naar nog meer netwerken waarbij jongeren ondersteund kunnen worden en probeer die ook nog in te schakelen. U noemde bijvoorbeeld de migrantenorganisaties. Ik wil graag in kaart brengen of die voldoende betrokken zijn, want als u daaraan twijfelt dan is dat misschien nog niet zo. Ik ga dus met die

motie aan de slag op het moment dat we daarvanuit ook extra ondersteuning kunnen krijgen. Ik denk dat dat heel mooi is meegenomen. Motie 2 zou ik dus graag willen omarmen.

De **VOORZITTER**. Dank. Wethouder De Langen.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik zie dat Leefbaar Rotterdam opkomt voor alle kleuren van het stoplicht, maar ik moet eerlijk zijn dat ik mij groen en geel erger aan de kleuren oranje en rood als het gaat om deze gebieden. Want wat we eigenlijk doen is precies verkeerd om. We geven namelijk de wijken die inclusief zijn, waar voorzieningen zitten, de kleur rood, en de wijken waar nog geen voorziening zit, die niet inclusief zijn, die geven we de kleur groen. We hebben dus gesproken en ook onderzoek laten doen als onderdeel juist voor de acceptatie van de kwetsbare groepen in de stad en dit is een van de onderdelen om dat te bevoordelen. Dus mijnheer Van Elck, ik ga uw motie ontraden.

De **VOORZITTER**. De heer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, wat ik al zei, ik heb echt helemaal niemand daarover gehoord. Dit is weer zoiets waarvan ik denk: hebben we nu niets beters te doen in dit huis? Er is ook nog een onderzoek gedaan. Ik zou zeggen, zoek een hobby. Als die ambtenaren niets te doen hebben, laten ze dan wat anders gaan doen, maar volgens mij had u beter dat beleidsplan in de gaten kunnen houden zodat het niet verlopen zou zijn in plaats van met dit soort gekkigheid te komen. Maar goed, het zal wel weer gesteund worden door 23 trouwe vazallen, dus we gaan het weer zien. Veel succes ermee.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja, even voor de zekerheid, ik ben het hartstikke eens met wat de wethouder zegt. Alles wat we kunnen doen om stigmatisering van psychiatrische patiënten tegen te gaan, vind ik een heel goede zaak. In andere debatten hoor ik van Leefbaar Rotterdam wel dat woorden ertoe doen, in dit geval niet. Ik vind jullie nogal selectief.

De **VOORZITTER**. Wethouder, u was klaar? Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u voorzitter. Ik heb twee moties van DENK. Laagdrempelige vroeginterventie bij de kwetsbare ouderen. Ik had ze eerlijk gezegd verwacht bij een eerder onderwerp vandaag. Daar hadden ze misschien ook tot hun recht kunnen komen, maar we behandelen ze gewoon hier op dit moment. U vraagt te informeren naar de ervaringen die wooncoaches op dit moment opdoen, om te kijken of zij ook iets in die vroeginterventie kunnen doen en wat zij daar tegenkomen en daarover te rapporteren aan de raad. Ik ga daar graag werk van maken. Ik vind het een interessante gedachte. Het is natuurlijk niet hun kerntaak, maar als ze dan toch binnenkomen en ze zien en horen dingen, wat kunnen we daar dan mee? Zeker ook omdat het past bij onze beleidsdoelstelling om mensen een keus te laten maken uit vrije wil, zodat ze niet te laat zijn als ze acute zorg nodig hebben en dan noodgedwongen moeten verhuizen. Want daar zit natuurlijk ook onze vurige wens. Deze motie kan ik dus omarmen. Uw andere motie daarentegen, 'Nergens zo warm als in de buidel van de ouder', roept mij op om bij woningcorporaties in gesprek te gaan om te kijken naar meergeneratiewoningen. Dat hebben we reeds gedaan. We hebben naar aanleiding van uw motie ook bij corporaties in Rotterdam gevraagd wat hun ervaringen zijn. Ze hebben daarmee in het verleden ook geëxperimenteerd en ook wat geprobeerd, maar

daar hebben ze geen beste ervaringen mee. Ten eerste is het moeilijk om grote huizen te vinden waar je meergeneratiewoningen kunt hebben. Die hebben we bijvoorbeeld ook nodig voor gezinnen. Je zit in de bredere discussie over beschikbaarheid. Tegelijkertijd vonden ze het dan vervolgens moeilijk om mensen te vinden die daarin wilden, maar vaak als de levenssituatie verandert, of in het ergste geval iemand komt te overlijden, bijvoorbeeld de oudste van het gezin, wat moet je dan met de anderen? Dat zijn vragen die in de uitvoering gewoon heel erg dwarszitten. Dat neemt niet weg dat corporaties hier niet naar kijken, maar die kijken er dan bijvoorbeeld naar of mensen bijvoorbeeld met elkaar in één complex kunnen wonen. Ieder een gescheiden woning, apart, maar toch dicht bij elkaar in de buurt, dat je wel de aanspraak hebt, wel de zorg kan verlenen, wel dicht bij elkaar woont. Maar op het moment dat iemand dan komt te overlijden, kan de ander gewoon in zijn eigen huis blijven. Op die manier wordt er heel praktisch in de uitvoering gekeken. Deze motie zou ik dan ook echt willen ontraden, omdat het een niche is en we in de uitvoering hebben gezien dat het niet werkt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ik heb daar nog een vraag over, want meergeneratiewoningen is wel een belangrijke niche. Wij zijn er ook erg voor, omdat het een mooie correctie zou kunnen zijn op het hele individualistische bouwen dat wij in Nederland doen. Zou dat gesprek wel gevoerd kunnen worden over bijvoorbeeld nieuwbouw? Dat we bij nieuwbouwplannen dan gaan kijken of we dit kunnen realiseren? Not because it's easy, but because it's hard. Daarom zou het denk ik goed zijn om dat gesprek te voeren.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel. Ook dan hebben we eigenlijk dezelfde praktische bezwaren in de uitvoering, dus ik zie dat eerlijk gezegd niet zo zitten. Dat neemt niet weg dat we niet openstaan voor dit soort initiatieven, maar die zoeken we dan misschien minder bij de corporaties, die dat op andere manieren kunnen doen gegeven de hoeveelheid woningen die ze hebben. We hebben bijvoorbeeld heel lang werk gemaakt van een particulier initiatief, dat heel graag gemeentelijk vastgoed zocht. Het is uiteindelijk helaas niet gelukt, maar die hadden graag een particulier initiatief willen starten, dus op die manier blijven wij wel openstaan, ook als stad, voor dit soort initiatieven. We hebben ook een consulent voor bijzondere woonvormen die dit soort initiatieven door de ambtelijke organisatie heen kan begeleiden. Dus het is niet dat we de deur dichtgooien, we staan er open voor als er initiatieven langskomen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik sluit de beraadslagingen op dit punt af.

21. *Seksuele uitbuiting van jongeren*

De **VOORZITTER**. We gaan naar het volgende agendapunt, 21, seksuele uitbuiting van jongeren. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Voorzitter, seksuele uitbuiting van jonge mensen is helaas aan de orde van de dag. Uit rapporten van de Nationaal Rapporteur blijkt dat het aantal slachtoffers groeit en dat de daders, maar ook de slachtoffers, steeds jonger worden. Dat was ook een van de redenen voor onze initiatiefnotitie, die we vandaag ook bespreken. Dat is waarom een reactie van 'dat doen we al' op punten in die initiatiefnotitie wat ons betreft nooit een acceptabele reactie is. Want we doen namelijk nooit genoeg. Dus ondanks alle

inzet die er gelukkig al wel is en alle goede bedoelingen ten spijt, zien we dus dat een helder antwoord op de roofdieren die op onze kinderen jagen, of een heldere waarschuwing voor de slachtoffers er nog steeds niet is. Laat staan dat we in staat zijn om een antwoord te bieden op alle uitdagingen die het onlineoerwoud ons biedt. Die hebben we niet. Niet als het gaat om preventie, en al helemaal niet als het gaat om repressie en vervolging. We lopen achter. Die roofdieren lopen voor. Dus we hebben de antwoorden nodig, keihard nodig. Als het gaat om wetgeving en ook als het gaat om het in beweging krijgen van die techreuzen zoals bijvoorbeeld Facebook of TikTok, die de technieken hebben om bijvoorbeeld deepfake effectief tegen te kunnen gaan. Ze hebben software waarmee ze deepfakes kunnen weren. Gebruiken ze die? Nee. We moeten ze dus een zetje geven dat we het niet alleen kunnen. Dat is evident. Daar hebben we hulp voor nodig uit Den Haag. Dus, beste burgemeester van de wereld, neem het voortouw, ga naar Den Haag en zorg dat zij als de wiedeweerga aan de slag gaan om de middelen beschikbaar te stellen die wij nodig hebben om onze kinderen te beschermen, als het gaat om effectieve wetgeving en ook als het erom gaat bedrijven in beweging te krijgen. Laten we als Rotterdam doorzetten op preventie en alle middelen en nieuwe communicatiekanalen gebruiken om kinderen en ook hun ouders informatie te geven die ze nodig hebben. Dus TikTok, die tijd tikt door, en in de tussentijd hebben wij die daders nog steeds niet gesnapt. Daar gaan we als Rotterdam nu voor zorgen en daar heb ik twee moties voor met steun van de PvdA en GroenLinks.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Tik kinderen, Tok ouders

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter z bespreking van 'Seksuele uitbuiting van jongeren';

constaterende dat:

- er helaas schrijnende voorbeelden zijn van seksueel grensoverschrijdend gedrag, die zich voornamelijk online afspelen zoals deepfake, sextortion en grooming;
- meer dan de helft van de jongeren op middelbare scholen aangeven dat er wel eens naaktfoto's rondgaan op school;
- de aantallen slachtoffers van seksuele uitbuiting helaas alleen maar toenemen, door het intensief gebruik van onlineplatforms door jongeren,

overwegende dat:

- de bekendheid van seksuele uitbuiting en technologieën zoals deepfake bij jeugdigen en hun ouders vaak ontbreekt;
- zowel kinderen als ouders meer bewust gemaakt zouden moeten worden van de gevaren van de onlinewereld, waar deepfake en sextortion op de loer liggen;
- het bewustmaken van ouders en jongeren ervoor kan zorgen dat de kennis over seksueel grensoverschrijdend gedrag kan worden vergroot en kan leiden tot het meer bespreekbaar maken van dit ongewenste gedrag;
- door vroegtijdig preventief te waarschuwen voor de gevaren van socialmediagebruik, de seksuele weerbaarheid van scholieren positief kan worden beïnvloed;
- veel kinderen bijvoorbeeld actief zijn op TikTok en zo op een laagdrempelige manier benaderd kunnen worden, door in hun eigen belevingswereld te blijven;
- een campagne op specifiek TikTok een goede toevoeging kan zijn op de succesvolle campagne 'Snapje wat je stuurt';

verzoekt het college:

- een Rotterdamse campagne te houden op kanalen zoals TikTok, gericht op kinderen en hun ouders, over het bespreekbaar maken van, én het weerbaar maken van jongeren tegen seksueel grensoverschrijdend gedrag;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf en J. Smet

Motie 2. Rotterdam Rules

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van 'Seksuele uitbuiting van jongeren';

constaterende dat:

- er helaas schrijnende voorbeelden zijn van online seksueel grensoverschrijdend gedrag, zoals deepfake, sextortion en grooming;
- meer dan de helft van de jongeren op middelbare scholen aangeven dat er wel eens naaktfoto's rondgaan op school;
- de aantallen slachtoffers van seksuele uitbuiting helaas alleen maar toenemen, door het intensief gebruik van onlineplatforms door jongeren,

overwegende dat:

- de gevolgen van seksueel grensoverschrijdend gedrag erg groot kunnen zijn voor de slachtoffers en betrokkenen, zoals depressie en suïcidale gedachten;
- de overheid moet pogen om de seksuele uitbuiting van jongeren tegen te gaan en hun seksuele weerbaarheid te vergroten, bijvoorbeeld in het onderwijs;
- er veel snelle nieuwe technologische ontwikkelingen zijn die seksuele uitbuiting mogelijk maken, zoals deepfake: beelden en geluiden die door kunstmatige intelligentie software worden gecreëerd en niet van echt te onderscheiden zijn;
- er betere en flexibele wetgeving nodig is die beter aansluit op die technologische ontwikkelingen om online seksueel grensoverschrijdend gedrag aan te pakken;
- grote techbedrijven en socialmediaplatforms hier tevens hun verantwoordelijkheid kunnen nemen door strenger toe te zien op seksuele uitbuiting van minderjarigen op hun platformen;

verzoekt het college:

- de slagkracht van de burgemeester als "beste burgemeester van de wereld" in te zetten om dit complexe veld in beweging te krijgen en landelijke wet- en regelgeving mogelijk te maken om daders van seksueel grensoverschrijdend gedrag te straffen en de pakkans te vergroten;
- een lobby naar het Rijk te starten om met (grote) techbedrijven en socialmediaplatforms in gesprek te gaan over het mogelijk maken van het inzetten van software om deepfake tegen te gaan, en over strengere richtlijnen en gebruikersvoorwaarden voor hun producten en services, waardoor zij beter kunnen toezien op de seksuele uitbuiting van jongeren op hun kanalen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf, J. Smet en S.F. Lammering

De **VOORZITTER**. Dank u wel. 'Rotterdam Rules', motie van Leefbaar Rotterdam, gesteund door GroenLinks en PvdA. Overigens is de titel Rotterdam Rules ook die van de internationale maritieme regels voor de scheepvaart. Ik weet niet of u dat bedoelt. De motie 'Tik kinderen, Tok ouders' is ook voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, in een filmpje van de campagne Snapje wat je stuurt, loopt een meisje door de school. Ze schaamt zich dood. Om haar heen zitten allemaal andere jongeren op hun telefoon te kijken. Ze lachen en ze kijken naar haar. Dit filmpje laat zien: doe het niet. Stuur geen naaktbeelden op, je wordt uitgelachen, je wordt beschimpt. Niet doen. D66 vindt dat deze campagne echt verleden tijd moet zijn. Sexting, het sturen van naaktvideo's en -foto's, daar is op zich niets mis mee. Wat het erg maakt, is het doorsturen en het aan anderen laten zien. Daar moet dan ook de aandacht op worden gericht. Dit soort victim blaming noemen wij eigenlijk het digitale korte rokje, in de zin van: dan had je maar geen kort rokje aan moeten doen. Dan had je maar geen video moeten sturen. Wat ons betreft worden al deze video's zo snel mogelijk offline gehaald en wordt de aandacht gericht op de dader.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, Snapje wat je stuurt is tot stand gekomen met een groep meiden, het waren er ongeveer vijftien, in de leeftijd van 13 tot 18 jaar. Zij zijn gevraagd om hun input te leveren op het filmpje dat Snapje wat je stuurt is geworden. Daarbij zei een van de meiden: als dit is wat ik kan doen om een ander te behoeden voor wat mij is overkomen, ben ik blij dat ik dit heb kunnen doen. Om dat op deze manier weg te zetten, vind ik echt die meiden die in hun kracht hebben gestaan, nu tekortdoen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ik heb waardering voor wat die meiden hebben willen doen, maar onderzoek, ook van de Radboud Universiteit, laat zien dat dit soort beelden zorgen voor extra sexting, omdat mensen denken: het is je eigen schuld dat je het hebt doorgestuurd. Je moet je kapot schamen. Ik mag het aan iedereen laten zien. Daarom denk ik dat het moet, ondanks dat het niet leuk is voor deze meiden. We moeten kijken naar het resultaat. Als dit dus dat soort praktijken in de hand werkt, dan moet het gewoon stoppen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Nee voorzitter, wat dit soort praktijken in de hand werkt, is om dit soort meiden niet de mogelijkheid te geven om zich uit te spreken op het moment dat ze onder druk worden gezet, worden gepest, worden gechanteerd, op het moment dat die beelden online zijn gezet. Wat wij hebben gezegd met Snapje wat je stuurt, is: op het moment dat het jou overkomt, zijn wij er voor je. Dat is de boodschap die eruit komt, en dat heeft niets te maken met victim blaming. Het is victims een stem geven en dat is wat we horen te doen. Ik ga niet uit van een of ander onderzoek van een onderzoeker die er misschien zijdelings iets mee te maken heeft gehad. We hebben gesproken met die meiden zelf en die hebben we een stem gegeven.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, dit onderzoek heeft ook met daders gesproken en die voelen zich gesteund door dit soort filmpjes en daarom moet het zo snel mogelijk ervan af. Ik wil hierbij een motie hierover indienen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Campagne op de daders

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30-9-2021 ter bespreking van agendapunt 21;

constaterende dat:

- sexting is het verspreiden of delen van seksueel getinte berichten of foto's of video's van zichzelf via mobiele telefoons of andere media;
- gemeente Rotterdam heeft een campagne gelanceerd waarin sexting wordt ontmoedigd, genaamd 'Snap je wat je stuurt!';

overwegende dat:

- er met sexting zelf niks mis is, maar het ongewenst doorsturen van andermans seksueel getinte berichten of foto's/video's een vorm van misbruik is en ook strafbaar is;
- de meeste Rotterdamse jongeren positieve ervaringen hebben met sexting;
- de campagne van de gemeente onnodig stigmatiserend is naar jongeren die aan sexting doen;
- een slecht beeld van sexting kan bijdragen aan het ongewenst doorsturen van andermans seksueel getinte berichten of foto's/video's, volgens een onderzoek van de Radboud Universiteit¹;
- de campagne van de gemeente zich daarom zou moeten richten op de (potentiële) daders, niet de op de slachtoffers;

verzoekt het college:

- alle filmpjes en ander materiaal dat alleen op de slachtoffers van het doorsturen van seksueel getinte berichten of foto's/video's gericht is, met spoed te verwijderen;
- in een nieuwe campagne aandacht te richten op de daders en victim blaming hierbij te vermijden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen en J. Smet

¹. <https://www.ru.nl/nieuws-agenda/vm/2019/november/sexting-sletten-seksuele-normen-digitaal-tijd-en/>

De **VOORZITTER**. Er komt een motie aan. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Goed om te weten dat D66 meer oor heeft voor de daders dan voor de slachtoffers.

De **VOORZITTER**. De motie van D66 en GroenLinks, 'Campagne op de daders', is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Wenst nog iemand het woord op dit onderwerp? Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, het voorkomen van seksueel misbruik in welke vorm dan ook moet speerpunt zijn en blijven. Ik dien drie moties in die dit moeten helpen versnellen. We willen graag dat dit onderwerp een vast agendapunt wordt tijdens gesprekken met de driehoek. Het tweede punt is dat we de wethouder vragen om de pilots in Oud-Mathenesse en Witte Dorp zo snel mogelijk stadsbreed uit te rollen zodra dit blijkt succesvol te zijn. Het derde, het Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel heeft enorm veel knowhow. Daarom stellen wij voor om hun expertise in te zetten om jongeren beter te beschermen tegen seksueel geweld. Voorzitter, liever een actie te veel dan een jongere kwijtgeraakt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Meer bewustwording leidt tot betere bescherming van jongeren tegen seksueel misbruik

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 21. Seksuele uitbuiting van jongeren;

constaterende dat:

- uit onderzoek van CKM (Centrum Kinderhandel Mensenhandel) blijkt dat 40% van de middelbare scholen te maken heeft met seksuele uitbuiting, maar de meeste leerlingen en docenten zich hier onvoldoende bewust van zijn;
- de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen al lange tijd ernstige zorgen uit over minderjarige slachtoffers van seksueel geweld;
- het Rode Kruis en CKM samen met Nieuwsbegrip, Future NL en Fier samenwerken in het project 'Mensenhandel (niet) op school' om scholieren te helpen beschermen tegen seksueel geweld;
- deze organisaties een gratis training hebben ontwikkeld voor docenten in het voortgezet onderwijs in een aantal regio's zoals Groningen, Limburg en Haaglanden;
- deze organisaties ook lesmateriaal over seksueel geweld en een toolkit signalering en preventie beschikbaar hebben gesteld;

van mening dat:

- nu de middelbare scholen weer open zijn, dit een uitstekende gelegenheid biedt aan docenten en leerlingen om seksuele uitbuiting onder middelbare scholieren bespreekbaar te maken;
- hoe beter docenten dit in de klas kunnen bespreken, des te groter de kans is dat leerlingen zichzelf beter kunnen beschermen tegen seksueel geweld;
- het een gemiste kans zou zijn met grote gevolgen als de gelegenheid om gebruik te maken van deze trainingen, lespakketten en toolkits voorbij de gemeente zou gaan;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken om de lespakketten, die beschikbaar zijn gesteld in het kader van de Aanpak Seksueel Geweld, aan te vullen met de gratis trainingen, lespakketten en toolkits van het CKM;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 5. Blijvend aandacht voor het voorkomen van online seksueel misbruik

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 21. Seksuele uitbuiting van jongeren;

constaterende dat:

- gemeente Rotterdam een lokale driehoek kent waar de burgemeester, de politiechef en de officier van justitie zitting in hebben waarin afgestemd wordt wat de politie gaat doen;
- de politie en OM belangrijke samenwerkingspartners zijn in de aanpak van seksueel geweld;
- de politie helpt bij het inzetten op campagnes, aandacht vraagt op scholen en zorgt voor de juiste weg naar hulp van slachtoffers;
- de politie ook te maken heeft met ernstige personeelstekorten, onderbezetting en hoge werkdruk;

van mening dat:

- er meer aandacht moet worden gegeven en meer inzet moet worden gepleegd om jongeren, die slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting, een veilige haven te bieden;
- ondanks de ernstige personeelstekorten, onderbezetting en hoge werkdruk bij de politie, online seksueel geweld hoog op de agenda moet worden gehouden;
- het voorkomen van online seksueel misbruik een vast agendapunt moet worden tijdens de gesprekken met de driehoek;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden te verkennen om online seksueel misbruik tot een vast agendapunt te maken tijdens de gesprekken met de driehoek;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 6. Blijf inzetten op jongeren en ouders om online seksueel misbruik te voorkomen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 21. Seksuele uitbuiting van jongeren;

constaterende dat:

- er een methode is ontwikkeld om het gesprek tussen jongeren en ouder te stimuleren waarbij seksueel grensoverschrijdend gedrag aan bod komt;
- vanuit de Aanpak Seksueel Geweld, trainingen en webinars voor ouders worden georganiseerd;
- deze interventies om seksueel grensoverschrijdend gedrag bespreekbaar te maken zijn uitgewerkt in de pilotwijken Oud-Mathenesse en Witte Dorp;

van mening dat:

- ouders een cruciale rol hebben bij het voorkomen van en handelen bij online seksueel misbruik;
- wanneer blijkt dat de pilots een succes zijn, de methode om het gesprek tussen jongeren en ouder te stimuleren waarbij seksueel grensoverschrijdend gedrag aan bod komt, stadsbreed moet worden uitgerold;

- succesvolle webinars een structureel vervolg dienen te krijgen;

verzoekt het college:

- de interventies, die gericht zijn op het bespreekbaar maken van seksueel grensoverschrijdend gedrag, stadsbreed uit te rollen wanneer de pilots in Oud-Mathenesse en Witte Dorp succesvol blijken te zijn;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Anderen? De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, woorden doen ertoe en als de beste burgemeester van de wereld zijn of haar gezag aanwendt om de landelijke overheid en de grote socialmediabedrijven aan te spreken op hun verantwoordelijkheid ter bescherming van kinderen en jongeren in de zogenaamde onlifewereld, dan wil de GroenLinksfractie dat alleen maar aanmoedigen. Inderdaad, Rotterdam rules. Voorzitter, woorden doen ertoe, maar ook beelden doen ertoe in de onlifewereld van kinderen en jongeren en de oproep om als gemeente een weerbaarheidscampagne te houden op TikTok, gericht op kinderen en ouders, steunen wij van harte. Woorden doen ertoe, maar daden doen er ook toe en de oproep van collega Van Wifferen, ondersteund door de motie, steunen wij natuurlijk tevens van harte.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De motie van DENK, 'Meer bewustwording leidt tot betere bescherming van jongeren tegen seksueel misbruik' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie 'Blijvend aandacht voor het voorkomen van online seksueel misbruik' is eveneens voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. 'Blijven inzetten op jongeren en ouders om seksueel misbruik te voorkomen', de derde motie van DENK op dit onderwerp, is ook voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Wie mag ik het woord geven? Wethouder Bokhove, bent u zover? Dan heb ik even een paar ogenblikken geduld. Wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u, even de administratie erbij, want er zijn inderdaad een aantal moties ingediend. Allereerst natuurlijk dank aan de commissie voor de goede bespreking die we over dit onderwerp hadden. Het was geagendeerd in een initiatiefnotitie waarvan wij mevrouw Hoogwerf ook hebben aangegeven dat het hartstikke goed is dat we het weer op de agenda hebben, maar ook omdat het heel erg in lijn is met hoe we met elkaar eigenlijk al heel erg lang proberen te vechten voor dit onderwerp. Dan zie je ook dat je dat niet alleen als raad kunt, dat moet je samen doen met scholen, samen met de driehoek, samen met het maatschappelijk veld. In deze notitie die mevrouw Hoogwerf had ingediend zag je eigenlijk ook al die lijnen die daarin langs werden gelopen. Ik ben het er helemaal mee eens dat dit natuurlijk nooit een status quo is. Dit is een werkwoord, de ontwikkelingen, ook online, gaan razendsnel. Je moet dus steeds heel erg adequaat overal bovenop blijven zitten. De status quo is nooit voldoende. We zijn altijd op weg naar verder en naar opnieuw doorontwikkelen. Die aanmoediging hebben we volgens mij goed opgenomen. Als eerste, ook daar kunnen wij dat niet alleen. Mevrouw Hoogwerf gaf eigenlijk een heel mooie voorzet. Ik denk dat daar alleen maar één woord op past. Wij hebben het Rijk ook nodig. Nu zei ze een beetje gekscherend op de dag dat de beste burgemeester van de wereld bekendgemaakt werd, we hebben gewoon zo'n zware, duidelijke lobby naar het Rijk

nodig omdat we een aantal dingen niet alleen kunnen. Wij gaan niet over deepfake. Met alle middelen die wij hier lokaal hebben kunnen wij niet eens alle regels bepalen, maar kunnen we daar dan niet onze beste lobbyist die we hebben voor inzetten? Ik hoop dat hij dadelijk ja zegt, maar dat wil ik natuurlijk uit monde van de burgemeester zelf horen. Maar ik had u toen al gezegd dat ik dat zou gaan vragen en ik hoop dat wij dadelijk de burgemeester daarvoor aan onze zijde vinden. Ik zou hem positief willen adviseren, maar het antwoord is natuurlijk aan de beste burgemeester van de hele wereld.

De **VOORZITTER**. Zal ik dat gelijk maar doen dan? Mag ik het zo doen vanuit hier? Ja graag, ik denk overigens dat wellicht een lobby alleen richting de regering niet voldoende zou zijn. Het moet waarschijnlijk ook richting Brussel. Ik vermoed dat zowel de commissaris Sociaal beleid als de commissaris ICT hier wellicht behulpzaam zou kunnen zijn. Dat traject neem ik graag ook mee. U kunt verdergaan.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel. Mevrouw Van Wifferen heeft flink wat onderzoek gedaan en wij zijn allemaal ook niet stil blijven staan. We hebben weleens eerder besproken, de campagne in 2018, was hartstikke mooi. Met de campagne Snapje wat je stuurt?, waar we toen met meiden, met mevrouw Hoogwerf zelf in de commissiegroep en de deskundigen die met de informatie die op dat moment bekend was, naar beste kunnen een heel mooi project hebben opgestart. Dat hebben we ook vol trots gepresenteerd. We hebben ook aangegeven, al in de beantwoording op de notitie, dat daar een stuk voortschrijdend inzicht in zit, en ook gecombineerd met de daderaanpak, dat wij verdergaan, dat een campagne van 2018 niet meer helemaal adequaat is in 2021. Wij pakken de handschoenen op om een nieuwe campagne te gaan starten, die nog veel meer gericht is op de daders. Ik wil dat mijn dochters, maar dat ook iedereen gewoon over straat kan met een kort rokje omdat je er gewoon van af te blijven hebt, victim blaming willen wij niet. Dat is ook nooit de bedoeling geweest van welke campagne dan ook. Maar we zullen daar nog extra alert op zijn, want zo'n suggestie zouden we ook nergens willen oproepen. Met sexting op zich is inderdaad niets mis, het kan ook heel dierbaar zijn. Ik vond het zelfs ook heel mooi hoe kwetsbaar raadsleden zich hierover durfden op te stellen en zich over durfden uit te spreken. Dus de prachtige campagne Snapje wat je stuurt?, is niet meer wat we nu zouden gaan maken. We gaan doorontwikkelen, dus we gaan met een nieuwe campagne aan de slag. Dat is in lijn met de motie van mevrouw Van Wifferen, om dat meer op de dader te richten en vooral te voorkomen dat er per ongeluk een spoor van victim blaming in zou zitten. De motie van mevrouw Van Wifferen wil ik omarmen en we gaan daar natuurlijk ook online alle vormen van promotie en campagne bij doen, dus van TikTok tot Facebook en Insta tot wat er ook nog maar nieuw kan zijn, om te zorgen dat we die doelgroepen ook bereiken. Dat is de vorige campagne ook goed gelukt, dus we gaan dat lekker doorontwikkelen. Motie 3 wil ik daarmee omarmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Gezien de tijd heb ik me niet gemengd in dit debat, maar ik ben toch wel een beetje verbaasd. Want ik hoor mevrouw Bokhove aan de ene kant zeggen: ik ben hartstikke trots op die campagne en dat was toen hartstikke goed. Deze motie roept op om alles met spoed online te verwijderen. Ik kan het niet in samenspraak brengen dat u deze motie omarmt, terwijl dan alle herinneringen aan die campagne allemaal online verwijderd moeten worden. Ik snap het eerlijk gezegd niet en ik zou daar graag een reactie op willen.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, en ik zou ook graag willen weten hoe het college voornemens is alles online te verwijderen. Het is misschien in de toekomst nog weleens handig om die technologie in handen te hebben. Dank u vriendelijk.

De **VOORZITTER**. Een klein gummetje. Wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Voorzitter, wij gaan in de toekomst niet verder met deze campagnes, we gaan ze ook niet meer uitrollen. We hebben ze tot vorig jaar nog herhaald, omdat het het beste instrument was dat we hadden. Inmiddels zijn er wel nieuwe inzichten en die moet je ook meenemen naar een volgende campagne, dus wij gaan deze campagne stoppen. Die gaan we ook niet meer activeren en we gaan er uiteindelijk ook niet meer naar doorverwijzen op onze site. We gaan zorgen dat er zo snel mogelijk een nieuwe campagne is, ook gewoon überhaupt al omdat je je voorlichting moet blijven actualiseren, ook omdat de tijden veranderen en omdat een nieuwe generatie gewoon weer op een nieuwe manier aangesproken moet worden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Graag een ordepunt.

De **VOORZITTER**. Dat weet ik niet, dat moet ik beoordelen.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik heb de vraag gesteld waarom de wethouder een motie omarmt die oproept om alles wat over die campagne gaat te verwijderen. Ik snap haar verhaal, dat heeft ze eerder gezegd en dat kan ik goed volgen. Maar als een wethouder aangeeft: ik was trots op die campagne, maar ik ga nu mee in een motie die oproept om alles wat er ooit over gepubliceerd is weer offline te halen, dan snap ik dat niet.

De **VOORZITTER**. Heeft uw repliek daarmee van doen mevrouw Hoogwerf?

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, en eigenlijk een vervolgvraag. Het is ten eerste een verschrikkelijke klap in het gezicht van de meiden die hebben meegewerkt aan Snapje wat je stuurt?, om te zeggen: dat kon niet, dat mag niet, dat halen we maar weg. Dat halen we uit de annalen, dus dat meisje dat zei: als dit is wat ik heb kunnen doen om een volgend meisje te beschermen; we halen het maar weg. Dat is echt het absoluut slechtste signaal dat we als gemeente Rotterdam kunnen geven. In de tweede plaats ligt er een andere motie. Als we het dan hebben over voortschrijdend inzicht. Die motie zegt: laten we op basis van wat we nu weten en waar we nu naartoe willen een nieuwe campagne starten. Die is er ook. Aan die motie gaan we nu voorbij. Dan wordt die motie omarmd, dat snap ik echt niet. We hebben al gezegd: prima als je meer aandacht aan plegerpreventie wil geven. Prima als je zegt: nooit acceptabel. Daar kunnen we helemaal in meegaan. Maar om nu te zeggen: 'Snapje wat je stuurt?' schuiven we even onder het tapijt. Nee.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Voorzitter, we lezen ook niet meer met aap, noot, mies. Er zijn nieuwere methoden die beter zijn. Op het moment dat er voortschrijdend inzicht is. En dan heb je echt, dat heb ik u eerder verteld, naar eer en geweten een heel mooie campagne gedaan. Die was goed op dat moment en er zijn gewoon nieuwe inzichten waardoor we zeggen: hij kan beter, hij kan mooier, waarmee we inderdaad afscheid gaan nemen van het oude verhaal. Er komt een nieuw verhaal, een nieuwe campagne en ik denk

dat we met elkaar de schouders er weer onder moeten zetten omdat het gewoon inhoudelijk goed wordt, mooi recht doend aan iedereen, aan slachtoffers en vooral ook op daders gericht, een nieuw verhaal om dat seksueel misbruik aan te pakken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, van de orde, het is geen antwoord op de vraag. Terwijl er een andere motie ligt die oproept tot een nieuwe campagne, wordt er met de motie die nu wordt omarmd, gewoon gezegd: alles wat met die eerdere campagne te maken heeft, moet verwijderd worden. Dat omarmt u. Dat is het probleem. Daar stapt u nu ook niet van af, u herhaalt het. Dat heeft niets te maken met een nieuwe campagne. Het heeft te maken met het feit dat u zegt: haal het maar weg.

De **VOORZITTER**. Ik betwijfel of dit van de orde is, want het is een herhaling van een vraag omdat het antwoord u niet bevalt. Dat is het. Wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Voorzitter, het lijkt of ik in herhaling vervel. We gaan naar een nieuwe campagne toe, maar het inzicht is wel degelijk gerezen dat de oude campagne niet meer voldoende volstaat. Ik heb u in de commissie ook al verteld dat we echt een nieuwe stap gaan maken. Op het moment dat je zegt dat het product verouderd is door nieuwe inzichten, dan is het ook logisch dat je zegt dat je niet meer actief naar die campagne gaat verwijzen. Ik ben het met de heer Lansink eens, je krijgt natuurlijk niet de hele geschiedenis gewist, maar het is wel een keuze om vanaf je eigen site actief wel of niet te verwijzen naar verouderd materiaal, gebaseerd op verouderde inzichten. Het gaat snel, het hele onlinetijdperk gaat ook snel, maar de inzichten en het onderzoek dat er gedaan wordt, gaan ook snel. Ik ben het niet eens met uw stelling dat wij daarmee de meiden die zich zo hebben ingespannen een klap in het gezicht geven, en u heeft zich ook ingespannen. Daarmee hebben we toen naar beste eer en geweten een mooi product afgeleverd. Ik ben het helemaal niet met u eens dat wij mensen hiermee een klap in het gezicht geven, want dat is uw uitleg daaraan. Ik denk dat meiden ook heel blij zijn op het moment dat we goed campagne hebben gevoerd en dat we vervolgens zeggen: nu is het 2021 en we gaan zorgen dat er een nieuwe campagne is die meer gestoeld is op nieuwe inzichten en dus beter wordt. Dan denk ik dat zij dat ook heel graag willen. Ik zou het niet persoonlijk nemen. Ik zou het ook niet persoonlijk willen maken voor die meiden. Uiteindelijk willen we volgens mij met elkaar het beste product om te zorgen dat jonge mensen niet blootgesteld worden aan seksueel misbruik.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Fantastisch dat de wethouder een nieuwe campagne wil starten met nieuwe inzichten. Maar gaat u morgen de organisatie in en zegt u: met spoed wil ik dat alles in het werk gesteld wordt om alles wat nog online te vinden is over die oude campagne zoveel als in onze macht ligt te verwijderen? Dat is de vraag die ik gesteld heb en dat is precies mijn probleem met deze motie die u omarmt.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Voorzitter, wij passen die sites vaker aan en daarmee hebben we ook naar nieuwe onderzoeken verwezen. En ja, wij zorgen ook dat deze campagne niet meer actief gepromoot wordt vanuit onze eigen site. In die zin zijn we er dus al mee bezig. Er staat inderdaad 'met spoed verwijderen'. Ja, met gepast tempo te

verwijderen, want ik wil niet dat er ineens ergens gaten zijn, dus ik wil wel zorgen dat er niet ineens een wit gat op een video of op een scherm is, maar we gaan inderdaad naar een nieuwe fase met een nieuwe campagne toe, waarmee we dus ook al het oude materiaal zullen verwijderen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Gaat u verzoeken indienen bij Google, bij YouTube, bij al die platforms, om alles wat daar te vinden is over deze campagne, te verwijderen? Daartoe roept deze motie op.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Wij gaan op onze eigen site vanuit onze eigen inzichten, vanuit de gemeente, zorgen dat op onze sites al die informatie verdwijnt. Want wij vervangen ons oude beleid door nieuw beleid. Als het gaat om oude bestemmingsplannen; die blijven nog tot in lengte van dagen vindbaar op de site. Daar zullen we dat niet doen. Maar wij gaan niet meer actief van onze gemeentesite doorverwijzen naar een oude campagne.

De **VOORZITTER**. Voorzitter, volgens mij praat u gewoon een beetje langs elkaar heen. U kunt invloed uitoefenen op wat u op de site zet, maar mevrouw Eskes zegt: u heeft geen invloed op wat er nog verder op het net te vinden is. Volgens mij is de intentie van de wethouder om het aanbod te verwijderen, maar geen invloed uit te oefenen op wat er verder zit op het net. Zo heb ik het begrepen. De heer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, het is een heel belangrijk onderwerp en volgens mij ligt hier in ieder geval in de motie het verzoek om alert te zijn dat je niet 'blame the victim' toepast, dat je niet de schuld neerlegt bij de dames die allerlei foto's sturen. Maar ik ben het wel eens met mevrouw Hoogwerf en mevrouw Eskes, dat je ook oog kunt hebben voor de huidige campagne, en even de aandacht vraagt: wees er alert op wat je stuurt. Die campagne heeft ook gewoon laten zien dat die effect kan hebben. Ik zou het heel erg zoeken in én, én. Volgens mij zou je beide moeten doen en er daarbij natuurlijk wel heel erg op letten dat je niet 'blame the victim' toepast, dat je daar wel echt heel erg scherp op bent. Maar ik zou het inderdaad echt zonde vinden als zo'n campagne is opgetuigd en daar ook nog eens dames aan hebben meegewerkt, dat je die dan vervolgens ineens terzijde schuift als: 'ja, dat was eigenlijk een soort verouderd inzicht wat we daar deden'. Het is inderdaad verouderd als je daar heel erg de slachtoffers gaat beschuldigen van hun daden, terwijl het in eerste instantie echt gaat om de daders en daar is de nieuwe campagne meer op gericht. Maar je zou toch én, én kunnen doen denk ik. Waarom niet? Dat is een vraag aan de wethouder.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ik merk dat ik de motie niet scherp genoeg heb opgeschreven. Ik kan gewoon zeggen dat het van de gemeentesites moet worden verwijderd. Dat kan ik gewoon even veranderen. Dan is het niet meer dat het van heel Google moet worden af gehaald. Ik snap ook wel dat dat geen doen is, maar dat kan ik makkelijk veranderen. Dat zal ik doen.

De **VOORZITTER**. Helder. U kunt verdergaan wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Volgens mij heb ik over deze motie voldoende gezegd. De andere motie van DENK die ook gaat over online seksueel misbruik voorkomen, daar zijn deze campagnes dus juist allemaal op gericht. Daar is die nieuwe campagne op gericht en daarvoor worden dus alle modaliteiten en mogelijkheden gebruikt, dus die is overbodig. Met het aannemen van de motie van Snapje wat je stuurt, met die nieuwe campagne, is ook de specifieke motie om TikTok te gebruiken overbodig, omdat de nieuwe campagne ook alle modaliteiten, alle kanalen zal gaan gebruiken om in te zetten om ouders aan te spreken en om slachtoffers weerbaar te maken. In die zin is daarmee de motie TikTok van Leefbaar Rotterdam overbodig en die wil ik daarmee ontraden, omdat we in de volgende campagne, zoals al eerder toegezegd, echt ook alle modaliteiten en ook TikTok gaan gebruiken. Hetzelfde argument geldt dus ook voor de motie van mevrouw Mohamed-Hoesein over onlinemedia.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, een punt van orde. Ik heb in mijn initiatiefnotitie gevraagd om een voortzetting van de campagne en ook om daarop door te ontwikkelen om ook bijvoorbeeld ouders aan te spreken op hun rol in het geheel. Dat is vervat in de TikTok-motie. Dat gaat niet alleen om het inzetten van één communicatiekanaal. U haalt nu eigenlijk gewoon de motie van een coalitiepartij naar voren, omarmt een voorstel om uw eigen campagne om zeep te helpen en die van mij erbij, en mijn motie wordt dan ook nog eens ontraden? Ik snap er echt helemaal niets van. Volgens mij was mijn voorstel eerst.

De **VOORZITTER**. Dit is niet van de orde mevrouw Hoogwerf. Wilt u alstublieft een ordevoorstel echt zuiver hanteren? Dit was gewoon een inhoudelijke bijdrage. Helpt u alstublieft mee, want anders ontspoord de orde van deze vergadering, mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Voorzitter, in de beantwoording van uw initiatiefnotitie heb ik juist al aangegeven dat we aan de slag gaan met doorontwikkeling van onlinecampagnes. Daar heb ik toen ook al de argumenten bij gegeven dat we de oude campagne ook niet zouden herhalen omdat er echt inmiddels sprake was van voortschrijdend inzicht, dus dat kan geen nieuws voor u zijn. We hebben ook uitgebreid stilgestaan bij alle initiatieven om ouders te betrekken en de doorontwikkeling. Dat staat ook al in de brief die ik heb geschreven naar aanleiding van uw initiatiefnotitie. Daarmee is het wat mij betreft echt een overbodige motie, omdat het al én uitgebreid besproken is, ik heb u uitgebreid toelichting gegeven, én wij daar gewoon ook mee aan de slag. In die zin is deze motie dus op die manier overbodig.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dan de motie over de inzet van ouders om seksueel misbruik te voorkomen. Dat is in dezelfde lijn als die ik net aangaf. Even kijken, volgens mij haal ik nu een beetje... Online seksueel geweld, en dat geldt trouwens ook voor het blijven inzetten op jongeren en ouders om online seksueel geweld te voorkomen. Die moties liggen echt allemaal in elkaars verlengde en daar is echt voldoende in voorzien, ook in de afdoening en de bespreking zoals we die vorige keer in de commissie hebben gehad. Er is één motie die mevrouw Mohamed-Hoesein van DENK heeft ingediend, die gaat over het betrekken van het CKM. Dat miste ik inderdaad in het initiatiefvoorstel zoals we dat besproken hadden. Dat is motie 4, zoals die is ingediend. Die bewustwording, die combinatie met CKM, daarvan wil ik graag verder kijken hoe we daar een combinatie van kunnen

maken, ook met de nieuwe campagne en met de nieuwe voorlichting. Dus motie 4 van DENK zou ik daarin willen omarmen.

De **VOORZITTER**. U was klaar? Hartelijk dank. Dan beëindig ik de beraadslagingen op dit punt. Hartelijk dank.

22. *Het voorstel van het presidium om het burgerinitiatief 'Plastic zakken Centrummarkt' niet over te nemen*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 22. Ik heb wethouder Vermeij nodig en zij zit er al. Heel goed, hartelijk welkom. Het voorstel van het presidium om het burgerinitiatief 'Plastic zakken Centrummarkt' niet over te nemen. We beginnen met de heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Voorzitter, gezien de beperkte spreektijd voor mijn fractie sla ik over. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar mevrouw Van Groningen, maar die is er niet. Iemand anders namens de VVD-fractie op dit punt? Dan mevrouw Zeegers, anders mevrouw Van Wifferen. Zegt u het maar mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, we zijn heel blij met het initiatief. Heel goed dat bewoners zich zo inzetten voor hun straat. We vinden het eigenlijk jammer voor hen dat blijkt dat juridisch het gewoon niet kan. Dus we hopen dat ze toch door blijven gaan om zich in te zetten om hun buurt schoner te houden en te krijgen.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers bij dit agendapunt? De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, plastic overlast op de markten is al jaren een doorn in het oog van de GroenLinksfractie. Wij hebben als Rotterdam al vaker vooropgelopen als het gaat om het uitvoeren van dingen die juridisch nog niet helemaal binnen de lijntjes zijn. Onze fractie zal daarom ook tegen deze afdoening van dit voorstel stemmen, omdat wij vinden dat wij er alles aan moeten doen om te zorgen dat hier een einde aan komt.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Wethouder, u heeft geen vragen gekregen? Wilt u toch iets zeggen? Nee?

Mevrouw **VERMEIJ** (pvda) (wethouder). Ik vind het ontzettend leuk om hier te zijn, in een volle raad. Ik feliciteer de nieuwe raadsleden van harte met hun maidenspeech, mevrouw Faber, de heer De Oude. Verder heb ik eigenlijk niets toe te voegen, maar ik houd ook niet van plastic tasjes. We doen er alles aan om het te voorkomen. We starten ook binnenkort weer een campagne zoals we gedaan hebben om stoffen tassen uit te delen en we zorgen dat de tasjes achter in de kraam hangen. Er zijn goede voorbeelden van kramen die al het goede voorbeeld geven, ook op AGF, waaronder Nella en haar meiden, dus daar hebben wij het uitgebreid over gehad. Nu is ook in een eerdere motie aangegeven dat het juridisch niet mogelijk is, dus daar zou ik u nogmaals op willen wijzen. Dat was een motie uit 2019.

De **VOORZITTER**. Dank. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af.

23.2 *Tweeminutendebat over 'Opkoopbescherming voor de hele stad', aangevraagd door de leden Achbar en Vonk*

De **VOORZITTER**. Agendapunt 23.2, tweeminutendebat over opkoopbescherming voor de hele stad, aangevraagd door de leden Achbar en Vonk. Omdat we nu in deze fase heel veel tweeminutendebatten doen, mag ik u dan ook vragen u te vergewissen van de resterende spreektijd, want ik heb net een fotootje gehad. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Het is goed om daar kennis van te nemen, anders moet ik u misschien straks halverwege een betoog hameren en dat is niet zo goed. We beginnen met de heer Achbar. Waar is de heer Achbar? Dan gaan we naar de heer Vonk. Wilt u het spits afbijten mijnheer Vonk?

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel voorzitter. Ik was net bezig mijn tekst in te korten gezien de tijd, maar dat gaat dus nog even niet lukken. Ik ga proberen om mijn tekst zoveel mogelijk uit te spreken. Ik ga hem denk ik maar gewoon voorlezen vanwege de snelheid. Voorzitter, misschien is het geen unicum, maar toch wel bijzonder om als raad te spreken over een voorstel waarvan we weten dat de wethouder er hard mee bezig is, zonder dat we de inhoud van het voorstel al kennen. En ja, dan zou je ons ongeduldig kunnen noemen, maar gezien de toestand van de Rotterdamse woningmarkt is daar alle reden toe. In 2020 constateerde onderzoeksbureau RIGO dat de Rotterdammer die op zoek is naar een koopwoning, weinig kans maakt. Te weinig kans. De schaarste binnen de Rotterdamse woningvoorraad wordt vooral zichtbaar op de koopmarkt. De beschikbaarheid in dat segment komt meer en meer onder druk door beleggers. Door hun toedoen worden koopwoningen huurwoningen en in sommige wijken komt daardoor ook de leefbaarheid onder druk. Tegelijk maken we ons zorgen over de invoering van die opkoopbescherming. Want we willen de eerste stad zijn, maar we maken ons wel zorgen over die invoering. Wordt de opkoopbescherming een echte bescherming of blijkt het toch straks een wassen neus? Als de wijken worden aangewezen, kiest een belegger dan niet simpelweg een andere wijk of buurt om zo zijn slag te slaan, waardoor de beschikbaarheid niet verbetert en de prijzen misschien juist nog verder gaan stijgen. Een stadsbrede bescherming zou wat ons betreft een manier zijn om veel zorgen te ondervangen, maar we hebben veel informatie ingewonnen en begrijpen inmiddels dat een dergelijke aanwijzing waarschijnlijk geen stand zal houden. Als dat het geval is, zou de hele opkoopbescherming mislukken en dat willen we ook niet. Wat ons betreft beginnen we snel met de eerste wijken en komt het college parallel daaraan met een creatief en uitdagend plan van aanpak voor een vervolg om zo de wet maximaal te benutten in het voordeel van koopwoningzoekers in Rotterdam. Niet om beleggers tot persona non grata te verklaren, maar wel om meer mensen die een huis in de stad willen kopen, een kans te geven en hen niet te veroordelen tot Barendrecht of Waddinxveen, hoewel wij hebben begrepen dat het ook daar soms best mooi wonen is. Maar we houden Rotterdammers die willen graag in onze eigen mooie stad. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Dank u voorzitter. We hebben hier te maken met een situatie waar in 2020 van de verkochte woningen bijna 40% naar beleggers ging in heel Rotterdam. In sommige wijken was dit meer dan 50%. Per 1 januari kan Rotterdam de Wet tijdelijke regeling opkoopbescherming toepassen. Deze wet ligt al sinds juli klaar en wordt nu op dit moment getoetst bij de Raad van State. Als de gemeente de opkoopbescherming noodzakelijk acht voor het bestrijden van schaarste voor goedkope en middeldure woningen, kan zij hiervoor wijken aanwijzen. De wethouder heeft toegezegd dat hij dit wil toepassen in de wijken waar Goed Huren en Verhuren van toepassing is. Eerst was dit de wijk Carnisse, later is dit uitgebreid naar de andere zeven NPRZ-wijken en ook naar de wijk Oud-Mathenesse. Dit is echter nog niet genoeg. In het AD heeft een artikel gestaan over het opkopen door beleggers van appartementen in het Lage Land in de Alexanderpolder. Als er een appartement te koop staat, komen er zo twintig beleggers aanrijden in Mercedessen. Zo

gaat het merendeel van deze woningvoorraad naar degene met de dikste portemonnee en dat is de belegger. Leefbaar Rotterdam vindt dit geen goede zaak en pleit ervoor om deze opkoopbescherming, in te stellen per 1 januari of anders per eerstvolgende mogelijkheid 1 juli 2022, ook in te voeren in de andere wijken. Wij dienen daarvoor hierbij een motie in, 'Stop beleggers de hand te reiken, voer opkoopbescherming door in veel meer wijken'. Dank u.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Stop beleggers de hand te reiken, voer opkoopbescherming door in veel meer wijken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van agendapunt 'Opkoopbescherming';

constaterende dat:

- per 1 januari 2022 het mogelijk wordt dat gemeenten wijken aanwijzen, via onderbouwing, waar beleggers geen goedkope en middeldure woningen (tot NHG-grens van € 355.000) meer mogen opkopen;
- vorig jaar in Rotterdam bijna 40% van de verkochte woningen naar beleggers ging;

overwegende dat:

- door het vele opkoopgeweld van de afgelopen jaren we nu snelheid moeten maken in het stadsbreed aanpakken van het opkoopgedrag van beleggers;
- het college aangeeft: 'Als we per 1 januari een klap willen maken, dan is de snelste klap de grens van het middensegment definiëren en een aantal wijken van Actieplan Goed Huren en Verhuren benoemen. Dat piept en kraakt in de uitvoering, maar dat is haalbaar';
- het invoeren van opkoopbescherming zeer positief is, maar het beperkt invoeren hiervan kan leiden tot een waterbedeffect, waardoor beleggers hun heil gaan zoeken in andere wijken, waar dan vervolgens nog meer opgekocht gaat worden;

verzoekt het college:

- te streven om per 1 januari 2022, of desnoods per eerst volgende mogelijkheid op 1 juli 2022, opkoopbescherming door te voeren in alle Rotterdamse wijken waar veel goedkope en middeldure woningen worden opgekocht door beleggers;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. van Putten

De **VOORZITTER**. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Dank u wel voorzitter. Het beschermen van Rotterdammers tegen opkopers vraagt wat ons betreft om een collectieve stadsbrede aanpak. Het moet namelijk niet zo zijn dat de problemen verschoven worden naar de andere wijken van Rotterdam, waar starters en jonge gezinnen hun dromen in duigen zien vallen, vernietigd door beleggers. Er moet hard ingegrepen worden op de woningmarkt, omdat de woningkapers op de kust liggen die de woningen willen rukken uit de handen van Rotterdammers. Wij dienen dan ook een motie in om de opkoopbescherming al dan niet gefaseerd, stadsbreed in te voeren. Ook dienen wij een motie in om een maximum te stellen aan het aantal woningen dat kan worden opgekocht met de invoering van de zelfbewoningsplicht per 1 januari 2022. We hebben geen tijd meer te verliezen voorzitter, want tijdverlies betekent woningverlies

voor Rotterdammers die hard op zoek zijn naar een woning. De wethouder was er klaar mee, wij zijn er klaar mee, starters zijn er klaar mee, jonge gezinnen zijn er klaar mee, en Rotterdammers zijn er nu klaar mee.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. De Rotterdamse woningmarkt blijft in handen van de Rotterdammers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 23.2 Tweeminutendebat over 'Opkoopbescherming voor de hele stad';

constaterende dat:

- de cijfers van het Kadaster laten zien dat investeerders op de huizenmarkt nog nooit zoveel woningen hebben gekocht als in 2020;
- van de circa 8 miljoen woningen in Nederland er bijna 700.000 inmiddels in handen is van particuliere investeerders, die ze vervolgens verhuren;
- het kan gaan om kleine investeerders die meerdere panden hebben waarin hij of zij zelf niet woont, maar ook om grote vastgoedfondsen uit binnen-en buitenland die tientallen, honderden en soms wel duizenden woningen verhuren;
- het beeld niet anders is in Rotterdam waarin bijna de helft van de verkochte woningen in handen van beleggers komt;
- volgens stadsgeograaf Cody Hochstenbach woningen in wijken in het zuiden en westen van Rotterdam, zoals Charlois nog relatief goedkoop zijn voor beleggers;
- Rotterdam vanaf 1 januari 2022 de mogelijkheid krijgt in wijken een zelfbewoningsplicht op te leggen waarbij kopers verplicht zijn te wonen in de woningen die zij kopen;

van mening dat:

- de gemeente hard moet ingrijpen tegen beleggers die woningen wegkapen waardoor Rotterdammers niet aan een woning kunnen komen;
- beleggers beperkt moeten worden zodat zij niet oneindig veel woningen meer kunnen kopen in Rotterdam;
- het opleggen van een maximumaantal van twee woningen per belegger ertoe kan bijdragen om te voorkomen dat de Rotterdamse woningmarkt in handen van beleggers komt;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken om bij het opleggen van de zelfbewoningsplicht aan beleggers een maximum van twee woningen toe te staan;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

Motie 4. Bescherm alle Rotterdammers tegen beleggers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 23.2 Tweeminutendebat over 'Opkoopbescherming voor de hele stad';

constaterende dat:

- in 2020, ruim 38% van de verkochte Rotterdamse woningen naar beleggers ging;
- in wijken zoals Delfshaven (45,1%), Feijenoord (40,9%) en Noord (40,9%) dit percentage nog hoger ligt;
- in sommige wijken zoals Carnisse bijna alle woningen opgekocht worden door beleggers;
- de gemeente streeft om de opkoopbescherming per 1 januari 2022 in te voeren;
- de gemeente de opkoopbescherming niet stadsbreed wil invoeren, maar in een klein aantal wijken;

van mening dat:

- er hard ingegrepen moet worden tegen beleggers die het onmogelijk maken voor Rotterdammers om aan een woning te komen;
- de opkoopbescherming mogelijkheid geeft voor de gemeente om in te grijpen;
- opkoopbescherming een krachtig instrument is om Rotterdammers te beschermen tegen beleggers die misbruik maken van de woningmarkt in Rotterdam;
- de gemeente niet een klein aantal bepaalde wijken moet aanwijzen, maar de opkoopbescherming moet uitrollen over heel de stad;
- het invoeren van een stadsbrede opkoopbescherming eventuele waterbedeffecten zullen voorkomen;

verzoekt het college:

- om de opkoopbescherming (al dan wel gefaseerd) stadsbreed in te voeren op zo korte termijn mogelijk na bekendmaking van de resultaten van het lopende onderzoek naar de huidige wijken om zo eventuele waterbedeffecten te voorkomen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar en A. van Zevenbergen

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik heb nog een motie tegoed van de heer Van Putten, 'Stop beleggers de hand te reiken. Voer opkoopbescherming in veel meer wijken in'. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Voorzitter, in de haast ben ik zojuist helemaal vergeten de motie in te dienen die wij aan dit punt hadden gekoppeld. Dat lijkt me nog wel even een hele belangrijke. Dus even in ordetijd zou ik dat alsnog graag even willen doen. De motie 'Opkoopbescherming, geen woorden maar daden', mede ondertekend door GroenLinks, CDA, PvdA, D66 en de Rotterdamse VVD. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Opkoopbescherming: geen woorden maar daden

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van 'Opkoopbescherming voor de hele stad';

constaterende dat:

- het wettelijk mogelijk is vanaf 1 januari 2022 om goedkope en middeldure koopwoningen te behouden voor Rotterdammers door het aanbrengen van een opkoopbescherming;

- het college het voornemen heeft om als eerste stad van Nederland tot invoer van opkoopbescherming over te gaan;
- cijfers uitwijzen dat steeds meer woningen in handen komen van beleggers, in sommige Rotterdamse wijken tot meer dan 50%;
- Rotterdammers die een koopwoning zoeken steeds vaker noodgedwongen de stad verlaten omdat ze niet op kunnen tegen de prijzen die beleggers bieden ¹;
- huren door de hoge huizenprijzen ook almaar stijgen en het nagenoeg onmogelijk wordt om betaalbaar een woning te kunnen kopen of huren;

overwegende dat:

- beleggers op zoek zijn naar rendement voor hun geld en dat de beschikbaarheid van woningen daarin een grotere rol speelt, dan de wijk waarin een woning is gelegen;
- opkoopbescherming toegepast op woningen in enkele wijken een waterbedeffect tot gevolg zal hebben waardoor in andere wijken meer beleggers hun slag zullen slaan en prijzen daar nog sneller zullen stijgen;
- door de snelle prijsstijgingen op de huizenmarkt de definitie van wat goedkoop en middelduur is erg aan verandering onderhevig is;
- een vast prijsplafond waarboven de opkoopbescherming niet meer van toepassing is, morgen alweer achterhaald kan zijn;
- opkoopbescherming een nieuw middel is waarvan nog niet duidelijk is of het op de hele stad kan worden toegepast;
- het van groot belang is om vaart te maken met de invoering van opkoopbescherming en zo snel de eerste ervaringen op te doen;

verzoekt het college:

- op zo kort mogelijk termijn te komen met voorstellen voor het aanwijzen van meerdere wijken met goedkope en middeldure koopwoningen waar per 1 januari 2022 opkoopbescherming van kracht wordt;
- en daarnaast voor de zomer van 2022 uit te werken hoe de opkoopbescherming breder voor Rotterdam kan worden ingezet en in deze uitwerking in elk geval het volgende te betrekken:
 - na te gaan hoe en in welk tempo de opkoopbescherming verder kan worden toegepast, rekening houdend met eventuele waterbedeffecten en gevolgen van opkoopbescherming voor andere beleidsdoelen, zoals middenhuur;
 - te onderzoeken wat de technische en juridische mogelijkheden zijn binnen de huidige wet om met een dynamisch prijsplafond per gebied voor de opkoopbescherming te werken;
 - lobby richting Rijk om in samenhang met Rotterdams leegstandsbeleid risico's en maatregelen te verkennen voor het geval dat beleggers toch woningen kopen en deze vervolgens speculatief leeg laten staan;
 - aan te geven wat de samenhang is met andere maatregelen die worden voorbereid of reeds van toepassing zijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, A. Kockelkoren, E.C. Eskes, G.J. Engberts, J.A. Faber en R.C.J. de Roon

¹ Rigo: Schaarste in de Rotterdamse woningvoorraad

De **VOORZITTER**. Dank. De motie 'Opkoopbescherming, geen woorden maar daden' is voldoende ondersteund. De motie is ondertekend door meerdere partijen en maakt deel uit van de beraadslagingen. Een motie van DENK, 'De Rotterdamse woningmarkt blijft in

handen van de Rotterdammers' en de motie van DENK, ondersteund door de SP 'Bescherm alle Rotterdammers tegen beleggers'. Beide moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Kockelkoren, ik zie u staan. Is dat voor uw bijdrage of heeft u een vraag? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Die heb ik ook gezien, maar ik heb een lijstje dat ik afwerk, dus ik kom zo bij u. Eerst mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Opkoopbescherming is een van de maatregelen die nodig is om de problemen op de woningmarkt aan te pakken. De wet geeft een helder kader wanneer opkoopbescherming kan worden opgelegd. Dat kan namelijk alleen maar gebiedsgericht, en dus niet voor de hele stad. Bovendien kan het alleen op basis van schaarste of leefbaarheid en het moet worden onderbouwd dat opkoopbescherming voor dat gebied ook echt noodzakelijk is. Verder moet vooraf door de gemeente worden bepaald welke woningen in het goedkope en middeldure segment vallen. Dat onderzoek loopt nog. Op dit moment wordt hard gewerkt aan een plan tot invoering van de opkoopbescherming. Ik begreep van de wethouder dat als het meezit wij de eerste zijn in Nederland die dit gaan invoeren. Dat is prachtig. Laten we het onderzoek en het bijbehorende plan dan vooral ook even afwachten. Daarop vooruitlopend vindt de Rotterdamse VVD wel dat we ook na invoering flexibel moeten blijven. Mocht bijvoorbeeld sprake zijn van een ongewenst waterbedeffect, dan moeten we snel kunnen bijsturen. We staan voor een helse taak om de woningmarkt aan te pakken. Laten we wel goed blijven nadenken en vooral geen paniekvoetbal spelen. Alleen dan hebben we de grootste kans dat maatregelen een positief effect gaan hebben.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Gezien de tijd ga ik me in ieder geval vast even aansluiten bij de heer Vonk. Dat scheelt mij al iets in mijn bijdrage. Maar wat ik daarbij nog zou willen vermelden, is dat wij afgelopen zaterdag op een dag waren in Zuid over de NPRZ. Daar spraken we een mevrouw uit IJsselmonde, net buiten het gebied dat straks beoogd onder deze opkoopbescherming valt. Zij gaf aan dat in haar portiek deze problematiek zich voordoet. Gisteren was ik in Pernis. Ik werd gewezen op een ongevraagd advies van de gebiedscommissie Pernis, die zich ook grote zorgen maakt. Het is een heel klein gebied, maar zij zien dat daar op dit moment enorm veel beleggers met name de werknemers in de haven daar huisvesten. Woningen die zij heel graag zien voor hun kinderen die geen woning meer kunnen vinden, zien zij opgesplitst worden, verkamerd worden voor werknemers in de haven. Dat doet iets met de leefbaarheid van zeker zo'n dorpse kern als Pernis. Graag een reactie van de wethouder hoe hij toch echt alles op alles gaat zetten om ook daar in te kunnen grijpen. Ik vind het fantastisch als wij de eerste zijn, dat vind ik echt heel goed, ik zou ook niets willen doen dat tot vertraging leidt, maar wel alle urgentie op alle mogelijke middelen die ook voor die andere wijken van belang zijn. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Dank u wel voorzitter. Ik sluit me ook alvast maar even aan bij de woorden van de heer Vonk. Volgens mij is de urgentie bij alle partijen in deze raad van links tot rechts aanwezig, dat de balans op de Rotterdams woningmarkt inderdaad verstoord is door het opkopen van beleggers. Wat ook uit de cijfers blijkt, is dat het aantal woningen inderdaad gestegen is. Waarover wij ons ook zorgen maken is dat ook de balans de verkeerde kant op gaat als het gaat over het aantal koopwoningen. Dus inderdaad, we moeten wat gaan doen en deze maatregel in verschillende wijken gaan invoeren. Mevrouw Faber legde wel heel goed uit wat het doel van de wet is en de onderbouwing. Wij steunen van harte dat het college hier per 1 januari mee aan de slag gaat in die vijf wijken, maar we

moeten ook verder kijken. Want as we speak, en dat is misschien nog even een andere vraag aan de wethouder, vallen dit soort brieven – niemand kan het zien – overal in de brievenbus met de vraag om nog heel snel aan mensen te vragen of ze hun huis willen verkopen voordat de maatregel ingaat. We kunnen daar niet veel aan doen, maar misschien nog even een vraag aan de wethouder wat we er misschien toch aan kunnen doen. Wat ik nu in ieder geval hier aan kan doen, op dit moment, is een motie indienen. Dat sluit een beetje aan op het betoog van mevrouw Faber, namelijk dat we wel als we dit gaan invoeren, ook gaan monitoren wat de waterbedeffecten zijn, en in het algemeen de effecten op de koop- en de huurmarkt. Dat lijkt me heel urgent. Daarover wil ik een motie indienen, samen met de Rotterdamse VVD en de ChristenUnie-SGP.

De **VOORZITTER**. De heer De Roon heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Monitor de opkoopbescherming

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van Opkoopbescherming tegen opkopen van Rotterdamse woningen door beleggers;

constaterende dat:

- gemeenten per 1 januari 2021 dankzij een wetwijziging harder kunnen optreden tegen investeerders die woningen in de stad opkopen om ze vervolgens voor veel geld te verhuren;
- in 2020, in de gebieden Charlois, Delfshaven en Feijenoord respectievelijk 50,0%, 45,1% en 40,9% van de woningen zijn opgekocht door beleggers;
- het aandeel particuliere verhuurwoningen in Rotterdam sinds 2012 met 20% is toegenomen, terwijl het aandeel koopwoningen sindsdien met slechts 6 % is toegenomen;
- dit heeft geleid tot een scheve verhouding van de Rotterdamse woningvoorraad, waarvan nu nog slechts 35,1% een koop is;
- het aandeel koop, op Amsterdam na, nergens zo laag is als in Rotterdam;

overwegende dat:

- Rotterdam een stad voor iedereen is, waarbij we dus moeten zorgen voor voldoende huur- en koopwoningen;
- de opkoopbescherming ons de mogelijkheid biedt om de balans tussen koop- en huurwoningen in de stad te herstellen;
- we tevens alert moeten zijn op ongewenste effecten en tijdig moeten kunnen bijsturen;

verzoekt het college:

- wanneer de raad besluit de opkoopbescherming uit te rollen over (delen van) de stad, de gevolgen hiervan zoals een waterbedeffect of effecten op de huurmarkt te monitoren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.C.J. de Roon, T.J. Vonk en J.A. Faber

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De motie 'Monitor de opkoopbescherming' van D66 is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Dan gaan we naar de heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. De SP is natuurlijk hartstikke voor de opkoopbescherming. Ik geloof dat wij meer dan twee jaar geleden daarover al een motie hadden ingediend, maar toen was het nog niet zo doorgedrongen dat we een probleem hadden in Rotterdam. Wij zagen het gelukkig wel omdat we heel veel in de stad komen. Maar het moet wel voorkomen worden dat we een waterbedeffect krijgen, dat als we het in de ene wijk wel doen en in de andere wijk niet, arme mensen die wonen in de wijk waar het niet zo is. Net als mevrouw Eskes was ik ook op Zuid. We hebben elkaar daar nog gezien. Het was een hartstikke leuke bijeenkomst, georganiseerd door de heer Simons geloof ik. Ik vond het een heel leuke bijeenkomst. Het ging over Nationaal Programma Rotterdam Zuid en gelukkig waren de mensen er zelf niet bij aanwezig, alleen veel publiek. Daar zag ik een mogelijkheid voor de wethouder. Misschien kan de wethouder eens gaan praten met VVE's. Want als je in een flat woont en één of twee flats worden opgekocht door zo'n belegger, dan heeft zo'n VVE daar ook last van. Maar in de statuten zou je misschien enkele dingen kunnen regelen, die je juridisch laat onderzoeken. Ik weet niet of het kan wethouder, maar ik zat het me daar te bedenken. Je kan denk ik niet zomaar dingen gaan opleggen, je mag dingen niet kopen, je mag dingen wel kopen en dergelijke. Maar in die VVE's zou je misschien wat mogelijkheden zien om wat hindernissen op te roepen. Mijn vraag aan de wethouder is eigenlijk of hij dat zou willen onderzoeken. Het is geen motie, maar het is gewoon een vraag.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, twee weken geleden stonden we hier en hadden we het erover dat woningen geen handelswaar zijn, dus wat GroenLinks betreft moeten we alles uit de kast trekken om wat betreft woningen als beleggingsobjecten, de investeerders daarin de pas af te snijden. Volgens mij horen we het hier ook van links tot rechts; wethouder, geen woorden maar daden, trek ook alles uit die kast. Wij steunen daarom ook de motie van de ChristenUnie-SGP om naast de wijken die we op 1 januari al gaan aanwijzen om die opkoopbescherming onmiddellijk toe te passen, ook te kijken naar andere wijken waar het op basis van schaarste nodig kan zijn om die aan te wijzen en het liefst als het nodig is stadsbreed dit instrument toe te passen. Want er zijn gewoon te veel mensen die geen plek kunnen vinden in de stad. Er zijn te veel panden die worden opgekocht tegen hoge bedragen en dat kan zo echt niet langer, dus trek alles uit de kast. Geen woorden, maar daden.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. bij monde van wethouder Kurvers tijdens een recente actua toen ik hem die vraag stelde, is gebleken dat de gemeente Rotterdam nog steeds gemeentelijk vastgoed verkoopt aan beleggers en investeerders. Weliswaar geldt dan een zelfbewoningsplicht als kettingbeding, maar toch blijft het onwenselijk. Want als de gemeente stuurt op het hoogste bod, moet de belegger-koper natuurlijk diep in de buidel tasten en die kosten ook weer terug zien te verdienen. Wat is het gevolg, en dat zie je ook: torenhoge huur of peperdure woningen voor de vrouw of de man op de straat. Daarom willen wij dat de gemeente stopt met het in zee gaan met beleggers of investeerders. Goed voorbeeld doet hopelijk goed volgen. Vandaar onze motie 'Gemeente verkoopt niet aan beleggers of investeerders'.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Gemeente verkoopt niet aan beleggers of investeerders

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van het debat over 'Opkoopbescherming voor de hele stad', aangevraagd door de leden Achbar en Vonk;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam haar volledige niet-kernvastgoedportefeuille wenst te verkopen;
- uit navraag bij wethouder Kurvers blijkt dat de gemeente óók verkoopt aan beleggers of investeerders;

overwegende dat:

- onderzoeksjournalistiek platform Vers Beton de afgelopen zomer uit de doeken heeft gedaan hoe particuliere kopers van gemeentelijk vastgoed het telkens afleggen tegen beleggers of investeerders als verkoop tegen de hoogste prijs leidend is, hetgeen uitgangspunt van gemeentelijk beleid is;
- peperdure woningen of torenhoge huursommen volgen op de verkoop van de gemeente aan beleggers of investeerders, zoals in een oud schoolgebouw aan de Haverlandstraat;
- stichtingen of verenigingen met ANBI-status het om die reden ook moeten afleggen tegen beleggers of ondernemers, waardoor gemeentelijk vastgoed geen betekenisvolle maatschappelijke rol in de wijk kan spelen in het geval van herbestemming;

verzoekt het college:

- te stoppen met de verkoop van gemeentelijk vastgoed aan beleggers of investeerders;
- deze uitsluitingsgrond te verwerken in de eerstkomende herijking van de Kadernota vastgoed;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

De **VOORZITTER**. De motie 'Gemeente verkoopt niet aan beleggers of investeerders' is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De heer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, we hebben het hier de vorige keer tijdens het actuedebat al over gehad, dus ook goed dat het nu wordt geagendeerd om ook echt moties in te dienen. Wat NIDA betreft roepen wij natuurlijk al een tijdje dat het niet goed gaat met onze woningvoorraad in Rotterdam. We moeten volgens mij in ieder geval verschillende dingen doen. Bouwen, maar ook voorkomen dat je gaat slopen, maar natuurlijk ook de toegankelijkheid van die woningmarkt, gewoon volkshuisvesting zien te bewaken door beleggers het in ieder geval niet zo makkelijk te maken om heel veel huizen te kopen in die wijken waar betaalbare woningen zijn. Wat ons betreft zijn we het inderdaad helemaal eens met de motie die wordt ingediend om het niet maar in bepaalde wijken in te voeren, maar juist stadsbreed door te voeren. Daaraan gekoppeld hebben we eigenlijk ook gelijk de vraag aan de wethouder, want mevrouw Faber haalde het inderdaad goed aan. Je moet vanuit die wet kunnen beargumenteren dat er in bepaalde wijken sprake is van schaarste om opkoopbescherming toe te kunnen passen in die wijk. Maar een vraag aan de wethouder, volgens mij heeft u zelf al in een verordening zwart-op-wit gesteld dat er sprake is van schaarste in Rotterdam. Dat lees ik letterlijk in de Verordening toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad, waarin u zelf al aangeeft dat stadsbreed sprake is van schaarste. Hoe rijmt u dat dan eigenlijk met heel uw betoog om het nu alleen bij bepaalde wijken te doen, terwijl u zelf in de verordening al aangeeft dat er sprake is van schaarste in

de hele stad? Daar ben ik dus even benieuwd naar, want dat zou eigenlijk zo'n motie zelfs al overbodig maken, maar kunnen we het gelijk al stadsbreed invoeren. Voor de rest in ieder geval steun op alle inzet voor de moties om onze stad toegankelijker te maken en betaalbaarder te houden. Het is niet zo dat de opkoopbescherming dan ineens alle problemen gaat oplossen, daar geloof ik ook weer niet in. Het is misschien een van de dingen die we moeten doen. We moeten volgens mij heel veel dingen tegelijkertijd doen. Misschien ook nog een aanvullende vraag, want er zijn ook kritische geluiden ten aanzien van opkoopbescherming. Is de wethouder ook alert op de mogelijke nadelige consequenties die opkoopbescherming met zich mee kan brengen, want een belegger koopt een huis en verhuurt misschien het huis. Dat maakt ook mogelijk dat er gewoon nog huurders een woning kunnen vinden en dat niet ineens daarmee huurhuizen dan om zeep worden geholpen door alleen maar opkoopbescherming toe te passen in de hele stad. Dat is dus even een kanttekening die ik wil maken. Dat soort signalen hoor je ook.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Volgens mij hebben we alle sprekers zo gehad. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u voorzitter. Wij hebben in de actua zelden rondom het thema wonen zo'n breed gedragen gedeeld gevoel geuit dat allemaal dezelfde kant op ging, namelijk, zoals hier ook gezegd werd: we zijn er klaar mee. Ik ben er ook klaar mee. Het is een gekkenhuis op de woningmarkt en we zien gewoon alle negatieve effecten. En inderdaad, of je nu komt in Hoogvliet, maar ik ben deze week nog in Kralingen geweest op een bewonersbijeenkomst en daar kreeg ik weer heel andere signalen. Dan gaat het meer over studentenoverlast en de botsing van leefstijlen. De inspreker vanuit Reijeroord in IJsselmonde, ook aan de orde, die gewoon aangeeft: we groeten elkaar niet meer in het portiek, mijn kinderen vragen om te verhuizen. Dat is waarover we praten. We zien de negatieve effecten van beleggers die en masse huizen opkopen in Rotterdam, daar verkeerd verhuren en dat ondergraaft de leefbaarheid en de sociale cohesie in onze wijken. Dat is wat er aan de gang is en dat is ook de reden dat die opkoopbescherming er komt. Ik durf hier in deze zaal te zeggen dat die er niet was gekomen zonder de inzet van Rotterdam. We hebben er keihard aan getrokken om die wet voor elkaar te krijgen. We hebben er keihard voor gelobbyd en alle ervaringen die we hebben opgedaan in een wijk als Carnisse, opgebouwd met de kennis vanuit de wijk, door goed te monitoren wat er gebeurt in zo'n wijk, dat heeft ertoe geleid dat dit soort wetgeving er nu is. Dat was drie, vier jaar geleden ondenkbaar. Maar hij is er nu wel en we gaan hem gebruiken. Ik heb gezegd dat ik liever te veel doe dan te weinig en ik doe wat nodig is. Daar kunt u van op aan. We hebben dan ook niet stilgezeten. In het college heb ik zelfs de ruimte gekregen, budget gekregen om de voorbereiding al ter hand te nemen nog voordat de wet klaar was. Wij lopen dus ook echt voorop. Wij hebben de ervaring van de 'Goed Huren en Verhuren'-wijken in onze achterzak zitten en die nemen wij mee. Dat maakt dat wij een eerste korte klap kunnen geven. Het piept en het kraakt in de uitvoering, dat wil ik er wel bij zeggen. Het is werken met man en macht. Iedereen trekt eraan, elke dag, maar ik zet alles op alles om ervoor te zorgen dat we per 1 januari als eerste stad van Nederland die opkoopbescherming in kunnen voeren en daarmee geven we volgens mij een heel krachtig signaal af. Zijn we dan klaar? Nee, natuurlijk zijn we dan niet klaar want dan begint het pas. Het is een nieuwe wet en we moeten er ervaring mee opdoen. Er werden ook een paar vragen gesteld over de werking van de wet en ook het onderzoek naar schaarste. Natuurlijk nemen wij alle onderzoeken en ervaringen die wij hebben mee, dus ook die RIGO-rapporten. Ik heb alleen ook te maken met een wet die aangeeft dat je gebiedsgericht moet beargumenteren waarom je haar inzet. Dat moet op basis van schaarste of op basis van leefbaarheid. Ik heb een wet en die heet opkoopbescherming, maar eigenlijk is het een verhuurverbod. Iedereen mag nog steeds

kopen, maar je moet er alleen zelf gaan wonen. Als het al verhuurd was, mag je het nog steeds verhuren, want we willen niet dat huurders op straat komen te staan. Dat was ook een vraag. Er zijn uitzonderingsgronden, bijvoorbeeld de grote portefeuille waar ook winkels in zitten. Die wil je niet zomaar opknippen, die mag ook nog steeds verkocht worden. Bijvoorbeeld, je woont ergens, je gaat samenwonen, misschien wil je even proeven maar je huis aanhouden. Dan mag je nog steeds tijdelijk je huis verhuren. Zo zitten er een aantal uitzonderingen in. Het is meer een verhuurverbod dan een opkoopbescherming, dus de titel is misschien wat misleidend, maar er zit dus ook heel duidelijk in dat je gebiedsgericht moet onderbouwen waarom je haar inzet en waar dan. Dat is precies wat wij gaan doen. De briefjes, ik heb ze bloedirritant genoemd. Misschien is dat ook de opmaat naar de motie 'Geen woorden maar daden'. De reden dat ik tot nu toe terughoudend ben geweest met het benoemen van wijken is precies dit. Er gaan nu briefjes rond na ons actualiteitsdebat: verkoop nu snel je huis, want de raad is voornemens de opkoopbescherming snel in te voeren. Precies dat is de reden geweest dat je soms dingen moet doen maar er niet te breed over moet praten. Daarom vind ik de moties die vandaag zijn ingediend ook heel mooi. In de raadsbehandeling is zelfs gesproken over carte blanche voor de wethouder. Dat heb ik op het woonbeleid nog nooit gehad, dus daar ga ik echt mijn voordeel mee doen, kan ik u vertellen. Ik heb nog één vraag van de heer Van Zevenbergen, de mogelijkheden voor de VVE's. Ik hoor dat vaker terug. Ik hoor vaker terug dat sommige VVE's er actief in zitten en ook mensen onderling aanspreken bij verkoop. Het moet wel juridisch helemaal kloppen. Het gaat er vooral om hoe je het doet. Maar mensen doen het soms wel en je moet natuurlijk wel een meerderheid hebben om je statuten aan te passen in een VVE. Maar ik stel voor dat we op dit punt gewoon terugkomen bij de behandeling van de opkoopbescherming, laat dat de toezegging zijn. Dan kunnen we ook met elkaar kijken of hier kansen liggen. Dan de moties voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Voorzitter, ik had eigenlijk nog wel een vraag over die briefjes die overal in de brievenbus komen. Wat zouden we daar nu nog aan kunnen doen, behalve inderdaad niet aangeven waar we het gaan invoeren? Nee is ook een antwoord, maar ik ben er toch wel benieuwd naar.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ik kreeg ze vroeger onder m'n ruitenwisser en dat was omdat ik in oude krakbakken reed. Nu worden ze overal in de huizen geduwd. Ik vind het echt verschrikkelijk. Wat kun je ermee? Niet zo heel erg veel. Ik laat ze uitzoeken, ik verzamel ze bij 'Goed Huren en Verhuren'. We hebben vandaag een partij die dit soort briefjes probeert na te bellen om te achterhalen wie het is. Daar krijgen we geen lekker antwoord op. Dat is hoe actief we erin zitten. We hebben natuurlijk regelgeving met elkaar afgesproken, dat je niet zomaar reclamedrukwerk in de bus mag stoppen. Daar zou nog een klein dingetje zitten om daar met collega Bonte naar te kijken. Maar we bellen het na, we zitten er actief op, maar we kunnen het niet helemaal voorkomen, helaas zeg ik erbij. Maar goed, misschien moeten we er ook wel met elkaar naartoe, en dat hoor ik ook steeds vaker, dat Rotterdammers onderling elkaar aanspreken. In de zin van: verkoop je huis niet zomaar, ik wil ook een nieuwe fijne buur, iemand van vlees en bloed, een Rotterdammer die er gewoon gaat wonen en niet erin gaat beleggen en eraan gaat verdienen. Misschien moeten Rotterdammers elkaar er ook meer op gaan aanspreken. Misschien is dat ook wel iets wat we kunnen doen. De motie 'Geen woorden maar daden' is volgens mij iets waarmee uw raad een heel helder signaal afgeeft. Het is de tweede motie die is ingediend, ondanks dat de

heer Vonk als eerste ging spreken, maar ik pak hem als eerste, omdat geen woorden maar daden iets is wat bij uw raad past, wat bij mij past en wat we vooral ook moeten gaan doen. Deze motie gaat ook het verst van de verschillende moties die oproepen om de opkoopbescherming versneld of stadsbreed in te voeren. Waarom is dat? Omdat die eigenlijk ook aangeeft alle mogelijkheden te onderzoeken die we hebben, de ruimte in de wet te zoeken, de creativiteit erin te leggen, de lobby beet te pakken om te kijken of we er nog meer uit kunnen halen en te doen wat nodig is. Maar ook om te kijken: doen we nu de goede dingen en doen we verstandige dingen? Want de opkoopbescherming gaat ons helpen, maar het is niet de panacee van al onze problemen. We moeten naar die wijken kijken met het palet aan instrumenten dat we hebben. Dat is het actieplan middenhuur, prijzen vastzetten in de nieuwbouw, dat is de verhuursvergunning die wij zelf hebben ingevoerd en waarmee we experimenteren, waar ook landelijke wetgeving aankomt die we ook gaan inzetten. Soms is dat het inzetten van de Rotterdamwet. Soms is dat het inzetten van je verordening waarin we de verkamering hebben terugschroefd van drie naar twee. Daarin zijn we ook samen opgetrokken om overlast tegen te gaan. Zo hebben we stap voor stap steeds alles gedaan wat je moet doen op die woningmarkt. Met dat raster aan mogelijkheden en instrumenten moet je ook eigenlijk per wijk kijken wat nodig is en wat je moet doen. Het is dus heel goed dat u ook die koppeling maakt en die samenhang van instrumenten benoemt. Want er is op dit moment ook een geweld aan geld op die woningmarkt, de rentestanden zijn laag en we zitten gewoon in heel zwaar weer met elkaar. We moeten wel verstandige dingen blijven doen, want we willen ook niet onbedoeld ons in de voet schieten en ons onbedoeld vastzetten met overregulering waardoor er uiteindelijk minder huizen beschikbaar zijn. Dat is ook iets waarnaar de heer Büyükcifci verwees. Voor dat soort effecten moeten wij ook oog houden. We moeten verstandige dingen blijven doen. Deze motie kan ik van harte omarmen. Dat betekent ook dat ik de motie van Leefbaar Rotterdam om de opkoopbescherming in alle Rotterdamse wijken in te voeren zou willen ontraden. Omdat we met de motie die daarboven ligt, eigenlijk veel verder gaan. Die roept eigenlijk op alle creativiteit toe te passen, geeft ook deadlines, geeft mij de mogelijkheid om te doen wat ik moet doen en verantwoording af te leggen aan uw raad. De motie van Leefbaar Rotterdam zou ik daarom ook willen ontraden. Hetzelfde geldt voor de motie van DENK, 'Bescherm alle Rotterdammers tegen beleggers', want u roept eigenlijk ook op om die gefaseerd en stadsbreed in te voeren. Dat kan geen doel op zich zijn. Ik zit ook met die wettekst, het moet ook kloppen. We willen ook dat stand houdt wat we doen. Die eerdere motie gaat daarin eigenlijk ook een stap verder. Die roept op alle creativiteit te pakken, alle ruimte te pakken en die motie ligt er eigenlijk boven.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, een korte vraag. Collega De Roon vraagt hoe we er nu voor kunnen zorgen dat die brieven niet in die brievenbussen terechtkomen. De wethouder zegt: we komen ze steeds vaker overal tegen. Nu dienen we een motie in waarin we zeggen: zorg nu dat die opkoopbescherming in heel de stad toegepast wordt om juist die situaties te voorkomen. Hoe rijmt u dat met elkaar?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat zijn twee verschillende discussies. Een briefje in de bus is echt iets anders dan een opkoopbescherming invoeren. Die opkoopbescherming ga ik invoeren. We gaan het doen waar het kan, zo snel mogelijk, als eerste stad. De motie die is ingediend door de heer Vonk gaat verder. Die biedt meer ruimte en geeft meer stevigheid. U vraagt om iets gefaseerd stadsbreed in te voeren, maar de wet zegt slechts gebiedsgericht onderbouwd. Dus we moeten het ook wel doen op een manier dat het klopt.

Dan kies ik ervoor om de motie te omarmen die verder gaat, die steviger gaat en daarmee is uw motie eigenlijk overbodig.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel. Dan hebben wij motie 3, 'De Rotterdamse woningmarkt blijft in handen van Rotterdammers'. Die haalt eigenlijk de opkoopbescherming en de zelfbewoningsplicht door elkaar. De zelfbewoningsplicht geldt bij nieuwbouw. We kunnen een antispeculatiebeding opleggen voor een periode van drie tot vijf jaar. Dat moet je ook zien in de context van het actieplan middenhuur, waarin we de prijzen weer voor vijftien jaar vastzetten. Het lijkt alsof deze motie deze dingen ook door elkaar haalt, en een maximum van twee woningen toe te staan om te verkopen aan de belegger. Dat kan ook gewoon niet. Daar heb ik geen middelen voor, er is geen wet voor. Dus die kan in dat opzicht ook gewoon niet. Deze motie zou ik dan ook willen ontraden. Dan hebben we motie 5, om het waterbedeffect op de huurmarkt te monitoren. Volgens mij is dat gewoon hartstikke goed. We gaan iets doen wat we nog nooit gedaan hebben. We gaan wetgeving gebruiken die nieuw is, waar niemand ervaring mee heeft en we willen wel verstandige dingen blijven doen. We willen dat het effect heeft; we willen een woningmarkt die functioneert, waar huurhuizen beschikbaar zijn, waar Rotterdammers kunnen wonen. Er is in Nederland en in Rotterdam ook gewoon een groot tekort aan middensegmenthuurwoningen. Dus het is heel goed om de effecten hiervan, het waterbedeffect ervan, heel goed in het snotje te houden met elkaar.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, toch even over de tweede motie. Vanuit de gedachte van de zelfbewoningsplicht met een maximaantal van twee woningen. De wethouder geeft aan dat daar geen wettelijk kader voor is. Dat begrijp ik. Maar kan de wethouder misschien op gemeentelijk niveau iets bedenken of zegt hij per definitie: het lukt al niet omdat dat wettelijk niet toegepast kan worden? Denk bijvoorbeeld aan het toepassen van de Rotterdamwet. Daar is ook geen wettelijk kader voor. Uiteindelijk passen we hem toe en het wordt ook groter gebruikt. We zijn dus als Rotterdam al een enorme voorloper. Het is dus te makkelijk om te zeggen: er is geen wettelijk kader dus ik doe het niet.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ik vind de Rotterdamwet wel een mooi voorbeeld, want het is een wet, daar is wel een kader voor. Wij hebben juist in onze lobby altijd gezegd: die wet zouden we moeten gaan verbreden naar een experimenteerwet, waarin je gebiedsgericht als stad de dingen kunt doen die op lokaal niveau nodig zijn. Dat is de inzet die wij altijd gezamenlijk plegen in Den Haag. Wij zijn onlangs nog bij de minister op gesprek geweest om te kijken of we daarin verdieping kunnen aanbrengen, maar op dit moment ben ik heel blij met de opkoopbescherming die er is. De verhuurdersvergunning die er nog aankomt zullen wij ook gaan inzetten, maar een zelfbewoningsplicht leggen we lokaal op en dan moeten mensen er ook zelf gaan wonen. Dat is niet gekoppeld aan een maximum van twee woningen en ik zie er ook geen instrumenten voor. Tot slot de motie 'Gemeente verkoopt niet aan beleggers of investeerder'. Dit haakt eigenlijk aan een discussie rondom het gemeentelijk vastgoed en het verkoopkader. Misschien is het goed om daar toch wat langer bij stil te staan, want anders lijkt de suggestie alsof wij zomaar lukraak aan die foute, malafide verhuurders huizen verkopen en dat is natuurlijk niet zo. Wij hebben gemeentelijk vastgoed en dat heeft een doel. Op het moment dat een beleidsdienst een school afstoot of

we minder kantoorruimte voor onze ambtenaren nodig hebben of iets anders, dan komt dat op een groslijst te staan en dan gaan we eerst intern kijken of we daar slimme dingen mee kunnen doen vanuit onze beleidswensen. Het kan dan zijn dat een cluster zegt: ik wil toch een schooltje of ik wil de school gebruiken voor een cultureel iets en dan gebruiken we dat daarvoor. Pas als dat niet zo is, gaat iets op de verkooplijst. Daar hebben we inmiddels veel discussies over gevoerd, ook de wijkplanner ingevoerd, zodat we ook wijkgericht kijken wat de wijk nodig heeft. Ik zie collega Vermeij gelukkig lachen. Vervolgens hebben we ook nog een keer een aantal andere beleidsdoelstellingen, bijvoorbeeld de coöperatieve woonvormen. Ik ga vijf stuks vastgoed met voorrang verkopen aan een coöperatieve. Daar gaan we ook werk van maken. Nu is het zo dat die gemeentelijke vastgoedportefeuille heel breed is. Aan de Westersingel zat er bijvoorbeeld een groot pand bij dat wij hebben verkocht maar wel op een manier dat we ook een onderdoorgang krijgen naar een park. Dat verkopen we dan wel aan een grote partij. Noem het een belegger, een ontwikkelaar. Ik weet niet goed hoe je het dan moet noemen. Dat biedt juist kansen. We hebben het vandaag ook gehad over Ouder en Wijzer. Daarin zat ook de oproep van uw raad om met beleggers in gesprek te gaan voor de kansen van Ouder en Wijzer. Ik heb zelf persoonlijk weleens gesprekken gevoerd met Syntrus Achmea, om te kijken of zij van ons iets konden kopen, gemeentelijk vastgoed, om te transformeren naar voor ouderen geschikte woningen. Zou zo'n kans zich voordoen dan zou ik het gelijk doen. Op die manier kijken wij heel genuanceerd en biedt de verkoop van ons vastgoed ontzettend veel kansen, maar deze motie gaat echt te ver omdat je daarmee ook andere beleidsdoelen van de gemeente blokkeert. Volgens mij zijn we er zo voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes. Een onbeantwoorde vraag. Zegt u het maar.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik had gevraagd wat de wethouder op korte termijn kan doen voor die andere gebieden die net buiten dit segment vallen, bijvoorbeeld zoals Pernis, waar problemen zijn met de verkamering en de splitsing van woningen, en bijvoorbeeld in IJsselmonde. De wethouder had een voorbeeld, ik had een voorbeeld van NPRZ. Die vraag had ik gesteld. Wat zijn andere dingen die we wel op korte termijn voor die gebieden kunnen doen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Wat u van mij mag verwachten is dat we in ieder geval niet blind zijn voor de signalen uit deze wijken. Die vinden gehoor en we zien en erkennen dat ook. Dat is één. Een tweede is dat we nu wat mij betreft de korte klappen gaan uitdelen om alles op alles te zetten om per 1 januari in ieder geval aan de slag te gaan. Richting de gebieden zou ik zeggen: dan zijn wij niet klaar. Wij zullen dan met de ervaringen die we opdoen ter hand en de motie die er nu ligt om verdergaande creativiteit erin te leggen, gaan kijken of het in andere gebieden ook ingezet kan gaan worden.

De **VOORZITTER**. Helder. Ik sluit de beraadslagingen op dit punt af.

11. *Het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet van € 1,2 miljoen ten behoeve van de realisering van een fietsenstalling in de Beursgallery aan de Hoogstraat 185 - vervolg*

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ik heb een ordepuntje voorzitter, als dat mag.

De **VOORZITTER**. Gaat uw gang.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ik wil een aangepaste motie indienen bij agendapunt 11.

De **VOORZITTER**. Dat kan altijd. Is de aanpassing in het dictum of de ondertekenaars of de overwegingen?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). In het dictum.

Motie 2A. Mobility as a Service in de Beursgallery

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet van € 1,2 miljoen ten behoeve van de realisering van een fietsenstalling in de Beursgallery aan de Hoogstraat 185;

constaterende dat:

- Mobility as a Service (MaaS) in de 'Beleidsregeling Parkeernormen auto en fiets gemeente Rotterdam 2018' wordt beschouwd als mobiliteitsconcept waarbij reizigers gebruik maken van mobiliteitsdiensten van een aanbieder in abonnementsvorm, in plaats van eigen vervoer;
- MaaS ontwikkelaars de mogelijkheid geeft af te wijken van de geldende (auto)parkeernormen, als er in de directe nabijheid van een ontwikkeling afdoende alternatieven zijn voor bezit van een eigen vervoermiddel;

overwegende dat:

- de Beursgallery een belangrijke hub kan worden voor deelvervoermiddelen, zoals deelfietsen en deelscooters waar Rotterdammers in abonnementsvorm gebruik van kunnen maken;
- inpassing van deze deelvervoersmiddelen in de fietsenstalling in de Beursgallery ontwikkelaars de flexibiliteit geeft de te realiseren parkeercapaciteit voor auto's neerwaarts bij te stellen, hetgeen een positieve impact heeft op de wens de binnenstad autoluwer te maken;
- ontwikkelaars zelf moeten willen bijdragen aan realisering van ketenmobiliteit om een verlaging van parkeernormen te verkrijgen;

verzoekt het college:

- te onderzoeken of 'Mobility as a Service' voor ontwikkelingen in de binnenstad mogelijk kunnen worden gemaakt door realisering van de fietsenstalling in de Beursgallery;
- in gesprek te gaan met ontwikkelaars om financieel bij te dragen aan 'Mobility as a Service' in de Beursgallery of in eigen vastgoed, zonder aanspraak te maken op publieke middelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

De **VOORZITTER**. Dan adviseer ik de raadsleden het dictum van de motie van de Partij voor de Dieren bij agendapunt 11 er nog op na te lezen.

23.3 Tweeminutendebat over 'Ondermijnende criminaliteit', aangevraagd door de leden Hoogwerf en Eskes

De **VOORZITTER**. Mag ik de vicevoorzitter vragen om te helpen bij dit onderwerp?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We zijn aanbeland bij agendapunt 23.3, ondermijnende criminaliteit, aangevraagd door de leden Hoogwerf en Eskes. Het woord is aan mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Voorzitter, dank. Bijna iedere dag is het raak. Liquidaties, steekpartijen, granaten in portieken of kalasjnikovs die worden afgeschoten in woonwijken. De onderwereld vecht in onze straten zijn vetes uit en het heeft een diepe en verwoestende impact op onze stad. Drugsgerelateerde ondermijnende criminaliteit is een veelkoppig monster geworden dat met zijn tentakels overal in de samenleving enorme schade aanricht. Zo verloederen winkelstraten en industrieterreinen door witwaspraktijken en worden gezinnen verscheurd omdat kinderen, soms al van 12 jaar, worden geronseld op het schoolplein door de drugsmafia. Ze beginnen als loopjongen, groeien door naar uithaler en eindigen als huurmoordenaar of in de cel, of erger, onder de grond. Nederland is een narcostaat geworden en wij zijn de grip op onze samenleving aan het kwijtraken. Leefbaar Rotterdam wil die macht terugpakken. Daarvoor is het cruciaal om te weten hoe onze vijand eruitziet, hoeveel koppen het monster eigenlijk heeft en waar we het het meest pijn kunnen doen. Zeker met de beperkte middelen die we hebben, moeten we weten dat iedere klap raak is. daarom dienen we samen met het CDA en de VVD ook een motie in die pleit voor een expertsessie zoals deze ook is omschreven in de motie. Vanwege de tijd wil ik het daar even bij laten, maar jongens, laten we wel wezen, kennis is macht. Hoe meer kennis we in dit geval hebben, hoe meer macht we ook hebben om die grip terug te pakken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Expertsessie over drugsgerelateerde ondermijnende criminaliteit

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van Ondermijnende criminaliteit;

constaterende dat:

- drugsgerelateerde ondermijnende criminaliteit een veelkoppig monster is dat met zijn tentakels overal in de samenleving enorme schade aanricht. Niet alleen vecht de drugsmafia hun dodelijke ruzies uit op straat, met veel steek- en schietpartijen tot gevolg, ook worden kinderen zo jong als 12 jaar rechtstreeks van het schoolplein geronseld, waardoor we de grip op veel jongeren kwijt dreigen te raken;
- er deze maand een explosie was van drugsuithalers in de haven en het OM een megavangst meldde van 4022 kilo cocaïne;
- een 21-jarige Rotterdammer vastzit op verdenking van de moord op misdaadverslaggever Peter R. de Vries;
- onlangs uit een rapport in opdracht van demissionair minister Ferdinand Grapperhaus naar voren kwam dat de maatschappelijke kosten van drugscriminaliteit landelijk jaarlijks 3,2 tot 4,1 miljard euro bedragen (kijkend naar de kosten van het strafrecht en de sociale, medische en economische kosten);

overwegende dat:

- de bovenwereld, waaronder instanties, beleidsmakers en politici, vaak geen weet hebben over hoe omvangrijk de onderwereld is, hoeveel geld hierin omgaat en welke gevolgen dit heeft voor de samenleving. Waardoor het ook lastig te meten valt of ingezet beleid effectief is;
- een beter besef en inzicht van de omvang en de impact van de georganiseerde criminaliteit ervoor kan zorgen dat de veiligheid een grotere prioriteit krijgt in Rotterdam en in Nederland, waardoor er in de toekomst hopelijk meer geld vrij kan komen om de georganiseerde misdaad aan te pakken;

verzoekt het college:

- een expertsessie te organiseren waarbij we alle relevante informatie en onderzoeken van de gemeente Rotterdam over drugsgerelateerde ondermijnende criminaliteit en de impact hiervan op de samenleving, bij elkaar brengen en met elkaar kijken en toetsen, onder leiding van specialisten zoals Pieter Tops en Jan Tromp, of het ingezette beleid toereikend is;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf, E.C. Eskes en P.J.P. Lansink-Bastemeijer

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik heb niet voor niets deze debataanvraag en de motie mede ondertekend. Wij vinden het ongelooflijk belangrijk om ook als raad gewoon breder zicht te krijgen op de kennis die reeds beschikbaar is, maar ook om te kijken of daar nu nog blinde vlekken zijn waar we nog nader op moeten inzoomen. Dus heel graag zien we dat we alle beschikbare onderzoeken waaraan de burgemeester al een aantal keer gerefereerd heeft, goed inzichtelijk gemaakt worden, dat wij met experts in gesprek kunnen om vooral te kijken of er nu nog dingen zijn waar we extra alert op moeten zijn. Met name ook hoe we ervoor kunnen zorgen dat jongeren die nu geronseld worden voor echt vergaande praktijken, of het nu drugsrunnen is of het uithalen in de haven, zoals recent 14-jarigen, dat we dat ook kunnen aanpakken. Dank u wel voorzitter voor uw coulance.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel, en daarmee is uw tijd ruimschoots op. Ik wijs nog even op de motie die is ingediend van Leefbaar Rotterdam, CDA en de VVD, 'Expertsessie over drugsgerelateerde ondermijnende criminaliteit', voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De volgende spreker op mijn lijst is de heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank u voorzitter. Ik kan mij aansluiten bij de vorige sprekers. Ik kijk uit naar een expertmeeting en vooral ook de vertaling naar missend gemeentelijk beleid daar waar dat van toepassing is.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Arsieni staat op mijn lijst. Die laat denk ik opnieuw voorbijgaan. Dan ga ik naar de heer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Dank u wel voorzitter. Het sterkste wapen dat wij kunnen inzetten om te voorkomen dat Rotterdamse jongeren in de ondermijnende criminaliteit terechtkomen is werk. Eerlijk werk met een perspectief op eerlijke welvaart. Een vaste baan, een mooie carrière, ontwikkelingsmogelijkheden en stabiliteit. En voorzitter, beste collega-raadsleden, kijk nu eens om u heen. We leven in de meest diverse havenstad van Europa

met meer dan 150 nationaliteiten. We hebben een banenmachine in onze achtertuin. De grootste haven van Europa, goed voor zo'n 100.000 banen, waar jaarlijks duizenden vacatures openstaan en daarnaast hebben we in deze stad nog duizenden werkzoekende talentvolle jongeren. Daar is een kloof die we moeten en kunnen verkleinen. In een onderzoeksrapport van bureau SEOR las ik dat 60% van de bedrijven in de haven diversiteit en inclusiviteit niet eens op de agenda heeft staan. Ik snap dus dat er een kloof is en ik lees daar ook dat slechts 27% van deze bedrijven bekend is met de leerwerkakkoorden. Een fantastisch initiatief waarmee we honderden, dan wel niet duizenden jongeren aan het werk kunnen helpen. Voorzitter, gelukkig ziet vrijwel de gehele raad wel in dat hier grote kansen liggen om het criminele perspectief in onze wijken terug te dringen. Simpelweg door onze jongens en meisjes aan een opleiding, stage of werk in de haven te helpen. Daarom dienen wij samen met de partijen NIDA, Leefbaar Rotterdam, GroenLinks, de VVD, SP en DENK de motie 'Maak er havenwerk van' in, waarmee we het college vragen het havenbedrijfsleven door middel van het Leerwerkakkoord Haven & Logistiek op sleeptouw te nemen en gezamenlijk een stapje extra te zetten om jongeren aan het werk te krijgen in die banenmachine in onze achtertuin. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Lammering heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Maak er havenwerk van!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van Ondermijnende criminaliteit;

constaterende dat:

- jongeren steeds vaker verstrikt raken in de wereld van ondermijnende criminaliteit, onder andere in de Rotterdamse haven;
- er recent een groep drugsuithalers op het Rotterdamse haventerrein is opgepakt, waarvan de jongste uithaler nog maar 14 jaar oud is¹;

overwegende dat:

- er in de Rotterdamse haven ook kansen liggen voor jongeren om een mooie carrière te hebben zonder de wet te overtreden;
- haven- en industriebedrijven nog steeds onvoldoende zichtbaar zijn voor de jonge generatie;
- uit onderzoek bijvoorbeeld blijkt dat maar liefst 70% van de haven en industriebedrijven in Rotterdam moeilijk vervulbare functies heeft, wat aansluit op eerder onderzoek betreffende "aansluitingsproblemen in het havenbedrijfsleven"²;
- structurele campagnes betreffende de vele (baan)mogelijkheden die de Rotterdamse haven te bieden heeft, het werken in de Rotterdamse haven aantrekkelijk kunnen maken voor jongeren;

verzoekt het college:

- om samen met de partners van het Leerwerkakkoord Haven & Logistiek, en in het bijzonder het havenbedrijfsleven, extra inzet te plegen om jongeren die vatbaar zijn om verstrikt te raken in de wereld van ondermijnende criminaliteit kansen te bieden op een legale carrière in de haven;
- hierbij een coalitie van bedrijven te zoeken die bereid is zich hier hard voor te maken;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.F. Lammering, E. Büyükçifci, T.C. Hoogwerf, P.J.P. Lansink-Bastemeijer, S. Leewis, A. van Zevenbergen en F. Achbar

¹ <https://www.ad.nl/rotterdam/bizarre-aanhouding-in-rotterdamse-haven-14-jarige-verdacht-van-zoekenaar-partij-drugs-af9741c2/>

² https://www.vno-ncw.nl/sites/default/files/ondernemen_voor_brede_welvaart.pdf

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, ondermijnende criminaliteit zit in de haarvaten van onze samenleving, zoals mevrouw Hoogwerf verwoordde. Dit probleem vergt dan ook een langdurige en effectieve aanpak. Tegelijkertijd constateert de Rekenkamer Rotterdam dat de gemeente voornamelijk inzet op repressieve maatregelen. Het college treft dan ook zeer beperkt maatregelen die positief gedrag zouden kunnen stimuleren. Uit onderzoek blijkt juist dat het stimuleren van positief gedrag effectiever is dan het bestraffen van negatief gedrag. Voorzitter, een puur repressieve aanpak heeft dan ook een beperkt effect en het belang van preventieve maatregelen is dan ook groot. DENK vindt het dan ook erg belangrijk dat het college inzet op meer capaciteit voor het jongerenwerk, zodat de gemeente meer kan bewerkstelligen om ondermijnende criminaliteit te voorkomen. Wij dienen dan ook een motie in waarin wij die burgemeester zullen verzoeken om dit te bewerkstelligen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Achbar heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Stimuleer positief gedrag

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van agendapunt 23.3 Ondermijnende criminaliteit;

constaterende dat:

- de gemeente preventieve maatregelen kan inzetten om ondermijnende criminaliteit te voorkomen;
- Rekenkamer Rotterdam vaststelt dat de gemeente haar preventieve rol hoofdzakelijk met repressieve maatregelen vult;
- de gemeente voornamelijk inzet op het onmogelijk maken dat een ongewenste activiteit voortduurt en op een algemeen afschrikkende werking door controles;
- Rekenkamer Rotterdam constateert dat de gemeente maar zeer beperkt maatregelen treft die positief gedrag stimuleren, terwijl uit onderzoek blijkt dat positief gedrag stimuleren effectiever is dan negatief gedrag bestraffen;
- de gemeente in haar ondermijningsaanpakken geen preventieve maatregelen treft op individueel niveau die voorkomen dat een (potentiële) dader of overtreder (opnieuw) de fout in gaat;
- het van belang van preventieve maatregelen groot is, omdat uit onderzoek blijkt dat een puur repressieve aanpak beperkt effect heeft;

van mening dat:

- om criminaliteit effectief aan te pakken zou er gelijktijdig met de aandacht voor repressie ook aandacht moeten zijn voor preventie;

verzoekt het college:

- in te zetten op meer capaciteit voor het jongerenwerk zodat de gemeente meer kan bewerkstelligen om ondermijnende criminaliteit te voorkomen;
- hier zo snel mogelijk over te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank. Daarmee is ook de tijd van de heer Achbar van DENK voorbij. Ik had nog de motie 'Maak er havenwerk van', ruim voldoende ondersteund, maakt deel uit van de beraadslagingen en nu ook de motie 'Stimuleer positief gedrag'. Ook die is voldoende ondersteund en maakt ook deel uit van de beraadslagingen. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, toen we het Rekenkamerrapport over ondermijnende criminaliteit vaststelden, stelden we ook al vast dat wij als raad ons meer moeten verdiepen in dit item. In die lijn zie ik ook het voorstel van mevrouw Hoogwerf en anderen en kan ik dat ook van harte ondersteunen. Als het gaat om het bieden van perspectief, sluit ik me aan bij de woorden van de heer Lammering, dat dat met afstand de beste manier is die we in positieve zin kunnen doen om het de georganiseerde misdaad moeilijk te maken door te zorgen dat zij geen oneindige talentenpool hebben, maar dat heel veel mensen kiezen voor gewoon goed werk, waar we ook heel veel mensen nodig hebben.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Andere sprekers bij dit agendapunt? De heer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja, heel kort voorzitter. Ondermijnende criminaliteit. We hebben natuurlijk ook onlangs met de moord op Peter R. de Vries kunnen zien wat een veelkoppig monster het eigenlijk is. Het gaat enerzijds om een repressieve aanpak maar ook de preventieve kant en in die zin vind ik het eigenlijk heel erg goed dat de heer Lammering hier ook met een motie komt. Dat deed hij in de commissie, maar hij doet het nu ook middels een motie. Vandaar dat we hem ook van harte steunen, om nog eens te benadrukken dat we hier echt een banenmachine hebben, om de hoek, in onze stad, die toch wat ons betreft helaas nog te weinig doet op het gebied van het aantrekken van deze jongeren. Ik denk dat daar echt wel werk aan de winkel is. De burgemeester heeft eerder aangegeven dat ze al heel veel doen, maar ik geloof er toch echt wel in dat ze veel meer op die toer kunnen zitten en meer inzet kunnen tonen. Ik hoop echt dat deze motie ook het verschil zal maken bij die jongens.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan de heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ook heel kort, dank u wel voorzitter. Ook wij steunen de motie van de heer Lammering. Geweldig, want het is best wel ernstig zoals het met onze jongeren gesteld is en ze mogen zeker niet in handen vallen van die criminelen. Dus onze steun heeft u volledig mijnheer Lammering, we vinden het een goede motie.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Ik vermoed dat ik daarmee alle sprekers heb gehad en ik geef het woord aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Dank u zeer voorzitter. Om te beginnen de motie van Leefbaar Rotterdam, CDA en VVD, om een expertisesessie te organiseren en daarbij alle relevante informatie en onderzoeken van de gemeente Rotterdam over drugsgerelateerde ondermijnende criminaliteit en de impact hiervan op de samenleving bij elkaar te brengen en met elkaar te kijken en toetsen onder leiding van specialisten zoals

Tops en Tromp, en dan komt het, het luistert nauw, of het ingezette beleid toereikend is. Voorzitter, die vraag hoeft u niet te toetsen. Dat heb ik al zo vaak gezegd. Het ingezette beleid is niet toereikend, dus dat is niet de vraag. Ik denk dat het goed is om in zo'n sessie na te gaan of we alles weten en of we alle techniek die we zouden kunnen inzetten inmiddels voorhanden is, et cetera. Maar dat het niet toereikend is, daarover hebben we met elkaar gesproken, eerder ook bij het Rekenkamerrapport in de commissie. Er zijn wel tekenen die mij wel gelukkig maken. Om te beginnen voorzitter, een motie van de VVD in de Tweede Kamer heeft geregeld dat er voor de politie en BOA's € 200 miljoen bij gaat komen de komende jaren, structureel geld. Daarvan hoop ik dat we op z'n minst op nationaal niveau er een kleine duizend agenten bij zouden kunnen sprokkelen de komende tijd. Het blijft ontoereikend. Mijn inschatting is dat we nationaal 5000 tot 6000 agenten tekortkomen. Het is dus een goed begin maar het levert niet alles op. Daarnaast heeft het kabinet ook € 400 miljoen voor allerlei vraagstukken rondom justitie, maar daar zit ook geld in voor ondermijning. Ik weet dat het zeker de intentie van de minister is om daarin zowel Schiphol als de Rotterdamse haven in te betrekken. U weet dat we naar aanleiding van ons eigen onderzoek van de Erasmus Universiteit over drugs in de haven, toen een plan hebben ingediend bij het kabinet dat uitging van langjarig € 30 miljoen per jaar. Ik mag hopen dat uit dat budget dat bedrag of een behoorlijk deel daarvan in ieder geval gefinancierd gaat worden. Now we're talking. Dat geeft iets van een zetje in de goede richting. Geld betekent overigens nog niet dat je morgen ook mensen hebt, want die moet je weer opleiden et cetera, maar je moet ergens beginnen. Zorgen heb ik over het MID. U heeft er allerlei dingen over gelezen in de afgelopen periode in de kranten. Het MID is een multidisciplinaire organisatie onder leiding van de minister. Die is in aanbouw, maar ik heb er nog geen beeld van hoe dat zich gaat verhouden tot de regionale eenheid van de politiek, het HARC-team in de haven en de landelijke eenheid. Daar heb ik nog geen beeld van. Ik heb de afgelopen week samen met collega-regioburgemeesters de minister daarop bevraagd en gezegd: kom alsjeblieft zo snel mogelijk met een beeld hoe je gedacht had dat te zullen gaan doen, want daar verwachten we een en ander van, zeker als het gaat om voldoende inlichtingen te verzamelen, zowel hier als daar maar ook als het gaat om het afpakken van crimineel vermogen. Dus daar zijn de eerste signalen dat we iets aan het organiseren zijn met elkaar. Ik hoop dat zo'n expertisesessie, dat allemaal met u kan bespreken. Het probleem dat ik daarbij heb, en dat leg ik maar gelijk op tafel, is dat u als raad, of misschien t.z.t. als commissie zich moet vergewissen van de vraag of u misschien een deel van die sessie achter gesloten deuren zou kunnen gaan doen. Waarom? Omdat ik niet zou willen dat in een openbare vergadering ook de werkwijze van instellingen dan wel de modus operandi over tafel gaat. Als u dat niet wilt, moet u er rekening mee houden dat instanties terughoudend zullen zijn met in het openbaar mededelingen te doen. Dat is iets om over na te denken. Het gaat nog niet over morgen, dus het is goed om daar eens met elkaar over na te denken: wat willen we daarmee en wat is een punt van aandacht, omdat het anders ingewikkeld is. Ik weet precies wat voor informatie daar omgaat en ik weet wel zeker dat een aantal partners die informatie gewoon niet in het openbaar zouden willen mededelen. Dus wat mij betreft prima. Voorzitter, het gesprek faciliteren, wat mij betreft kunnen we daaraan helpen, het is natuurlijk wel een zaak van de griffie om dat te organiseren, maar ik wil daar met alle plezier het mijne aan bijdragen om dat goed te doen verlopen. Die motie steun ik dus met deze duiding. Dan de motie van de heer Lammering als het gaat om werk in de haven. Het lijkt mij verstandig dat de wethouder Werkgelegenheid daar het een en ander over zegt, maar die lijn is op zichzelf helder en ik denk dat het goed is om te kijken of dat aangezet zou kunnen worden. De motie van DENK over het jongerenwerk is een heel wezenlijke. Het is zo, mijnheer Achbar, dat het jongerenwerk nu al reeds behoorlijk bezig is met dit vraagstuk. Ik heb recent een tweetal jongeren mogen spreken die aangedragen waren door het jongerenwerk, en toen was het jongerenwerk erbij aanwezig. Dus het is denk ik wezenlijk

van belang, want deze jongeren red je niet met bosjes en ook niet met massacampagnes, maar een voor een. Een voor een. Alleen hebben we daar nu onvoldoende jongerenwerk voor. U hebt van mij al eerder gehoord dat ik een beroep zou doen op de gehele gemeenteraad om bij een nieuwe collegevorming met elkaar opnieuw onder ogen te zien of er niet iets meer jongerenwerk misschien met een special assignment rondom dit soort vraagstukken nog te verzinnen zou zijn, maar ik beschouw dit echt als een ondersteuning van het werk waar we mee bezig zijn. Dat geldt ook voor de opmerking die de heer Leewis heeft gemaakt. Een terechte opmerking en ik denk dat het water allemaal in dezelfde richting stroomt. De zorg van de raad is breed en die deel ik. Voorzitter, wellicht dat de wethouder Sociale zaken nog het woord kan krijgen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Wethouder Moti.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, dank. Over de motie van de heer Lammering, 'Maak er havenwerk van'. Ik denk dat de analyse die de heer Lammering zojuist heeft betoogd, de juiste is. Wil je jongeren helpen, dan moet je het slechte pad afsluiten, maar tegelijkertijd moet je natuurlijk ook het goede pad openen en mogelijk maken. Daartoe roept deze motie op. Het goede pad kan ook. Er zijn veel kansen, er is ook echt een tekort aan personeel in de haven. Je kunt een goede boterham verdienen in de haven en het is inderdaad ook in het belang van die haven zelf, van het havenbedrijfsleven zelf, om die jongeren, met name ook op Zuid, te bereiken en die werkgelegenheid te bieden om dat goede pad mogelijk te maken, ook in hun eigen belang. We hebben een leerwerkakkoord afgesloten met het havenbedrijfsleven en met belangrijke onderwijspartijen, zoals het STC, het Scheepvaart en Transport College, die daar ook een handtekening onder heeft gezet. Ik wil het wel echt op me nemen om binnen het leerwerkakkoord Haven, waar we afspraken hebben gemaakt, waar we ambities hebben afgesproken, in ieder geval te kijken wat we hier aan extra inzet kunnen doen om juist nu – en dan ook specifiek op die groep jongeren die dreigen af te glijden, die, zoals u dat noemde, dreigen verstrikt te raken in de wereld van de ondermijnende criminaliteit, om juist op die groep te proberen via de leerwerkakkoorden extra activiteiten en inzet te plegen, dus die handschoen pak ik graag op. Het zou natuurlijk fijn zijn als de gemeenteraad deze motie dan ook breed omarmt, zodat wij ook richting het havenbedrijfsleven duidelijk kunnen maken dat ook echt heel de stad Rotterdam dit nodig vindt om te doen en het goede pad voor de jongeren te openen. Ik kan deze motie dus alleen maar positief aanbevelen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel wethouder Moti. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt. Nee. Mevrouw Hoogwerf, nog een laatste punt. Een ordepunt, gaat uw gang.

16.3 Debat over 'Vrouwenmoord', aangevraagd door de leden Hoogwerf e.a. - vervolg

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Voorzitter, over agendapunt 16.3, de ingediende motie wordt ook mede ondertekend door de fractie van NIDA, mijnheer Büyükcifci. Die wil ik zo meteen nieuw indienen.

Motie 1. Erken vrouwen als echte slachtoffers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het debat over 'Vrouwenmoord',

constaterende dat:

- er elke 10 dagen in Nederland een vrouw overlijdt als gevolg van huiselijk geweld;
- we helaas in Rotterdam de afgelopen jaren verschrikkelijke vrouwenmoorden hebben gekend, zoals Humeyra, Bianca en Sarah, maar ook vele vrouwen van wie we de naam niet kennen;
- deze vrouwenmoorden/femicide door de overheid en de media vaak 'moord in de relationele sfeer' of 'gezinsdrama' worden genoemd;

overwegende dat:

- deze huidig gebruikte terminologie weinig erkenning geeft aan de vrouwelijke slachtoffers van deze moorden;
- deze termen stigmatiserend kunnen werken en het taboe op vrouwenmoord en het zoeken van hulp voor huiselijk geweld in stand kunnen houden;
- het actief weergeven van waarschuwingmeldingen bij gemeentelijke persberichten en mediaberichten over vrouwenmoorden en huiselijk geweld, kan bijdragen aan het normaliseren van het vragen om hulp voor deze vrouwen;
- dit soort waarschuwingmeldingen in het kader van bijvoorbeeld suicide al erg gebruikelijk zijn om te vermelden bij berichten over zelfdoding;
- bij het plaatsen van berichten over huiselijk geweld, waarschuwingmeldingen met zinnen zoals "Heb jij hulp nodig vanwege bedreiging van een man? Bel 112 bij direct gevaar of neem contact op met Veilig Thuis 0800-2000 of veiligthuis.nl", een positieve bijdrage kan worden geleverd aan het vergemakkelijken van het zoeken naar hulp voor deze vrouwen;

verzoekt het college:

- te onderzoeken op welke manier er meer aandacht gegeven kan worden aan de benoeming van en de terminologie van 'vrouwenmoorden/femicide' in beleidsstukken en alle gemeentelijke communicatie over huiselijk geweld;
- in gesprek te gaan met media en hen verzoeken om bij berichten over vrouwenmoorden en huiselijk geweld dit soort waarschuwingmeldingen te plaatsen met de route naar hulp bij deze categorie berichten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf, E.C. Eskes, N. Arsieni, P.J.P. Lansink-Bastemeijer, M.J.P. Meeuwissen, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, J. Smet, D. Yildirim en E. Büyükcifci

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Wij zien de gewijzigde motie zo meteen tegemoet, met de toegevoegde handtekening. In het kader van de menselijke maat gaan we na bijna twaalf uur vergaderen naar het onderwerp de menselijke maat, en ik geef de voorzittershamer terug aan de burgemeester.

23.5 Tweeminutendebat over 'De menselijke maat', aangevraagd door het lid Simons

De **VOORZITTER**. Ja, als we een cao zouden hebben gehad voor de gemeenteraden, waren we al lang opgehouden, want na acht uur werken moet je stoppen, toch? Ik ga met u mee naar agendapunt 23.5, tweeminutendebat over de menselijke maat. Als eerste spreker de heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u voorzitter. In 1995 verscheen het boek 'De verweesde samenleving' van Pim Fortuyn. Een van de belangrijkste punten die hij in dat boek naar voren bracht was de menselijke maat. Gelukkig staat die menselijke maat nu ook weer op de politieke agenda. Er is al veel over gesproken en het is ook makkelijker om erover te praten

dan het uit te voeren en te doen. maar wij dachten: je hebt nieuwe wet en regels die ook de gemeente aangaan. Je hebt nieuwe beleidsplannen, dus het is ook heel goed om op dat moment, aan het begin van zo'n proces de menselijke maat mee te nemen in de overwegingen en ook hoe dat dat uitpakt straks in de praktijk. Daar heb ik een motie voor gemaakt die mede ondertekend is door de Rotterdamse VVD, GroenLinks en DENK.

Motie 1. De menselijke maat van beleid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september ter bespreking van de menselijke maat,

constaterende dat:

- het vertrouwen in de overheid de afgelopen jaren is geschaad;
- een ander mensbeeld van de overheid noodzakelijk is, eentje waar meer ruimte is voor de menselijke maat;

overwegende dat:

- beleidsprogramma's en nieuwe wet- en regelgeving vaak werken vanuit een papieren werkelijkheid, waar de leefwereld en realiteit van de Rotterdammers ondergesneeuwd raken;
- huidige beleidsvoorstellen reeds een juridische en financiële paragraaf hebben;
- een extra paragraaf een waardevolle toevoeging kan zijn om aandacht te vragen voor de praktische uitvoerbaarheid en de menselijke maat van voorstellen;

verzoekt het college:

- bij raadsvoorstellen voor nieuwe beleidsprogramma's en wet- en regelgeving een paragraaf 'menselijke maat' op te nemen, waarin de uitvoerbaarheid getoetst wordt en waarin benoemd wordt welke professionele ruimte uitvoerders nodig hebben en krijgen, en in hoeverre er ruimte is voor maatwerk richting de Rotterdammer;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.A.C.J. Simons, J.W. Verheij, J.P. Postma en F. Achbar

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik heb mevrouw Zeegers staan van D66, maar die is er niet. Wie wil zich mengen in dit debat? De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. wat betreft de menselijke maat is de gemeente op zoek naar een nieuwe en goede balans in ons handelen als gemeente. De vijf leidende principes zijn opgesteld om tot een menselijke maat te komen en de wethouder heeft toegezegd dat er elke drie maanden een rapportage over de menselijke maat wordt gedeeld met de raad. Nu vinden wij dat rapportages onvoldoende geschikt zijn voor evaluatie. Een kritische terugblik kan alleen door een onafhankelijk bureau worden gerealiseerd. Wij vragen dan ook het college via deze motie de visie op de menselijke maat en het samengestelde maatregelenpakket, de leidende principes en de concrete verbeteracties te evalueren en deze evaluatie uit te laten voeren door een onafhankelijke instantie, bijvoorbeeld de Ombudsman en een rapportage van de evaluatie in 2022 naar de raad te doen toekomen. Tot zover voorzitter.

Motie 2. Evaluer de Menselijke Maat

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het agendapunt 23.5 Tweeminutendebat over de 'Menselijke maat';

constaterende dat:

- de gemeente op zoek is naar 'een nieuwe en goede balans in ons handelen als gemeente';
- er vijf leidende principes zijn opgesteld om tot een menselijke maat te komen;
- de wethouder heeft toegezegd dat er elke drie maanden een rapportage over de menselijke maat wordt gedeeld met de raad;

overwegende dat:

- tussentijdse rapportages onvoldoende geschikt zijn als evaluatie;
- een kritische terugblik alleen door een onafhankelijk bureau kan worden gerealiseerd;

verzoekt het college om:

- de visie op de menselijke maat, het samengestelde maatregelenpakket, de leidende principes en de concrete verbeteracties te evalueren;
- deze evaluatie uit te laten voeren door een onafhankelijke instantie (bijv. de ombudsman);
- een rapportage van de evaluatie in 2022 naar de raad te doen toekomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Van Wifferen. De menselijke maat.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ik heb een punt van orde. Ik heb nog een veranderde motie die ik wil indienen.

De **VOORZITTER**. Die komt zo. Andere sprekers? Mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank u wel voorzitter. Op het punt van de menselijke maat is de noodzaak om daar aandacht aan te besteden natuurlijk glashelder na alle affaires die we de afgelopen jaren hebben gehad. Wat de VVD betreft ligt er een goede aanpak vanuit het college om met de vijf leidende principes te zorgen dat die menselijke maat ook veel beter tot zijn recht komt in het handelen van de gemeentelijke overheid. De VVD vindt het belangrijk dat we de menselijke maat toepassen, maar tegelijkertijd dat we daarbij voorkomen dat er sprake is van willekeur en ongebreidelde discretionaire bevoegdheden. Met een uitvoeringstoets in beleidsvoorstellen en nieuwe regels kunnen we dat voorkomen. Daarom steunen wij van harte de motie, die ik ook medeondertekend heb, die de heer Simons indient, om bij voorstellen een paragraaf op te nemen waarin die menselijke maat wordt toegelicht. Dat neemt niet weg dat we als raad vooral ook zelf een verantwoordelijkheid hebben om goed te kijken naar voorstellen voor beleid en regels die we in deze gemeenteraad bespreken. Want op het moment dat wij beleid vaststellen en nieuwe regels uitvaardigen, lopen we vanzelfsprekend bijna het risico dat er iets fout gaat in de menselijke maat. Bezint eer ge begint, zou ik willen zeggen, als raad moeten we zo nu en dan durven zeggen: misschien moeten we iets wel niet regelen, misschien moeten we iets terughoudender zijn met wat we allemaal uitstorten over de Rotterdammer, over de bewoner, de bezoeker, de ondernemer. Laten we dus vooral ook naar onszelf kijken en onze eigen verantwoordelijkheid hierin nemen om zeker te weten dat datgene wat we vaststellen ook volgens die menselijke maat gebeurt. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Niet? Dan even voor het huishoudboekje. 'De menselijke maat van beleid' van Leefbaar Rotterdam, VVD, GroenLinks en DENK, voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. 'Evalueer de menselijke maat' van de SP, maakt ook deel uit van de beraadslagingen. Dan correcties van eerdere moties. Dat worden nu gewijzigde moties. 'Erken vrouwen als echte slachtoffer' van Leefbaar Rotterdam en anderen. Dat is een gewijzigde motie en de wijziging zit in het dictum dacht ik, mevrouw Hoogwerf? Nee? Alleen een extra handtekening van NIDA. Dan hoeft u daar minder aan te lezen.

21. Seksuele uitbuiting van jongeren - vervolg

De **VOORZITTER**. Dan de motie van D66 over het debat van daarnet, de motie met GroenLinks en de PvdA. Die motie is nu aangepast in het dictum.

Motie 3A. Campagne tegen daders

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30-9-2021 ter bespreking van agendapunt 21;

constaterende dat:

- sexting is het verspreiden of delen van seksueel getinte berichten of foto's of video's van zichzelf via mobiele telefoons of andere media;
- gemeente Rotterdam heeft een campagne gelanceerd waarin sexting wordt ontmoedigd, genaamd 'Snap je wat je stuurt!';

overwegende dat:

- er met sexting zelf niks mis is, maar het ongewenst doorsturen van andermans seksueel getinte berichten of foto's/video's een vorm van misbruik is en ook strafbaar is;
- de meeste Rotterdamse jongeren positieve ervaringen hebben met sexting;
- de campagne van de gemeente onnodig stigmatiserend is naar jongeren die aan sexting doen;
- een slecht beeld van sexting kan bijdragen aan het ongewenst doorsturen van andermans seksueel getinte berichten of foto's/video's, volgens een onderzoek van de Radboud Universiteit;¹
- de campagne van de gemeente zich daarom zou moeten richten op de (potentiële) daders, niet de op de slachtoffers;

verzoekt het college:

- alle filmpjes en ander materiaal dat alleen op de slachtoffers van het doorsturen van seksueel getinte berichten of foto's/video's gericht is, te verwijderen van de gemeentewebsite;
- in een nieuwe campagne aandacht te richten op de daders en victim blaming hierbij te vermijden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, J. Smet en S.F. Lammering

¹ <https://www.ru.nl/nieuws-agenda/vm/2019/november/sextinq-sletten-seksuele-normen-digitale-tijd-en/>

Dan voldoet die aan het gevoerde debat en daarmee maakt hij deel uit van de beraadslagingen.

20.1 *Het actieplan 'Vastpakken en niet loslaten' over kwetsbare jongeren 16-27 jaar - vervolg*

20.2 *Het (herziene) voorstel tot 'Verlenging van het regionaal beleidsplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang 2018-2020 - vervolg*

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein?

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ook een gewijzigde motie. Alleen de ondertekenende partijen zijn aangepast. Agendapunt 20.1 en motie 5.

De **VOORZITTER**. Dat helpt. Agendapunt 20.1, motie 5 is op deze manier gewijzigd.

Motie 5. Nergens zo warm als in de buidel van de ouder

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021, ter bespreking van agendapunt 20.2 Het (herziene) voorstel tot 'Verlenging van het regionaal beleidsplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang 2018-2020';

constaterende dat:

- een kangoeroewoning een huis is waar meerdere gezinnen onder één dak wonen;
- met dit woonconcept gezinnen dezelfde voordeur delen, maar wel duidelijk gescheiden leefruimtes hebben die via de binnenkant te bereiken zijn;
- deze familiehuizen met elkaar verbonden zijn door een trap of tussendeur, maar wel bestaan uit zelfstandige woningen;

van mening dat:

- niet alle ouderen in Rotterdam willen wonen met onbekenden en liever terechtkomen bij zijn/haar familie, bijvoorbeeld in een driegeneratiewoning;
- kangoeroewoningen een mooi concept is van veilig wonen met veel privacy en alle voordelen van samenwonen;
- op deze manier meerdere generaties kunnen profiteren van elkaars kennis/kunde en gezelschap;
- een dergelijke woonvorm de eenzaamheid van Rotterdamse ouderen kan verminderen;

verzoekt het college:

- in gesprek te treden met woningcorporaties in Rotterdam om de mogelijkheden te verkennen voor het opzetten van meergeneratiewoningen, dan wel kangoeroewoningen in Rotterdam;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, R.T.J. van der Velden, A. van Zevenbergen en T.J. Vonk

23.5 *Tweeminutendebat over 'De menselijke maat', aangevraagd door het lid Simons – vervolg*

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter. We hebben een uitvoerige en goede discussie gehad in MPOF. De motie, breed ondersteund, omarmt het college graag en van harte. Het moet geen bureaucratische handeling worden, want dat zou het tegendeel zijn, een verplicht nummer om een paragraaf in te vullen, maar we moeten heel veel doen van tevoren en ons rekenschap geven. Dan sluit ik aan bij de heer Verheij. Als je van tevoren nadenkt: hoeveel ruimte is nodig, willen we geven, mogen we geven, wat is daarvoor nodig aan werkinstructies en verantwoording? Daar hebben we het ook in de commissie over gehad. Hoe zorg je dat mensen het niet alleen mogen doen, maar ook kunnen doen en wat is daarvoor nodig in vastlegging en ICT-ondersteuning? Dus die uitvoeringstoets, van tevoren nadenken: willen we ruimte bieden, wat is de impact op Rotterdammers en het dan ook goed regelen en niet onze mensen in de uitvoering met een bekend kluitje in het riet sturen, los het maar op. Dus ik denk dat dat belangrijk is. We werken eraan met de menselijke maat met programma's. We werken eraan als het gaat met de Ombudsman. De motie 'Rotterdammergericht werken' staat erop, dus wij komen erop terug. Elke drie maanden komt die rapportage. Daarin zullen we ook verslag doen van de eerste ervaringen hiermee. Ik heb nog niet de motie gezien van de heer Van Zevenbergen. Het lijkt me prima om te zeggen dat je niet je eigen vlees moet keuren, dat hoort niet. Ik zou het wel in de rede vinden liggen dat de Ombudsman het zou doen, die op dit gebied natuurlijk ook bij uitstek de rollen en de signalerende kant heeft en om daar niet een heel duur consultancybureau op te zetten, maar eigenlijk degene die daar het best over kan oordelen. Dat lijkt mij dus een meer dan uitstekende suggestie. Wat dat betreft zullen wij dus gaarne aan beide moties uitvoering geven. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af. Dan zijn we richting het einde van de avond. De eerder aangekondigde moties vreemd aan de orde van de dag zijn niet meer aan de orde van de dag. Dan zijn we aanbeland bij het stemvenster. Ik schors voor een minuut om aan onze zijde de stemmingen voor te bereiden. Is dat voor u ook genoeg? Een kwartier? Dan schors ik voor vijftien minuten. Ik verzoek u hier terug te zijn om 21.55 uur. Dan gaan we stemmen.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering en verzoek u te gaan zitten. Als iedereen gezeten is, mevrouw Van Wifferen, als u naar mij wilt luisteren, dan moet ik concluderen dat op die stoelen waar nu niemand zit, de collega's afwezig zijn. Ik verzoek de assistentie van de griffier om te checken of alle kaarten eruit zijn. Van al de stoelen die nu leeg zijn, heeft u ze daar allemaal uitgehaald? Dat weet u zeker? Oké, dat er niet daarmee ook gestemd kan worden. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, vertrouwen is goed, maar het is goed dat wij het even checken. Mag ik u verzoeken om naast u te kijken of bij een lege stoel ook de kaart eruit is? Dat klopt. Mijnheer Van Schaik. De kaart ligt eruit naast u? Oké. En ook daarachter? Dan heb ik een aantal mededelingen van collega's die gepaard zijn. De heer Van Baarle met de heer Segers-Hoogendoorn, mevrouw Van Aalst met de heer Tak, mevrouw Duijm-Wickerhoff met mevrouw Zeegers, de heer Yigit met mevrouw Walgenbach en de heer Cicek met de heer Versnel. Dat zijn tien afwezigen. Dat betekent dat wij vandaag 35 deelnemers hebben aan de stemmingen. Ik zal straks bij de stemmingen bij een drietal onderwerpen afwijken van de volgorde van indiening, omdat naar onze inschatting een andere motie qua nummering dan verstrekkender is bij dat onderwerp. Dan wordt die motie naar voren geplaatst, maar dat zal ik u dan mededelen als het zover is. Ten aanzien van

stemverklaringen lijkt het mij goed om dat per agendapunt te doen waar de stemmingen zijn, dus om de stemverklaringen te doen bij het agendapunt. Mag ik u verzoeken om dat te beperken, alleen bij die situaties waarbij echt een stemverklaring dan ook verschil maakt ten aanzien van de stemming en geen stemverklaringen ten aanzien van de eigen moties. Dan hoop ik dat wij zo snel mogelijk de stemmingen kunnen afronden. Daar gaan we dan.

Agendapunt 11. Het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet van € 1,2 miljoen ten behoeve van de realisering van een fietsenstalling in de Beursgallery aan de Hoogstraat 185

De **VOORZITTER**. Zijn er bij het agendapunt fietsenstalling stemverklaringen? Dat is niet het geval. Dan breng ik in stemming motie 1.

Motie 1, 'Fietsknooppunt Beurs'.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Schaik, ik mis uw stem nog. De motie is met 25 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van de PVV en Leefbaar Rotterdam.

Motie 2A, 'Mobility as a Service in de Beursgallery'.

De **VOORZITTER**. Mag ik u erop wijzen dat het om een gewijzigde motie gaat. Overigens is de spelling Beursgallery verkeerd, het zijn twee woorden: Beurs Gallery. U kunt stemmen. De motie is met 21 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van de PVV, VVD en Leefbaar Rotterdam.

Motie 3, 'Dropzone in de fietsenstalling Beursgallery'. U kunt stemmen. De motie is met 30 stemmen tegen en 5 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van de PvdD, 50PLUS, NIDA en SP.

Het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet van € 1,2 miljoen ten behoeve van de realisering van een fietsenstalling in de Beursgallery aan de Hoogstraat 185. U kunt stemmen. Ik mis nog één stem, mevrouw Van Wifferen. Het voorstel is met 25 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Agendapunt 14. Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport

De **VOORZITTER**. Zijn er stemverklaringen; wenst iemand hier een stemverklaring uit te brengen? Graag een beetje de aandacht erbij houden.

Amendement A. Rapport Rekenkamer Rotterdam 'Broze Bedoelingen, Ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid'. U kunt stemmen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.)

De **VOORZITTER**. Ik heb eerst amendement A.

De **GRIFFIER**. Motie 1.

De **VOORZITTER**. Motie 1. Dan doe ik straks het amendement. We doen eerst de moties, helder. Excuses. Het komt allemaal wel goed. Dan is naar ons oordeel motie 80 verstrekkend, dus daar beginnen we als eerste mee.

Motie 80, 'Deltaplan Ouderenhuisvesting'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 1, 'FitFestivals'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 2, 'Ouderenambassadeurs'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 3, 'Informatie toevoegen in gebiedsgidsen'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 4, 'Informatie en advies op plekken waar ouderen vaak komen'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD, Leefbaar Rotterdam en SP.

Motie 5, 'Gezondheidsinformatie in Sociaal Vitaal in Kleur'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 6, 'Beweegaanbod Sportbedrijf voor ouderen'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 7, 'GoldenSports'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 8, 'Senior Games + activiteiten met Excelsior 4All in Crooswijk'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 9, 'Proeftuin Gezond Gewicht'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 10, 'Sluitende zorgketen ondervoeding kwetsbare ouderen'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 11, 'Thuis onbezorgd mobiel'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 12, 'Valpreventieproject "Minder vallen door meer bewegen"'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 13, 'Comfortwoning'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten? Het blijft 19 tegen, verworpen.

Motie 14, 'Zorginnovatiewinkel'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 15, 'Stimuleringsregeling e-health Thuis'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 16, 'E-health Agenda'. De motie is 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 17, 'Overleg met zorgverzekeraars over vergoedingen e-health'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 18, 'Informatie over e-health'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 19, 'Trainingen en cursussen e-health in zorginnovatielab'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 20, 'E-health centraal in Netwerk Ontbijt Zorginnovatie'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 21, 'Verbreden FitFestivals en de Talentenparade'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 22, 'Contact tussen generaties bevorderen'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 23, 'Versterken digitale vaardigheden'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 24, 'Structurele samenwerking tussen ouderen, vrijwilligers, organisaties en bedrijven bevorderen'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 25, 'Talenten ex-werknemers benutten'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 26, 'Werken vanuit presentie'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 27, 'Huisbezoeken 75+'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 28, 'Meldisolement'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 29, 'Meer zingevings- en rouwverwerkingsactiviteiten'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 30, 'Onderzoek vermindering zorgkosten door zingevingsactiviteiten'. De motie is met 25 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 31, 'Gebruik maken van interventieprofielen'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 32, 'Actualisering gebiedsgidsen Actief in de Wijk'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 33, 'Succesvol aanbod opnemen in digitale menukaart'. Ik mis hem op mijn lijst. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 34, 'Aanbod culturele partners zichtbaar maken'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 35, 'Onderzoeken van wensen en behoeften ouderen'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 36, 'Cursussen organiseren zodat ouderen hun talenten kunnen ontdekken en zelf activiteiten kunnen organiseren'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 37 mis ik op mijn lijstje. 'Voorlichting en training over veiligheid en weerbaarheid'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 38, 'Samen eten bevorderen'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 39, '8400 sociale woningen voor ouderen bouwen'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 40, 'Labelen van woning voor ouderen'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Nu even opgelet, we gaan nu naar motie 89, 'Meer labelen'.

Motie 89. Meer labelen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het rapport Broze Bedoelingen;

constaterende dat:

- het aantal ouderen in Rotterdam de komende jaren met tenminste 30.000 toe zal nemen;
- de meeste nieuwbouwwoningen die nu gerealiseerd worden weliswaar wel geschikt zijn voor senioren, maar niet gelabeld zijn als seniorenwoningen;
- daarmee het voor senioren op een overspannen woningmarkt moeilijk is om een woning te verwerven;

overwegende dat:

- er voor senioren geschikte woningen bestaan waar geen senioren in wonen, waardoor de noodzakelijke doorstroom op de woningmarkt geblokkeerd wordt;
- (tijdelijk) labelen van voor senioren geschikte nieuwbouwwoningen als 'voor senioren bestemde woningen' een bijdrage kan leveren aan deze doorstroom;

verzoekt het college:

- in gesprek te gaan met woningcorporaties en ontwikkelaars om gericht voor senioren geschikte woningen, ook formeel als seniorenwoningen te labelen;
- waar het om gebieden gaat met een tekort aan ouderenwoningen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren en T.J. Vonk

De motie is met 29 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van VVD, SP en lid Mohamed-Hoesein van DENK.

Motie 41, 'Woningaanpassingen in oude stadswijken!' De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 42, '12.600 geschikte ouderenwoningen in het middensegment!' De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 43, 'Blijverslening!' De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 44, 'Prestatieafspraken met woningcorporaties'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 45, 'Tussenvoorzieningen'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 46, 'Proeftuinen met zes vernieuwende woon(zorg)concepten'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 47, 'Ondersteuning particuliere wooninitiatieven'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 48, 'Bewustwording toekomstige woonwensen via communicatie'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 49, 'Gebruiksvriendelijkheid Woonnet Rijnmond!' De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 50, 'Seniorenmakelaars'. Mijnheer van Noppen, heeft u gestemd? Mijnheer Achbar? Loopt hij vast? Even resetten? Even stil graag. We gaan deze overnieuw doen. Mijnheer Van der Velden. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 51, 'Professioneel ouderen ondersteunen bij activiteiten!' De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 52, 'In gesprek met woningcorporaties over doelgroepen in seniorenflats!' De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 53, 'Subsidie collectieve woonaanpassingen!' De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 54, 'Voorlichten en adviseren van ouderen over brandveiligheid'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 55, 'Pilot brandveiligheid gebouwen!' De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 56, 'Pilots burgerhulpverlening'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 57, 'Plusroute en dementievriendelijke wandelpaden!' De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 58, 'Ouderenhubs'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 59, 'Regioplan Huisartsen'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 60, 'Experiment integraal budget'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 61, 'Verkennen slimme communicatie professionals'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 62, 'Grensvlakken zorgwetten bespreekbaar in casuïstiek'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 63, 'Verbetering doorstroming ouderen uit het ziekenhuis'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 64, 'Havenue'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 65, 'Sociaal Vitaal in Kleur 2.0'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 66, 'Ouderen Migranten met Dementie'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 67, 'Cultuursensitief werken'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 68, 'Dementievriendelijke wijken'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 69, 'Publieksbalies trainen in dementievriendelijkheid'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 70, 'Rol stedelijke keten dementie in verspreiding dementievriendelijke aanpak'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 71, 'Website rotterdamdementie.nl'. De motie is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 72, 'Proeftuin sociale benadering dementie'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 73, 'Langdurige ondersteuning door vrijwilligers'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 74, 'Mantelfoon'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 75, 'Belevingstuinen'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 76, 'Demen Talent'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 77, 'Stimuleren aanbod welzijnsorganisaties'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 78, 'De ouderen van de toekomst'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 79, 'Inzetten op zorg voor dementie!'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 80 hebben we al gehad.

Motie 81, 'Een vast contactpersoon!'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 82, 'Een goed gesprek met ouderen doet wonderen'. De motie is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 83, 'Een AOW-gat is onacceptabel!' De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD, SP en 50PLUS.

Motie 84, 'Rotterdam Dementie Vriendelijk'. De motie is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 85, 'Raad uit de praktijk'. De motie is met 35 stemmen voor aangenomen.

Motie 86, 'De mening van de ouderen? Een lot uit de loterij!' De motie is met 21 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam, PVV, SP en 50PLUS.

Motie 87, 'Doorstroom vereist maatwerk'.

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het rapport Broze Bedoelingen;

constaterende dat:

- de doorstroom van verschillende groepen tussen verschillende woonsegmenten steeds lastiger is;
- senioren één van deze groepen vormen, die wonen in (voor henzelf ook) grote eengezinswoningen;
- het Rotterdamse rekenkamerrapport Broze Bedoelingen stelt dat de gemeente Rotterdam het aantal ouderen dat uit zichzelf wil verhuizen overschat;
- er twee seniorenmakelaars zijn die zich richten op senioren in de sociale huur;

overwegende dat:

- wanneer ouderen verhuizen uit een voor hen te grote woning, er ruimte komt op de woningmarkt voor andere groepen;
- er voor ouderen vaak emotionele en financiële drempels zijn om door te stromen naar een kleinere woning en de begeleiding hierin vanuit seniorenmakelaars maatwerk vereist;
- maatwerk wel wordt geleverd vanuit seniorenmakelaars, maar er meer maatwerk mogelijk is en daarnaast een uitbreiding van het aangeboden maatwerk naar de vrije sector nodig is;
- het bieden van verhuishulp aan senioren vanuit verhuiscoaches een erg belangrijk onderdeel vormt binnen het maatwerk;

verzoekt het college:

- een voorstel te doen om deze genoemde mogelijkheden in de vorm van een breder pakket te ontwikkelen rondom doorstroming van senioren, met daarbij aandacht voor verschillende rollen voorde seniorenmakelaar en zogenaamde verhuiscoaches;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren en T.J. Vonk

De **VOORZITTER**. De motie is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 88, 'Goede doorstroom van ouderen op de woningmarkt'.

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 september 2021 ter bespreking van het rapport Broze Bedoelingen;

constaterende dat:

- in 2035 1 op de 5 Rotterdammers ouder is dan 65;
- er steeds meer ouderen een midden- of hoger inkomen hebben;
- veel ouderen in grote eengezinswoning wonen;
- de woningmarkt op slot zit;

overwegende dat:

- wanneer er meer aantrekkelijk en betaalbaar woningaanbod komt voor ouderen, ouderen kunnen doorstromen naar een kleinere geschiktere woning;
- zij een grote eengezinswoning achterlaten waar starters en gezinnen in kunnen wonen en zo de doorstroming op de woningmarkt wordt bevorderd;

verzoekt het college:

- onderzoek te doen naar de opgave van ouderen naar koop- en huurwoningen in midden en hoger segment;
- onderzoek te doen naar de effectiviteit van maatregelen op doorstroom en het inzichtelijk maken van de verhuisketen voor ouderen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, J.A. Faber en T.J. Vonk

De **VOORZITTER**. De motie is met 33 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van de SP en de PVV.

Motie 89 hebben we gehad.

Motie 90, 'Faciliteer persoonlijke gedichten bij eenzame uitvaarten'. De motie is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Amendement A Rapport RR 'Broze Bedoelingen, Ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid'. Het amendement is met 18 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD, SP en PVV.

14. Voorstel Rapport Rekenkamer Rotterdam 'Broze bedoelingen'.

Komt er een stemverklaring? De heer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, inderdaad een stemverklaring. Ik vind het spijtig om te constateren dat zojuist met het amendement de hoofdaanbeveling er door de coalitie is uit gesleuteld. Het neemt niet weg dat wij alle aanbevelingen die nog overblijven van harte ondersteunen. Wij ondersteunden ook aanbeveling 1. Dat wil ik hier nog wel een keer nadrukkelijk naar voren brengen. Ik zal mijn fractie dus adviseren om voor te stemmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Voor de snelheid idem dito. Jammer dat nummer 1 eruit is, maar dan toch liever maar min die ene, maar het is wel zonde.

De **VOORZITTER**. Helder. U kunt stemmen. Het voorstel is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Agendapunt 15. Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Gekleurde technologie: verkenning ethisch gebruik algoritmes', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport

Motie 1, 'Algoritmes begrijpelijk voor ambtenaren'. De motie is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 2A, een gewijzigde motie, 'Proactief over algoritmes communiceren naar burgers'. De motie is met 32 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fractie van de PVV en de leden Faber en Verheij van de VVD.

Motie 3, 'Digital non-harm'. De motie is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 4, 'Sociale algoritmes'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, DENK, NIDA, PvdD en 50PLUS.

Motie 5, 'Vreemde ogen dwingen'. De motie is met 25 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 6A, een gewijzigde motie, 'Democracy is watching Big Brother'. De motie is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 7, 'Algoritme & Ethiek Functionaris'.

Een stemverklaring van de heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, wij vinden het heel belangrijk dat er ethisch en zorgvuldig met algoritmes wordt omgegaan, alleen geloven wij niet dat dat bereikt wordt door een functionaris daarvoor aan te stellen. Wij vinden juist dat al de medewerkers van de gemeente die omgaan met algoritmes zelf bewust moeten zijn van hoe ze daarmee omgaan en hoe ze dat doen. Daarom zullen wij dus tegen deze motie stemmen, omdat we denken dat het doel goed is, maar het middel verkeerd.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we stemmen. De motie is met 21 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en PVV.

Motie 8, 'Gemotiveerd en gebalanceerd algoritmegebruik'. De motie is met 21 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en PVV.

Motie 9, 'Een dienstbare benadering van bijstandsgerechtigden'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en SP.

Motie 10, 'Roep de algoritmische risicoprofilering van burgers per direct een halt toe!' De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, PvdD, SP en 50PLUS.

15. Voorstel Rapport Rekenkamer Rotterdam 'Gekleurde technologie verkenning ethisch gebruik algoritmes'. Het voorstel is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Agendapunt 16.1 Debat over 'Absentie burgemeester Aboutaleb tijdens raadsvergaderingen', aangevraagd door het lid Meeuwissen

Motie 1, 'Burgemeester Aboutaleb informeert raad tijdig over absentie'. De motie is met 25 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van PVV en Leefbaar Rotterdam.

Motie 2, 'Burgemeester Aboutaleb niet meer absent tijdens belangrijke debatten'. De motie is met 34 stemmen tegen en 1 stem voor verworpen. Voor stemde de fractie van de PVV.

Agendapunt 16.2 Debat over 'Veeg autokrakers van onze straten', aangevraagd door de leden Simons en Lansink- Bastemeijer

Motie 1, 'Weer auto-inbraakgolf in Nesselande. Bewoners willen cameratoezicht'. De motie is met 20 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, CDA en PVV.

Agendapunt 16.3 Debat over 'Vrouwenmoord', aangevraagd door de leden Hoogwerf e.a.

Motie 1, 'Erken vrouwen als echte slachtoffers'. De motie is met 35 stemmen voor aangenomen.

Agendapunt 16.4 Debat over 'Handhaving coronatoegangsbewijzen', aangevraagd door het lid Meeuwissen en 'Geef gehoor evenementensectoren', aangevraagd door het lid Tak

Motie 1, 'Coronatoegangsbewijzen'. De motie is met 33 stemmen tegen en 2 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van PVV en SP.

Motie 2, 'Geef gehoor aan de evenementensector'.

Mevrouw Van Groningen heeft er een stemverklaring bij.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dat heb ik voorzitter, dank. Wij vinden het een ongelooflijk goede oproep, omdat ook wij wel zien dat de horeca meer helderheid nodig heeft. Tegelijkertijd hebben we gewoon landelijke richtlijnen en denk ik dat we ook een stukje geduld moeten betrachten. Gezien het debat dat wij met elkaar hebben gevoerd en de verstrekkendheid van deze motie draag ik mijn fractie op om tegen te stemmen. Voorzitter, sorry, dit bedoelde ik natuurlijk anders, maar het heeft te maken met het tijdstip van de

avond. Ik zou mijn fractie willen adviseren om tegen te stemmen, als ze dat willen, maar je weet het nooit met die liberalen.

De **VOORZITTER**. Niet wrijven in een vlek, laat gaan. U kunt stemmen. Ze weten wie de baas is.

De motie is met 25 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, CDA, CU-SGP, PvdD, PVV, VVD, lid Van Noppen van NIDA.

Agendapunt 17. Werkwijze onderzoeken in het kader van de Participatiewet

De **VOORZITTER**. We hebben bij dit agendapunt geen voorstel.

Motie 1, 'Handje helpen'. De motie is met 33 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van SP en 50PLUS.

Motie 2, 'Allemaal toppers'. De motie is met 33 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van SP en 50PLUS.

Motie 3, 'Meer vertrouwen in de eigen kracht van Rotterdammers'. De motie is met 22 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van D66, DENK, NIDA, PvdD, SP, de leden Kockelkoren, Smet, Postma en Leewis van GroenLinks.

Motie 4, 'Niet korten op een verjaardagscadeau!'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, 50PLUS, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 5, 'Iedere Rotterdammer heeft recht op een bestaansminimum'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, 50PLUS, NIDA, PvdD en SP.

Motie 6, 'Gasten gedragen zich ook als gasten tijdens een huisbezoek'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, 50PLUS, NIDA, PvdD en SP.

Motie 7, 'Wijs uitkeringsgerechtigden op hun rechten tijdens een onaangekondigd huisbezoek'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, 50PLUS, NIDA, PvdD en SP.

Agendapunt 18.1 Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Oranjabonnen'

Agendapunt 18.2 Het voorstel tot vaststelling van de 'Welstandsparagraaf Oranjabonnen'

Motie 1, 'Geen zonneparken en windmolens in Oranjabonnen'. De motie is met 24 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van PVV, Leefbaar Rotterdam en PvdD.

Motie 2, 'Natuurontwikkeling zelf ter hand nemen'. De motie is met 32 stemmen tegen en 3 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van de PvdD en DENK.

Motie 3, 'Geen faunabeheer in een natuurgebied'. De motie is met 32 stemmen tegen en 3 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van de PvdD en DENK.

Motie 4, 'Geen jacht in een natuurgebied'. De motie is met 24 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van de PvdD, 50PLUS, DENK, GroenLinks, SP en PVV.

18.1 Amendement A Geen natuurbegraven in de Bonnenpolder. Het amendement is met 23 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen.

18.1 Voorstel vaststelling bestemmingsplan 'Oranjebonnen'.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). U doet geen stemverklaring meer.

De **VOORZITTER**. Alleen als iemand er om vraagt.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ik stond al even.

De **VOORZITTER**. Dat is prima, sorry. Ik ben hier even met de techniek bezig, ik kom zo bij u.

De **VOORZITTER**. Ik haal het amendement nog even terug. Volgens ons is er hier aan deze kant iets niet goed gegaan in de techniek, waardoor de stemming waarschijnlijk niet goed geregistreerd is. We gaan dus alsnog terug naar amendement A. Dat breng ik alsnog in stemming.

18.1 Amendement A Geen natuurbegraven in de Bonnenpolder. Het amendement is met 23 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PvdD, CDA en PVV.

Dan het ontwerpbesluit. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. Ik had net natuurlijk geen tijd, maar ik wil toch in ieder geval wel even kwijt, omdat ik toch dertig jaar betrokken ben geweest bij de Bonnenpolder, zowel vanuit de natuur- en milieubeweging als vanuit de provincie Zuid-Holland en nu vanuit Rotterdam. Daarom vond ik dat ik het recht heb om te zeggen dat ik voor zal gaan stemmen, maar dat doe ik met pijn in het hart, laat ik daar duidelijk over zijn. Want ik denk wel dat er dertig jaar door zowel de provincie Zuid-Holland als de gemeente Rotterdam toch een beleid is gevoerd in dat gebied dat ik niet echt heel netjes vind. Maar uiteindelijk, het voorstel zoals het nu voorligt met het natuurbegraven is denk ik de beste optie zoals we het nu kunnen hebben. Met pijn in het hart ga ik daar dus voor stemmen, zoals ik ook zal voorstemmen voor de zonnepanelen op de stortplaats, want ik denk dat dat inderdaad op dit moment de beste oplossing is. Ik vind het uitermate jammer, maar ik ben wel blij dat we na dertig jaar deze discussie eindelijk kunnen afsluiten. En het is niet zo slecht voor het gebied, want het blijft open.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes

Mevrouw **ESKES** (cda). Het CDA heeft volgens mij in deze periode alle bestemmingsplannen gesteund, omdat we het zo belangrijk vinden dat er vaart gemaakt wordt met bouwplannen, ook al liggen die soms ontzettend gevoelig. Vandaag gaan we daar een trendbreuk in maken. Voor ons is het feit dat het amendement zojuist niet is aangenomen, aanleiding om niet voor dit bestemmingsplan te stemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan kunt u stemmen.

18.1 Voorstel vaststelling bestemmingsplan 'Oranjabonnen'. Het voorstel is met 24 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, Leefbaar Rotterdam en PVV.

De **VOORZITTER**. Ik check even of er nog een raadsvoorstel is onder 18.2. Dat is er, er komt een ontwerpbesluit onder 18.2, daar hebben we geen moties, omdat 18.1 en 18.2 zijn samengevoegd in de behandeling.

18.2 Voorstel vaststelling 'Welstandsparagraaf Oranjabonnen'. Het voorstel is met 25 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Agendapunt 19. Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Waterside Oost, IJsselmonde'

Motie 1, 'Bewoners van IJsselmonde maken zich zorgen over verkeersdrukke door grote bouwprojecten'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, 50PLUS, NIDA, SP en PVV.

Motie 2, 'Groene Kade Waterside'. De motie is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 3, 'Groen en spelen horen erbij aan de Waterside'. De motie is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 4, 'Onderzoek haalbaarheid betaald parkeren Oud-IJsselmonde'. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van de PvdD, GroenLinks en SP.

19. Voorstel vaststelling bestemmingsplan 'Waterside Oost, IJsselmonde'. Het voorstel is met 25 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en de PvdD.

Agendapunt 20.1 Het actieplan 'Vastpakken en niet loslaten over kwetsbare jongeren 16-27 jaar'

Agendapunt 20.2 Het (herziene) voorstel tot 'Verlenging van het regionaal beleidsplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang 2018-2020'

Motie 1, 'Handen af van het stoplichtmodel'. De motie is met 21 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PVV en VVD.

Motie 2, 'Migrantenorganisaties steunen ook de kwetsbare jongeren'. De motie is met 21 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PVV en VVD.

Motie 3, 'De handen ineen met heel de stad voor kwetsbare jongeren'.

Een stemverklaring van mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). D66 is heel erg voor het betrekken van de gebiedscommissies, maar om per beleidsdomein te gaan zeggen dat we ze moeten betrekken, vinden wij wat overdreven. Wij vinden dat dat gewoon altijd goed gedaan moet worden, dus daarom stemmen wij tegen.

De **VOORZITTER**. Helder. U kunt stemmen. De motie is met 28 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, 50PLUS, NIDA, PvdD en SP.

Motie 4, 'Laagdrempelige vroeginterventie bij kwetsbare ouderen'. De motie is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 5, 'Nergens zo warm als in de buidel van de ouder'. De motie is met 22 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, PvdD, SP, CU-SGP, 50PLUS, GroenLinks, NIDA.

20.2 (herziene) Voorstel 'Verlenging van het regionaal beleidsplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang 2018-2020'. Het voorstel is met 25 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Agendapunt 21. Seksuele uitbuiting van jongeren

Zijn hier nog stemverklaringen? De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Voorzitter, een vraag over de volgorde van deze moties, want volgens mij is er een verstrekkender dan de ander. Kunt u even checken of dat klopt?

De **VOORZITTER**. Wat had u willen voorstellen?

De heer **SMET** (gl). Ik dacht eerst 3, dan 1, 2, 4, 5, 6.

De **VOORZITTER**. Een campagne tegen daders.

De heer **SMET** (gl). Daar wordt gevraagd iets te schrappen en te verwijderen en toe te voegen. De andere voegt alleen iets toe.

De **VOORZITTER**. Mijn oordeel was dat het om het even is.

De heer **SMET** (gl). Mijn verzoek is dan om die volgorde aan te houden.

De **VOORZITTER**. Oké, prima. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, een stemverklaring op 21.3, Campagne tegen daders. Wij zullen daar voor stemmen, maar willen wel nadrukkelijk vermelden dat wij absoluut geen afbreuk willen doen aan de vorige campagne, die is ingezet met de kennis die er was en met respect voor de dames en de heren die daaraan hebben meegewerkt. Dat wil ik in elk geval vermeld hebben. We zullen wel voor deze motie stemmen, met daarbij nadrukkelijk de uitleg die de wethouder heeft gegeven.

De **VOORZITTER**. Helder. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, op dezelfde motie, Campagne gericht tegen daders', sorry, het is zo laat en het zijn zulke kleine letters, zijn wij altijd voor doorontwikkeling van campagnes, maar wij zijn ook gevoelig voor argumenten als alles zomaar verwijderen. Wij volgen de lijn van de wethouder dat dat gepaste spoed betekent en echt niet overal, maar daar waar het nodig is gezien de campagne die er weer volgt. Daarom zullen wij voor deze motie stemmen.

De **VOORZITTER**. Helder. We gaan stemmen. Op verzoek van de heer Smet beginnen we met motie 3.

Motie 3A, 'Campagne tegen daders'. De motie is met 23 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, Leefbaar Rotterdam en NIDA.

Motie 1, 'Tik kinderen, Tok ouders'. De motie is met 30 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PvdA en CU-SGP.

Motie 2, 'Rotterdam Rules'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 4, 'Meer bewustwording leidt tot betere bescherming van jongeren tegen seksueel misbruik'. De motie met 25 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 5, 'Blijvend aandacht voor het voorkomen van online seksueel misbruik'. De motie is met 19 stemmen voor en 16 stemmen tegen verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, 50PLUS, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Motie 6, 'Blijf inzetten op jongeren en ouders om online seksueel misbruik te voorkomen'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, 50PLUS, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Agendapunt 22. Het voorstel van het presidium om het burgerinitiatief 'Plastic zakken Centrummarkt' niet over te nemen

22. Voorstel Presidium om het burgerinitiatief 'Plastic zakken Centrummarkt' niet over te nemen. Het voorstel is met 27 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks, PvdD, 50PLUS en SP.

Agendapunt 23.2 Tweeminutendebat over 'Opkoopbescherming voor de hele stad', aangevraagd door de leden Achbar en Vonk

Bij dit agendapunt is geen raadsvoorstel. Hier is de volgorde gewijzigd, moet ik zeggen. Eerst doen we motie 2, dan motie 1.

Motie 2, 'Opkoopbescherming: geen woorden maar daden'. De motie is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 1, 'Stop beleggers de hand te reiken, voer opkoopbescherming door in veel meer wijken'. De motie is met 18 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD, SP en PVV.

Motie 3, 'De Rotterdamse woningmarkt blijft in handen van de Rotterdammers'. De motie is met 30 stemmen tegen en 5 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA en SP.

Motie 4, 'Bescherm alle Rotterdammers tegen beleggers'. De motie is met 19 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, SP, 50PLUS, Leefbaar Rotterdam, NIDA en PvdD.

Motie 5, 'Monitor de opkoopbescherming'. De motie is met 35 stemmen, dus met algemene stemmen aanvaard.

Motie 6, 'Gemeente verkoopt niet aan beleggers of investeerders'. De motie is met 27 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van de PvdD, 50PLUS, DENK, NIDA, PVV en SP.

We hebben bij dit agendapunt geen raadsvoorstel.

Agendapunt 23.3 Tweeminutendebat over 'Ondermijnende criminaliteit', aangevraagd door de leden Hoogwerf en Eskes

Bij dit agendapunt is ook geen raadsvoorstel, maar wel een drietal moties.

Motie 1, 'Expertsessie over drugsgerelateerde ondermijnende criminaliteit'. De motie is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 2, 'Maak er havenwerk van!' De motie is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 3, 'Stimuleer positief gedrag'. De motie is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Agendapunt 23.5 Tweeminutendebat over 'De menselijke maat', aangevraagd door het lid Simons

Bij dit agendapunt is geen ontwerpbesluit, maar wel twee moties.

Motie 1, 'De menselijke maat van beleid'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 2, 'Evalueer de Menselijke Maat'. De motie is met 34 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Dan zijn we op deze wijze aangekomen van deze in mijn ogen toch gedenkwaardige vergadering, de eerste vergadering na langere tijd dat we bij elkaar hebben mogen zitten. Ik merk dat het leidt tot gezellig samenzijn aan de ene kant, en hier en daar wat te veel geklets. Maar het is altijd wel boeiend om elkaar bij dit soort vergaderingen diep in de ogen te kijken. Ik hoop dat u het ook als een vruchtbare vergadering heeft ervaren. Wel thuis en tot de volgende raad.

De vergadering is gesloten.

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening	1995
In memoriam oud-raadslid H.P.L. (Bert) Cremers	1995
Mededelingen	1997
Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 30 september 2021.	1997
Vaststelling van de notulen van de raadsvergaderingen van 2 september 2021 en 9 september 2021	2005
Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 week 36 t/m 38	2005
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet: Appendix behorende bij de brief van burgemeester en wethouders over financiële consequenties en dekking gebiedsaanpak Reijeroord aardgasvrij, aanbod aan de wijk.	2005
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'De Drukkerij'	2006
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Grote Beer'	2006
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Het Zuiderhof, fase 3'	2006
Het voorstel tot het vestigen van voorkeursrecht gemeenten voor panden in Oud-Carnisse ten behoeve van de uitvoering van het project Samenvoegen en vergroten	2006
Het voorstel tot vaststelling van het onteigeningsplan 'Carnisse Poort' ten behoeve van de uitvoering van het bestemmingsplan 'Carnisse Poort'	2006
Het voorstel om geen zienswijze uit te brengen met betrekking tot de tweede begrotingswijziging 2021 van de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard	2006
Het voorstel tot vaststelling van een herzien besluit tot wijziging van de eerste herziening van de begroting 2021 wegens een omissie	2006
Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Broze bedoelingen: ex ante onderzoek naar effecten ouderenbeleid', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport	2007
Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Gekleurde technologie: verkenning ethisch gebruik algoritmes', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport	2117

Onderwerp	Pagina
Debat over 'Absentie burgemeester Aboutaleb tijdens raadsvergaderingen'	214
Debat over 'Veeg autokrakers van onze straten'	2151
Debat over 'Vrouwenmoord'	2159
Debat over 'Handhaving coronatoegangsbewijzen' en 'Geef gehoor evenementensectoren'	2164
Het voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet van € 1,2 miljoen ten behoeve van de realisering van een fietsenstalling in de Beursgallerij aan de Hoogstraat 185	2174
Werkwijze onderzoeken in het kader van de Participatiewet	2181
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Oranjebonnen'	2198
Het voorstel tot vaststelling van de 'Welstandsparagraaf Oranjebonnen'	2198
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Waterside Oost'	2209
Het actieplan 'Vastpakken en niet loslaten' over kwetsbare jongeren 16-27 jaar	2217
Het (herziene) voorstel tot 'Verlenging van de regionaal beleidsplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang 2018-2020'	2217
Seksuele uitbuiting van jongeren	2225
Het voorstel van het presidium om het burgerinitiatief 'Plastic zakken Centrummarkt' niet over te nemen	2238
Tweeminutendebat over 'Opkoopbescherming voor de hele stad'	2238
Tweeminutendebat over 'Ondermijnende criminaliteit'	2254
Tweeminutendebat over 'De menselijke maat'	2261

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering op 9 november 2021.

De griffier,

De voorzitter,

